

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

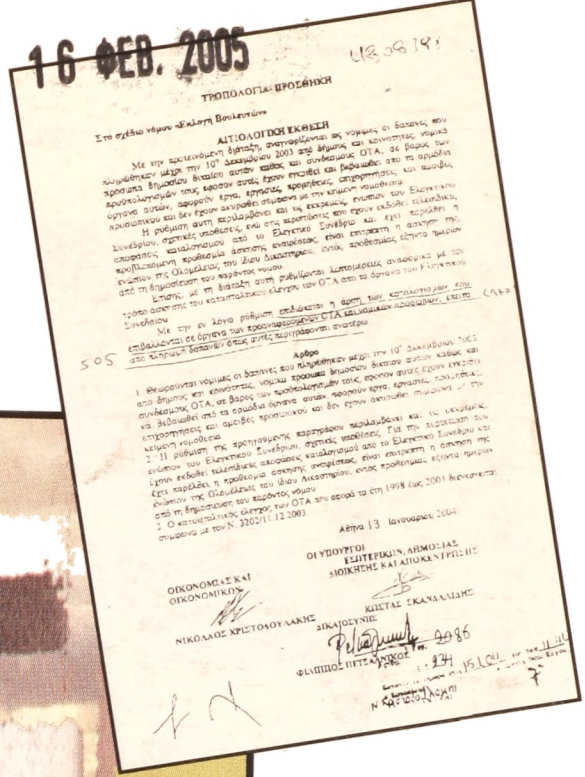
ΑΝΤΙ

Περίοδος Β'
Τεύχος 807
Παρασκευή 30 Ιανουαρίου-
Πεμπτη 5 Φεβρουαρίου 2004
Τιμή: 4 Ευρώ

Το βαθύ κράτος του ΠΑΣΟΚ

Και άλλη τροπολογία από τους:
Φ. Πετσάλνικο,
Κ. Σκανδαλίδη και Ν. Χριστοδουλάκη

Με ευχαρίστηση δεν είδαμε αυτό που ομίξα

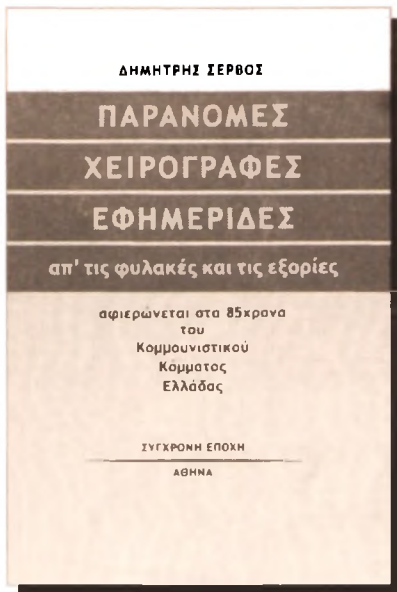

...τας, Τεχνική Ολυμπιακή, Ανθόπουλος κ.λπ. • Στιγμές από τη Βομβή
...ος διχάζει την Αριστερά; • Το Χρονικό μιας Τιτανομαχίας
...ργάκης και Κόκκαλης • Το ΥΠ.ΠΟ. την τελευταία εικοσαετία

ISSN 1108-9822

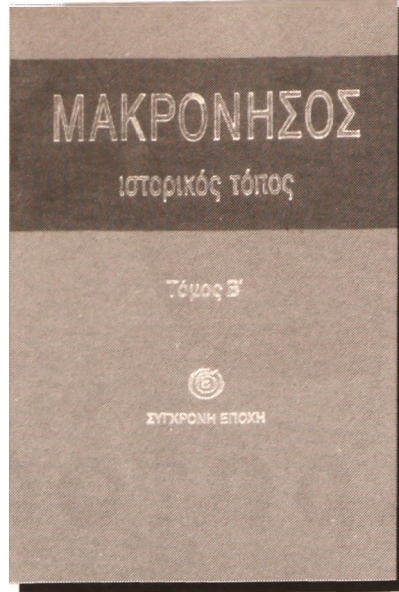
9 771108 982000

Δ. Σέρβος
**ΠΑΡΑΝΟΜΕΣ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΕΣ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ**

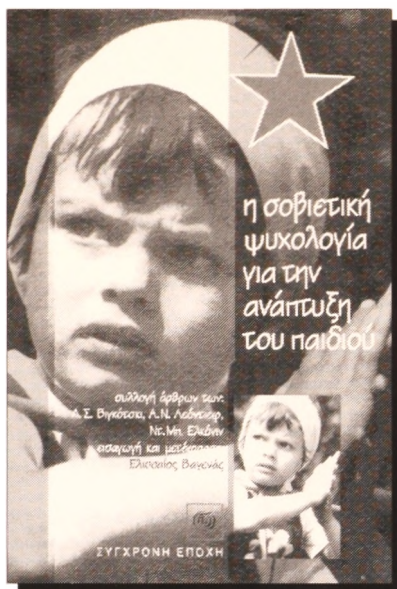
Κ. Βουγιουκλάκης
**ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ
ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΣΤΗ ΛΑΚΩΝΙΑ**

ΜΑΚΡΟΝΗΣΟΣ
ιστορικός τόπος - τόμος Β'

Ν. Τερζόγλου
**Η ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΣΤΟ ΔΣΕ**

**Η ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ**
Συλλογή άρθρων - Μεταφρ.: Ελ. Βαγενάς

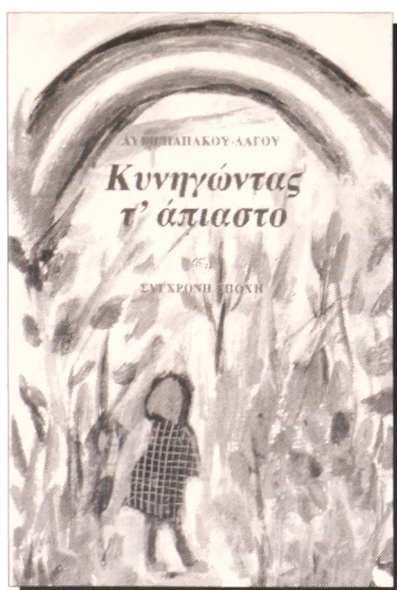
Α. Λάμπρου
ΣΤΗ ΓΡΟΘΙΑ ΤΟΥ ΣΟΥΠΕΡΜΑΝ
μελέτη

Ε. Πολίτη-Μελά
ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΤΟΥ ΑΛΚΙΒΙΑΔΗ

Ζ. Σκάρος
ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ΑΠΑΝΤΑ
τόμος Α'

Α. Παπάκου-Λάγου
ΚΥΝΗΓΩΝΤΑΣ Τ' ΑΠΙΑΣΤΟ

Δ. Ζωγράφου
ΩΣΠΟΥ ΝΑ 'ΡΘΕΙ ΤΟ ΑΥΡΙΟ

Π. Δαράκη
**ΤΑ ΧΡΥΣΟΥΦΑΝΤΑ ΟΝΕΙΡΑ
ΤΗΣ ΡΟΔΟΚΛΕΙΑΣ**

Λ. Κανέλλης
Ο ΚΟΥΣΤΟ ΚΑΙ ΟΙ ΤΥΦΩΝΕΣ

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ

Σόλωνος 130, 106 81 Αθήνα, Τηλ.: 2103820835, 2103823649, Fax: 2103813354. <http://www.sep.gr>, e-mail: info@sep.gr

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: Μαυροκορδάτου 3, Τηλ.: 2103829835, 2103808132, Fax: 2103829814

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ: 1. Αθήνα, Μαυροκορδάτου 3, Τηλ.: 2103829835, 2103808132. **2. Θεσσαλονίκη,** Μπακατσέλου 3 & Εγνατία 65, Τηλ.: 2310283810.
3. Γιάννενα, 28ης Οκτωβρίου 19, Τηλ.: 2651038090

Περίοδος Β' • Έτος 31ο • Τεύχος 807

Παρασκευή 30 Ιανουαρίου 2004

Τιμή τεύχους: 4 ευρώ

**ΑΝΤΙ - ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ**

Δημοχάρους 60, 115 21 Αθήνα

Τηλ. 210 7232713 - 210 7232819

Fax: 210 7226107

ANTI ON-LINE: <http://www.anti.gr>

e-mail: chrarou@otenet.gr

ΕΚΔΟΤΗΣ: Χρήστος Γ. Παπουτσάκης

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Παναγιώτης Τσάρας

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ: Νεφέλη Παπουτσάκη

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ: Εύη Ζήση

ΕΚΤΥΠΩΣΗ: ΤΥΠΟΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.

Λεύκης 134, Κρυονέρι, τηλ. 210 6297600

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ:

Ετήσια συνδρομή: 26 τεύχη, Εξάμηνη: 13 τεύχη

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Εξαμ. 39 ευρώ, Ετήσια 78 ευρώ,

Οργανισμών, Τραπεζών, κ.λπ.: 200 ευρώ

Φοιτητική ετήσια: 70 ευρώ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΕΥΡΩΠΗ - ΜΕΣΟΓ. ΧΩΡΕΣ:

Εξαμ.: 74 ευρώ, Ετήσια: 148 ευρώ,

ΗΠΑ - ΚΑΝΑΔΑΣ - ΑΣΙΑ - ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ:

Εξαμ. 80 δολ. ΗΠΑ, Ετήσια 160 δολ. ΗΠΑ

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ - ΕΠΙΤΑΓΕΣ: Χρήστος Παπουτσάκης

Δημοχάρους 60, 115 21 Αθήνα

ΠΑΛΙΑ ΤΕΥΧΗ: 6 ευρώ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: Για τα βιβλιοπωλεία

της Αθήνας: Περιοδικό ANTI,

για τα βιβλιοπωλεία της Β. Ελλάδας:

Κέντρο του βιβλίου - Α. Πουλουκτσή και Σία Ε.Ε.

Λασσάνη 3, Θεσσαλονίκη, τηλ. 2310 237463

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- **ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ:** Παιχνίδια με τους θεσμούς 0 4
- Κώστας Κουφογιώργος: Γελοιογραφία 5
- **ΑΝΤΗΝΩΡ:** Το «θέμα» δεν έκλεισε 6
- **ΑΝΤΙ-ΘΕΣΕΙΣ:** 8
- **Εφημερολόγια** από την Εφήμερη (Όλγα Ι. Φωτακοπούλου) 13
- Μανόλης Καρέλλης: Δίνουν λευκές επιταγές οι ελεύθεροι πολίτες; 14
- Στρατής Μοσχονήσιος: Ο εκσυγχρονισμός της ξεφτύλας 16
- Τ.Δ.Κ.: Παρ' ολίγον και «ξέπλυμα» μαύρου χρήματος στους Δήμους 18
- Βασίλης Ζήσης: Ποια είναι η εταιρεία Τεχνική Ολυμπιακή 20
- **E-mail** από τον Απόστολο Διαμαντή 21
- Όλγα Φωτακοπούλου: Το βαθύ κράτος του ΠΑΣΟΚ 22
- Όλγα Φωτακοπούλου: Το πάρκο στο Ελληνικό και ο Όμιλος Στέγγου 24
- Πάνος Καζάκος: Ο πολιτικός λόγος του Γ. Παπανδρέου 26
- Απόστολος Διαμαντής: Η κοινοβουλευτική αυταπάτη 28
- Βασιλική Σιούτη: Γιωργάκης ή Μπασάρ αλ Άσαντ; 29
- Κώστας Κολιγιώργος: Το χρονικό μιας τιτανομαχίας: Μέρος Γ' 30
- δρ Εύη Χονδρού: Υπουργείο Πολιτισμού, Ποδοσφαίρου και Μεγάρου 32
- Αλέκος Τζιόλας: Μ' ένα προεκλογικό αερόστατο η αλλαγή στο πιάτο 34
- Γιάννης Γιαχανατζής: Η μάχη της προβολής μέσω των εφημερίδων 36
- Ρεπόρτερ: Ο Γιωργάκης εκλιπαρεί Κόκκαλη 38
- **Έτσι για τον ΤΥΠΟ** 39
- Αλέξανδρος Καζαμίας: Γιατί το ΚΚΕ διχάζει την Αριστερά; 40
- Μάνος Στεφανίδης: Στιγμιότυπα από το Φόρουμ στη Βομβάη 42
- **Αρχίσαν τα ματς** από τον Νίκο Πρωινό 44
- **ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ** 45
- **ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΥΜΕ** 48
- Νίκος Γουλανδρός: Ένα μικρό ζήτημα ελληνικής τυπογραφίας 52
- Μάνος Στεφανίδης: Από τη Μόσχα στο Παρίσι via Βομβάη 54
- Καλλιόπη Αναγνωστή: Η ανθρώπινη μορφή 57
- Δημήτρης Χαρίτος: Πέτρος Μάλαμας 58
- Δημήτρης Φιλιππίδης: Προστασίας άγος 59
- Ειρήνη Μουντράκη: Hitchcock Blonde 60
- Γρηγόρης Ιωαννίδης: Ο απορημένος Σαΐκσπηρ 61
- Δημήτρης Χαρίτος: Δημήτρη Ινδαρέ: Γαμήλια Νάρκη 62
- **ΒΙΒΛΙΟ** 63

ΕΞΩΦΥΛΛΟ: ΔΗΜΗΤΡΗ ΖΟΥΡΟΥΔΗ

ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΘΕΣΜΟΥΣ

«Θεσμός είναι ο Λαός»
Α. Παπανδρέου

«Η διαδικασία είναι δευτερεύον θέμα»
Ι. Ανθόπουλος

ΟΣΑ ΤΡΑΝΑ παρακολούθησε έκπληκτο το πανελλήνιο, με αηδία και αποτροπιασμό είναι αλήθεια, με τη σειρά των λαθροχειριών που διεπράχθησαν το τελευταίο διάστημα στο Κοινοβούλιο, ιδιαίτερα στην κατάπτυστη τροπολογία Πάχτα-Ανθόπουλου (αν και αυτή ήταν απλώς η κορυφή του παγόβουνου), έδειξαν φανερά τον τρόπο που λειτουργεί η δημοκρατία στην Ελλάδα. Και αποκάλυψαν με τον πιο ανάγλυφο τρόπο πώς μεταχειρίζονται τους θεσμούς οι κυβερνώντες.

Η ΑΠΑΞΙΩΣΗ των θεσμών βεβαίως έχει μακρά ιστορία και η κακομεταχείρισή τους κορυφώθηκε όταν ο γεννήτωρ του ΠΑΣΟΚ απεφάνθη, χειροκροτούμενος από το κόμμα του, ότι «Θεσμός είναι ο Λαός». Σήμερα όμως η απαξίωση αυτή έχει μεταβληθεί σε πλήρη εξευτελισμό και σε συστηματική καταστρατήγηση τους.

ΤΟ ΔΕΙΧΝΟΥΝ τα γεγονότα. Και, για να μην πάμε μακριά, ας σταθούμε σ' αυτά που σημειώθηκαν τελευταία, μετά τις αποκαλύψεις αναφορικά με την τροπολογία Πάχτα-Ανθόπουλου: Ο ίδιος ο υφυπουργός Πάχτας και εννέα βουλευτές που συνυπέγραφαν την τροπολογία διεγράφησαν από τις λίστες υποψηφίων του ΠΑΣΟΚ για τις επικείμενες εκλογές δι' ανακοινώσεως από τα τηλεοπτικά μέσα, ενώ η διαγραφή τους αποφασίστηκε από αδιευκρίνιστο όργανο –αν και αποδόθηκε απ' ευθείας στον μη εισέτι εκλεγέντα νέο πρόεδρο του κόμματος– και μάλιστα χωρίς να κληθούν προηγουμένως να απολογηθούν.

ΑΛΛΑ ΚΑΙ αυτή καθαυτή η τροπολογία Πάχτα-Ανθόπουλου, η οποία αποκάλυψε και μια σειρά από σοβαρότατες εξωθεσμικές παραβιάσεις και τακτικές, όπως εκείνη σύμφωνα με την οποία οι βουλευτές υπογράφουν δια «πληρεξουσίων» και συνήθως αγνοούν τι ψηφίζουν, γνωρίζουν όμως πολύ καλά για ποιον ψηφίζουν.

ΝΩΡΙΤΕΡΑ από όλα αυτά: Στις 7 Ιανουαρίου ο Κ. Σημίτης ανακοίνωσε επίσημα ότι παραιτείται από πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ και ότι νέος πρόεδρος θα εκλεγεί ο Γ. Α. Παπανδρέου σε έκτακτο συνέδριο που θα συγκληθεί στις 8 Φεβρουαρίου, ενώ καθορίζει ότι οι εκλογές θα διεξαχθούν στις 7 Μαρτίου. Την ίδια μέρα ο Γ. Α. Παπανδρέου ανακοίνωσε από τα τηλεοπτικά κανάλια –και όχι στα αρμόδια κομματικά όργανα– ότι θα θέσει υποψηφιότητα για την προεδρία του κόμματος, αποκαλύπτοντας μάλιστα ότι σκοπός του είναι να εκλεγεί «απ' ευθείας από το λαό» με κάλπες στις οποίες θα ψηφίσουν «μέλη και φίλοι του κόμματος». Παρ' όλα αυτά, χρειάστηκε να περάσει σχεδόν ένας μήνας για να επισκεφθεί ο πρωθυπουργός τον πρόεδρο της Δημοκρατίας –στις αρχές της παρούσας εβδομάδας– και να του ανακοινώσει επίσημα αυτά για τα οποία στο μεταξύ είχε βουίξει όλη η Ελλάδα.

Ο ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ όμως των παραδειγμάτων απαξίωσης, υποβάθμισης και κατάργησης ακόμα των θεσμών είναι μακρύς. Σ' αυτόν θα πρέπει πάντως να προσθέσουμε τη συμπεριφορά του υποψήφιου νέου αρχηγού του ΠΑΣΟΚ, ο οποίος απέφυγε να παραστεί στην τελευταία ουσιαστικά συνεδρίαση της Βουλής, όπου έγινε συζήτηση σε επίπεδο πολιτικών αρχηγών για όλα τα σημαντικά θέματα που απασχολούν την ελληνική κοινωνία. Αντίθετα, με την ευθυνοφοβική αλαζονεία που διακρίνει το κυβερνών κόμμα, αποφάσισε να μεταβεί στην Θεσσαλονίκη και από εκεί, μέσα στο φιλικό περιβάλλον των οπαδών του, να απαντήσει –με μονόλογο φυσικά– σε όποιες καταγγελίες θα διατυπώνονταν από την αντιπολίτευση στο κοινοβούλιο.

ΟΙ ΠΡΩΤΟΕΤΕΙΣ φοιτητές μαθαίνουν ότι οι διαδικασίες έχουν ουσία. Μαθαίνουν ότι στη δημοκρατία, ακόμα από την Αθηναϊκή δημοκρατία, υπάρχουν θεσμοί και κανόνες, τους οποίους ευλαβικά τηρούσαν οι πολίτες, γνωρίζοντας ότι έτσι εξασφάλιζαν την ομαλή λειτουργία της κοινωνίας και την ουσιαστική συμμετοχή στις υποθέσεις που την αφορούσαν άμεσα. Το βαθύ κράτος του ΠΑΣΟΚ όμως, με τις συμπεριφορές των Παπανδρέου, των Ανθόπουλων και των άλλων, μας διδάσκει ότι η διαδικασία είναι απλώς δευτερεύον θέμα και ότι η ουσία βρίσκεται στον επιδιωκόμενο σκοπό, με όποιο μέσο και αν επιτευχθεί.

Η ΕΙΚΟΝΑ του ΠΑΣΟΚ, ωστόσο, πέρα από τις ιδιαιτερότητες που διακρίνουν το ίδιο, αντανακλά επίσης το σύστημα που επιβάλλει ο δικομματισμός, ο οποίος σε αγαστή συνεργασία με εξωθεσμικούς οικονομικούς παράγοντες μετατρέπει τους βουλευτές –εκπροσώπους του λαού– σε άβουλα και θλιβερά τηλεοπτικά πρόσωπα και τις λειτουργίες της δημοκρατίας σε κωμικά δρώμενα, ενώ βουλιάζει τους ίδιους τους πολίτες στην απάθεια και τη συμμετοχή της πολυθρόνας ή στον πολιτικό χουλιγκανισμό.

ΑΦΕΝΤΗ, ΤΙ ΘΕΣ
ΝΑ ΣΟΥ ΚΑΝΩ...
ΝΑ ΣΕ ΚΑΘΑΡΙΣΩ;
ΝΑ ΣΕ ΞΥΣΩ;

ΟΧΙ, ΑΠΛΑ
ΥΠΟΓΡΑΦΕ!
...ΚΑΙ ΓΡΗΓΟΡΑ...

Κ.ΚΟΥΦΟΓΩΡΓΟΣ041

Το «θέμα» δεν έκλεισε

Η ΥΠΟΘΕΣΗ «Πόρτο Καρας» έμελλε να χαλάσει τα σχέδια διαδοχής που είχε καταστρώσει ο πρωθυπουργός Κ. Σημίτης. Και οι πρώτες σφυγμομετρήσεις, μετά τα σχετικά αποκαλυπτήρια, ήρθαν να επιβεβαιώσουν του λόγου το αληθές. Έτσι, στην πρόθεση ψήφου, η Νέα Δημοκρατία προηγείται του ΠΑΣΟΚ κατά το 2,2% (39,4% έναντι 37,2%), ενώ στην παράσταση νίκης η διαφορά έφθασε τις 8,6 μονάδες. [ΠΑΣΟΚ: 37,7%, έναντι 46,3% της Νέας Δημοκρατίας].

ΩΣΤΟΣΟ, πέραν από αριθμούς και σφυγμομετρήσεις, αυτό που μείωσε την «απήχηση Γ. Παπανδρέου» ήταν η αποκάλυψη ότι οι ενδιαφερόμενοι επιχειρηματίες είχαν συγκροτήσει δικό τους «λόμπι» στη Βουλή, στην προσπάθειά τους να περάσουν νομοσχέδια ή «τροποποιήσεις» που δεν μπορούσαν να περάσουν δια της κανονικής οδού! Τα ερωτήματα, έτσι, ανάμεσα στον κόσμο των φίλων και υποστηρικτών του ΠΑΣΟΚ, παραμένουν πολλά: Πώς ένας υφυπουργός, όπως ο Πάχτας, άνθρωπος της απολύτου εμπιστοσύνης του πρωθυπουργού, έφθασε να προωθή «τροποποιήσεις», τις οποίες ο ίδιος ο Κ. Σημίτης ή ο πρόεδρος της Βουλής

Απ. Κακλαμάνης, ή διάφοροι υπουργοί, θεώρησαν απαράδεκτες! Και πώς νοείται βουλευτής του ΠΑΣΟΚ, που διετέλεσε, μάλιστα, υφυπουργός Παιδείας (προφανώς για να διδάξει και εντιμότητα...), έφθασε να πλαστογραφεί υπογραφές συναδέλφων του υπουργών; Από την άλλη, δεν έλειψαν στελέχη του κυβερνώντος κόμματος που αναρωτήθηκαν «αν ξαναζούμε την εποχή Κοσκωτά», όταν νομοσχέδια συντάσσονταν όχι στη Βουλή, αλλά στην Τράπεζα Κρήτης!

Η ΗΓΕΣΙΑ του ΠΑΣΟΚ, στο μεταξύ, επεχείρησε να καλλιεργήσει ένα κλίμα συμψηφισμού ευθυνών (ΠΑΣΟΚ και Ν.Δ.), στην προσπάθειά της να υποχρεώσει την αξιωματική αντιπολίτευση «να κλείσει το θέμα». Την προσπάθεια ενίσχυσαν και ορισμένοι (γνωστοί από τις κλισεις τους) αρθρογράφοι, οι οποίοι ανακάλυψαν ότι σε μια ιδιωτική οικονομία είναι φυσικό να υπάρχουν και... «ιδιωτικά συμφέροντα», άρα το προέχον είναι να κάνουμε πολιτισμένες εκλογές, «χωρίς λασπομαχίες»!

ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ Ο κ. Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ;

ΣΤΟ ΜΕΤΑΞΥ, αίσθηση προκάλεσε ότι, στη συζήτηση της περασμένης Τε-

τάρτης, στη Βουλή –σε επίπεδο αρχηγών κομμάτων, όπου ο πρωθυπουργός έκανε ένα είδος απολογισμού της τελευταίας τετραετίας ή οκταετίας– απουσίαζε ο υπουργός Εξωτερικών. «Πού είναι ο κ. Γιώργος Παπανδρέου» –ρώτησε ο πρόεδρος της Ν.Δ. κ. Κ. Καραμανλής... Πληροφορούμαι ότι βρίσκεται στη Θεσσαλονίκη, σε μια κομματική εκεί συγκέντρωση... Αλλά η καρδιά της πατρίδας βρίσκεται εδώ, στο Κοινοβούλιο».

Η ΑΠΟΥΣΙΑ Γ. Παπανδρέου μπορεί να είναι ένα το κρατούμενο. Το σημαντικό άλλο είναι η επισήμανση του Νίκου Κωνσταντόπουλου, ότι υπάρχει «κρίση στο σύστημα διακυβέρνησης της χώρας». Κατ' επέκταση: Οι κ. Κ. Σημίτης και Γ. Παπανδρέου καλούνται ν' αναλάβουν τις ευθύνες τους, καθώς –πέρα από ζητήματα πολιτικής κρίσης– προκύπτουν και θέματα ηθικής τάξης και κοινοβουλευτικής ευθύνης.

ΚΑΤΑ ΤΑ ΑΛΛΑ, ο πρωθυπουργός μιλώντας, την περασμένη Τετάρτη, στη Βουλή, κατηγορήσε τα κόμματα της αντιπολίτευσης ότι αρέσκονται στην καταστροφολογία και ότι δεν αναγνω-

ΕΤΟΙΜΑΣΤΗΚΑΝ ΑΚΟΜΗ ΔΥΟ ΤΟΜΟΙ ΤΟΥ ANTI (2002)

A' εξάμηνο 2002

Είναι έτοιμοι και διατίθενται από τα γραφεία του περιοδικού (Δημοχάρους 60, Αθήνα 115 21) δυο ακόμα τόμοι του ANTI που συμπεριλαμβάνουν τα τεύχη 754 έως και 766 (ο 56ος) και 767 έως και 778 (ο 57ος).

Θα βρείτε επίσης τους τόμους των προηγούμενων ετών. Στους τόμους του περιοδικού ANTI αποτυπώνεται η σύγχρονη ιστορία μας.

B' εξάμηνο 2002

ρίζουν την «ισχυρή οικονομία» που εξασφάλισε η «ισχυρή Ελλάδα», κ.λ.π. Αντίλογος υπήρξε, φυσικά, από τους αρχηγούς των κομμάτων της αντιπολίτευσης. Αλλά ακόμα και, φίλα προσκείμενοι στο κυβερνών κόμμα, οικονομικοί αναλυτές σημειώναν, τις μέρες αυτές, την αξιολόγηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής του ελληνικού Προγράμματος Σταθερότητας και Ανάπτυξης, σύμφωνα με την οποία η ελληνική οικονομία «δεν οδεύει πουθενά». Η Επιτροπή πιστεύει ότι, παρά τους υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, η ελληνική οικονομία πάσχει, καθώς τα χρέη, τα ελλείμματα, η έλλειψη ανταγωνιστικότητας, η απουσία παραγωγικών επενδύσεων, κ.α., συνεχίζονται «για πολύ περισσότερο χρόνο από ό,τι θα έπρεπε».

Άγκυρα: ΕΥΘΥΝΟΝΤΑΙ ΟΙ «Άλλοι»

ΣΤΟ ΜΕΤΑΞΥ η Άγκυρα, λίγες ώρες μετά τη συνάντηση του τούρκου πρωθυπουργού Ερντογάν με τον πρόεδρο Μπους, κάνει ό,τι μπορεί, προκειμένου να εδραιώσει την αίσθηση ότι για τη μη λύση του Κυπριακού ευθύνονται οι «άλλοι» (ο... Ντε Σότο, η ελληνοκυπριακή πλευρά, ίσως «κατά τ» και ο Ντενκτάς), αλλά όχι η τουρκική κυβέρνηση! Συνεπώς θα ήταν μέγιστο σφάλμα αν η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν όριζε,

τον ερχόμενο Δεκέμβριο, ημερομηνία έναρξης των ενταξιακών συνομιλιών με την Τουρκία.

ΑΠΟ ΤΗΝ άλλη, η Άγκυρα κατανοεί ότι είναι «δύσκολο να λυθεί το Κυπριακό ως την 1η Μαΐου» –ειδικότερα όταν θέτει, ως προϋποθέσεις την «αναγνώριση της σημερινής πραγματικότητας στο νησί» –διάβαζε την «ύπαρξη δυο χωριστών κρατών»– και δέχεται το σχέδιο Κόφι Άναν μόνον ως «σημείο αναφο-

ράς»! Από τη σκοπιά αυτή δεν εκπλήσσει ο «ελιγμός» του υπουργού Εξωτερικών Αμπντουλλάχ Γκιούλ, για τη διενέργεια δημοψηφίσματος, «έστω και αν δεν έχει ολοκληρωθεί η συμφωνία»! Το σχέδιο Άναν –δήλωσε– αποτελείται από χιλιάδες σελίδες. Ένα δημοψήφισμα, συνεπώς, θα μπορούσε να καλύψει τα σημαντικά θέματα, αφήνοντας τα «υπόλοιπα» να συζητηθούν αργότερα.

Ο ΔΙΑΒΟΛΟΣ, λέει μια παροιμία, βρίσκεται στη «λεπτομέρεια». Αυτό το γνωρίζουν καλά και η ελλαδική και η ελληνοκυπριακή πλευρά. Συνεπώς, «δημοψήφισμα» χωρίς να ξέρει ο πολίτης της Κυπριακής Δημοκρατίας «λεπτομέρειες» όπως είναι η εφαρμογή του κοινοτικού κεκτημένου ή η αποχώρηση των τουρκικών στρατευμάτων ή η επιστροφή των προσφύγων στις εστίες τους, κ.ά. είναι πέραν από κάθε έννοια λογικής. Πλην το

ερώτημα που απασχολεί όλους μας είναι ένα: Σε τι βαθμό η Αθήνα, είτε λέγεται Σημίτης, είτε Παπανδρέου, διαθέτει στοιχειώδη νηφαλιότητα –ενώ κλιμακώνεται η προεκλογική αντιπαράθεση...– για ν' αντιμετωπίσει όχι μόνο τους «ελιγμούς» της Άγκυρας, αλλά και την πίεση Μπους, που στρέφεται και κατά του Κόφι Άναν, και κατά της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΑΝΤΗΝΩΡ

Γραφτείτε συνδρομητές στο Αντί

Το Αντί κυκλοφορεί από τη Μεταπολίτευση, συνεχίζοντας μίαν ιστορία που άρχισε μέσα στη δικτατορία. Στα τεύχη του καταγράφεται η πολιτική και πολιτιστική ζωή της χώρας.

Γραφτείτε συνδρομητές στο Αντί

για να εξασφαλίσετε τη συνεχή και αντικειμενική ενημέρωσή σας.

ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΙΔΙΑ

Ο κ. Ανθόπουλος είπε ότι τεχνικός της Ολυμπιακής Τεχνικής συνέταξε την τροπολογία που θα μείνει ως του Πάχτα. Πολλοί, με κοινή μνήμη, ξεπλάγησαν. Καλά, δεν θυμούνται την άλλη τροπολογία, εκείνη του Κουτσόγιωργα, την οποία είχε συντάξει ο δικηγόρος του απατεώνα Κοσκωτά, Θανάσης Βαρλάμης και πέρασε από την Βουλή; Ξεφυλίστε τα παλιά Αντί, να βρείτε την φωτοτυπία...

Χ.Γ.Π.

ΚΑΪΛΑ ΜΑΣ

Υπάρχει πιο συνταρακτικό καινούργιος πολιτικός λόγος απ' αυτόν που αρθρώνει η συντρόφισσα Καϊλή, υποψήφια της Σαλονίκης; Καλύτερος και απ' αυτόν της Μιλένας, όπως θά 'λεγε κι η αξέχαστη Μαλβίνα. Φαίνεται ότι το κορίτσι φοίτησε στην πολιτική σχολή Σημίτη και τώρα κάνει μεταπτυχιακή στη ρητορική παράδοση Γιωργάκη. Ακούστε στίχο-σύνθημα: Αλί, αλί και τρισαλί εκλέγεται κι η Καϊλή

Μ Ρ.

Παρατηρώ ενεδός τη σταδιοδρομία μερικών κοντοσυνομηλίκων μου και θαυμάζω το πέρασμά τους από την πιο σταλινική ΚΝΕ και το πλέον σκληροπυρηνικό Ριζοσπάστη στις υψηλότερες επάλξεις του γιαπισμού και της τηλεοπτικής-πασοκικής δημοκρατίας. Πρόκειται για ανθρώπους που ασκούν την πιο ανηλεή κριτική στους «κουμμουνιστογενείς» του ΣΥΝ, που εκστασιάζονται με την πολιτική προοπτική Γιωργάκη, που επιβαίνουν με χρυσούς μισθούς σε ιδιωτικά και κρατικά ΜΜΕ, που κανοναρχούν εφημερίδες και ραδιόφωνα (ο Flash και τα ΝΕΑ είναι το πιο δημοφιλέ τους μετερίζι) και που έχουν μετατρέψει την ΕΡΤ σε ξέφραγο κομματικό αμπέλι και σκοτεινό άντρο προπαγάνδας, σπέκουλας και προσωπολατρίας στο, εκάστοτε, νέο αφεντικό.

Θέλετε μερικά χαρακτηριστικά ονόματα όλων αυτών των λαμπρών νέων και νεάνιδων που αντάλλαξαν τα αμπέχωνα με τα αρμάνι και προ-

ΚΝΙΤΟΓΙΑΠΗΔΕΣ

σβλέπουν στη συνέχιση της «προσφοράς» τους στον τόπο αποκλειστικά και μόνο μέσα από την επανεκλογή του αμαρτωλού Πασόκ; Ιδού μερικά ονόματα της κοκκινοπράσινης, προς το φαιό, νομενκλατούρας της τηλεοπτικής ημών δημοκρατίας: Μαρία Δαμανάκη, Μίμης Ανδρουλάκης –το αστέρι του Flash και το ξεφτέρι του Κόκκαλη–, Νίκος Μπίστης –είσαι και θα είσαι υφυπουργός!– Γ. Χουλιάρας –ο απαξοπαντάρχης της ΕΡΤ–, Άγγελος Στάγκος –ο πρόεδρος της κρατικής ραδιοτηλεόρασης που όμως δεν παραιτείται ενόψει εκλογών–, Θ. Δραβαλιάρης, ο, πολύς, Πάυλος Τσίμας ΟΛΩΝ των media και σκοτεινός σύνδεσμος ΔΟΛ και κυρ Σωκράτη. Αυτοί και άλλοι πολλοί... πρώην κνίτες, νυν κυβερνογιάπηδες, εικονογραφούν την απόλυτη έκλειψη της ιδεολογίας στον τόπο εν ονόματι της πιο ατομοκεντρικής, της πιο χυδαίας «επιτυχίας». Μπράβο τους!

Στέφανος Προτεστάκις

Η ΕΚΠΟΙΗΣΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΤΑ

Τι ακριβώς συμβαίνει με την Εταιρεία Τουριστικά Ακίνητα; Με ειδική τροπολογία που την ψήφισε συμπαγής η κυβερνητική πλειοψηφία ορίστηκε κατά παρέκκλιση της κείμενης νομοθεσίας, ειδικός τρόπος αποτίμησης της περιουσίας που παραχωρήθηκε ή θα παραχωρηθεί στην ΕΤΑ από τον ΕΟΤ ή άλλο κρατικό φορέα. Με τον ίδιο διαβλητό τρόπο προωθείται η εισαγωγή της ΕΤΑ Α.Ε στο Χρηματιστήριο με χαμηλή τιμή λόγω υποτιμημένου υπολογισμού της περιουσίας της, έτσι ώστε να πωληθεί ευκολότερα και φθηνότερα.

Με σχετική επίκαιρη ερώτηση που κατέθεσε στη Βουλή ο Συνασπισμός ερωτάται ο πρωθυπουργός: α) Εάν είναι ή δεν είναι σε βάρος του δημοσίου να εμφανίζεται η ΕΤΑ Α.Ε με μετοχικό κεφάλαιο 301.850.000 ευρώ προκειμένου να εισαχθεί στο χρηματιστήριο, ενώ η πραγματική αξία των 70.000 στρεμμάτων είναι κατά πολύ μεγαλύτερη; Και β) Αποτελούν ή όχι ρυθμίσεις υπέρ της κερδοσκοπίας και της διαπλοκής οι διατάξεις του ν. 3139/2003 που προβλέπουν ότι ο στρατηγικός επενδυτής με μειοψηφία μετοχών μπορεί να διορίζει την πλειοψηφία του Δ.Σ της Ε.Τ.Α Α.Ε, με συνέπεια η ΕΤΑ Α.Ε να μην υπάγεται στο δημόσιο ή στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, αλλά να μετατραπεί σε ιδιωτικό μονοπώλιο χωρίς κανέναν έλεγχο;

ΣΩ.ΛΕ

ΜΑΘΗΤΟΥΔΙΑ

Μόνο που δεν έβαλαν τα κλάματα οι 9 βουλευτές του ΠΑΣΟΚ που «άθελά» τους βρέθηκαν να έχουν υπογράψει την τροπολογία για το «Πόρτο Καράς» στην Χαλκιδική. Ότι δεν είχε ενημερωθεί για το τι υπέγραφε είπε ο ένας, ότι πιθανώς υπέκλεψαν την υπογραφή του δικαιολογήθηκε ο άλλος. Προφανώς τους έπιασαν στον ύπνο αφού ως είθισται οι τροπολογίες περνάνε στα άγρια μεσάνυχτα...

Σως

ΤΟ ΚΥΚΝΕΙΟ ΑΣΜΑ

Ο κ. Κ. Σημίτης έδωσε την προηγούμενη Τετάρτη το βράδυ στην Βουλή την τελευταία του μάχη ως πρωθυπουργός και σε επίπεδο επικοινωνιακό την έχασε.

Αλλά και σε επίπεδο ουσίας την έχασε. Τι έμεινε λοιπόν από την... πολύφερνη -τότε- αλλαγή σκυτάλης στην ηγεσία της χώρας και του ΠΑΣΟΚ, πριν από οχτώ χρόνια; Και τι έμεινε επί της ουσίας από τον πολλά υποσχόμενο -τότε- εκσυγχρονισμό;

Η Ελλάδα όντως άλλαξε, όπως ισχυρίζεται και ο πρωθυπουργός όλα αυτά τα χρόνια σε ομιλίες του, αλλά ισχυρίζεται και το ΠΑΣΟΚ -«ιστορικό», «εκσυγχρονιστικό» ή «αλλαγμένο»- από καιρό σε καιρό στα σποτάκια ή σε αφίσες.

Όμως σε ποιά κατεύθυνση άλλαξε; Άλλαξε τόσο, ώστε εσπευσμένα προέκυψε το κύκνειο άσμα του πρωθυπουργού λίγο πριν τις εκλογές, αλλά αναμένεται και το μετεκλογικό κύκνειο άσμα και του ΠΑΣΟΚ -τουλάχιστον ως όνομα- σε «Μεγάλη Δημοκρατική Παράταξη». Στη νέα πολύφερνη κολυμπήθρα του Σιλβάμ της παράταξης ή του κόμματος ή του κινήματος, ίδια με εκείνη που κάποτε ονομαζόταν «εκσυγχρονισμός».

ΟΦΙς

Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΠΡΙΓΚΙΠΑ

Με ειλικρινή συγκίνηση οι συντάκτες του Αντί υποδεχτήκαμε την επιστροφή του πρίγκιπα της πολιτικής μας σκηνής, του Δημήτρη Αβραμόπουλου στην Ν.Δ.

Φανταζόμαστε πως ο ευπατριδής τέως δήμαρχος, τέως πρόεδρος, θα βασανίστηκε αρκετά σαν τον καβαφικό εκείνο Σατράπη, ποιο κόμμα να διαλέξει: Γιωργάκη ή Κωστάκη; Πιστεύοντας όμως ότι βλέπουν και οι δύο την Περσία το ίδιο, προσεχώρησε μ' ευθυτενές βήμα προς την αρχική του κοιτίδα. Πήρε μαζί του τα μεταξωτά του εσώρουχα, τα μπλαϊήζερ, τα σιέλ του πουνκάμισα και τις μο-να-δι-κές μονόχρωμες ή λαχουρί γραβάτες του. Χρυσές, πορφυρές, μπλε ρουαγιαλ κατά προτίμηση. Παράλληλα φρόντισε σε ειδικό ορθοδοντικό την οδοντοστοιχία του ώστε ολόκληρο το ιδεολογικό-επικοινωνιακό του οπλοστάσιο να είναι πανέτοιμο. Προγραμματίσε τη μνήμη του να μην λείει ΚΕΠ ή Δ.Α. αλλά Ν.Δ. Επίσης

ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΣΤΙΓΜΗ
Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΑΠΟΥΣΙΑΖΕΙ!

... ΑΦΗΣΤΕ ΜΗΝΥΜΑ ΜΕΤΑ
ΤΟΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΟ ΠΑΧΤΑ!

του Τάσου Αναστασίου

LIGHT-POLITIC

Δεν εννοεί να απαλλαγεί από το σύνδρομο της εθνοφροσύνης η Ν.Δ. έστω και εάν διάγει τη δική της εκδοχή του μεταμοντέρνου στην πολιτική. Ζήτησε από το αλαλάζον πλήθος ο κ. Καραμανλής να μην κρατάνε κομματικές σημαίες παρά μόνο τη γαλανόλευκη. Ναι, αλλά πόσο περισσότερο έλληνες είναι οι Νεοδημοκράτες σε σχέση με τα υπόλοιπα κόμματα; Ή θα πρέπει όλα τα κόμματα να καταργήσουν τα δικά τους σύμβολα για να είμαστε όλοι ομογενοποιημένοι και ευχαριστημένοι;

Σως

ΣΚΥΤΑΛΗ ΔΙΑΔΟΧΗΣ

Το (πράσινο) μήλο πάντα κάτω από την μηλιά πέφτει. Έτσι ο Γιώργος Παπανδρέου δεν έχει ομοιότητες με τον πατέρα του μόνο ως προς τη χροιά της φωνής και τη ρητορική «δεινότητα», αλλά και στον τρόπο που αποφασίζει την «εκπαρathύρωση» βουλευτών με συνοπτικές διαδικασίες. Ο Ανδρέας το έπραττε από το αεροπλάνο, ενώ ο Γιώργος από το πούλμαν των ανά την Ελλάδα περιοδειών

Σως

Τζιμ Μπούκης

ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΓΙΑ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

Ως γνωστός συνταγματολόγος με ειδικεύση στις ειδικές πολιτικές ανάγκες κομμάτων εξουσίας και κινήματων αρπαχτής, έρχομαι να προσθέσω κι εγώ τη συμβολή μου στα όσα άκρως συνταγματικά και σύννομα τελούνται αυτές τις ημέρες στο πολιτικό μας θέατρο.

α) Ο κοινοβουλευτικός πρωθυπουργός έχει εξαφανισθεί και την εξουσία ασκεί ο (μοναδικός) υποψήφιος πρόεδρος του κυβερνώντος κόμματος, ο οποίος πάντως δεν έχει εισέτι εκλεγεί.

β) Ο εκλεγμένος πρωθυπουργός παρότι έχει προκηρύξει εκλογές για τις 7 Μαρτίου, δεν έχει ακόμη παραιτηθεί, ένα μήνα και κάτι πριν τις κάλπες, ούτε έχει ξεκινήσει τις διαδικασίες για υπηρεσιακή κυβέρνηση.

γ) Η Βουλή λειτουργεί κανονικά περνώντας παράνομες τροπολογίες νύκτωρ εμπρός σε άδεια έδρανα, τροπολογίες που καταγγέλλονται την επομένη ως σκάνδαλα και εξορκίζονται με νέους νόμους από την ίδια την κυβέρνηση.

δ) Ο πρόεδρος της Δημοκρατίας δεν έχει παρέμβει εισέτι, συνεχίζοντας να πίνει σεμνά τον καφέ του στο Προεδρι-

κό Μέγαρο.

ε) Ο Πρόεδρος της Βουλής δεν έχει παρέμβει εισέτι συνεχίζοντας να πίνει σεμνά τον καφέ του καθεκάστην στο γραφείο του στη Βουλή.

στ) Ο αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης δεν έχει ακόμη υποβάλει πρόταση μομφής για μια κυβέρνηση κομμένη στα δύο με πρωθυπουργό-σκιά και σκιώδη αρχηγό κόμματος, με τεράστιες ανοιχτές εκκρεμότητες και χωρίς πλέον την δεδηλωμένη(!) στο Κοινοβούλιο... Αυτό το συνταγματικό πραξικόπημα ονομάζεται, ακόμη, κοινοβουλευτική δημοκρατία, έστω κι αν δεν υπάρχει κατ' ουσίαν κυβέρνηση στον τόπο...

ζ) Εφόσον ο σκιώδης, μέλλων αρχηγός καρατόμησε ως σκανδαλοποιούς παραιτώντας έναν υφυπουργό και αποκλείοντας από τις λίστες δέκα βουλευτές (155-10=145).

η) Τα πολιτικά αυτά υποκείμενα είναι φυσικά και ηθικά αποδεκτό να μην μπορούν να ψηφίσουν στη Βουλή· άρα η κυβέρνηση δεν συγκεντρώνει 151 βουλευτές!

θ) Ο πρόεδρος της Δημοκρατίας και ο πρόεδρος της Βουλής, κατά τα γνωστά, πίνουν τον καφέ τους (ελληνικό, παρα-

καλώ, όπως λέγεται κατά πάγια πολιτική μας παράδοση ο τούρκικος).

ι) Ο υποψήφιος πρόεδρος του κόμματος ως υφυπουργός εξωτερικών απέπεμψε τον υφυπουργό Οικονομικών χωρίς να έχει ένα τέτοιο θεσμικό ή πολιτικό δικαίωμα. Απλώς έκανε χρήση του ονόματός του, όπως λ.χ. οι γιοι του Σαντάμ Χουσεΐν στην εποχή της παντοδυναμίας τους. Αργότερα βέβαια συνεκλήθη το εκτελεστικό Γραφείο υπό τον πρωθυπουργό και νομιμοποίησε εκ των υστέρων την εκτέλεση.

ια) Όλα αυτά τα άκρως συνταγματικά λαμβάνουν χώρα σε μια περίοδο που η χώρα έχει και δεν έχει κυβέρνηση, πρωθυπουργό, κοινοβούλιο και με τους βουλευτές να βρίσκονται εκτός Αθηνών αγωνιζόμενοι για την επανεκλογή τους και με δέκα ύποπτες σκιές να ψηφίζουν μαύρα μεσάνυχτα και σε άδεια έδρανα. Ομολογουμένως ούτε οι δημοκρατίες Μπανανίας δεν έχουν καταστήσει τέτοιο κουρελόχαρτο το Σύνταγμά τους. Ως συνταγματολόγος ειδικών πολιτικών αναγκών δεν μπορώ παρά να εκφράσω τον ειλικρινή ενθουσιασμό μου.

Αχ. Βαχ. Βενιζελόγλου

Ο Κ. ΔΗΜΑΡΧΟΣ

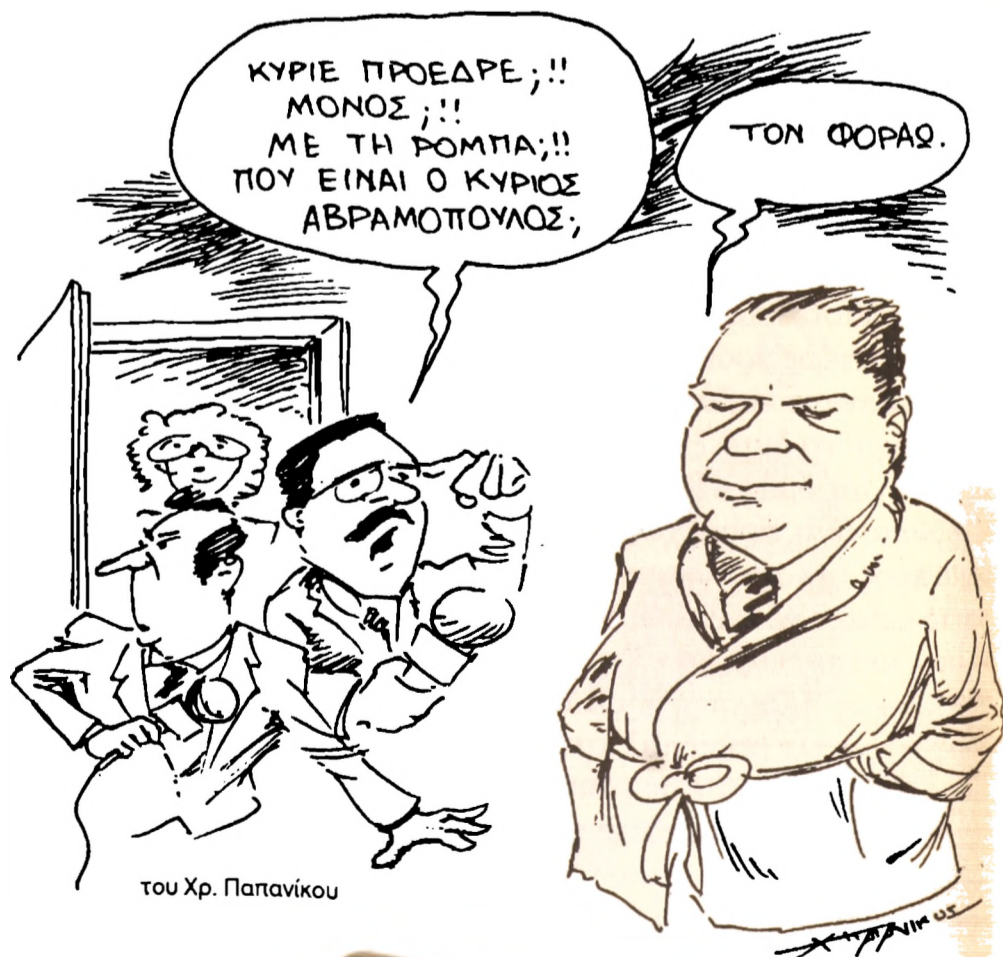
Πάνω στην «τούρλα του Σαββάτου», όπως θα έλεγε κάποιος για να περιγράψει την προεκλογική αναμπουμπούλα που περνάμε, επανεμφανίστηκε και ο πρώην δήμαρχος Αθηναίων Δημ. Αβραμόπουλος, με τη βοήθεια άκρως επικοινωνιακών ρεπορτάζ των «μέσων», του τύπου «ε-ε-έρχεται» ή «πότε θα περάσει την πόρτα της Ρηγίλης;» και άλλων ωραίων.

Στο ίδιο επικοινωνιακό στιλ άλλωστε και ο Δημ. Αβραμόπουλος επισκέφθηκε τα γραφεία της ΝΔ, όπου, με ύφος πρώην -έστω και αποτυχημένου- αρχηγού, έδωσε ένα πραγματικό σώου, με γλαφυρές ατάκες και με «αυθόρμητες» αγκαλιές και φιλιά με τον αρχηγό του κόμματος Κ. Καραμανλή, ο οποίος πάντως δεν έδειχνε την ίδια θερμότητα.

Επί της ουσίας τώρα: Η επιστροφή Αβραμόπουλου προκαλεί ανάμικτες αντιδράσεις, καθώς ορισμένοι δεν ξεχνούν τη στάση του απέναντι στο κόμμα κατά την περίοδο που ήταν δήμαρχος, αλλά θεωρούν ότι μπορεί να αποτελέσει ένα ακόμα όπλο απέναντι στην επικοινωνιακή καταιγίδα του ΠΑΣΟΚ, άλλοι όμως πιστεύουν ότι θα παίξει κάποιον ουσιαστικότερο ρόλο στο μέλλον για το ίδιο το κόμμα και τον νυν αρχηγό του, κυρίως ως αντίβαρο στην πίεση της Ντόρας Μπακογιάνη και γενικότερα της οικογένειας Μητσοτάκη.

Είδες ο Δημήτρης;

Τ.Κ.Δ.

ΝΕΕΣ ΑΤΑΚΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΡΧΗΓΟ

Σε ξέρει καλύτερα αυτός που σε άφησε
να τον εξαπατήσεις
William Blake

Το παιδί της Αλλαγής έχει μεγάλη ρέντα στα συνθήματα: «Με τη σύζυγό μου Άντα/θας αγαπούμε πάντα». Ο Γιωργάκης μπορεί να μην έγινε ακόμη αρχηγός ή πρόεδρος αλλά απολύει υπουργούς, καρατομεί βουλευτές και ενεργεί ως Άσαντ υιός στην θέση του Άσαντ πατρός. Αυτή η πατρομανία σε συνδυασμό με την εγγενή του μητρομανία του επιβάλλουν να γίνει εν μια νυκτί ataka-man, δηλαδή να λέει τόσο σαρωτικές ατάκες ώστε να παραληρεί έως πολιτικού οργασμού το πόπολο (συνδυασμός Οργασμού της Αγελάδας και Πολίτικης κουζίνας).

Πράγμα που σας διαβεβαιώ δεν είναι εύκολο. Εξ ου και τα αμήχανα «Δεν έχω νέα να σας πω» (Ε, τότε γιατί ήρθες;) «Κίνημα-Μήνυμα-Ξεκίνημα», κλπ.

Αναλογιζόμενος ως βομβιστής τις τεράστιες ιστορικές μου ευθύνες θέτω στην υπηρεσία του Αρχηγού μια σειρά από ατάκες ΑΑΑ! (Εξάλλου για μιαν ατάκα ζούμε σ' αυτόν τον κωλότοπο): Αρχίζουμε λοιπόν. Υποτιθέσθω ότι ο Αρχηγός επισκέπτεται το Γουδή για να κολακεύσει και τους βάζελους λόγω γηπέδου. Ιδού μερικά σλόγκαν - προσφορά μας:

*Όποιος θέλει να με δει
ας περάσει απ' το Γουδή...*

Αυτό το νέο γήπεδο/θα είναι άλλο επίπεδο
Το Πασόκ για τους βαζέλες/δεν θα κάνει άλλες
γκέλες

Ας πούμε τώρα ότι τον καλούνε στη Θήβα:
Αυτό που όλους μας ενώνει/δεν είναι το καρπού-
ζι δεν είναι το πεπόνι./Αλλά ένα μέλλον/σκέτο
watermelon./

Όλο τον χρυσό του Μίδα/θα τον φέρουμε στη
Θήβα.

Αλλά και από την Κολχίδα/το χρυσόμαλλο το δέ-
ρας/να χαρεί και ο πατέρας/και να ακουστούν
τα νέα/σε Αθήνα και Περαία.

Στη Λάρισα:
«Είμαι ο Γιώργος Παπαντρέου/με το κόμμα
του ωραίου».

Προς τους υπαλλήλους της Intracom:
Παιδιά της Σαμαρίνας, μωρέ παιδιά καυμένα,
γιατί είστε λερωμένα; (Άσχετο)

Κράτος που δεν κάνει κράτει/θα 'ναι πλέον η
Ελλάδα/με έμβολό της τον Σωκράτη/για χρηστή
Ολυμπιάδα.

(Όταν θέλω να κάνω ρίμα, δεν καταλαβαίνω
Χριστό).

Και μερικά κλασικά γενικής χρήσεως: «Λαός,
Πασόκ στην εξουσία, για μια νέα δυναρχία». «Εί-
μαι και θα είμαι ο πρω-τό-το-κος», «Λαός σε κώ-
μα,/εμείς στο κόμμα», «Του Πασόκ κρατιέται
Νέου πάντα με τους Παπανδρέου» (σύνθημα
ιδιωματικά ειδικό, ειδικά για Ηπειρώτες), «Τι
σου κάνω μάνα μου» κλπ.

Μανωλάκης ο Βομβιστής

ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΣ ΡΑΤΣΙΣΜΟΣ

Ακούγεται σαν την πιο αμείλικτη τιμωρία. Και δεν θα ήταν διόλου υπερβολικός αυτός ο παραλληλισμός, ο οποίος προκύπτει μέσα από την ανάγνωση της είδησης: Με απόφασή του το υπουργείο Εσωτερικών στερεί το δικαίωμα εγγραφής σε σχολείο στους ανήλικους αλλοδαπούς, οι γονείς των οποίων δεν διαθέτουν νόμιμη άδεια παραμονής και ισχυρό διαβατήριο. Τώρα αυτό πώς να εκληφθεί; Είναι μια μορφή εκβιασμού για τον οποίον θύματα είναι για άλλη μια φορά μικρά παιδιά; Ο «φόβος» των ελληνικών υπηρεσιών έχει σχέση για το εάν δημιουργούνται προϋποθέσεις νόμιμης παραμονής αλλοδαπών ή ότι κατ' αυτόν τον τρόπο νομιμοποιείται και διευρύνεται η παραοικονο-

μία. (Λες και για τα μεγάλα ποσοστά παραοικονομίας που ενδημούν στην ελληνική κοινωνία εδώ και δεκαετίες ευθύνονται οι οικονομικοί μετανάστες...). Το γεγονός αυτό προκάλεσε την παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη, που ζήτησε την ανάκληση αυτής της εγκυκλίου και υπενθύμισε στη Διεύθυνση Αλλοδαπών και Μετανάστευσης, ότι μεταξύ άλλων θα πρέπει να ληφθεί υπ' όψιν η υπερνομοθετική ισχύς διεθνών συμβάσεων τις οποίες έχει κυρώσει η Ελλάδα και θεμελιώνουν το ανθρώπινο δικαίωμα στην παιδεία. Η αλήθεια είναι ότι οι μετανάστες έχουν εγκαταλειφθεί στην τύχη τους. Το διαπιστώσαμε τα τελευταία χρόνια με την απίστευτη ταιπαιωρία που επεφύλαξαν οι δη-

μόσιες υπηρεσίες σε όσους απ' αυτούς έπρεπε να συγκεντρώσουν τα απαραίτητα δικαιολογητικά για να βγάλουν άδεια παραμονής. Αλλά και από εκείνες τις άθλιες συγκεντρώσεις σε γήπεδα και άλλους χώρους μέσα σε συνθήκες καύσωνα, συνθήκες που θύμιζαν «πογκρόμ» κατά του εβραϊκού πληθυσμού. Σε εκλογές πάμε και κανένα από τα δύο μεγάλα κόμματα δεν συμπεριλαμβάνει στα προγράμματά του κάποια αναφορά στα προβλήματά τους. Μόνο για τα μάτια του κόσμου έβαλαν στα ψηφοδέλτια μερικά «ηχηρά» ονόματα, που ήδη απολαμβάνουν τη χλιαρή επιδοκίμασία της ελληνικής κοινωνίας. (Λέγε με ποδοσφαιριστή ή μανεκέν...)

Σ. Λέτσιος

ΟΜΙΛΕΙΤΕ ΕΛΛΗΝΙΚΑ;

«Δυστύχημα» χαρακτήρισε σε ομιλία του ο Γιωργάκης το σκάνδαλο που ξέσπασε με την περίφημη τροπολογία Πάχτα. Προφανώς μεταφράζοντας - ατυχώς! - στα ελληνικά από την αγγλική λέξη accident. Ψιλά γράμματα, θα πείτε. Αυτά ξέρει, αυτά λέει. Άλλωστε για πρωθυπουργός πηγαίνει ο άνθρωπος...

Τ.Κ.Δ.

ΣΥΓΧΡΟΝΙΚΗ ΠΑΡΑΝΟΙΑ

Την στιγμή που ο πρωθυπουργός Κ. Σημίτης, υπερασπιζόταν στη Βουλή την πεπραγμένη πολιτική του, η πιο σκληρή - ουσιαστικά και συμβολικά - αντιπολίτευση ερχόταν από τη Θεσσαλονίκη. Εκεί, όπου ο Γ. Παπανδρέου, μιλώντας σε συγκέντρωση στο Παλαί ντε Σπορ, προς τους «κεντροαριστερούς, τους κεντροδεξιούς, αλλά και τους σκεπτόμενους εκτός των κομμάτων πολίτες», έλεγε ότι, αν είναι να συνεχίσουμε όπως πριν, «θα απογοητεύσουμε πολύ γρήγορα»...

ΤΑ ΚΑΤΑΦΕΡΑΝ

Οι ηγεσίες και τα στελέχη των δύο μεγάλων κομμάτων, όπως και οι επικοινωνιολόγοι και τα εκλογικά επιτελεία τους, μπορούν να είναι όλοι υπερήφανοι. Κατάφεραν να ανατρέψουν τα μέχρι τώρα στοιχεία που ήθελαν τους πολίτες να είναι αδιάφοροι για την πολιτική και τους πολιτικούς. Κατάφεραν να προκαλέσουν το ενδιαφέρον τους και έτσι να επαναφέρουν κοντά στην πολιτική τους πολίτες και ιδιαίτερα τους νέους.

Οι οποίοι παρακολουθούν - βεβαίως από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης - τους πολιτικούς εν δράσει και όσα θαυμαστά συμβαίνουν. Ακούνε κηρύγματα για ηθική, εντιμότητα και δημοκρατία, και την ίδια στιγμή βλέπουν με τα ίδια τους τα μάτια τον χρηματισμό, την απάτη, τη διαπλοκή, την υποκρισία και τη δειλία. Και... φτύνουν, αγανακτώντας μαζικά.

Ωστόσο τα κόμματα, οι πολιτικοί, (που, όταν αντιλαμβάνονται ότι δεν πρόκειται για βροχή αλλά για φτύσιμο, θεωρούν ότι είναι για τους αντιπάλους τους), πιστεύουν ότι σε λιγότερο από ενάμιση μήνα οι πολίτες θα πάνε τρέχοντας στα εκλογικά τμήματα, για να τους ψηφίσουν. Δεν πρέπει να αντισταθούμε;

Τ.Κ.Α.

Η ΧΥΤΡΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

• Από το Βήμα της Αιγυπτιακής αντιγράφω το σχόλιο «Οι λιποτάκτες»:

Μετά από Βούγια, Μπίστη και Κουναλάκη και η Δαμανάκη «σαν έτοιμη από καιρό» βλέποντας ότι με το νέο αρχηγό το ΠΑΣΟΚ έχει ελπίδα να πάρει την εξουσία πήδηξε με ένα σάλτο κι αυτή στην πράσινη κολυμπήθρα του Σιλβάμ, εκεί όπου ξεπλένονται όλα τα πολιτικά αμαρτήματα.

Για όποιον όμως ήταν και παραμένει αριστερός ή απλώς διατηρεί ψήγματα αριστερού ήθους θλίβεται και ντρέπεται για όλα αυτά. Βλέποντας μάλιστα στην τηλεόραση τον Μπίστη πραγματικό θρεφτάρι (θα 'χει πάρει πάνω από δεκαπέντε κιλά από τότε που έγινε Υφυπουργός) να κατακεραυνώνει τους πρώην συντρόφους του 'ρχεται να χτυπήσει το κεφάλι στον τοίχο.

Αλλά και οι οπαδοί του ΠΑΣΟΚ αισθάνονται την ίδια πιστεύω απέχθεια για τους σημερινούς εποχικούς συνοδοιπόρους στον αγώνα τους κατά της Νέας Δημοκρατίας. Ξέρουν ότι πέρα από τα προσωρινά οφέληματα τίποτα καλό δεν πρέπει να περιμένουν από τους καθ' έξη προδότες που ξεκίνησαν από το ΚΚΕ και δεν έχουν καμία πιθανόν αναστολή να καταλήξουν στον Καρατζαφέρη (ο Υπουργός Διαφώτισης της δικτατορίας της 21ης Απριλίου Γεωργιάς ήταν και αυτός πρώην αριστερός της ίδιας ποιότητας με τους περί ου ο λόγος).

Η Αριστερά μπορεί να έχει κάνει τεράστια σφάλματα, μπορεί να σφάλει ακόμα και σήμερα. Ποτέ όμως δεν έχει ιδιοτέλεια στις όποιες επιλογές της. Η μέχρι θανάτου συνέπεια την ακολούθησε σε όλη την πορεία της. Σήμερα ο Συνασπισμός πράγματι κινδυνεύει να μην μπει στη Βουλή με αυτές τις λιποταξίες των στελεχών.

Αυτό δεν θα συμβεί γιατί οι οπαδοί του θα ακολουθήσουν τους αποστάτες αλ-

λά γιατί υπάρχει περίπτωση, κάτω από την πίεση της αφόρητης αηδίας που αισθάνονται, να ψηφίσουν Νέα Δημοκρατία μόνο και μόνο για να μην έχουν την ευκαιρία να καθήσουν στο τραπέζι της εξουσίας μαζί με τους νικητές και οι εμπορομανάβηδες αποστάτες της αριστεράς.

• Στις εφημερίδες αυτήν την εποχή θα βρείτε εκατοντάδες «μηνύματα» υποψηφίων. Πληροφορηθήκαμε από την εφημερίδα των Αιγυπτιωτών ότι ο γνωστός σας υφυπουργός βρίσκεται πάντοτε στο πλευρό τους, Ακούραστος!

Πολιτικό μήνυμα

«Βρίσκομαι πάντοτε στο πλευρό σας»

Αγαπητοί φίλοι, Αιγυπτιώτισσες και Αιγυπτιώτες,

Με την ευκαιρία της νέας χρονιάς, επιθυμώ να σας ευχηθώ Καλή Χρονιά με υγεία, οικογενειακή ευτυχία και επαγγελματική επιτυχία για όλους σας, επιτυχίες στο Σύνδεσμο Αιγυπτιωτών και τους Αιγυπτιώτικους συλλόγους στην Ελλάδα. Ειδικά εκφράζω τις ειλικρινείς μου ευχές στο Πατριαρχείο Αλεξανδρείας και τις Ελληνικές Κοινότητες της Αιγύπτου για ένα γόνιμο και αποδοτικό 2004 και σας διαβεβαιώνω ότι θα βρίσκομαι πάντοτε στο πλευρό σας.

Νίκος Μπίστης
Υφυπουργός Εσωτερικών
Υποψήφιος Βουλευτής ΠΑΣΟΚ Β' Αθήνας

ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΜΗΝΥΜΑ

«Βρίσκομαι πάντοτε στο πλευρό σας»

Αγαπητοί φίλοι, Αιγυπτιώτισσες και Αιγυπτιώτες,

Με την ευκαιρία της νέας χρονιάς, επιθυμώ να σας ευχηθώ Καλή Χρονιά με υγεία, οικογενειακή ευτυχία και επαγγελματική επιτυχία για όλους σας, επιτυχίες στο Σύνδεσμο Αιγυπτιωτών και τους Αιγυπτιώτικους συλλόγους στην Ελλάδα. Ειδικά εκφράζω τις ειλικρινείς μου ευχές στο Πατριαρχείο Αλεξανδρείας και τις Ελληνικές Κοινότητες της Αιγύπτου για ένα γόνιμο και αποδοτικό 2004 και σας διαβεβαιώνω ότι θα βρίσκομαι πάντοτε στο πλευρό σας.

ΝΙΚΟΣ ΜΠΙΣΤΗΣ
Υφυπουργός Εσωτερικών
Υποψήφιος Βουλευτής ΠΑΣΟΚ Β' Αθήνας

Εφημερολόγιο

Πέμπτη 22 Ιανουαρίου

• Βαρομετρικό χαμηλό. Μια «μετεωρολογική βόμβα», όπως τη χαρακτήρισε ο διευθυντής του τομέα προγνώσεων της ΕΜΥ, αποσυντόνισε τη χώρα. Οι βαθμοί άγγιξαν σε ορισμένες περιπτώσεις και τους -18, ενώ τα 972 εκτοπασκάλ -το πιο χαμηλό βαρομετρικό για τη χώρα μας- ήταν η αιτία για τον συνδυασμό των πολύ θελλωδών ανέμων. Η χώρα παράλυσε, άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους και η «μάχη του αλατιού» δόθηκε με πάθος.

• Ηλεία, Κιλκίς, Κοζάνη, Λευκάδα, Ροδόπη, Σάμος, Φωκίδα, Χαλκιδική, Χανιά, Κορινθία και Θεσσαλονίκη είναι οι πρώτοι δέκα νομοί που «εξόρισαν» τα μεταλλαγμένα, ανταποκρινόμενοι σε εκστρατεία της Greenpeace για ανακήρυξη της Ελλάδας σε ελεύθερη ζώνη από αυτά. Και έπονται τουλάχιστον δώδεκα ακόμα...

Παρασκευή 23 Ιανουαρίου

• Πολιτικό βαρομετρικό χαμηλό. Τους πήρε ο... αέρας και τους σήκωσε. Τους χτύπησε το low-storm, που λέγαμε από προηγούμενα τεύχη. Ενώ -τουλάχιστον- βουλευτές δεν άκουσαν την συμβουλή που κάθε καλή μαμά δίνει στο παιδί της και δεν πρόσεξαν που έβαλαν την υπογραφή τους. Συγκεκριμένα η «τροπολογία Πάχτα» για το «Πόρτο Καρράς» και οι υπογραφές των βουλευτών που τη συνόδευσαν έβαλε φωτιά αργά απόψε στο Κοινοβούλιο και «γράφει ιστορία». Ο σε λίγο πρόεδρος Γ.Α. Παπανδρέου, ο μικρός, έθεσε εκτός συνδυασμών του -ακόμα- ΠΑΣΟΚ, τους εννέα βουλευτές, ενώ ο υφυπουργός Πάχτας υποχρεώθηκε σε παραίτηση.

• Και μια μεγάλαλη σελίδα με μεγάλαλη ιστορία όμως, κλείνει σήμερα. Αυτή του επιτίμου προέδρου της Ν.Δ., Κ. Μητσοτάκη, η οποία άνοιξε το 1946. Έν μέσω παρατεταμένων χειροκροτημάτων και συγκινησιακής ατμόσφαιρας, ανακοίνωσε στην Κ.Ε., τον τερματι-

σμό της κοινοβουλευτικής του θητείας. Πιο πολύ απ' όλους όμως συγκινήθηκε ο πρόεδρος της Ν.Δ., Κ. Καραμανλής, ο ανηψιός... Η συγκινησιακή αυτή ατμόσφαιρα άγγιξε και τις άλλες πολιτικές δυνάμεις, για να αποδειχθεί πόσο αγγελικός και μεγαλόψυχος είναι ο χώρος της πολιτικής. Πολυ συγκινημένα ήταν και τα παιδιά, Ντόρα και Κυριάκος. Ο βασιλιάς πέθανε, ζήτη ο βασιλιάς...

Σάββατο 24 Ιανουαρίου

• Βαρομετρικό χαμηλό και στην οικονομία. Σε 7 δισ. ανέρχεται το έλλειμμα στο ισοζύγιο πληρωμών λόγω μείωσης των εισροών από την Ε.Ε. και περιορισμού των ξένων επενδύσεων, τον μήνα Νοέμβριο.

• Η πολιτική κάνει κακό στο καρναβάλι της Πάτρας. Το καρναβάλι στο αποκορύφωμα της προεκλογικής περιόδου φέτος, έχει να αντιμετωπίσει σκληρούς αντιπάλους... Ήδη η κρίση είναι διαφαινόμενη. Μαθαίνω ότι η συμμετοχή στο παιχνίδι του κρυμμένου θησαυρού θα είναι φέτος χαμηλότερη. Αναρωτιέμαι τι θα μας κερδίσει τελικά; Η πολιτική ή το καρναβάλι;

Κυριακή 25 Ιανουαρίου

• Θεωρώ την σημειολογία εντυπωσιακή. Ο Φιντέλ Κάστρο, φορώντας πάντα την στρατιωτική του στολή, παρέδωσε στον Οικουμενικό Πατριάρχη Βαρθολομαίο την πρώτη ορθόδοξη εκκλησία του Αγίου Νικολάου που χτίστηκε με δαπάνες του κουβανικού δημοσίου, στο κέντρο της παλιάς Αβάνας. Βρίσκω φυσικό να τσαντιστούν οι αμερικανοί με τον Πατριάρχη που πήγε να την παραλάβει. Η Κούβα, τους είναι -ακόμα- αγκάθι... Βρίσκω λιγότερο φυσικό -αλλά... δεν εκπλήσσομαι κιόλας- ότι η ελληνική κυβέρνηση επισήμως δεν εκπροσωπήθηκε στο ταξίδι...

• Οι «εκτελεσθέντες» βουλευτές -πλην Βούγια, που είναι ο μόνος που είπε ότι ήξερε πού έβαζε την υπογραφή του- ζη-

τούν αποκατάσταση διότι όπως καταγγέλουν μέσα στο Σαββατοκύριακο, είτε «εξαπατήθηκαν» είτε «πλαστογραφήθηκαν» οι υπογραφές τους. Στην επιφάνεια βγήκε και η ανάμειξη τριών βουλευτών της αξιωματικής αντιπολίτευσης, οι οποίοι πήραν πίσω την υπογραφή τους σε προηγούμενη τροπολογία -που αφορούσε την επιχείρηση Στέγγου το «Πόρτο Καρράς»- όταν το κόμμα τους τράβηξε το αφτάκι...

• Παρεπιπτόντως, η «Τεχνική Ολυμπιακή» του επιχειρηματία Στέγγου, είναι μια εταιρεία που... έτυχε να αποκομίσει πακτωλό 110 δισ. δρχ. από τη Σοφοκλέους κατά την επίμαχη περίοδο του 1999. Ηθικόν δίδαγμα: Άμα έχεις τύχη διάβαινε...

Δευτέρα 26 Ιανουαρίου

• Το ταμείον είναι μείον. Νέο κοινοπρακτικό δάνειο λόγω πιεστικού προϋπολογισμού ανακοινώσε το υπουργείο Οικονομικών, ύψους 1,25 δισ. Ευρώ. Το σύνολον (από την αρχή του έτους μέχρι το Μάρτιο), των δανεικών που ελήφθησαν και αναμένεται να ληφθούν θα είναι 15 δισ. Ευρώ.

• Ομόφωνο ψήφισμα στο οποίο καταγγέλουν τον υπουργό Πολιτισμού Βενιζέλο αποφάσισαν στη γενική τους συνέλευση τα μέλη του Icomos. Αφού ζητούν -με την διεθνή επιστημονική κοινότητα στο πλευρό τους- την άμεση παύση των εργασιών στο οικόπεδο Μακρυγιάννη, τον καταγγέλουν διότι αρνείται συστηματικά να δώσει την καθιερωμένη ετήσια οικονομική ενίσχυση στο ελληνικό τμήμα του οργανισμού. Ο οποίος έχει αξιολογηθεί στην πρώτη κατηγορία της παγκόσμιας κατάταξης των οργανισμών που ασχολούνται με την προστασία των μνημείων. Έχουν μάλιστα την... υποψία ότι το κάνει αυτό ο υπουργός επειδή του έκαναν... χαλάστρα, σχετικά με τη θέση του νέου Μουσείου της Ακρόπολης, με το κωπηλατοδρόμιο στο Μαραθώνα, ή με τα έργα στον Κεραμεικό. Είναι

και... αιμοβόρικο το ατιμούλικο...

Τρίτη 27 Ιανουαρίου

• Ταμείο για το θρίλερ Πάχτα του Σαββατοκύριακού: Τα γκάλοπ δίνουν 18,7% στην παράσταση νίκης στη Ν.Δ. πλέον του ΠΑΣΟΚ...

• Ευτυχώς έχουμε προεκλογική περίοδο και έχουν θέματα τα κανάλια να ασχολούνται. Αλλιώς, μια γρίπη μας έλλειπε... Η γρίπη των πουλερικών εξαπλώνεται με ταχύτητα στην Ασία. Έξι άτομα φέρεται να έχουν πεθάνει στην Ταϊλάνδη και η Κίνα μπήκε στον κατάλογο των κρουσμάτων. Πάει και η πάπια Πεκίνου...

Τετάρτη 28 Ιανουαρίου

• Αντιγράφω -χωρίς σχόλια- την ανακοίνωση της «Τεχνικής Ολυμπιακής», για την «αμαρτωλή υπόθεση Πόρτο - Καρράς»: «Ο χαρακτηρισμός της έκτασης ως μη δασικής έχει κυρωθεί με διαδοχικούς νόμους της Βουλής τους οποίους τιμούν με την υπογραφή τους οι προσωπικότητες των: Π. Παπαληγούρα, Κ. Στεφανάκη (Επί πρωθυπουργίας Καραμανλή), Α. Κακλαμάνη, Κ. Σημίτη, Δ. Τσοβόλα, Ελ. Βερυβάκη, Γ. Παττάκη, Αν. Πεπονή, Π. Ρουμελιώτη, Κ. Μπαντουβά, Σ. Αλεξανδρή (επί πρωθυπουργίας Α. Παπανδρέου) και Γ. Παπαντωνίου, Β. Παπανδρέου, Δ. Ρέππα και Ευαγ. Βενιζέλου (επί πρωθυπουργίας Κ. Σημίτη)». Με εξαίρεση τους πεθαμένους, περιμένω να δω πως θα σχολιάσουν -αν σχολιάσουν- οι ζώντες αναφερόμενοι...

• Εγκαταλείπω την... πένα για να παρακολουθήσω την τελευταία -ούτως ή άλλως ιστορική- μάχη του πρωθυπουργού Σημίτη με τον πρόεδρο Καραμανλή, τον ανηψιό, εν τη απουσία του διαδόχου προέδρου Γ.Α. Παπανδρέου του μικρού, ο οποίος παρακολουθεί τα τεκτενώμενα στη Βουλή εκ του μακρόθεν, από τη Θεσσαλονίκη...

Εφημερη

Δίνουν λευκές επιταγές οι ελεύθεροι πολίτες;

του Μανόλη Καρέλλη

Σε λίγες μέρες, στις 8 του Φλεβάρη συγκεκριμένα, θα κληθούν τα μέλη των οργανώσεων του ΠΑΣΟΚ που δρουν (ή που αδρανούν) σ' ολόκληρη τη χώρα να ψηφίσουν υπέρ του **Γεωργίου Ανδρέα Παπανδρέου**, του μοναδικού υποψηφίου για το αξίωμα του προέδρου του κυβερνητικού κόμματος, ενός αξιώματος που έμεινε σε χηρεία μετά την εθελουσία ή την επιβληθείσα απομάκρυνση του κ. **Κώστα Σημίτη**.

Θα κληθούν, επίσης, να ψηφίσουν υπέρ του μοναδικού υποψηφίου κ. **Γεωργίου Ανδρέα Παπανδρέου** και οι φίλοι του «κινήματος» του ΠΑΣΟΚ, ενώ είναι αδιευκρίνιστο επί του παρόντος ποιοι ακριβώς θα είναι αυτοί, πώς θα προκύψουν και πώς θα προσμετρηθεί η ψήφος των.

Και περισσεύουν οι παρουσιαστές των όποιων επίσημων και διαφανών θέσεων του κ. **Γεωργίου Ανδρέα Παπανδρέου** και οι διαμορφωτές των ανεπίσημων και, επί του παρόντος, κερκισμένων που μας μιλούν για λογαριασμό των μελών των οργανώσεων του ΠΑΣΟΚ και των φίλων των, του λαού του δηλαδή, κάνοντας λόγο για τις «**πρωτοφανείς**» διαδικασίες που παρουσιάζονται, για την «**άμεση δημοκρατία**» που εισάγεται στην πολιτική μας ζωή και για την «**επανάσταση**» στις σχέσεις πολίτη και ηγεσίας του ΠΑΣΟΚ που προωθείται.

Στις «πρωτοφανείς» διαδικασίες των παρουσιαστών συγκαταλέγεται προφανώς η «**λευκή επιταγή**» που θα ζητήσει ουσιαστικά ο κ. **Γεώργιος Ανδρέα Παπανδρέου** από τους ψηφοφόρους, όπως τους περιγράψαμε, του ΠΑΣΟΚ. Μια «**λευκή επιταγή**» που θα τη χρησιμοποιήσει κατά την ανεξέ-

λεγκτη κρίση του, αλλάζοντας την ονομασία και τα σύμβολα του κόμματος που ίδρυσε ο πατέρας του, που έδωσαν έμπνευση και οράματα, εισάγοντας προφανώς **νέα ονομασία και νέα σύμβολα** που, όπως περιέργως, δεν περιγράφονται.

Πέρα, όμως, από την τυπική ονομασία και τα τυπικά σύμβολα, στις μη αποκρουστικές σκέψεις του κ. **Γεωργίου Ανδρέα Παπανδρέου** τοποθετείται και η δημιουργία νέων θεσμών. Ο ίδιος, παρουσιάζοντας τον εαυτό του και το κόμμα του οποίου θα ηγηθεί και το οποίο θα έχει ως αφετηρία το ΠΑΣΟΚ, στο Αγρίνιο, είπε μεταξύ άλλων:

«Είμαστε περήφανοι που λεγόμαστε ΠΑΣΟΚ (επί του παρόντος θα ήθελε προφανώς να προσθέσει), είμαστε περήφανοι για τις παραδόσεις μας, το όνομά μας, τη σημαία μας, το σήμα μας. **Παράλληλα, όμως, είμαστε περήφανοι που εμείς μπορούμε να προχωρήσουμε μπροστά, να ανανεωθούμε, να αλλάξουμε, να προχωρήσουμε σε νέους θεσμούς...».**

Και προχώρησε, διευκρινίζοντας, από την Άρτα:

«... Ανοίγουμε το κίνημα, δημιουργούμε ένα κίνημα διαφάνειας, **άμεσης δημοκρατίας** ... έρχεται το νέο, το ΠΑΣΟΚ αλλάζει, **δημιουργούμε ένα νέο κόμμα συμμετοχής...».**

Και δεν είναι, ασφαλώς, στις προθέσεις μου να υπεραμυνθώ του ΠΑΣΟΚ που αποχαιρετούμε, όπως το κατάντησαν, με τις άθλιες κομματικές οργανώσεις, τις κρατικοδίαιτες κεντρικές επιτροπές, με τις καθεστωτικές αντιλήψεις, με τους διαπλεκόμενους, με τους Παχταίους και τη συντροφία των, με τη διαφθορά που εγκαταστάθηκε περί-

που ανενόχλητα, με τις διαφορές που διευρύνθηκαν και επισημοποιήθηκαν. (Τα πολλά καλά που έκανε στον τόπο το ΠΑΣΟΚ, τη συμφιλίωση κράτους και πολίτη, την περηφάνια που ενέπνευσε, τα θεωρούμε δεδομένα και γνωστά τοις πάσι). Ασφαλώς και πρέπει να γίνουν αλλαγές, σε ευρεία κλίμακα μάλιστα.

Άλλωστε η αλλαγή, είναι μια έννοια από ορισμό δυναμική, που καταντά συντηρητική αν μείνει στάσιμη.

Όπως δεν είναι στις προθέσεις μας να αμφισβητήσουμε το δικαίωμα σ' ένα κόμμα να αλλάξει την ηγεσία του, οπότε το θελήσει ή οπότε το επιβάλλουν οι περιστάσεις –καλή ώρα.

Δεν μπορούμε, όμως, να αφήσουμε ασχολίαστα τα όσα πραγματικώς πρωτοφανή και σίγουρα περίεργα παρατηρούμε γύρω μας αυτές τις λίαν πονηρές μέρες.

Είναι η εκλογή του νέου προέδρου του ΠΑΣΟΚ και η διαδικασία που επιλέχτηκε για να γίνει αυτή.

Μ' ενοχλεί, όπως και πάρα πολλούς, Έλληνες, που εξακολουθούν να κρατούν για τον εαυτό τους την πολυτέλεια της κριτικής, ο ένας και μοναδικός υποψήφιος.

Μας ενοχλεί δε γιατί αυτή η μοναδικότητα παραπέμπει αλλού, αλλά και για τα οικογενειακά κριτήρια που επικράτησαν κυρίως στην αναζήτησή του που κι αυτά προκαλούν ανεπιθύμητους συνειρμούς.

Μας ενοχλεί, ακόμα, γιατί οι αποφάσεις για την επιστροφή του ελήφθησαν από ελάχιστους ανθρώπους που, σχεδόν, συνωμότησαν για να τις πάρουν αλλά και γιατί δεν έγινε κανένας πολιτικός διάλογος για τα τεκταινόμενα στα θεσμικά όργανα του ΠΑΣΟΚ

-Κοινοβουλευτική Ομάδα, Εκτελεστικό Γραφείο, Κεντρική Επιτροπή- που προτίμησαν αντί να μιλήσουν, να αυτοκαταργηθούν.

Με ενοχλεί, όπως και πάμπολλους Έλληνες είμαι σίγουρος, γιατί χρησιμοποιείται η ψήφος των μελών των κομματικών οργανώσεων του ΠΑΣΟΚ και των φίλων του για την απλή επικύρωση μιας εκλογής που έγινε αλλού - μια γελοιοποίηση ή μια ακύρωσή της στην ουσία- και το ότι δίδεται σ' αυτή η ηχηρή ονομασία της πάλαι ποτέ άμεσης δημοκρατίας.

Ενώ, βέβαια, η άμεση δημοκρατία, όπου και όταν υπάρχει, έχει κύριο περιεχόμενό της τη διαρκή διαβούλευση, το συνεχή και συχνά βασανιστικό διάλογο.

Με ενοχλεί όπως θα ενοχλεί και τους περισσότερους ενεργούς πολίτες, είμαι βέβαιος, η επίκληση των «νέων θεσμών» που δεν αποκαλύπτονται παρ' όλ' αυτά -ω της κοροϊδίας το ανάγνωσμα!- αν και γίνεται επίκληση της διαφάνειας που σημαίνει, βέβαια, όλα στο φως της μέρας!

Και όχι απλώς μ' ενοχλεί αλλά με τρομάζει, όπως θα τρομάζει όσους εκ των Ελλήνων εξακολουθούν να σκέπτονται, αυτή η λευκή επιταγή που ζητείται, για όποιες αλλαγές θα αποφασίσει ο ένας, για όποιους νέους θεσμούς θα εισαγάγει, για όποιες κατευθύνσεις θα δώσει, για τις συμμαχίες που θα καταρτίσει, για τις εντάξεις που θα επιχειρήσει για το κόμμα ή για την Ελλάδα την ίδια.

Γνωρίζαμε μέχρι τώρα τις προσχωρήσεις σε γνωστά προγράμματα και στις υπαρκτές θέσεις και στα δημιουργούμενα κόμματα -και κριτικάραμε όσες εξ αυτών εγένοντο χωρίς να λαμβάνει μέρος ο πολίτης στη δημιουργία των με τις δικές του προτάσεις.

Και καλούμαστε τώρα να προσχωρήσουμε στα τυφλά, υπογράφοντας μια λευκή επιταγή η οποία στην ουσία θα είναι η ληξιαρχική πράξη της ακύρωσής μας ως πολιτών, σε ένα πρόγραμμα που μας είναι άγνωστο, σε θέσεις που δεν μας ανακοινώνονται, γιατί το πιο πιθανό δεν έχουν ακόμα διαμορφωθεί και σε κόμμα του οποίου τα σύμβολα, η σημασία, το όνομα, οι συμμα-

χίες, οι εσωτερικές και εξωτερικές, διασυνδέσεις μένουν **επτασφράγιστο μυστικό**.

Και καλούμαστε να τα κάνουμε όλ' αυτά, ενώ την ίδια ώρα μας πιπιλίζουν το μυαλό με τη **δήθεν συμμετοχή** που θα χαρακτηρίζει την κοινωνία του μέλλοντος.

Όλες αυτές τις απλές σκέψεις που προκύπτουν εν τούτοις από τη γνώση της δημοκρατίας και της πρακτικής της θα τις ανακοίνωνα ή θα προσπαθούσα

να τις ανακοινώσω σ' ένα συνέδριο ή σε μια λιγότερο πανηγυρική συγκέντρωση, όπου θα παρήγετο πολιτική και θα ανταλλάσσονταν ιδέες.

Επειδή, όμως, κάτι τέτοιο δεν προβλέπεται να γίνει, ούτε πολιτική και ιδέες αναμένεται να παραχθούν ή να αντιπαραταχθούν, γι' αυτό και για να μη γίνω σαν τους «βόδες που μόνο αυτοί σκύβουν το κεφάλι τους», όπως είπε κάποτε ο **Ελευθέριος Βενιζέλος**, καταθέτω αυτές τις ταπεινές γραμμές.

Ο εκσυγχρονισμός της ξεφτύλας

Η έτσι κι αλλιώς βρώμικη «υπόθεση Πάχτα» άνοιξε τον ασκό του Αιόλου κατά της κυβερνητικής παράταξης, καθώς δεν αποκαλύπτει μόνο, με τον πιο ανάγλυφο τρόπο, το χάος και την παραλυσία που έχει προκαλέσει σε όλους τους τομείς της δημόσιας και μη ζωής ο εκσυγχρονισμός της απάτης.

Αποκαλύπτει επίσης τις μεθόδους και τις παγιδεύσεις που εφευρίσκει το ΠΑΣΟΚ, προκειμένου να ικανοποιήσει, μόλις μια ανάσα πριν από τις εκλογές, τις σχέσεις διαπλοκής που το βαρύνουν, ταυτόχρονα καταδεικνύει τον τρόπο λειτουργίας του Κοινοβουλίου, στο οποίο η αδιαφάνεια προβάλλει πλέον ως πάγια τακτική, καλυπτόμενη σκόπιμα πίσω από διάφορες κανονιστικές διατάξεις ή την κακώς εννοούμενη «κομματική πειθαρχία», ενώ προκαλεί σοβαρά ερωτηματικά για τη διάδοχη κατάσταση που διαμορφώνεται υπό τον Γ. Παπανδρέου. Το ίδιο θέμα ωστόσο θέτει προ των δικών της ευθυνών και τη Ν.Δ., στο πλαίσιο της γενικότερης ξεφτύλας του δημόσιου βίου στη χώρα μας.

Ο καταϊγισμός των δηλώσεων κυβερνητικών και κομματικών στελεχών από την περασμένη Παρασκευή προσπαθεί να μας πείσει ότι ο αποπεμφθείς υφυπουργός Οικονομίας Χρ. Πάχτας κατέθεσε τη σκανδαλώδη τροπολογία υπέρ της εταιρίας «Πόρτο Καρράς» με δική του ευθύνη, ερήμην του προϊσταμένου του υπουργού Ν. Χριστοδουλάκη καθώς και του πρωθυπουργού Κ. Σημίτη, έχοντας με δόλο εξασφαλίσει την αναγκαία προσυπογραφή του από εννέα βουλευτές του ΠΑΣΟΚ.

Αν δεχτούμε όμως ότι η άποψη αυτή είναι σωστή, τότε θα πρέπει να δεχτούμε ότι η δολιότητα του Χρ. Πάχτα έφτασε μέχρι να ξεγελάσει επίσης το γραμματέα του υπουργικού συμβουλίου –και εξ απορρήτων του πρωθυπουργού– Σωκ. Κοσμίδη, ο οποίος έχει το καθήκον να προσυπογράφει κάθε νομοσχέδιο ή τροπολογία που κατατίθεται στην Βουλή, αλλά και τον προεδρεύοντα της Βουλής

κατά τη συγκεκριμένη στιγμή, ο οποίος προσπάθησε να «περάσει» - και «πέρασε» - την τροπολογία με... συνοπτικές διαδικασίες, «κατά πλειοψηφία» βεβαίως. Που σημαίνει ότι «να» ψήφισαν μόνο οι παρόντες βουλευτές της κυβερνητικής παράταξης, ενώ η Ν.Δ. δεν την ψήφισε μεν, αλλά και δεν επέμεινε να συζητηθεί το θέμα, παρ' όλο που γνώριζε το περιεχόμενό της, προφανώς για να αφήσει το ΠΑΣΟΚ να εκτεθεί.

Κανείς βεβαίως –ακόμα και εκείνοι που σε άλλη περίπτωση θα υποστήριζαν τον υφυπουργό Οικονομίας– δεν αμφισβητεί ότι ο Χρ. Πάχτας ενήργησε με σκοπό την πάση θυσία ικανοποίηση των συμφερόντων του εν πολλαίς αμαρτίαις «Πόρτο Καρράς». Πολύ περισσότερο μάλιστα καθώς η επίμαχη τροπολογία είχε εμφανισθεί δύο φορές πριν –μία στις αρχές Δεκεμβρίου στο πλαίσιο του δασικού νομοσχεδίου και μία στις αρχές Ιανουαρίου στο πλαίσιο του... φορολογικού– αλλά και τις δύο είχε αποσυρθεί.

Καταδεικνύεται όμως και ότι, από τους εννέα βουλευτές που υπέγραψαν την τροπολογία –Ι. Ανθόπουλος, Σπ. Βούγιας, Κ. Διαμαντής, Θ. Κατσανέβας, Γ. Κίρκος, Π. Κουρουπλής, Ν. Στρατηλάτης, Ν. Φλώρος και Αλ. Χρυσανθακόπουλος– ορισμένοι γνώριζαν πολύ καλά τι και γιατί υπέγραψαν, αντίθετα άλλοι παραδέχτηκαν ότι υπέγραψαν χωρίς καν να διαβάσουν το σχετικό κείμενο, απλώς γιατί τους το ζήτησε ο υφυπουργός, τον οποίο, όπως είπαν, έπρεπε να «βοηθήσουν» κατά την πάγια τακτική που ακολουθείται στο κοινοβουλευτικό έργο της κυβέρνησης, ενώ άλλοι κατήγγειλαν ότι υπέκλεψαν τις υπογραφές τους, πράγμα που τελικά ομολόγησε ότι έκανε ο βουλευτής –και πρώην υφυπουργός Παιδείας και Οικονομικών– Γ. Ανθόπουλος, επικαλούμενος μάλιστα «εσκεμμένα κακή πληροφόρηση» από την πλευρά της εταιρίας του Κ. Στέγγου που έχει το «Πόρτο Καρράς».

Το μεγαλείο της διαπλοκής, δηλαδή,

για την οποία να σημειωθεί ότι ήδη έχει δείξει αυτεπάγγελο ενδιαφέρον η δικαιοσύνη, διά του προϊσταμένου της Εισαγγελίας Πρωτοδικών Αθηνών Δ. Παπαγγελόπουλου, ο οποίος ζήτησε το οπτικοακουστικό υλικό του τηλεοπτικού καναλιού «Alpha» και του ραδιοφωνικού «Sky» με τις συζητήσεις για την υπόθεση αυτή.

Σημαντικό εξ άλλου είναι ότι στην πρώτη εμφάνιση της η «ντροπολογία Πάχτα», στις αρχές Δεκεμβρίου, α) είχε τη σύμφωνη γνώμη και του Σ. Κοσμίδη, ο οποίος όμως ζήτησε τελικά την έγκαιρη απόσυρσή της και β) συνοδευόταν και από τις υπογραφές τριών βουλευτών της Ν.Δ., οι οποίοι όμως τις απέσυραν την τελευταία στιγμή, έπειτα από απόφαση του κόμματός τους, εξ αιτίας και της έντονα αρνητικής αντίδρασης του κοινοβουλευτικού εκπροσώπου Προκόπη Παυλόπουλου.

Η ιστορία αυτή, με τις παραμέτρους που τη συνοδεύουν και με την κατάληξη που είχε, δείχνει καταρχήν ότι αποτελεί μια υπόθεση που αφορά τα δύο μεγάλα κόμματα, το ΠΑΣΟΚ και τη Ν.Δ., τα οποία αποδεικνύεται ότι σε συγκεκριμένα ζητήματα μπορούν να συνεργάζονται χωρίς προβλήματα. Η διαφορά τους στην συγκεκριμένη στιγμή και το συγκεκριμένο θέμα προέκυψε α) από την προηγούμενη γνωριμία του κ. Παυλόπουλου με τους αποδέκτες της χαριστικής τροπολογίας και την επίγνωση που είχε σχετικά με τις δραστηριότητες και τις μεθόδους τους και β) από το γεγονός ότι η χώρα βρίσκεται ήδη, αν και ατύπως, σε προεκλογική περίοδο, γεγονός που επιβεβαιώνει την εκτίμηση πολλών κύκλων ότι «σε άλλη περίπτωση η τροπολογία θα είχε περάσει χωρίς να... ανοίξει μύτη».

Ένα άλλο θέμα που αναδεικνύεται που έχει σχέση με τον τρόπο λειτουργίας της Βουλής, είναι ότι οι βουλευτές –κατά «πάγια» τακτική– υποχρεώνονται συχνά να υπογράφουν και κυρίως να ψηφίζουν νομοσχέδια ή τροπολογίες χωρίς καμία γνώση του αντικειμένου και ακόμα χωρίς να έχουν διαβάσει προηγουμένως τα σχετικά κείμενα, και μόνο γιατί έτσι τους ζητήθηκε από τους αρμόδιους υπουργούς ή γιατί το επιβάλλει η πειθαρχία στο «κομματικό συμφέρον».

Πέρα όμως από αυτή την ξεφτίλα, προϊόν του εκσυγχρονισμού της απάτης, η οποία εκτός των άλλων πλήττει καιρία το βασικότερο θεσμό της δημοκρατίας που είναι η Βουλή, η «υπόθεση Πάχτα» προβάλλει ανάγλυφα και την «πο-

νηριά» της απερχόμενης κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ. Η οποία προσπαθεί να περάσει την τελευταία στιγμή από τη Βουλή ό,τι υπόλοιπα έχει σε νομοσχέδια και τροπολογίες, που δεν είναι λίγα, προκειμένου να ικανοποιήσει όλες τις δεσμεύσεις της με τα διαπλεκόμενα και παράλληλα να δείξει ότι η κυβέρνηση του Κ. Σημίτη εξακολουθεί να ζει και να εργάζεται στο πλαίσιο του εκσυγχρονιστικού προγράμματός της. Μια πονηριά ωστόσο που εντάσσεται στη λογική των «χαμένων εκλογών» που διέπει διάφορες ομάδες του ΠΑΣΟΚ και κυρίως τη σημαντική πλευρά.

Έτσι, εκτός από την υπόθεση του «Πόρτο Καρράς», την οποία τελικά η κυβέρνηση θα ανακαλέσει μετά την καταγίδα που ξέσπασε, έχουμε επίσης τις υποθέσεις της ΕΤΑ και του ξεπουλήματος δασών και αιγιαλών, της Γενικής Τράπεζας, του προέδρου της Κεφαλαιογοράς και της αποποινικοποίησης των εγκλημάτων στο Χρηματιστήριο, καθώς και άλλων σκανδάλων που αναφύονται καθημερινά το ένα μετά το άλλο και τα οποία είτε η κυβέρνηση υποχρεώνεται να ανακαλέσει είτε παραμένουν σε εκκρεμότητα.

ΣΚΑΝΔΑΛΑ ΚΑΙ ΚΡΙΣΗ ΦΕΡΝΟΥΝ ΠΑΝΙΚΟ

Από την άλλη πλευρά, έχουμε τον τρόπο διαχείρισης της κρίσης που ξέσπασε με την τροπολογία Πάχτα και ιδιαίτερα τις αποφάσεις που πάρθηκαν στο ΠΑΣΟΚ σχετικά με όσους φέρονταν ανακατεμένοι στην υπόθεση.

Με καθυστέρηση μιας ημέρας από την ψήφιση της τροπολογίας και μετά από παρέμβαση της Ν.Δ. στον πρόεδρο της Βουλής, ο υπουργός Οικονομίας Ν. Χριστοδουλάκης ανακοίνωσε ότι η επίμαχη τροπολογία θα ανακληθεί με μια νέα που θα κατατεθεί εντός των επόμενων ημερών, χωρίς όμως να καταφερθεί εναντίον του υφυπουργού του, εναντίον του οποίου δεν καταφέρθηκαν αρχικά ούτε ο πρωθυπουργός Κ. Σημίτης, ούτε ο γγ του ΠΑΣΟΚ Μιχ. Χρυσόχοϊδης.

Αντίθετα χρειάστηκε η δραστική παρέμβαση του υποψήφιου νέου αρχηγού του κόμματος, ο οποίος, μετά από τηλεφωνική συνεννόηση με τους δύο προηγούμενους, απαίτησε τελικά με ανακοίνωσή του την άμεση παραίτηση Πάχτα και την τιμωρία των εννέα που υπέγραψαν την επίμαχη τροπολογία με την αφαίρεση των ονομάτων τους από τις λίστες υποψηφίων βουλευτών του κόμμα-

τος στις επικείμενες εκλογές, απαίτηση στην οποία έσπευσε να υπακούσει ο Μιχ. Χρυσόχοϊδης.

Είναι σημαντικό ωστόσο ότι κανείς δεν μίλησε για την παραίτηση των «εννέα» από το βουλευτικό τους αξίωμα, καθώς έτσι θα δημιουργούνταν θέμα δεδηλωμένης για την κυβέρνηση (άλλη πονηριά), όπως κανείς δεν ζήτησε και την τιμωρία των βουλευτών που ψήφισαν τελικά την τροπολογία και οι οποίοι έχουν αντίστοιχη πολιτική ευθύνη –η αποπομπή του Γ. Ανθόπουλου από την κοινοβουλευτική ομάδα ήρθε πολύ αργά, όταν πια η μεγάλη ζημιά είχε γίνει.

Η ενέργεια του Γιωργάκη πάντως αποτελεί α) προκλητική και... ολίγον πραξικοπηματική παράκαμψη του Κ. Σημίτη, πλέον αρμόδιου ως εκλεγμένου πρωθυπουργού της χώρας, τουλάχιστον σε ό,τι αφορά τον υφυπουργό Πάχτα, β) άμεση παράκαμψη των κοινοβουλευτικών οργάνων και της όποιου δημοκρατικής διαδικασίας και γ) κατάφωρη παραβίαση της έννοιας του δικαίου, σύμφωνα με το οποίο όλοι οι «κατηγορούμενοι» θα έπρεπε να έχουν την ευκαιρία να απολογηθούν και να εξηγήσουν την πράξη τους.

Και βεβαίως, όλοι αντιλαμβάνονται ότι ο Γιωργάκης αντέδρασε υπό το κράτος πανικού, μπροστά σε ένα γεγονός που χαλά την εικόνα του «νέου», του «έντιμου» και του «δημοκρατικού» που θέλει να περάσει στους ψηφοφόρους της «μεγάλης δημοκρατικής παράταξης», αν και τελικά η ενέργειά του αμαυρώνει περισσότερο την εικόνα αυτή, ιδιαίτερα καθώς προκαλεί έντονες αντιδράσεις από «ιστορικά» στελέχη του κόμματος, τα οποία θεωρούν μάλλον ότι ο νέος αρχηγός ξεστρατίζει (το γεγονός ότι εκ των υστέρων καλούνται οι εννέα βουλευτές να λογοδοτήσουν στα όργανα του κόμματος αποτελεί μια τακτική υποχώρησης εκείνων που βρίσκονται γύρω από τον Γιωργάκη, η οποία πάντως δεν αλλάζει σε τίποτα τις αρχικές αρνητικές εντυπώσεις).

Ένα βασικό ερώτημα ωστόσο είναι: πού βρίσκεται και τι κάνει ο ίδιος ο Κ. Σημίτης, ο οποίος, τυπικά μεν εξακολουθεί να είναι πρωθυπουργός, από την άλλη ωστόσο δείχνει να έχει εγκαταλειφθεί ήδη στη μοίρα που του επιφυλάσσει ο υποψήφιος διάδοχός του; Σε απάντηση αυτού, όπως και άλλων σοβαρών ερωτημάτων που προκύπτουν, είναι βέβαιο ότι στις επόμενες ημέρες θα έχουμε σημαντικές εξελίξεις. Και γέλια. Η ξεφτίλα δεν τελειώνει εδώ, υπομονή...

ΣΤΡΑΤΗΣ ΜΟΣΧΟΝΗΣΙΟΣ

Παρ' ολίγον και «ξέπλυμα» μαύρου χρήματος στους Δήμους

• Μια άλλη αμαρτωλή τροπολογία αποσύρθηκε την τελευταία στιγμή, για να αποφευχθεί νέο σκάνδαλο

• Η τροπολογία υπογράφεται από τους υπουργούς **Ν. Χριστοδουλάκη, Κ. Σκανδαλίδη, Φ. Πετσάλνικου** και ήταν σε γνώση του **Σ. Κοσμίδη**

Ο ρουμαγδός και το αλαλούμ από την «υπόθεση Πάχτα» στάθηκε αφορμή να... χαθεί στο δρόμο προς τη Βουλή μια ακόμα «περίεργη» τροπολογία, που είχε κατατεθεί από την κυβέρνηση των εκσυγχρονιστών και μάλιστα αυτή τη φορά με τις υπογραφές των υπουργών Οικονομίας **Ν. Χριστοδουλάκη**, Εσωτερικών **Κ. Σκανδαλίδη** και Δικαιοσύνης **Φ. Πετσάλνικου**.

Πού είναι το περίεργο; Η τροπολογία επρόκειτο να συζητηθεί στο πλαίσιο του εκλογικού νομοσχεδίου, αφορούσε όμως τη νομιμοποίηση όλων των παράτυπων και παράνομων δαπανών των δήμων και κοινοτήτων.

Χαρακτηριστικά, το σχετικό κείμενο, που είχε κατατεθεί την 13η Ιανουαρίου, ανέφερε ότι «αναγνωρίζονται ως νόμιμες οι δαπάνες που πληρώθηκαν μέχρι την 10η Δεκεμβρίου 2003 από Δήμους και Κοινότητες, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου αυτών, καθώς και συνδέσμους ΟΤΑ, σε βάρος των προϋπολογισμών τους, εφόσον αυτές έχουν εγκριθεί και βεβαιωθεί από τα αρμόδια όργανα αυτών, αφορούν έργα, εργασίες, προμήθειες, επιχορηγήσεις και αμοιβές προσωπικού και δεν έχουν ακυρωθεί σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία».

Επίσης, ότι «η ρύθμιση αυτή περιλαμβάνει και τις εκκρεμείς, ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σχετικές υποθέσεις, ενώ στις περιπτώσεις που έχουν εκδοθεί τελεσίδικες αποφάσεις καταλογισμού από το Ελεγκτικό Συνέδριο και έχει παρέλθει η προβλεπόμενη προθεσμία άσκησης αναίρεσης, είναι επιτρεπτή η άσκηση της, ενώπιον της Ολομέλειας του ίδιου Δικαστηρίου, εντός προθεσμίας εξήντα ημερών από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου».

Και, για την άρση κάθε παρεξήγησης, διευκρίνιζε: «με την εν λόγω ρύθμιση επιδιώκεται η άρση των καταλογισμών που επιβάλλονται σε όργανα των προαναφερόμενων ΟΤΑ και νομικών προσώπων, έπειτα από πληρωμή δαπανών, όπως αυτές περιγράφονται ανωτέρω».

Πράγμα που, σε απλά ελληνικά, σημαίνει ότι οι τρεις υπουργοί που υπέγραψαν την τροπολογία ήθελαν να δώσουν «συγχωροχάρτι» σε παράνομες δαπάνες των δήμων και κοινοτήτων, ακόμα και στην περίπτωση που έχουν ελεγχθεί από το Ελεγκτικό Συνέδριο και έχουν επιβληθεί νόμιμες κυρώσεις - η διάσταση αυτή μάλιστα πρέπει να τελεί εν πλήρη γνώσει και του γραμματέα του

ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΑ-ΠΡΟΣΘΗΚΗ

Στο σχέδιο νόμου «Εκλογή Βουλευτών»

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Με την προτεινόμενη διάταξη, αναγνωρίζονται ως νόμιμες οι δαπάνες που πληρώθηκαν μέχρι την 10^η Δεκεμβρίου 2003 από δήμους και κοινότητες, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου αυτών καθώς και συνδέσμους ΟΤΑ, σε βάρος των προϋπολογισμών τους, εφόσον αυτές έχουν εγκριθεί και βεβαιωθεί από τα αρμόδια όργανα αυτών, αφορούν έργα, εργασίες, προμήθειες, επιχορηγήσεις και αμοιβές προσωπικού και δεν έχουν ακυρωθεί σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Η ρύθμιση αυτή περιλαμβάνει και τις εκκρεμείς, ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σχετικές υποθέσεις, ενώ στις περιπτώσεις που έχουν εκδοθεί τελεσίδικες αποφάσεις καταλογισμού από το Ελεγκτικό Συνέδριο και έχει παρέλθει η προβλεπόμενη προθεσμία άσκησης αναίρεσης, είναι επιτρεπτή η άσκηση της, ενώπιον της Ολομέλειας του ίδιου Δικαστηρίου, εντός προθεσμίας εξήντα ημερών από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου.

Επίσης, με τη διάταξη αυτή ρυθμίζονται λεπτομέρειες αναφορικά με τον τρόπο άσκησης του κατασταλτικού ελέγχου των ΟΤΑ από τα όργανα του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Με την εν λόγω ρύθμιση επιδιώκεται η άρση των καταλογισμών που επιβάλλονται σε όργανα των προαναφερόμενων ΟΤΑ και νομικών προσώπων, έπειτα από πληρωμή δαπανών όπως αυτές περιγράφονται ανωτέρω.

Άρθρο

1. Θεωρούνται νόμιμες οι δαπάνες που πληρώθηκαν μέχρι την 10^η Δεκεμβρίου 2003 από δήμους και κοινότητες, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου αυτών καθώς και συνδέσμους ΟΤΑ, σε βάρος των προϋπολογισμών τους, εφόσον αυτές έχουν εγκριθεί και βεβαιωθεί από τα αρμόδια όργανα αυτών, αφορούν έργα, εργασίες, προμήθειες, επιχορηγήσεις και αμοιβές προσωπικού και δεν έχουν ακυρωθεί σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

2. Η ρύθμιση της προηγούμενης παραγράφου περιλαμβάνει και τις εκκρεμείς, ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σχετικές υποθέσεις. Για την περίπτωση που έχουν εκδοθεί τελεσίδικες αποφάσεις καταλογισμού από το Ελεγκτικό Συνέδριο και έχει παρέλθει η προθεσμία άσκησης αναίρεσης, είναι επιτρεπτή η άσκηση της, ενώπιον της Ολομέλειας του ίδιου Δικαστηρίου, εντός προθεσμίας εξήντα ημερών από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου.

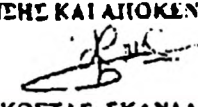
3. Ο κατασταλτικός έλεγχος των ΟΤΑ που αφορά τα έτη 1998 έως 2003 διενεργείται σύμφωνα με τον Ν. 3202/11.12.2003.

Αθήνα 13 Ιανουαρίου 2004

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΔΗΜΟΣΙΑΣ
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

ΚΩΣΤΑΣ ΣΚΑΝΔΑΛΙΔΗΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΠΕΤΣΑΛΝΙΚΟΣ

Ε.Τ. 234
15.1.04
Επισημ. 11.40
Ν. Χριστοδουλάκης

Η τροπολογία με τις υπογραφές Χριστοδουλάκη,
Σκανδαλίδη και Πετσάλνικου

υπουργικού συμβουλίου **Σωκράτη Κοσμίδη**, ο οποίος δήλωσε ότι δεν ανακατεύεται με τροπολογίες που καταθέτουν βουλευτές, αλλά μόνο με εκείνες που κατατίθενται από υπουργούς.

Το σημαντικό μάλιστα είναι ότι οι τρεις υπογράφοντες υπουργοί θεωρούσαν ότι έχουν εξασφαλισμένη τη διακομματική συναίνεση, καθώς ένα παρόμοιο κείμενο είχε υπογραφεί από βουλευτές όλων των κομμάτων με πρωτοβουλία της ΚΕΔΚΕ κατά το τελευταίο συνέδριό της, που σημαίνει ότι όλα τα κόμματα της Βουλής, εν όψει και των επικείμενων εκλογών, υποστήριζαν την ενέργεια αυτή που ακύρωνε την όποια απόδοση δικαιοσύνης σε φαινόμενα εγκληματικής διασπάθισης δημόσιου χρήματος στους δήμους και τις κοινότητες.

Αντίθετα, σαν δικαιολογία, διατυπωνόταν η άποψη ότι με το μέτρο αυτό θα «εξαγνίζονταν», πολλές μεν αλλά μικρές, παρατυπίες και παρανομίες των δήμων και κοινοτήτων, που έχουν ήδη εντοπισθεί σε 170 ελέγχους που έγιναν από το Ελεγκτικό Συνέδριο. Μόνο που έτσι παραβλέπεται κάθε πιθανότητα να περιλαμβάνονται ανάμεσα στις «μικρές» παρατυπίες και παρανομίες και μερικές «μεγάλες».

Όπως για παράδειγμα η υπόθεση του Δήμου Ηρακλείου Απ-

κής, στον οποίο ο επίτροπος του Ελεγκτικού Συνεδρίου στο υπουργείο Δικαιοσύνης, μετά από δειγματοληπτικό έλεγχο ενταλμάτων μόνο του έτους 2000, ανακάλυψε δύο περιπτώσεις παράνομων δαπανών, ύψους 83 και 160 εκατ. δραχμών αντίστοιχα, οι οποίες μεταξύ άλλων αφορούσαν και δαπάνες για **εικονικά έργα**. Με αφορμή την ανακάλυψη αυτή, αρμόδια επιτροπή του Ελεγκτικού Συνεδρίου έχει διατάξει τον έλεγχο των διαχειρίσεων του Δήμου Ηρακλείου και για το χρονικό διάστημα των ετών 1996-1999. Μια υπόθεση που βαρύνει το δήμαρχο, μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου και τους προϊσταμένους των τεχνικών και οικονομικών υπηρεσιών του Δήμου Ηρακλείου και η οποία με τη νέα ρύθμιση θα χαρακτηριζόταν... νόμιμη.

Υποψίες για ατασθαλίες μεγάλης έκτασης άλλωστε φημολογείται ότι υπάρχουν και στο Δήμο Αθηναίων, από την εποχή που δήμαρχος ήταν ο **Δημ. Αβραμόπουλος**, για το λόγο αυτόν συζητείται ήδη η διεξαγωγή σχετικών ελέγχων (ΑΣΕΠ κ.λπ.).

Την περασμένη Τρίτη πάντως, ενώ αναμενόταν να γίνει συζήτηση και ψηφοφορία για την τροπολογία των τριών υπουργών, στην οποία είχαν προηγηθεί δύο αναβολές, την τελευταία στιγμή διαπιστώθηκε ότι η τροπολογία είχε... κάνει φτερά.

Την «απώλεια» προκάλεσε ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του ΣΥΝ **Φώτης Κουβέλης**, ο οποίος σε μια έντονη συνομιλία για το θέμα αυτό με τον υπουργό Εσωτερικών **Κ. Σκανδαλίδη** έλαβε τη διαβεβαίωση ότι η τροπολογία θα αποσυρθεί. Όπως φαίνεται όμως, αντιδράσεις υπήρξαν και από την πλευρά της Ν.Δ. χαρακτηριστικά μάλιστα ο βουλευτής **Β. Πολύδωρας** αναφώνησε με το γνωστό χιούμορ του ότι την τροπολογία «πήραν οι σάλπιγγες της Ιεριχούς».

Για το θέμα αυτό εξάλλου, ο Σύλλογος Υπαλλήλων του Ελεγκτικού Συνεδρίου εξέδωσε ανακοίνωση την οποία δημοσιεύουμε σ' αυτές τις σελίδες και στην οποία εκφράζεται έκπληξη για την τροπολογία περί νομιμοποίησης των παράνομων δαπανών των ΟΤΑ –πράγμα που, όπως θυμίζεται, επιχειρείται για τρίτη φορά στην τελευταία εικοσαετία– και τονίζεται: «Θέλουμε να πιστεύουμε ότι, για την ενίσχυση της χρηστής διοίκησης, την καταξίωση των θεσμών και την κατοχύρωση της διαφάνειας και του επιβαλλόμενου σεβασμού στη διαχείριση του δημοσίου χρήματος, η διάταξη αυτή δεν θα γίνει νόμος του Κράτους».

Παρ' όλα αυτά, το ίδιο βράδυ, ο υπουργός Εσωτερικών **Κ. Σκανδαλίδης**, συνομιλώντας, στην εκπομπή του **Ν. Χατζηνικολάου** στον «Alpha», με τον **Φώτη Κουβέλη**, «απειλήσε» με έντονο ύφος ότι θα επαναφέρει την τροπολογία μετά τις εκλογές...

Δεν έχουν το Θεό τους...

Ο καθένας δικαιούται να είναι αισιόδοξος, βεβαίως και οι πολιτικοί, ακόμα και του ΠΑΣΟΚ, που πιστεύουν ότι θα «ξαναβγούν» - αφού μάλιστα, σύμφωνα με τον υπουργό Εργασίας **Δημ. Ρέππα**, το ΠΑΣΟΚ αγωνίζεται με αντίπαλο τον... εαυτό του.

Από αυτό όμως μέχρι να καταθέτουν σήμερα νομοσχέδια και να διακόπτουν τη συζήτησή τους, προκειμένου να ολοκληρωθεί από την επόμενη Βουλή, έ, αυτό πια δεν είναι αισιοδοξία, είναι τουλάχιστον ανοησία.

Κι όμως αυτό έγινε με το περίφημο νομοσχέδιο για τον «ιαματικό τουρισμό» που είχε καταθέσει ο υπουργός Ανάπτυξης **Άκης Τσοχατζόπουλος**, η συζήτησή του όμως διακόπηκε την Τετάρτη, για να συνεχιστεί από την επόμενη Βουλή, επειδή τώρα δεν επαρκούσε ο χρόνος για μια συζήτηση από την Ολομέλεια, όπως δικαιολογήθηκε ο υπουργός, προεξοφλώντας έτσι ότι και στην επόμενη Βουλή θα είναι ο ίδιος όχι μόνο βουλευτής αλλά και υπουργός.

Το σημαντικό όμως είναι ότι στο περί ου ο λόγος νομοσχέδιο, από το οποίο ο Άκης υποχρεώθηκε να αποσύρει ήδη μεγάλο αριθμό διατάξεων, όπως εκείνη που αφορούσε την παράνομη ανέγερση ενός ξενοδοχείου σε παραλία της Ρόδου, περιλαμβάνεται και μια –που δεν αποσύρθηκε– για τον αποχαρκτηρισμό της Λίμνης Καϊάφα από προστατευόμενη ζώνη οικιστικού ελέγχου, που είναι σήμερα.

Το θέμα αυτό μάλιστα κατήγγειλε στη Βουλή ο πρόεδρος του ΣΥΝ **Ν. Κωνσταντόπουλος**, ο οποίος αναφέρθηκε σε συγκεκριμένο άρθρο του νομοσχεδίου, στόχος του οποίου, όπως διευκρίνισε, είναι να επιτραπεί η κατασκευή ξενοδοχείων και γηπέδου γκολφ.

Προς ενίσχυση της καταγγελίας του μάλιστα, παρουσίασε σχετικό έγγραφο της ΕΤΑ ΑΕ προς την Κτηματική Υπηρεσία του Δημοσίου, ζητώντας εξηγήσεις από τον υπουργό Ανάπτυξης για το τι κρύβεται πίσω από τη ρύθμιση που προτείνει.

Η διαμαρτυρία των Υπαλλήλων του Ελεγκτικού Συνεδρίου

Ο Σύλλογος Υπαλλήλων Ελεγκτικού Συνεδρίου έστειλε στις 27 Ιανουαρίου 2004 προς τους πολιτικούς αρχηγούς των κομμάτων που εκπροσωπούνται στη Βουλή, **Κ. Σημίτη**, **Κ. Καραμανλή**, **Α. Παπαρήγα** και **Ν. Κωνσταντόπουλο**, αλλά και προς τον πρόεδρο της Βουλής **Απ. Κακλαμάνη**, τον υπουργό **Κ. Σκανδαλίδη** και ... τον **ΥΠΕΞ Γ. Παπανδρέου**, την ακόλουθη επιστολή:

Ύστερα από το ν. 1416/84 και το ν. 2130/93, με τους οποίους θεωρήθηκαν ως νόμιμες δαπάνες που είχαν κριθεί ή θα κρίνονταν ως παράνομες, με έκπληξη πληροφορηθήκαμε ότι για τρίτη φορά, την τελευταία εικοσαετία, επιχειρείται νομιμοποίηση μη νόμιμων δαπανών των Ο.Τ.Α., των συνδέσμων και των Ν.Π.Δ.Δ. που υπάγονται σε αυτούς, ή δαπανών που πρόκειται να κριθούν ως μη νόμιμες και αφορούν έργα, προμήθειες, επιχορηγήσεις και αμοιβές προσωπικού.

Με τον τρόπο αυτό ακυρώνεται ο συνταγματικά κατοχυρωμένος έλεγχος του Ελεγκτικού Συνεδρίου και συντελείται έγκλημα σε βάρος των θεσμών και της διαφάνειας, αφού με την τροπολογία που προωθείται δίνεται «άφεση αμαρτιών» για σοβαρές πράξεις κακο-

διαχείρισης και όχι για απλές παραβάσεις τυπικών διαδικασιών.

Θέλουμε να πιστεύουμε, ότι για την ενίσχυση της χρηστής διοίκησης, την καταξίωση των θεσμών και την κατοχύρωση της διαφάνειας και του επιβαλλόμενου σεβασμού στη διαχείριση του δημοσίου χρήματος, η διάταξη αυτή δεν θα γίνει νόμος του Κράτους.

Η επιστολή είναι μια ακόμα καταγγελία για την αμαρτωλή τροπολογία που σχεδίασαν οι υπουργοί Οικονομίας **Ν. Χριστοδουλάκης**, Εσωτερικών **Κ. Σκανδαλίδης** και Δικαιοσύνης **Φ. Πετσάλνικος**, προκειμένου να απαλλάξουν τους ΟΤΑ από τις δαπραχθείσες αμαρτίες τους.

Ποια είναι η εταιρεία Τεχνική Ολυμπιακή

του Βασίλη Ζήση

Η σκανδαλώδης Τεχνική Ολυμπιακή ιδρύθηκε το 1965 από τον Κωνσταντίνο Στέγγο, ο οποίος υπερηφανεύεται ότι ξεκίνησε από «οδηγός μπουλντόζας» (Καθημερινή 25/1). Είναι δηλαδή ένας ακόμα «αυτοδημιούργητος» στην εποχή του ΠΑΣΟΚ.

Η Τεχνική Ολυμπιακή εισήλθε στο Χρηματιστήριο Αθηνών το 1994 και κατά τη διάρκεια του «αμαρτωλού 1999» πρωταγωνιστεί στη φούσκα της Σοφοκλέους και αναδεικνύεται στην κατασκευαστική εταιρεία που τσέπωσε τα περισσότερα από το Χρηματιστήριο, 111 δισεκατομμύρια! Δεδομένου του μεγέθους της εταιρείας, αλλά και του γεγονότος ότι μέχρι τότε έπαιρνε ένα μικρό μόνο κομμάτι από την πίτα των δημοσίων έργων, το ποσό αυτό κρίνεται ιλιγγιώδες. Οι μεθοδεύσεις μέσω των οποίων αποκτήθηκε αυτός ο πακτωλός ερευνώνται σήμερα από τη Δικαιοσύνη, όπως αποκάλυψε πριν από τα Χριστούγεννα το *Αντί*.

Η Τεχνική Ολυμπιακή την προηγούμενη τετραετία εξαγόρασε την πλειονότητα των μετοχών των εταιρειών «Μοχλός» και «Newmark Homes Corporation», που εδρεύει στις ΗΠΑ, οι οποίες ασχολούνται με οικιστικά προγράμματα. Το μεγάλο όμως ερώτημα είναι τι είδους υπηρεσίες προσφέρουν αυτές οι εταιρείες και από πού προέρχονται τα έσοδά τους στην πραγματικότητα.

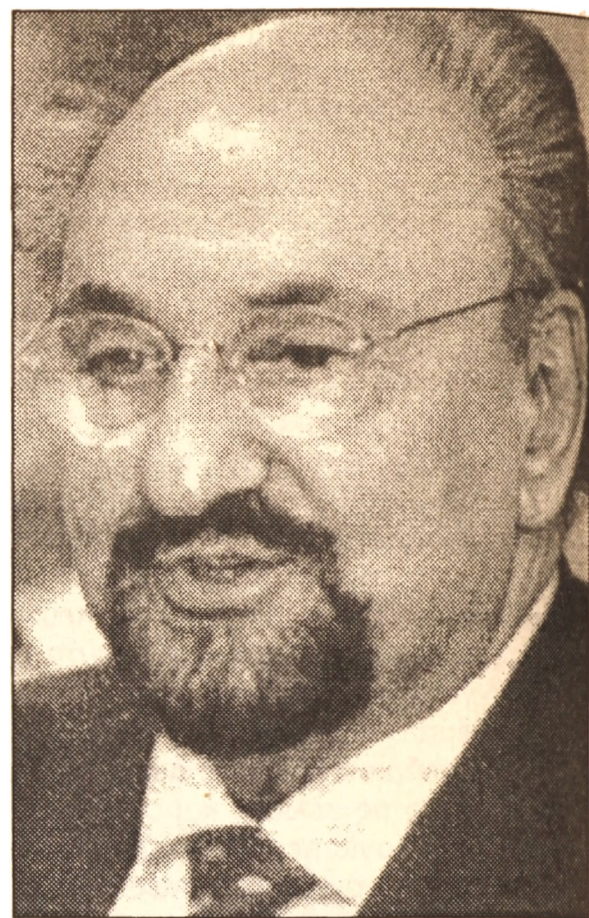
Η Τεχνική Ολυμπιακή αγόρασε το «Πόρτο Καρράς» από την Εθνική Τράπεζα το 1999 και η κυβέρνηση Σημίτη έσπευσε να τη χρηματοδοτήσει με άλλον πακτωλό εκατομμυρίων, προκειμένου να φιλοξενήσει την ελληνική Σύνοδο Κορυφής. Αυτό σημαίνει ότι τον κ. Στέγγο δεν τον υποστηρίζει μόνο ο Χρ. Πάχτας, αλλά και άλλοι υπουργοί της

κυβέρνησης. Η *Απογευματινή της Κυριακής* αποκάλυψε άλλωστε ότι η περιβόητη τροπολογία ήταν σε γνώση του Μαξίμου, καθώς και του γραμματέα του Υπουργικού Συμβουλίου κ. Κοσμίδη, ο οποίος έσπευσε να ανταπαντήσει με μια διάψευση που δεν είναι και τόσο πειστική. Σε σχέση όμως με τη διοργάνωση της Συνόδου Κορυφής και κυρίως την εκτεταμένη κάλυψη που είχαν οι δραστηριότητες του Ομίλου Στέγγου από τα ΜΜΕ όλα αυτά τα χρόνια, τίθεται ένα άλλο ερώτημα: Τόσοι και τόσοι δημοσιογράφοι και πολιτικοί παρακολούθησαν τη Σύνοδο Κορυφής εκεί και κανείς δεν μυρίστηκε το σκάνδαλο; Τόσοι οικονομικοί ρεπόρτερ φούσκωναν τακτικά τις δραστηριότητες, τις συγχωρεύσεις και τις εξαγορές που έκανε ο Στέγγος και κανείς δεν πήρε χαμπάρι για τίποτα; Για να μην κάνουμε λόγο για τον απερχόμενο πλέον, αλλά πάντα ερευνώμενο από τη Δικαιοσύνη άρχοντα του Χρηματιστηρίου κ. Θωμαδάκη.

Σημειώνουμε ότι αυτή δεν ήταν η μοναδική ούτε η τελευταία ευκαιρία για να ερευνηθούν οι υπόγειες δραστηριότητες του ομίλου, επειδή βρέθηκε κι άλλες φορές στην επικαιρότητα:

Δημοσιότητα είχε δοθεί καταρχήν το 2000, επειδή ο τότε υπουργός Ανάπτυξης (Κ. Λαλιώτης) ήθελε να καταθέσει τροπολογία, με την οποία η άδεια για το Καζίνο του «Πόρτο Καρράς» θα δινόταν αλλού. Τελικά, η τροπολογία αποσύρθηκε και η Βουλή ψήφισε την επαναλειτουργία του Καζίνο στο χώρο του «Πόρτο Καρράς».

Την περίοδο 1999-2000, πραγματοποίησε δύο από τις μεγαλύτερες αυξή-

σεις κεφαλαίου που έγιναν στο ελληνικό Χρηματιστήριο, της τάξης των 380 εκατ. ευρώ συνολικά, αποκτώντας, μέσω της αύξησης αυτής, το συγκρότημα «Πόρτο Καρράς». Είναι χαρακτηριστικό πως τα ποσά που ζητήθηκαν είχαν προκαλέσει σχόλια στη Σοφοκλέους, καθώς δεν συμβάδιζαν με την κεφαλαιοποίηση της εταιρείας, αλλά δεν υπήρξε συνέχεια.

Η διοίκηση της εταιρείας είχε ανακοινώσει ότι στις 21.2.2000 υπέγραψε συμφωνία με την επενδυτική τράπεζα Laidlaw Global Securities ΗΠΑ, βάσει της οποίας θα συμμετείχε ως ένας από τους βασικούς στρατηγικούς επενδυτές στην εξαγορά του πλειοψηφικού πακέτου της εταιρείας «Ηλέκτρα». Όμως η εν λόγω επενδυτική τράπεζα έχει τιμωρηθεί με σειρά προστίμων για χειραγώγηση μετοχών στο ελληνικό Χρηματιστήριο, με βασικότερο εκείνο για την εμπλοκή της στη μετοχή της «Τασόγλου». Στις 29.8.2002 είχε επιβληθεί στην εταιρεία πρόστιμο 50.000 ευρώ για την παραβίαση του κανονισμού. ❧

ΑΝΗΣΥΧΩ

Γιατί έχω την εντύπωση ότι κάτι δεν πάει καλά με το ΠΑΣΟΚ; Είναι έτσι ή μου φαίνεται; Με υποψίασε αρχικώς η εξαφάνιση του Σημίτη. Μετά παρατήρησα πως και άλλοι σύντροφοι έχουν σχεδόν εξαφανιστεί. Ο δε γιωργάκης έχει ένα ύφος κάπως χαμένο, σαν κάτι να τον απασχολεί. Κάτι πολύ σοβαρό. Φοβάμαι ότι κάτι άσχημο συμβαίνει και μας το κρύβουν να μη στενοχωρηθούμε.

ΤΟΝ ΠΕΡΙΜΕΝΩ

Ο κ. Στράτος Φαναράς της Μετρον Ανάλυσις προσπάθησε να μας πει πως το ΠΑΣΟΚ σχεδόν ανεβαίνει. Αν μ' αυτά τα κόλπα νομίζει πως θα κερδίσει το στοίχημα που βάλαμε, κάνει οικτρό λάθος. Στοιχηματίσαμε μια μπουκάλα ουίσκι με μεζέ από λάδι Χαλκιδικής. Όχι όμως για τα αποτελέσματα του γκάλοπ. Για τα αποτελέσματα των εκλογών.

ΣΟΥΣΛΩΦ

Αλλά με αυτά που βλέπω, δεν το αποκλείω καθόλου να κερδίσει ο γιωργάκης. Εδώ κοτζάμ διαφημιστής μπαταριών τον στηρίζει, ο πρωταγωνιστής τηλεοράσεων Καφετζόπουλος. Ο οποίος αναλύει κιόλας.

ΡΙΠΤΟΝΤΑΙ ΜΠΑΖΑ

Είδατε τον Σημίτη με τον Στεφανόπουλο; Τρομερό δίδυμο. Αι Δύο Ορφαναί.

ΤΟΝ ΨΑΧΝΟΥΜΕ

Πήρα τηλέφωνο το φίλο μου τον Βασίλη στην Ιταλία και τον ρώτησα μήπως έχει τον Σημίτη εκεί. Γιατί εδώ σ' εμένα δεν είναι.

ΣΤΗΝ ΕΜΑΚ

Στο Κορακοχώρι έψαξαν, δεν είναι. Ούτε στους Αγίους Θεοδώρους. Στην Αναγνωστοπούλου είναι μόνον ο εθελοντής Τσουκαλάς και η Δάφνη. Αλλά δεν μπορεί να ανοίξε η γη και να τον κατάπιε! Να το δείτε πως κάπου κρύβεται ο άνθρωπος και κάποια στιγμή τσουπ θα εμφανιστεί. Είμαι απολύτως βέβαιος.

ΣΚΡΑΜΠΛ

Κάθε μέρα μαζευόμαστε τα βράδυ με τα παιδιά, αγοράζουμε πίτσες και περιμένουμε να βγει ο γιωργάκης να μιλήσει. Έχουμε γράψει από πριν το λόγο του και πέφτουν στοιχήματα. Όποιος έχει γράψει μια λέξη που δεν

θα βγει από τα χείλη του χάνει. Αλλά δεν χάνει ποτέ κανείς. Όλοι μαζί αγαπημένοι.

Ο ΜΑΚΡΥΤΕΡΟΣ

Άμα το μυριστεί κανένας και γράψει σε βίντεο τα ανάλεκτα του γιωργάκη θα γίνει πλούσιος. Διότι έτσι και το βγάλει το βίντεο αυτό στις αίθουσες, μετά τις εκλογές, θα σπάσει ταμεία. Ο βασιλιάς του γέλιου. Ο άρχοντας της γκάφας. Με τίτλο -σύμφωνα με τον Καλαϊτζή της *Ελευθεροτυπίας*- Γεώργιος ο Γ' ο Μακρύτερος!

ΤΟ ΚΑΡΟΥΖΕΛ ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΑΚΗ

Ο μακρύτερος διέγραψε από το τηλέφωνο 9 βουλευτές και έναν υπουργό. Ακόμη και ο Στάλιν έκανε δίκες πρώτα. Στημένες, αλλά δίκες. Στο ΠΑΣΟΚ τα 'χουν ξεπεράσει αυτά. Κάποιος εργολάβος γράφει το νόμο, τον δίνει στον υπουργό να τον ψηφίσει, αυτός βάζει μόνος του τις υπογραφές των βουλευτών και μετά όλους αυτούς τους διαγράφει ένας άλλος υπουργός, που αργότερα πρόκειται, λέει, να γίνει πρόεδρος του κόμματος! Εδώ μιλάμε για κανονικό Αλλού Φαν Παρκ.

ΑΜΑΡΤΗΣΑ ΣΕΝ

Αυτό είναι Συμμετοχική Δημοκρατία που λέει και ο γιωργάκης! Όλοι μαζί να νομοθετούν. Οι εργολάβοι, με τους βουλευτές και

τους υπουργούς. Όχι αυτό το ξεπερασμένο που ίσχυε μέχρι τώρα, άλλος να νομοθετεί, άλλος να κυβερνάει και άλλος να χτίζει! Αυτή η απομόνωση των πολιτικών από το λαό τέλος. Με το ΠΑΣΟΚ και τον γιωργάκη συναποφασίζουμε όλοι.

ΠΑΡΑΚΡΟΥΣΗ

Γράψε εσύ, κύριε, το νόμο, να σ' τον ψηφίσω εγώ. Δηλαδή τι, όλα εγώ μόνος μου; Εγώ να τον γράφω, εγώ να τον ψηφίζω κι εσύ να κάθεσαι στον καναπέ και να περιμένεις άνετος; Όχι! Ο λαός συναποφασίζει. Όλοι μαζί για το νέο ξεκίνημα. Όλοι μαζί για ένα ωραίο νέο ξεκίνημα. Καλημέρα από το Λαύριο-συγγνώμη, τα μπέρδεψα, αυτό είναι από άλλο σχόλιο.

ΤΟΛΜΗΡΟ

Ψηφίζω ταυτοχρόνως Εύα Καϊλή και Έλενα Ράπτη. Δίνω ενθέρμως και στις δύο την ψήφο μου. Δεν είμαι όμως βέβαιος ότι και αυτές την επιθυμούν το ίδιο.

ΩΡΑΙΟ ΝΕΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ

Από σήμερα παραδίδω το e-mail μου στο λαό. Συναποφασίζουμε όλοι μαζί για ένα ωραίο Αντί. Όποιος στείλει το καλύτερο και πιο ένθερμο σχόλιο για μένα, θα το δημοσιεύω. Τα αρνητικά θα τα πετάω. Είμαι ο μοναδικός υποψήφιος. Περιμένω τα σχολιά σας.

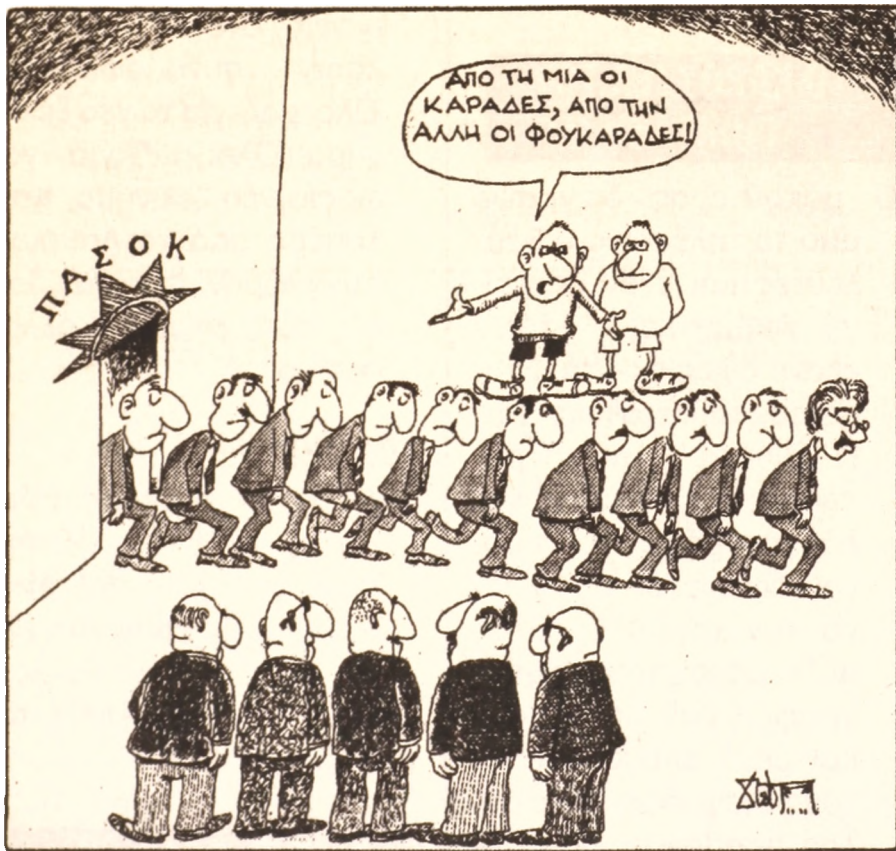

Το «βαθύ κράτος» του ΠΑΣΟΚ

Της Όλγας Ι. Φωτακοπούλου

Αφορμή για την έρευνα –από την οποία θα σας δώσουμε σήμερα μερικά στοιχεία– μας έδωσε ένας διαπληκτισμός στη Βουλή πριν από δέκα μήνες μεταξύ Προκόπη Παυλόπουλου και Θόδωρου Πάγκαλου. Εάν τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου και τα Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου είναι 22.000 ή 20.000.

Ο αριθμός αυτών των Οργανισμών φαντάζει εντυπωσιακός. Και είναι...

Πώς ξεφύτρωσαν όλα αυτά; Πώς διοικούνται; Πώς διορίζονται οι πρόεδροι και τα διοικητικά τους συμβούλια; Σε όλα αυτά τα ερωτήματα προσπαθήσαμε να απαντήσουμε με ρεπορτάζ αλλά ανεπιτυχώς. Οι αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες αρ-

νήθηκαν να βοηθήσουν, μη παρέχοντας πληροφορίες με χίλιες προφάσεις ή πρωτοφανείς αναφορές του τύπου «Ποιο είναι το Αντί; Είναι κρατικό ή κυβερνητικό περιοδικό; Α, δεν είναι; Δεν σας δίνουμε στοιχεία»!

Στο υπουργείο Οικονομικών όπου απευθυνθήκαμε

μάς είπε ο αρμόδιος διευθυντής: «Όχι 22.000. Ίσως είναι 18.000 αλλά το υπουργείο αγνοεί τον ακριβή αριθμό τους»!

Όμως αυτές οι δύο δεκάδες χιλιάδες οργανισμοί είναι αμέσως ή εμμέσως εξαρτημένοι από το κράτος. Τα οικονομικά τους πρέπει να ελέγχονται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.

Τώρα τι κράτος είναι αυτό το οποίο αγνοεί πόσα Νομικά Πρόσωπα χρηματοδοτεί, ε, αυτό είναι «ένα από τα τρεχούμενα», όπως παρατήρησε ένας μη κατονομαζόμενος επί του παρόντος υπάλληλος.

Ζητήσαμε από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους στοιχεία για τα Ν.Π. Διευθύνσεις, τηλέφωνα κ.λπ., καθώς και τα ονόματα των προέδρων τους και τις μηνιαίες αποζημιώσεις τους. Για το τελευταίο, τη μηνιαία αποζημίωσή τους δηλαδή, δεν δόθηκε καμία πληροφορία αλλά και καμία δικαιολογία για την αποσιώπηση.

Επιλέξαμε να ξεκινήσουμε με ένα από αυτά τα Ν.Π., τον ΕΛΟΤ Α.Ε. (Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης). Ο σχεδιασμός για τη μετεξέλιξη των νομικών προσώπων είναι η μετατροπή τους σε ανώνυμες εταιρείες, χρηματοδοτούμενες όμως από το ελληνικό Δημόσιο.

Μια πρώτη και πρόχειρη «διερεύνηση» –σε σχέση με τον ΕΛΟΤ– έδωσε τα εξής:

Πρόεδρος του ΕΛΟΤ είναι ο κ. Πausανίας Ζακολίκος, δικηγόρος από τον Αλμυρό, που είχε εκλεγεί με την πρώτη εκλογική νίκη του ΠΑΣΟΚ, το 1981. Ο κ. Ζακολίκος διορίστηκε υφυπουργός Εθνικής Άμυνας στις 5 Ιουλίου 1982 όπου παρέμεινε έως 5 Ιουνίου 1985. Ξαναεμφανίστηκε στην κυβέρνηση ως υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας από 22.12.88 έως 17.3.89 και τέλος έγινε υφυπουργός Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας από 17.3.89 μέχρι την παραίτηση της κυβέρνησης των σκανδάλων, στις 2.7.89.

Μετά την αποτυχία του στις επόμενες εκλογικές αναμετρήσεις, ο κ. Ζακολίκος δεν μπήκε στο ράφι. Διορίστηκε στον ΕΛΟΤ, ως πρόεδρος. Διευθύνων σύμβουλος του ΕΛΟΤ είναι ο κ. Ζ. Μαυρούκας. Τα ονόματα έχουν ενδεχομένως και αυτά τη δική τους σημασία.

Διότι σε πολλές περιπτώσεις από τα νομικά πρόσωπα αυτά παρακολούθησαμε τις αλλαγές και τις μεταβολές για λόγους που παρέμειναν καλά κρυμμένοι, όπως για παράδειγμα ο Αθ. Καραχάλιος των «Ελληνικών Πετρελαίων», ή ο Σ. Κοσκοβόλης της ΕΒΟ.

Ο ΕΛΟΤ, όπως και τα λοιπά νομικά πρόσωπα, είναι πολυδάπανος: εκτός από τα υψηλά μισθολόγια των μελών των Δ.Σ., ακολουθεί

πλήθος υπαλλήλων, γραμματέων, σοφέρ (για το διοικητή ή το διευθύνοντα σύμβουλο λ.χ.), καθώς και έξοδα για την ενοικίαση γραφείων, λειτουργικά έξοδα κ.λπ.

Αυτό είναι φυσικό για οργανισμούς όπως ο ΕΛΟΤ, που παράγουν έργο και δεν συστήθηκαν απλώς για το βόλεμα ημετέρων, τ έως υπουργών, βουλευτών και λοιπών... αναξιοπαθούντων.

Αν και το βόλεμα ημετέρων συμβαίνει ούτως ή άλλως σε οργανισμούς, ανεξάρτητα αν έχουν λόγο ύπαρξης και αντικείμενο ή όχι. Είναι γνωστό ότι τα περισσότερα νομικά πρόσωπα είναι «οργανισμοί-σφραγίδες». Δημιουργήματα για το διορισμό και το βόλεμα αποκλειστικά ημετέρων, χωρίς ουσιαστικό αντικείμενο και με τους μισθούς να τρέχουν, χώρια οι αμοιβές από «παραστάσεις» στις συνεδριάσεις των διοικητικών συμβουλίων. Όλο αυτό έχει δημιουργήσει ένα πλέγμα δυσκίνητο που δεν επιτρέπει εξέλιξη και σε εκείνους τους οργανισμούς που προσπαθούν ή μπορούν ή θέλουν να παράγουν έργο, γιατί υπάρχουν και τέτοιοι.

Αν συνυπολογίσουμε και τους πόρους, τις χρηματοδοτήσεις που χάνονται από υγιείς δράσεις, με το να καταβάλλονται από τον κρατικό κορβανά μισθοί χωρίς αντίκρισμα δουλειάς από τους βολεμένους ημέτερους, τα συμπεράσματα είναι εύκολα. Ό,τι δεν ελέγχθη επισήμως και επωνύμως, ελέγχθη of the record. Η δυσφορία είναι διάχυτη από αυτή τη διαμορφωμένη κατάσταση και σε κρατικούς φορείς. Έχει υπολογιστεί ότι κατά μέσον όρο, μόνο το κόστος λειτουργίας ενός διοικητικού συμβουλίου σε ένα νομι-

κό πρόσωπο-σφραγίδα, σε ετήσια βάση, υπολογίζεται μετριοπαθώς στα 200 εκατομμύρια δραχμές. Αν πολλαπλασιάσουμε με το 20.000, μας προκύπτει ένας δυσθεώρητος αριθμός-κόστος για τους Έλληνες πολίτες...

Και σε αυτό αναφέρονται όσοι μιλάνε για «διόγκωση του κράτους» ή για επιβεβλημένη απαραίτητη «μείωση των δημοσίων ελλειμμάτων»...

Γνωρίζετε για παράδειγμα ποια είναι η μηνιαία «αποζημίωση» του προέδρου του Αθλητικού Οργανισμού Δήμου στην Περιφέρεια της πρωτεύουσας; Μόνον 7.000 ευρώ, ενώ παράλληλα είναι και αντιπρόεδρος στο Δημοτικό Συμβούλιο.

Έτσι, εάν τα διάφορα νομικά πρόσωπα είναι 20.000, εάν υπολογίσουμε ότι τουλάχιστον πέντε (5) είναι τα μέλη του Δ.Σ. και μια γραμμα-

τέας - παραλείποντας σοφέρ και άλλους υπαλλήλους - έχετε στη διάθεση του υπουργού γύρω στους 100.000 ψηφοφόρους. Θέλετε κάποιιο από αυτούς να παρασπώνδισαν και να εγκατέλειψαν εκείνους που τους διόρισαν και έχουν φύγει προς άλλες κατευθύνσεις; Πόσοι να είναι αυτοί; Το 10%; Ιδού λοιπόν 90.000 ψηφοφόροι σίγουροι για το κυβερνών κόμμα σήμερα και πρόθυμοι την επομένη των εκλογών να υπηρετήσουν το ΠΑΣΟΚ, ώστε να μη «διακινδυνεύσει η συνταξιοδότησή τους»! Μα είναι τόσο εξαρτημένοι αυτοί οι άνθρωποι, θα αναρωτηθείτε. Ναι, έτσι συμβαίνει σήμερα στην Ελλάδα. Στην Τουρκία, όταν αναφέρονται στο «βαθύ κράτος» εννοούν όχι μόνον τους πασάδες της Άγκυρας, αλλά και όλο το σύμπλεγμα βιομηχανίας, οικονομίας και διοίκησης. Στο σύμπλεγμα αυτό

εντάσσονται και μερικά εκατομμύρια εξαρτημένων που εργάζονται στις ποικιλώνυμες εταιρείες που ελέγχονται από πασάδες - διοικητικούς και βιομήχανους - παραγωγούς.

Πώς έχει στηθεί και ποιο είναι το «βαθύ κράτος» του ΠΑΣΟΚ στη σημερινή Ελλάδα; Χρειάζεται να ασχοληθούμε για μακρύ χρονικό διάστημα και περισσότεροι του ενός. Εμείς θα συνεχίσουμε.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

ERNST BALTRUSCH
Καθηγητής Πανεπιστημίου

ΣΠΑΡΤΗ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ
ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΛΑΚΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΗΣ

Μετάφραση: Χρήστος Π. Μπαλόγλου
Επιμέλεια: Αγγελική Δεληκάκη
Αμίλιος Δημ. Μαυρουδής

«Μια μέρα σκέφτηκα, ότι η Σπάρτη παρ' όλη την ολιγανθρωπία της, απέβη η ισχυρότερη και η πιο ονομαστή πόλη της Ελλάδας και απόρησα πώς άραγε συνέβη αυτό. Τότε ανακάλεσα στη μνήμη μου τη ζωή των Σπαρτιατών και έπαυσα πλέον να απορώ» (Ξενοφών). Όποιος λοιπόν επιθυμεί, όπως ο αρχαίος συγγραφέας, να λύσει το γρίφο που περιβάλλει τη γεμάτη μυστικοπάθεια

Σπάρτη, μέσα από το βιβλίο αυτό παίρνει μια σαφή και πλήρως κατανοητή απάντηση. Ο Ernst Baltrusch προσπάθησε να περιγράψει σύντομα αλλά πειστικά, με βάση τις σωζόμενες μαρτυρίες, την ιστορία, την κοινωνία και τον πολιτισμό της Σπάρτης.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΠΑΔΗΜΑ

Προσφορά στον Πολιτισμό και την Παιδεία

Ιπποκράτους 8 Αθήνα Τηλ.: 210 36.27.318
www.papadimasbooks.gr e-mail: papadimas@atp.gr

Από το Χάρβαρντ («ISOPOLIS») στο «Διεθνή Διαγωνισμό Ιδεών»

Της Όλγας Ι. Φωτακοπούλου

Σύμφωνα με τροπολογία που ψηφίστηκε το καλοκαίρι του 2002 –αντίστοιχη της πρόσφατης «αμαρτωλής» τροπολογίας Πάχτα– 170 στρέμματα από τους χώρους του πρώην αεροδρομίου του Ελληνικού έχουν ήδη παραχωρηθεί στην ΕΤΑ Α.Ε. για να χτιστεί εκεί τεράστιο συνεδριακό και εκθεσιακό κέντρο, ξενοδοχειακή μονάδα και άλλες δραστηριότητες. Έχει ήδη αναδειχθεί η ανάδοχος κοινοπραξία που θα κατασκευάσει και θα εκμεταλλευτεί το έργο αυτό. Όπως αναφέρθηκε στη Συνέντευξη Τύπου την περασμένη Τρίτη 27/1, που δόθηκε από τη Συσπείρωση Φορέων και Δημοτικών Παρατάξεων των τεσσάρων Δήμων της περιοχής, πίσω από την εκμετάλλευση του έργου είναι οι εταιρείες του κ. Κ. Στέγγου, «πρωταγωνιστή» και της πρόσφατης «ιστορίας Πάχτα», με αντικείμενο το «Πόρτο Καρράς» και με αποτέλεσμα την απομάκρυνση των 9 βουλευτών από τις λίστες του κυβερνώντος κόμματος. Σύμφωνα με τις διεθνείς προδιαγραφές δε, αυτά τα 170 στρέμματα δεν φτάνουν για τη δημιουργία του συνεδριακού και εκθεσιακού κέντρου, χρειάζονται τουλάχιστον 600. Άρα μιλάμε για τα πρώτα 170 στρέμματα και βλέπουμε...

ΔΙΕΘΝΗΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΙΔΕΩΝ!

Αυτό το διάστημα βρίσκεται σε εξέλιξη «διεθνής διαγωνισμός ιδεών» από το ΥΠΕΧΩΔΕ και όπως αναφέρεται σε επιστολή - ενημέρωση προς τον πρωθυπουργό, Κ. Σημίτη, από τον «Οργανισμό Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προστασίας Περιβάλλοντος Αθήνας» (ΟΡΣΑ), στις 29/10/2003, «ο διαγωνισμός αφορά: α) τον τρόπο διαμόρφωσης του πάρκου και β) έκταση «οροφής» 1.000 στρεμμάτων - 100Ha- προς οικιστική αξιο-

ποίηση (επιχειρηματική αξιοποίηση με μικτές χρήσεις)». Όπου «μικτές χρήσεις» περιλαμβάνουν και: «Εστιατόρια, αναψυκτήρια, κτίρια εκπαίδευσης, χώροι στάθμευσης, εγκαταστάσεις τεχνικής και περιβαλλοντικής υποδομής, γραφεία, εμπορικά καταστήματα και εμπορικά κέντρα, επιχειρησιακό κέντρο σε συνδυασμό με το συνεδριακό και εκθεσιακό, ξενοδοχείο σε συνδυασμό με το συνεδριακό και εκθεσιακό, χώροι συνάθροισης κοινού, χώροι ανα-

ψυχής, κτίρια στάθμευσης, κατοικία υψηλού και μέσου εισοδήματος». Φυσικά θα μείνει και λίγος χώρος για πράσινο, γλάστρες έξω από τα κτίρια με τα φυτά «μπονσάι»...

Τα πράγματα ήταν σαφή. Έγιναν όμως σαφέστερα μετά και τη δημοσιοποίηση κειμένου στο «ΒΗΜΑ» της 14/1/2004, υπό τον εύγλωττο τίτλο «Ευκαιρίες για μπίζνες» (σ.σ. στο χώρο του «Ελληνικού»), «Μοντέρνες εκμεταλλεύσεις -σε ποια πρότυπα θα δημιουργηθεί (Docklands Λονδίνου, Αεροδρομίου Fornebu στο Όσλο, Λιμένος Κοπενχάγης). Στην εισαγωγή του κειμένου αναφέρεται ότι «το project (σ.σ. του πάρκου!) περιλαμβάνει από τα 5.500 στρεμμ. συνολικά τα 4.500 χώρους πρασίνου σε συνδυασμό με μοντέρνες εκμεταλλεύσεις, πολυσινεμά, θεματικά πάρκα, εκθεσιακό και συνεδριακό κέντρο κ.ά.». Και μένουν και τα υπόλοιπα 1.000 στρέμματα για να γίνουν επίσημο μπετόν... Στο ίδιο κείμενο προτρέπονται, μάλιστα, «κατασκευαστικές εταιρείες και real estate» να αδράξουν τις «ευκαιρίες για μπίζνες»...

Ήδη έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον συμμετοχής 460 «μνηστήρες» αρχιτεκτονικά γραφεία σε ελληνικό και διεθνές επίπεδο για «το πάρκο παραγωγής προστιθέμενης αξίας», όπως το είχε χαρα-

κτηρίσει παλιότερα το think tank του Σ.Ε.Β., το IOBE. Τα μισά από αυτά τα αρχιτεκτονικά γραφεία είναι ελληνικά.

ΕΚΤΟΣ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ

Σύμφωνα με το Σύλλογο Αρχιτεκτόνων Διπλωματούχων Ανωτάτων Σχολών (ΣΑΔΑΣ) –Πανελλήνια Ένωση Αρχιτεκτόνων- (18/12/2003) «ο διεθνής αυτός διαγωνισμός δεν στηρίζεται, ούτε εκπορεύεται από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, εθνικό ή ευρωπαϊκό. Απαραίτητη προϋπόθεση για τη διενέργειά του αποτελεί η συμμόρφωση με το πλαίσιο περί Αρχιτεκτονικών Διαγωνισμών».

Σε επιστολή προς την υπουργό ΠΕΧΩΔΕ, Βάσω Παπανδρέου, ο Σύλλογος Ελλήνων Πολεοδόμων και Χωροτακτών, στις 15/1/2004, επισημαίνει ότι είναι «ανεπίτρεπτη η μη συμμετοχή στην κριτική επιτροπή του διαγωνισμού, τόσο του ΣΕΠΟΧ όσο και άλλων δημοσίων φορέων, σύμφωνα με την κείμενη ελληνική νομοθεσία περί «αρχιτεκτονικών διαγωνισμών», όπως το ΤΕΕ, η Αρχιτεκτονική Σχολή, ο ΣΑΔΑΣ, οι Ο.Τ.Α. κ.ά.

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Η ιστορία αρχίζει από παλιά –τουλάχιστον από το 1997. Επιστήμονες που από τότε υποστήριζαν την –τουλάχιστον κατά το ήμισυ– τιμωμένη του χώρου σε

προτάσεις τους βρίσκονται στην κριτική επιτροπή του διαγωνισμού. Ανάμεσά τους ο Peter Rowe, Πρύτανης της Μεταπτυχιακής Σχολής Σχεδιασμού του Χάρβαρντ, που δημοσίευσε και την εργασία δώδεκα φοιτητών με τον τίτλο «Εξετάζοντας κλίμακες της αστικής ζωής στη σύγχρονη Αθήνα - ISOPOLIS», που αφορά το μέλλον του χώρου. Επίσης ο καθηγητής Λουδοβίκος Βασενχόβεν, θιασώτης της ίδιας φιλοσοφίας για το μέλλον του πάρκου.

Τακτικά μέλη της επιτροπής του διεθνούς διαγωνισμού έχουν οριστεί:

1. Peter Rowe (Νέα Ζηλανδία-ΗΠΑ), πρύτανης Μεταπτυχιακής Σχολής Σχεδιασμού Πανεπιστημίου Χάρβαρντ (είναι η ίδια Σχολή στο πλαίσιο της οποίας δημοσιεύτηκε την εργασία των δώδεκα φοιτητών «ISOPOLIS», που προέβλεπε την τσιμεντοποίηση του μισού χώρου).
 2. Raj Rewal (Ινδία), αρχιτέκτων, αντιπρόσωπος UIA.
 3. Jean-Louis Cohen (Γαλλία), καθηγητής Πανεπιστημίου, τ. διευθυντής Γαλλικού Ινστιτούτου Αρχιτεκτονικής, Παρίσι.
 4. Christophe Girot (Ελβετία), Καθηγητής Αρχιτεκτονικής Τοπίου Αρχιτεκτονικής Σχολής ΕΤΗ Ζυρίχης.
 5. Λουδοβίκος Βασενχόβεν, καθηγητής Πολεοδομίας - Χωροταξίας Αρχιτεκτονικής Σχολής Ε.Μ.Π. (Έχει ήδη εκπονήσει μελέτη στην κατεύθυνση της τσιμεντοποίησης του χώρου).
 6. Ανδρέας Συμεών, αρχιτέκτων.
 7. Δημήτρης Φατούρος, Ομότιμος καθηγητής ΑΠΘ, τ. πρύτανης.
- Αναπληρωματικά μέλη:

1. Alex Loher (Γερμανία), αρχιτέκτων, αναπληρωτής εκπρόσωπος UIA.
2. Chi Win Lo (Κίνα - Χονγκ Κονγκ), αρχιτέκτων.
3. Δημήτρης Κατζουράκης, αρχιτέκτων, καθηγητής Πανεπιστημίου Πατρών.
4. Σοφία Αυγερινού-Κολώνια, αρχιτέκτων Πολεοδόμος, αναπλ. καθηγ. ΕΜΠ και
5. Βασίλειος Γιαννάκης, αρχιτέκτων.

Τέτοιο διεθνές ενδιαφέρον από τον Ατλαντικό έως και τον Ειρηνικό για το Πάρκο ή «πάρκο» του Ελληνικού, δύσκολα ερμηνεύεται...

Τεχνικός Σύμβουλος του διαγωνισμού είναι ο κ. Γεώργιος Πανέτσος (αναπληρωτής καθηγητής Πανεπιστημίου Πατρών), ο οποίος πρότεινε σε κείμενο που δημοσιεύθηκε στο περιοδικό «Αρχιτέκτονες», ήδη από τον Ιούλιο του 1997 «να οικοπεδοποιηθεί το μισό»...

ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

Στο κείμενο του ΟΡΣΑ για το διαγωνισμό αναφέρεται και το εξής χρονοδιάγραμμα, το οποίο παρουσιάζει ενδιαφέρον:

Έως 10 Δεκεμβρίου 2003: Επεξεργασία προκήρυξης διαγωνισμού κ.λπ. 10 Δεκεμβρίου 2003: Εξαγγελία τρόπου δημιουργίας του πάρκου από τον πρωθυπουργό. 31 Δεκεμβρίου 2003: Κατάθεση-ψήφιση τροπολογίας για τη δημιουργία του πάρκου από το ΥΠΕΧΩΔΕ. 30 Μαρτίου 2004: Έκθεση των συμμετοχών και παρουσίαση βραβείων διαγωνισμού από το ΥΠΕΧΩΔΕ και τον πρωθυπουργό. Αυτά πριν να προκηρυχθούν οι εκλογές, βεβαίως...

Η ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΦΟΡΕΩΝ

«Η πολιτική της κυβέρνησης συνιστά οικονομικό σκάνδαλο και περιβαλλοντικό έγκλημα και εμείς θα αντιδράσουμε

με όλες μας τις δυνάμεις», δήλωσαν στη συνέντευξη Τύπου της Τρίτης, τα μέλη του Συντονιστικού Φορέα των κατοίκων και των τεσσάρων δήμων της περιοχής. Και εξηγούν «γιατί θα χαριστούν οι χώροι του πρώην αεροδρομίου στους μεγαλοεργολάβους»:

«Έχουμε το χαρακτηριστικό παράδειγμα της ΕΤΑ Α.Ε. Τα 1.000 στρέμματα -εκτός των 170- θα παραχωρηθούν στο φορέα που θα δημιουργηθεί για την αξιοποίησή τους, ο οποίος στη συνέχεια θα μπει κάτω από τον έλεγχο των μεγαλοεπιχειρηματιών, όπως γίνεται με την ΕΤΑ.

Το κόστος κατασκευής του πάρκου υπολογίζεται από τον ΟΡΣΑ σε περίπου 400 εκ. ευρώ. Υπολογίστε την αξία του 1 εκατ. τ.μ. που θα χτιστούν για να αξιοποιηθούν από το φορέα που θα ελέγχουν οι διαπλεκόμενοι και τότε θα δείτε ότι πρόκειται για «τρελά» κέρδη».

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

DONALD M. NICOL

Καθηγητής της Νεότερης Ελληνικής Ιστορίας, Γλώσσας και Λογοτεχνίας στο King's College του Πανεπιστημίου του Λονδίνου

BYZANTIO ΚΑΙ ΒΕΝΕΤΙΑ

Μετάφραση: Χριστίνα-Αντωνία Μουτσοπούλου
Με 587 σελίδες, σχ. 8ο, 5 χάρτες και 9 εικόνες

Το βιβλίο αυτό παρακολουθεί τις διπλωματικές, πολιτιστικές και εμπορικές σχέσεις μεταξύ της Κωνσταντινούπολης και της Βενετίας από την ίδρυση της Βενετικής δημοκρατίας μέχρι την πτώση της Βυζαντινής αυτοκρατορίας. Δείχνει πώς οι Βενετοί, ενώ ήταν απόμακροι υπήκοοι και

σύμμαχοι της Κωνσταντινούπολης, επωφελήθηκαν από την Τέταρτη

Σταυροφορία το 1204 και, παρά τη θανάσιμη αντιζηλία τους με τους Γενοβέζους, απόκτησαν δική τους αποικιακή αυτοκρατορία και κατέληξαν να ελέγχουν εξολοκλήρου τη βυζαντινή οικονομία.

Ο D.M. Nicol μας προσφέρει ακόμη ένα έργο που καλύπτει νέα πεδία στις σχέσεις του Βυζαντίου και της Βενετίας και γενικότερα της μεσαιωνικής Μεσογείου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΠΑΔΗΜΑ

Προσφορά στον Πολιτισμό και στην Παιδεία
Ιπποκράτους 8 Αθήνα Τηλ.: 210.36.27.318
www.papadimasbooks.gr • e-mail: papadimas@atp.gr

Ευαισθησίες και προεκλογικές υπερβολές

του Πάνου Καζάκου*

Πρέπει να είμαστε δίκαιοι παρά τον ηθικά εξοργιστικό τρόπο με τον οποίο ο Γ. Παπανδρέου παίρνει τη θέση του Κώστα Σημίτη και παρά τα όσα αποκαλύπτουν τα σκάνδαλα που βιώνουμε καθημερινά.

Ο Γ. Παπανδρέου έχει ευαισθησίες ενός σύγχρονου ταξιδευτή στον κόσμο (μεταφράζω τον αγγλικό όρο globetrotter) χωρίς οικονομικά προβλήματα. Ο πολιτικός του λόγος επίσης είναι γενικά ευπρεπής, πράγμα θετικό και αναγκαίο. Ο ίδιος συμπεριφέρεται ως μετριοπαθής άνθρωπος και φιλελεύθερος.

ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΕΣ

Η θητεία του στο ΥΠΕΞ πρέπει να θεωρηθεί από πλευράς ουσίας επιτυχής: κατάφερε να εκτονώσει την ελληνοτουρκική ωρολογιακή βόμβα, χωρίς να προκαλέσει την μήνιν των πάσης φύσης θεματοφυλάκων του πατριωτισμού, όπως τους γνωρίσαμε ακόμη και πρόσφατα κατά την κρίση που κατέληξε στην παράδοση του Οτσαλάν στους Τούρκους από την περήφανη κυβέρνηση και επί υπουργίας Θ. Πάγκαλου. Από την άλλη μεριά, βέβαια λειτούργησε στο ΥΠΕΞ κυρίως με έναν κλειστό κύκλο «συμβούλων» και με τον κ. Άλεξ (ναι, Άλεξ) Ρόντο να αλωνίζει. Θεσμοί (όπως η Επιτροπή της Βουλής) και υποδομές δεν πολυμετρούσαν.

Εκτιμώ επίσης ότι δεν προσποιείται όταν ενδιαφέρεται για «νέες μειονότη-

τες» όπως οι μονογονεϊκές οικογένειες, τα παιδιά των μεταναστών, τα θύματα των ναρκωτικών κ.ά. Τέλος, είναι επικοινωνιακός στη φιλική κλίμακα κυρίως. Δεν του πηγαίνει η αρχηγική εμφάνιση στο μπαλκόνι. Ούτε μπορεί να αντεπεξέλθει σε τέτοιο ρόλο.

Τέλος, δεν θα του αμφισβητούσα μερικές καλές προθέσεις όσον αφορά το κόμμα του που το αισθάνεται (και το δηλώνει) ως αβάστακτη κληρονομιά και πιστεύει ότι είναι βαθιά διεφθαρμένο (βλ. δηλώσεις στο Λονδίνο, *Καθημερινή*, 24.1.04).

ΜΗ ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΜΑΛΛΟΝ ΡΗΧΟΣ ΛΟΓΟΣ

Υπάρχει όμως ένα μεγάλο αλλά: Διερωτώμαι τι πραγματικά περιέχει ο πολιτικός του λόγος για τα κρίσιμα εσωτε-

ρικά προβλήματα της χώρας, τι σηματοδοτεί ή αποκαλύπτει και, το σπουδαιότερο, ποιες δυνάμεις ενεργοποιεί. Χρειάζεται λοιπόν η ανατομία του.

Από τις καταγεγραμμένες διατυπώσεις γνώμης συνάγουμε ότι ο θεωρητικός λόγος του χαρακτηρίζεται εν πολλοίς από επιφανειακότητα και έλλειψη συνοχής. Αποκλίνει εντυπωσιακά από το πλαίσιο αριστερής σκέψης του Ανδρέα Παπανδρέου άλλοτε ή των εκσυγχρονιστών Αλέκου Παπαδόπουλου και Νίκου Χριστοδουλάκη (του τελευταίου, όταν δεν αγχώνεται προεκλογικά). Το βιβλίο του Γ. Παπανδρέου με τον τίτλο «Το δένδρο και το δάσος» (Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1996), όπου καταγράφει τα ίχνη της προσωπικής του προβληματικής εφ' όλης της ύλης πρέπει να θεωρηθεί σαφές δείγμα

* Ο Πάνος Καζάκος είναι Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και Διευθυντής του Εργαστηρίου Ευρωπαϊκής Πολιτικής.

της θεωρητικής του διαδρομής. Το *Αντί* (τεύχος 806, 23.1.04) μάς υπενθύμισε πρόσφατα μερικές σκέψεις που έχουν περιληφθεί στο βιβλιαράκι. Η υπ' αριθμόν 88 έχει ως εξής: «Οι της ημετέρας παιδείας μετέχοντες είναι η εθνική δύναμη της Ελλάδας: στα Βαλκάνια, στην Ευρώπη, στον κόσμο». Και η υπ' αριθμόν 74: «Ελληνισμός σημαίνει παιδεία. Η παιδεία δε, η ελληνική παιδεία, έχει το μοναδικό χαρακτηριστικό ότι είναι και παγκόσμια. Είναι δε παγκόσμια [...] γιατί η παρουσία των Ελλήνων, και αυτό συμβαίνει μόνο σήμερα, είναι παγκόσμια [...] Η πολιτική μας λοιπόν στον τομέα της παιδείας ταυτίζεται με τη σημασία του Ελληνισμού παγκοσμίως». Και μετά απορούμε για την ποιότητα της εκπαιδευτικής του πολιτικής όταν βρέθηκε περαστικός στο υπουργείο Παιδείας. Όλα αυτά εν πολλοίς θυμίζουν Δημήτρη Αβραμόπουλο και χάνουν απελπιστικά σε σύγκριση με τον πολιτικό λόγο του Κώστα Σημίτη, του Κώστα Καραμανλή, του Ευ. Βενιζέλου, του Ν. Χριστοδουλάκη, της Ντόρας Μπακογιάννη κ.ά.

ΠΡΟΕΚΚΛΟΓΙΚΕΣ ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΣΕΙΣ

Έχουμε ήδη πει πολλά για τον προεκλογικό λόγο του Γ. Παπανδρέου (βλ. *ΑΝΤΙ*, τ. 806 23.1.2004). Εδώ τονίζουμε την τάση του να απλοποιεί εξοργιστικά τα θέματα και, πάλι, να διατυπώνει απόψεις εκτός θεσμών. Ο λόγος του υπακούει σε εικαζόμενες επικοινωνιακές ανάγκες. Έτσι, αντί να βλέπει το δάσος, επικεντρώνεται σε κάποιο (πιθανόν ξεχωριστό) δένδρο για να βροτοφωνήσει «αυτό το δένδρο πρέπει να το αλλάξουμε». Το δένδρο, όχι το δάσος.

Πρόκειται για μοντέρνα επικοινωνιακή στρατηγική και μάλιστα συνειδητά επιλεγμένη. Η προβολή ενός συγκεκριμένου μέτρου μπορεί να επηρεάζει τη δημόσια συζήτηση. Το αντίθετο, δηλαδή, η ασ πούμε «σφαιρική προσέγγιση» σε έναν τομέα, διαχέεται και χάνεται γρήγορα.

Τυπικά παραδείγματα της μονοθεματικής λογικής είναι οι δηλώσεις του για τις ξένες επενδύσεις, την εισαγωγή στα Πανεπιστήμια (με τις τωρινές δομές!) και την απασχόληση ανέργων. Προβλέ-

πω ότι θα έρθουν και άλλα στις επόμενες εβδομάδες. Στις ξένες επενδύσεις που θα φέρει με το προσωπικό του κύρος αναφερθήκαμε ήδη αλλού. Εδώ θα ασχοληθούμε με το ζήτημα της ανεργίας.

ΠΕΡΙ ΑΝΕΡΓΩΝ

Το πρόβλημα είναι σύνθετο (τι σας γράφω τώρα!). Ο Γ. Παπανδρέου μας διαβεβαιώνει ότι δεν θα «μπορεί να κοιμηθεί όσο θα υπάρχει έστω και ένας άνεργος». Ωραία, αλλά στο μεταξύ η ανεργία είναι υψηλότερη από το μέσο όρο στην Ε.Ε. (!), επίμονη και δραματική ιδίως μεταξύ των νέων. Επί της ουσίας τώρα: Ο κ. Παπανδρέου έκανε ανέμελα την εξής εξαγγελία: Εφαρμογή ενός καθεστώτος απασχόλησης νέων αποφοίτων μέσης και ανωτάτης παιδείας ως 29 ετών για τέσσερα χρόνια, σε επιχειρήσεις, με πλήρη μισθό αλλά χωρίς ασφαλιστικές εισφορές (*Ελευθεροτυπία*, 21.1.04).

Το πρόβλημα της ανεργίας δεν μπορεί βέβαια να λυθεί με ένα και μοναδικό μέτρο, όπως αυτό που εξήγγειλε πρόχειρα, χωρίς την παραμικρή συνεννόηση με οποιονδήποτε αρμόδιο ή έστω ειδικό του κόμματός του, και εντελώς εξωθεσμικά. Πιθανόν η ανεργία δεν μειώνεται ούτε καν βραχυχρόνια.

Διατυπώνοντας την πρότασή του, ο νέος πρόεδρος δεν έλαβε υπόψη τις πιθανές παρενέργειες για

- το ασφαλιστικό σύστημα που είναι ήδη ελλειμματικό και τη βιωσιμότητά του,

- τους ίδιους τους εργαζόμενους (απολύσεις μεγαλύτερων για τους οποίους οι επιχειρήσεις πληρώνουν ασφαλιστικές εισφορές, απώλεια ασφαλιστικού χρόνου για τους νέους),

- τη νομιμότητα, και, ειδικότερα, τα προβλήματα με το Σύνταγμα και τις διεθνείς συμβάσεις!

Η πρόκληση της ανεργίας απαιτεί συνεργασία διαφορετικών πολιτικών, όπως π.χ. της εκπαιδευτικής πολιτικής, της πολιτικής για τους μικρομεσαίους, της κοινωνικής πολιτικής (βλ. πειράματα Τόνυ Μπλαίρ), της φορολογικής κ.λπ. Απαιτεί επίσης μακροχρόνια διαφορετικού τύπου ανάπτυξη και όχι μεγέθυνση με τσιμέντο, σίδηρο και ανει-

δίκεντους. Άλλωστε αυτό το νόημα έχουν τα «εθνικά σχέδια για την απασχόληση» που προωθούνται σε ενωσιακό επίπεδο. Μήπως ο Γ. Παπανδρέου θα έπρεπε να ρίξει μια ματιά έστω επιτροχάδην ως τη νέα υπόσχεση σε όλα αυτά ή έστω να ρωτήσει τον κ. Χριστοδουλάκη;

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΕΠΙΜΕΤΡΟ

Ο Γ. Παπανδρέου, αντί να σκεφθεί πώς θα δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις (δομές και θεσμοί) ανάπτυξης, αναλώνεται σε υποσχέσεις σε συγκεκριμένες επιμέρους ομάδες και μάλιστα εξωθεσμικά, αποσπασματικά, αθροιστικά και χωρίς συναίσθηση των πιθανών επιπλοκών και των μακροχρόνιων επιπτώσεων. Δεν εκφράζεται σε όρους ανάπτυξης. Αυτός ο λόγος έχει σοβαρές πολιτικές επιπτώσεις. Οι σπουδαιότερες: Απειλεί να παρασύρει τους πάντες σε έναν αγώνα δρόμου παρόμοιων υποσχέσεων και, κυρίως, δεν προϊδεάζει κοινή γνώμη και μηχανισμούς για ό,τι μας έρχεται μετά τις εκλογές. Για να το διατυπώσω ωμά: Προκαλεί σύγχυση και έτσι θα δυσκολέψει τη διακυβέρνηση της χώρας, όποιο και αν είναι το αποτέλεσμα των εκλογών.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

ΜΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ
ΕΛΕΝΗ ΑΠΟ ΧΑΡΤΙ

Μυθιστόρημα

Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα

Η κοινοβουλευτική αυταπάτη

Το πασοκικό καθεστώς μοιάζει να καταρρέει. Και μαζί του μοιάζει επίσης να καταρρέει το κοινοβουλευτικό έκτρωμα που δημιούργησε η μεταπολιτευτική περίοδος, κυρίως μετά την αναθεώρηση του Συντάγματος το 1985. Σύμφωνα με την αναθεώρηση εκείνη ο ρυθμιστικός ρόλος του Προέδρου της Δημοκρατίας περιορίστηκε απλώς στην έγκριση των νομοθετημάτων της Βουλής, μια έγκριση όμως που είναι σχεδόν αυτόματη τυπική διαδικασία, καθώς οποιαδήποτε άρνηση του Προέδρου να υπογράψει τα νομοθετήματα ουσιαστικά σημαίνει πολιτική παρέμβαση ισοδύναμη με συνταγματική εκτροπή. Έτσι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας έχει μετατραπεί σε τελετάρχη, καθώς υποτίθεται πως έτσι ενισχύθηκε ο ρόλος του Κοινοβουλίου και των κομμάτων.

Αυτό ήταν το κόλπο του ΠΑΣΟΚ το 1985, ώστε να πάρει όλο το πολιτικό παιχνίδι πάνω του. Από τότε ουσιαστικά η Βουλή μετατράπηκε σταδιακά σε ένα θεσμικό βοηθητικό της κυβέρνησης, σε ένα πεδίο νομιμοποίησης αποφάσεων που λαμβάνονταν στο στενό πρωθυπουργικό περιβάλλον. Ουσιαστικά δηλαδή από το 1985 και μετά, η κοινοβουλευτική δημοκρατία μετεξελίχθηκε σε ένα συγκεντρωτικό σύστημα, πλήρως ελεγχόμενο από την κυβέρνηση και το κόμμα. Το μόνο που έμενε να τακτοποιηθεί ήταν το ζήτημα των εκλογών, το οποίο βεβαίως τακτοποιήθηκε με τον απόλυτο έλεγχο των ΜΜΕ και με τη γενικευμένη χρήση του κρατικού μηχανισμού στη διαδικασία χειραγώγησης των συνειδήσεων. Το σύστημα έκλεισε έτσι ασφυκτικά, καθώς δεν υπήρχε καμιά ρυθμιστική βαλβίδα ασφαλείας, καθώς ουσιαστικός έλεγχος δεν μπορούσε να γίνει ούτε σε κοινοβουλευτικό ούτε σε άλλο επίπεδο. Ο πρωθυπουργός και το μικρό του επιτελείο ήλεγχαν τα πάντα.

Αλλά ένα τέτοιο κλειστό σύστημα δεν έχει δυνατότητες ανανέωσης και αυτοπροστασίας. Ο βουλευτής δεν έχει ουσιαστικά καμιά νομοθετική δυνατότητα, καθώς τα νομοσχέδια συντάσσονται από τη μικρή ομάδα που ελέγχει το πο-

λιτικό παιχνίδι και από όσους επιχειρηματίες την υποστηρίζουν. Δεν νομοθετεί η Βουλή. Νομοθετεί η κυβέρνηση.

Αυτή η πρωτοφανής ταύτιση των εξουσιών, η συγκέντρωση της πολιτικής δύναμης σε ένα κέντρο, η ακύρωση του κοινοβουλευτισμού, σημαίνουν ουσιαστικά αυταρχική διακυβέρνηση. Καθώς οποιαδήποτε διαφοροποίηση μέσα στη Βουλή ταυτίζεται με κομματική αποστασία, ουσιαστικά το Κοινοβούλιο έχει καταργηθεί. Ο πρωθυπουργός έχει την αποκλειστική ευχέρεια να θέτει θέμα κομματικής πειθαρχίας όποτε αυτός το κρίνει σκόπιμο, με αποτέλεσμα να καθίσταται αδύνατος ο κοινοβουλευτικός έλεγχος. Ουσιαστικά δηλαδή οι συνεδριάσεις της Βουλής είναι απλώς τελετές νομιμοποίησης αποφάσεων τις οποίες έχει λάβει ο πρωθυπουργός. Επομένως δεν είναι καν απαραίτητο να συνεδριάζει η Βουλή. Θα μπορούσε σε μια επόμενη φάση να ανακοινώνεται στον πρόεδρο η δύναμη των κομμάτων στη Βουλή και εξ αυτής να συνάγεται *de facto* και η δυνατότητα παραγωγής νόμων. Με τον έλεγχο μάλιστα των επικεφαλής των ανωτάτων δικαστηρίων, ουσιαστικά έχουμε την πλήρη κατάργηση των διακριτών εξουσιών. Η κυβέρνηση διοικεί, νομοθετεί και ταυτοχρόνως δικάζει. Και αν καμιά φορά ξεφύ-

γει κανένα εισαγγελικό πόρισμα και έρθει στη Βουλή, τότε ενεργοποιείται ο περίφημος νόμος περί ευθύνης υπουργών ή περί ασυλίας και η υπόθεση κλείνει.

Αυτό είναι το θεσμικό περιβάλλον μέσα στο οποίο λειτουργεί το σύστημα εξουσίας. Αλλά εκτός αυτού υπάρχουν και τα πρόσωπα που το υπηρετούν. Ο Κ. Σημίτης, άνθρωπος εμπαθής και συνωμοτικός, κυβέρνησε ως απόλυτος μονάρχης μέσα σε πλήρη αδιαφάνεια. Ο Κ. Στεφανόπουλος, άνθρωπος μικρών πολιτικών δυνατοτήτων, άβουλος και άτολμος, κάλυψε με την πολιτική του δειλία το αντιδημοκρατικό καθεστώς, υπογράφοντας αδιαμαρτύρητα όποιο χαρτί έβλεπε μπροστά του. Και, τέλος, η ηγεσία του πασοκικού καθεστώτος νομιμοποίησε πλήρως αυτή την αντιδημοκρατική πρακτική, καρπούμενη έτσι τα πάσης φύσεως οφέλη της εξουσίας.

Και σήμερα φτάσαμε στο σημείο μηδέν. Στο σημείο όπου αρκεί ένας εργολάβος για να τινάξει στον αέρα το σάπιο αυτό καθεστώς, διότι λίγο πριν την πτώση έχει χαθεί εντελώς ο έλεγχος. Ο Κ. Σημίτης ουσιαστικά έχει ακυρωθεί ως πρωθυπουργός, καθώς η εξουσία έχει περάσει εν κρυπτώ σε κάποιον τρίτο. Ο Κ. Στεφανόπουλος εξακολουθεί να περιφέρεται ασκόπως μέσα στο μέγαρό του. Και αυτός ο τρίτος που ανέλαβε την εξουσία είναι υποχρεωμένος να λαμβάνει μέτρα, που όμως δεν έχουν καμιά τυπική νομιμοποίηση.

Αυτό είναι το σημείο στο οποίο βρισκόμαστε σήμερα. Το μηδέν. Και έτσι όλα μπορεί να ξαναρχίσουν από την αρχή, εάν η πτώση του καθεστώτος γίνει πραγματικότητα και εάν αυτή η πτώση είναι πραγματική, δηλαδή εάν προέλθει από μια καθαρή εκλογική ήττα. Το καθεστώς όμως δεν θα παραδώσει εύκολα τα όπλα. Θα κάνει τα πάντα ώστε να ελέγξει το μετεκλογικό τοπίο, ώστε να ξαναστηθεί στα πόδια του. Θα τα καταφέρει;

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

Γιωργάκης ή Μπασάρ Αλ Άσαντ;

Αναμφισβήτητος προδιαγράφεται ο θρίαμβος του Γιώργου Παπανδρέου με το μοναδικό ποσοστό εκλογής που αναμένεται να πετύχει στο έβδομο συνέδριο του ΠΑΣΟΚ.

Μεγαλύτερο ποσοστό μόνο μεγάλοι ηγέτες του εξωτερικού έχουν καταφέρει σε αντίστοιχες διαδικασίες, πιάνοντας το 100%. Ο Ιρακινός πρόεδρος του Μπάαθ, Σαντάμ Χουσεϊν, μάλιστα, και ο Μομπούτου Σέσε Σέκο του Ζαΐρ πετύχαιναν τέτοια ποσοστά εκλογής και στα ύπατα αξιώματα διακυβέρνησης της χώρας. Πρόσφατο ευρωπαϊκό παράδειγμα δεν υπάρχει, (ο Τσαουσέσκου είναι παλιά ιστορία), παρά μόνο εκείνο του Σλόμπονταν Μιλόσεβιτς που επέμενε κι εκείνος σε «πιο προχωρημένες» διαδικασίες από αυτές που εφαρμόζαν οι δυτικές ευρωπαϊκές δημοκρατίες.

Παρόμοιες διαδικασίες εκλογής, με έναν υποψήφιο και ποσοστά -ρεκόρ, συναντώνται κυρίως σε χώρες της Ασίας, της Μέσης Ανατολής και της Αφρικής. Συναντάται επίσης και σε κομμουνιστικά καθεστώτα, όπως στην Κίνα, το Βιετνάμ και το Λάος.

Ο νέος πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ θα μπορούσε να συγκριθεί με τον Μπασάρ Αλ Άσαντ. Το νέο ηγέτη της Συρίας και του Μπάαθ, με τον οποίο -όπως και οι ίδιοι παραδέχθηκαν σε επίσκεψη του Γ. Παπανδρέου- μοιάζουν σε πολλά.

Ο Μπασάρ, γιος του επί πολλά έτη προέδρου του Μπάαθ και της Συρίας, Χαφέζ Αλ Άσαντ, κληρονόμησε την ηγεσία του κόμματος και της χώρας. Σε συνέδριο «του κόμματος και του λαού» που έγινε τον Ιούνιο του 2000, οι 1.021 σύνεδροι ομοφώνησαν στην εκλογή του ως νέου γενικού γραμματέα του Μπάαθ. Πήρε δηλαδή το 100% των ψήφων χωρίς να έχει συνυποψήφιο. Η συριακή εφημερίδα «Αλ Θαρουά» έγραφε τότε

ότι ο Μπασάρ «είναι η ενσάρκωση μιας υποσχόμενης ηγεσίας για λαμπρότερο μέλλον» και η «Συρία Τάιμς» έγραφε για την «απεριόριστη δημόσια ελπίδα». Προκαλούσε την ίδια έμπνευση με αυτήν που προκαλεί και ο Γ. Παπανδρέου σε πολλές ελληνικές εφημερίδες.

«Θέλω να ζήσω για να δω το Γιώργο πρωθυπουργό», διατύπωνε ιστορικό στέλεχος του ΠΑΣΟΚ όταν έφυγε ο Ανδρέας Παπανδρέου. «Θυσιάζουμε την ψυχή μας και το αίμα μας για σένα» φώναζαν στον Μπασάρ τα στελέχη του πατέρα του, οι οποίοι δήλωναν πρόθυμοι να στηρίξουν το νέο ηγέτη τους στην πολιτική «ανοίγματος» που δήλωνε ότι θα ακολουθήσει.

Το επίσημο όργανο του κόμματος, η εφημερίδα «Αλ Μπάαθ» ανέφερε εκείνη την ημέρα: «Το κόμμα σήμερα ξεκινά μία πορεία προς το μέλλον που θα βασιίζεται στο άνοιγμα, τη μεταρρύθμιση, το μοντέρνο και την επιστήμη, υπό την καθοδήγηση του Μπασάρ Αλ Άσαντ». Εδώ η «Εξόρμηση» έχει κλείσει, αλλά το χρέος της το κάνουν -άξια- άλλοι.

Στο συνέδριο του συριακού Μπάαθ εξήραν τα προσόντα του μοναδικού υποψηφίου που ήταν «η φυσική ετοιμότητα για την ηγεσία, οι άψογοι τρόποι και το ότι νοιάζεται για τα κοινά». Προσόντα που διαθέτει και ο Γ. Παπανδρέου.

Πολλοί στην Ελλάδα αναφέρουν ως μομφή και ψόγο ότι το ΠΑΣΟΚ κυβερνά 20 χρόνια. Το Αραβικό Σοσιαλιστικό Κόμμα Μπάαθ κυβερνά από το 1963. Σαράντα (40) χρόνια κλεισμένα.

Κάποια ξένα δημοσιογραφικά πρακτορεία, λίγο μετά το συνέδριο, έκαναν λόγο για «κληρονομική δημοκρατία που λειτούργησε ρολόι», ανέφεραν ωστόσο ότι από τα όπλα του νέου ηγέτη «θεωρείται ότι θα είναι η εκστρατεία κατά της διαφθοράς και οι φιλελεύθε-

ροι προσανατολισμοί του». Για τον Μπασάρ Αλ Άσαντ μιλάμε, που κι εκείνος όπως ο Γ. Παπανδρέου δηλώνει ότι στους στόχους του είναι η συμφιλίωση του παλιού με το νέο, «ο εκσυγχρονισμός της εκπαίδευσης και η διάδοση της τεχνολογίας».

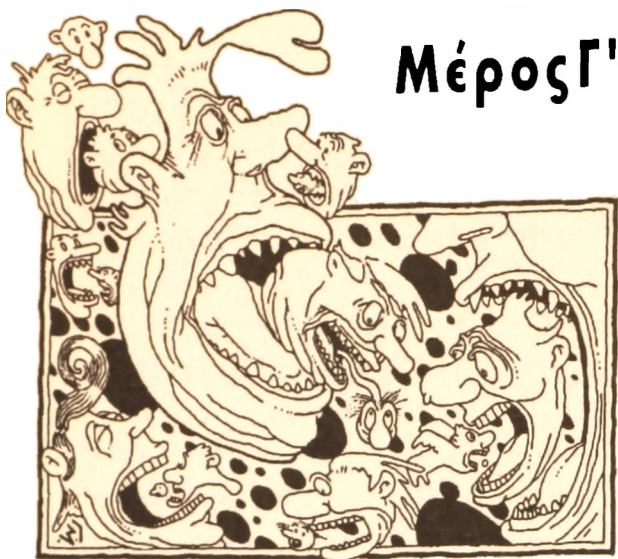
Ο μοναδικός που αμφισβήτησε τη διαδοχή ήταν ο αδερφός του πατέρα του, Ρίφαατ. Ο Χαφέζ Αλ Άσαντ, ωστόσο, προκειμένου να κρατήσει το δρόμο προς την εξουσία ανοιχτό για το γιο του, απομάκρυνε τον αδελφό του από τη θέση του αντιπροέδρου της χώρας από το 1998, οπότε και τον είχε θέσει σε κατ'οίκον περιορισμό. Τηρουμένων των αναλογιών, ό,τι προσπάθησε να κάνει και ο Κ. Σημίτης με τον Κ. Λαλιώτη.

Θα ήταν άδικο ωστόσο, να μην αναφερθούμε και σε άλλη μία σύγχρονη διαδοχή κληρονομικώ ελέω, κομμουνιστική αυτή τη φορά.

Ήταν τον Οκτώβριο του 1997, όταν ο 55χρονος Κιμ Γιονγκ Ιλ εξελέγη γενικός γραμματέας του κυβερνώντος εργατικού κόμματος της Β. Κορέας, χωρίς αντίπαλο. Ο Κιμ Γιονγκ διαδέχθηκε τον πατέρα του Κιμ Ιλ Σουνγκ και υπερψηφίστηκε από το 100% των εκλογέων. Όπως ανέφεραν και τα ξένα ειδησεογραφικά πρακτορεία τότε, «ο Κιμ Γιονγκ Ιλ είναι ένα πρόσωπο ιδιαίτερα δημοφιλές στη Β. Κορέα, και το πορτρέτο του συχνά βρίσκεται κρεμασμένο δίπλα σε αυτό του πατέρα του».

Λέγεται ότι και στη Λιβύη προετοιμάζεται η διαδοχή του Καντάφι από το γιο του. Κάτι αντίστοιχο ακούγεται και για την Αίγυπτο και την Υεμένη, ενώ, επίσης, την ίδια σκέψη είχε και ο Σαντάμ Χουσεϊν για τους γιους του, Ουντάι και Κιουσάι, αλλά εκείνοι δεν υπήρξαν «θέλημα της ιστορίας».

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΣΙΟΥΤΗ

Μέρος Γ'

Το χρονικό μιας τιτανομαχίας

Νομοθετικές πρωτοβουλίες

Ενθουσιασμένοι από την προώθηση Γιωργάκη στο προσκήνιο και από τον άνεμο της επερχόμενης νίκης, εννέα βουλευτές του ΠΑΣΟΚ επιχείρησαν να περάσουν νύχτα μια τροπολογία που επέτρεπε στο «Πόρτο Καρράς» να τιμεντώσει τη μισητή Σιθωνία. Η τροπολογία είχε απορριφθεί ήδη δύο φορές τον προηγούμενο μήνα ως εξοργιστική, γι' αυτό και τώρα κατετέθη με κάπως μεθοδικότερο τρόπο: Πήγε εκεί που έπρεπε, τεσσεράμισι λεπτά πριν από τη λήξη της σχετικής προθεσμίας, χωμένη ανάμεσα σε μια ερώτηση για τις μάνικες της Πυροσβεστικής και μια αναφορά του συνδέσμου αρκουδοπλήκτων Κεντρικής

Πίνδου, ώστε να μην κινήσει υποψίες. Ο υφυπουργός κ. Πάχτας έσπευσε να την κάνει αποδεκτή, μουρμουρίζοντας μια ψαλμωδία από αριθμούς κανονιστικών διατάξεων και προεδρικών διαταγμάτων, και αποφεύγοντας να τραβήξει το παραμικρό ενδιαφέρον των δέκα νυσταλέων που είχαν υποχρεωθεί να βρίσκονται στη Βουλή εκείνη την ώρα. Έτσι έγινε πραγματικότητα το όραμα της οικοδόμησης 2.500 κατοικιών σε 17.000 στρέμματα δάσους στη Χαλκιδική, στο πλαίσιο του ουσιώδους κυβερνητικού έργου που υλοποιείται καθημερινά, χωρίς φανφάρες και τυμπανοκρουσίες.

Επικοινωνιακή καταιγίδα

Οι εξελίξεις που ακολούθησαν υπήρξαν ραγδαίες. Ο Καραμανλής, επιδεικνύοντας ανεξήγητη μικροψυχία, κάρφωσε τη φάση στον πρόεδρο της Βουλής, ο οποίος κάλεσε αμέσως τον Χριστοδουλάκη, και τον κράτησε κρεμασμένο από τα πόδια έξω από το παράθυρο για μερικά λεπτά, μέχρι να αποσπάσει μια πειστική διαβεβαίωση κυβερνητικής επανόρθωσης. Παράλληλα, ο Γιώργος Παπανδρέου, ασκώντας τη δυνατότητα που απορρέει εκ του θεσμικού του ρόλου, ως άτυπου κατά παρέκκλιση του καταστατικού υποψηφίου προέδρου του Κινήματος, ξήλωσε τον κ. Πάχτα από υφυπουργό και έκοψε τους εννέα βουλευτές από τους εκλογικούς συνδυασμούς του ΠΑΣΟΚ, ενώ ο κ. Σημίτης μετέβη εσπευσμένα στο Κορακοχώρι να ποτίσει. Τρεις από τους αποπεμφθέντες ισχυρίστηκαν ότι σε αντίθεση με τις δύο τροπολογίες που υπέγραψαν τον Δεκέμβρη, αυτή τη φορά δεν είχαν ιδέα περί τίνος πρόκειται, και ως άνθρωποι με πρόσωπο στην κοινωνία, απείλησαν με μηνύσεις για πλαστογραφία. Άλλοι τρεις, μεταξύ των οποίων και ο κοινοβουλευτικός γίγας Αλέκος Φρουτάκιος Χρυσανθακόπουλος, δήλωσαν ότι υπέγραψαν καλοπροαίρετα, θεωρώντας ότι επρόκειτο για μια βρώμικη υπόθεση ρουτίνας από αυτές που

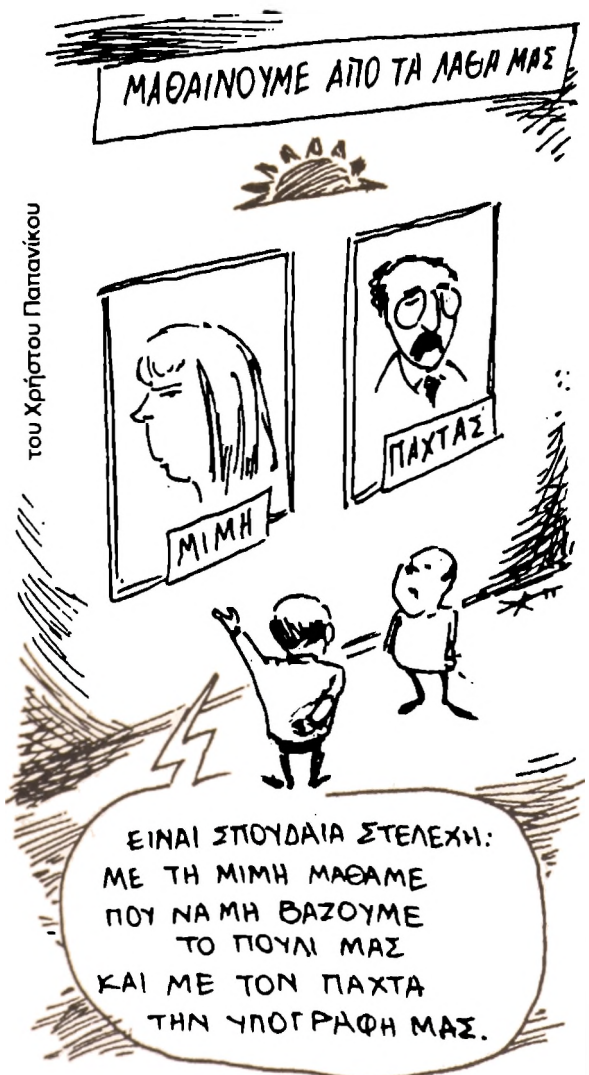

του Χρήστου Παπανίκου

εξυπηρετεί η κυβέρνηση κατά κόρον και δεν πήγε ο νους τους στο κακό.

Το κύρος του Κοινοβουλίου και της κυβέρνησης υπεράνω όλων

Μόνο δύο βουλευτές υποστήριξαν τη θέση τους. Ο κ. Κατσανέβας, που είτε ότι πρόκειται για μια κολοσσιαία αναπτυξιακή επένδυση με στόχο τη σωτηρία της Χαλκιδικής από την ανεργία, και ο κ. Ανθόπουλος που υποστήριξε ότι στην πραγματικότητα το ζήτημα αφορά 469 ψωροκατοικίες εντός 110 στρεμμάτων με οριζόντα κατασκευής τα δέκα χρόνια. Στην ίδια γραμμή πάνω-κάτω κινήθηκε και ο Πάχτας, υπαινισσόμενος ότι ο άτυπος υποψήφιος πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ, που τους ξήλωσε, έπεσε τραγικό θύμα της ανεύθυνης δεξιάς δημαγωγίας. «Έχω μάθει τη ζωή στα ανθρακωρυχεία του Βελγίου όπου δούλευε ο πατέρας μου», είπε δείχνοντας τα ροζιασμένα χέρια του, για να προσθέσει ότι οι κατηγορίες για προσβολή του κύρους του Κοινοβουλίου και της κυβέρνησης είναι παντελώς αστήριχτες. Πράγματι, το μεν κύρος του Κοινοβου-

του Χρήστου Παπανίκου

ΜΑΘΑΙΝΟΥΜΕ ΑΠΟ ΤΑ ΛΑΘΗ ΜΑΣ

ΕΙΝΑΙ ΣΠΟΥΔΑΙΑ ΣΤΕΛΕΧΗ:
ΜΕ ΤΗ ΜΙΜΗ ΜΑΘΑΜΕ
ΠΟΥ ΝΑ ΜΗ ΒΑΖΟΥΜΕ
ΤΟ ΠΟΥΛΙ ΜΑΣ
ΚΑΙ ΜΕ ΤΟΝ ΠΑΧΤΑ
ΤΗΝ ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΜΑΣ.

λίου το ξέρουμε και από παλιότερα, που συζητιόταν το ασυμβίβαστο και άλλα φλέγοντα μισθολογικά και συνταξιοδοτικά ζητήματα του συμπαθούς κλάδου των βουλευτών, το δε κύρος της κυβέρνησης έχει αντέξει με τη βοήθεια των καναλιών σε πολύ πιο χοντρές περιπτώσεις, όπως το σκάνδαλο της ΔΕΚΑ ΑΕ, το Κτηματολόγιο, η ιδιωτικοποίηση της περιουσίας του ΕΟΤ, τα ολυμπιακά μεγαθήρια στο Μαρούσι ή ο αποχαρκτηρισμός των δασικών εκτάσεων. Προς αποκατάσταση του κύρους του Κοινοβουλίου μάλιστα, ο κ. Ανθόπουλος κατήγγειλε ότι εξαπατήθηκε από τον εργολάβο που τον έβαλε να καταθέσει την τροπολογία, και ο οποίος τον διαβεβαίωσε κατηγορηματικά ότι όλοι οι υπόλοιποι βουλευτές ήταν στο κόλπο, με αποτέλεσμα να πλαστογραφήσει τους συναδέλφους του, προκειμένου να κερδίσει χρόνο.

Η Κεντροαριστερά στην αντεπίθεση

Η μεγάλη αποκάλυψη όλης αυτής της υπόθεσης είναι βεβαίως ο σ. Σπύρος Βούγιας, επιφανής και διακεκριμένος εκπρόσωπος της πολύχρωμης Κεντροαριστεράς. Τον μεγαλώσαμε, τον αναθρέψαμε, τον κάναμε άνθρωπο, τον στείλαμε στο ΠΑΣΟΚ να εξασφαλίσει το πολιτικό του μέλλον και αυτός πριν ακόμα ξεσκολίσει από δόκιμο μέλος, άρχισε τις πονηρές τροπολογίες από κοινού με τον Αλέκο Φρουτάκια Χρυσανθακόπουλο. Νόμιζε λέει ότι είναι μια ήπια τουριστική παρέμβαση, -κάτι σαν την αναπαλαίωση των μπαρουτόμυλων της Δημητσάνας- και ούτε του είχε περάσει από το μυαλό ότι η ανέγερση 2.500 εξοχικών κατοικιών σε 17.000 στρέμματα δασικής έκτασης θα μπορούσε να δημιουργήσει το παραμικρό περιβαλλοντικό πρόβλημα. Επίσης δεν του είχε περάσει από το μυαλό ότι από αυτή την υπόθεση η εταιρεία Ολυμπιακή Τεχνική έχει προσδοκία κέρδους 300 δισ. δραχμών, πράγμα που δείχνει ότι είναι εντελώς αθώος και επομένως εντελώς ακατάλληλος να αναλαμβάνει πολιτικές ευθύνες. Ζήτησε ωστόσο δημόσια συγγνώμη, παραπέμποντας στη δήλωση που είχε κάνει όταν εγκατέλειψε το Συνασπισμό για να γίνει υφυπουργός, «είτε βραδιάζει είτε φέγγει, μένει λευκό το γιασεμί».

Ριζοσπαστικές προγραμματικές θέσεις

Μέσα σε όλη αυτή την επικοινωνιακή καταιγίδα, δεν πρέπει να περάσει απαρατήρητη η ριζοσπαστική, ρεαλιστική και καλοπροαίρετη πρόταση του Γ. Παπανδρέου για τετραετή ανασφάλιστη εργασία των νέων. Είναι ριζοσπαστική, γιατί προσπαθεί να αντιμετωπίσει την ανεργία χωρίς να δημιουργεί θέσεις εργασίας, είναι ρεαλιστική, διότι κάθε οπισθοδρόμηση από τα κατοχυρωμένα εργασιακά δικαιώματα θεωρείται μέτρο ώριμο και άμεσα υλοποιήσιμο, είναι καλοπροαίρετη, γιατί ωφελεί τις ιδιωτικές ασφαλιστικές εταιρείες, που θα μπορέσουν έτσι να συγκεντρώσουν τους απαιτούμενους πόρους ώστε να ανοίξουν ιδιωτικά πανεπιστήμια. Την επόμενη ημέρα έπιασαν δουλειά τα παπαγαλάκια: η πρόταση του αρχηγού ανταποκρίνεται στις ανάγκες κ.λπ. κ.λπ., ασχέτως αν παρακάμπτει κάποιες επιμέρους λεπτομέρειες, όπως τι θα γίνει με τις εισφορές που θα χάνουν τα ταμεία και με τους ασφαλισμένους που θα χάνουν τη δουλειά τους, προκειμένου να προσληφθούν στη θέση τους ανασφάλιστοι. Ο αρχηγός δεν επανήλθε να αποσαφηνί-

σει τις λεπτομέρειες αυτές, εντείνοντας τις υποψίες ότι στη χειρότερη περίπτωση προωθεί μια γενναία αναδιάρθρωση των εργασιακών σχέσεων και στην καλύτερη λέει ό,τι του κατέβει στο κεφάλι, με πιθανότερο να ισχύουν ταυτοχρόνως και τα δύο. Η πολιτική ηγεσία του υπουργείου Εργασίας, που είχε μαύρα μεσάνυχτα, ανέλαβε να τεκμηριώσει την πρόταση Παπανδρέου με χαριτωμένους αυτοσχεδιασμούς, του τύπου ο Γιώργος Παπανδρέου σηματοδοτεί κάτι το νέο για την παράταξη, ταυτοχρόνως όμως σηματοδοτεί και κάτι το ίδιο και επομένως ήρθε η ώρα να ξεπεράσουμε τον κακό μας εαυτό και να ανοίξουμε το δρόμο για το αύριο. Κάποιοι πιο ξύπνιοι είπαν, μια και βρισκόμαστε σε προεκλογική περίοδο, να προτείνουν την κάλυψη των ασφαλιστικών εισφορών από το κράτος, άποψη που εισάγει ευθέως το θεσμό της κρατικής επιδοτούμενης ανασφάλιστης εργασίας, όπως ίσχυε για μικρό χρονικό διάστημα στην αποικιοκρατούμενη Ροδεσία, μετά από πρόταση του Εθνικού Συνδέσμου Μεγαλοκαλλιεργητών Πάπρικας.

ΚΩΣΤΑΣ ΚΟΛΙΓΙΩΡΓΟΣ

του Χρήστου Παπανίκου

Υπουργείο Πολιτισμού, Ποδοσφαίρου, Ολυμπιάδας και Μεγάρου Μουσικής

Υπό δρος Εύης Χονδρού, διδάκτορας στο Cultural Management του Πανεπιστημίου του Βόρνεο

Πρόκειται για το υπουργείο-τσίρκο όπου αποπέμπονται όσοι ενοχλητικοί δελφίνοι προβληματίζουν τον εκάστοτε αρχηγό. Σαν τιμητική τιμωρία. Σ' αυτόν τον δυσάρεστο, στενό θώκο ασφυκτιούσαν μεγέθη όπως του Πάγκαλου ή του Βενιζέλου (με το συμπάθιο). Απ' την άλλη, πρόκειται για ένα αμαρτωλό υπουργείο που το στοίχειωσε η αρχαιοπληκτη κληρονομιά της «αθώας» Μελίνας και των καθόλου αθών Πεπίτο Κουτούζη, Σπύρου Μερκούρη και Εμμανουέλας Παυλίδου. Μιας αντικάμαρας, δηλαδή, μέσα στο μηχανισμό των υπαλλήλων του ΥΠΠΟ που λειτουργούσε παράλληλα και πάνω από τους διευθυντές, τμηματάρχες κ.λπ. Από πολύ νωρίς τέθηκαν οι στόχοι: επιστροφή των Μαρμάρων, λαϊκιστική εμμονή στα συνθήματα και την προπαγάνδα, γιορτές και πανηγύρια (Αθήνα, Πολιτιστική Πρωτεύουσα 1984, Θεσσαλονίκη τοιαύτη 1997, Πολιτιστική Ολυμπιάδα από το 2000 ως το άπειρο κ.λπ.).

Όλα τ' άλλα, σύγχρονη τέχνη, συνεπής πολιτιστική πολιτική, ισομερής ανάπτυξη των επιμέρους τεχνών, νέα όπερα, νέες συμφωνικές ορχήστρες, αξιοποίηση των ομάδων χορού, πέρασαν σε δεύτερη μοίρα. Το θέατρο λόγω Μελίνας πήρε χρήματα, ήρθε ο Στούρουα, ήρθε ο Πίτερ Χολ και ο Στάν, ήρθε και η «Μαχατμπαράτα», όμως η εγχώρια καλλιτεχνική παραγωγή έμεινε μόνη και αβοήθητη. Για να φτάσουμε στο κλειστό Εθνικό του Κούρκουλου –αδυναμία της Μελίνας– και στην προεδρία της απανταχού παρούσης όπου υπάρχουν λιλιά και μπικικίνια μαντάμ Αρβελέρ. Και να φυτοζωούν από έλλειψη πόρων μεγέθη όπως ο Βογιατζής, ο Μαρμαρινός ή η Κοκκίνου. Ξέχασα! Εκτός από τα Μάρμαρα, το ΥΠΠΟ έχει αδυναμία και στον κύριο Χρήστο, κάνοντάς του όλα τα καπρίτσια. (Πληρώνοντας, δηλαδή, το μάρμαρο και παραχωρώντας σ' έναν ιδιώτη τη μερίδα του λέοντος από τον

προϋπολογισμό του). Για να τα δούμε όμως αναλυτικά τα πράγματα. Έχουμε λοιπόν και λέμε για τη διαδοχολογία στο ΥΠΠΟ:

Α' κυβέρνηση Παπανδρέου από 21.10.1981 έως 5.6.85 και Β' κυβέρνηση Α. Παπανδρέου από 5.6.1985 έως 2.7.89 οπότε παραιτείται.

Μελίνα Μερκούρη υπουργός Πολιτισμού και Επιστημών από 21.10.81 έως 5.6.85. Αναπληρώνεται για λίγες μέρες, 7-16.3.84, από τον Άκη, αλλά και τον Λάζαρη από 19.8.84 έως 2.9.84).

Γενικοί γραμματείς οι: Μιχ. Δωρής, Πεπίτο Κουτούζης (το γέλιο!).

Η Μελίνα, ακίνητη ως υπουργός, δεν αναδομήθηκε ποτέ. Μόνο πέθανε! Και παρέμεινε έκτοτε σύμβολο της πολιτιστικής επανάστασης που επαγγελλόταν το Κίνημα.

Η Μελίνα στις 5.6.85 παραιτείται από υπουργός Πολιτισμού και Επιστημών και ξαναορκίζεται μετεκλογικώς την ίδια ημέρα στις 5.6.85 στη Β' κυβέρνηση Παπανδρέου. Στις 26.7.85 παραιτείται από υπουργός Πολιτισμού και Επιστημών και ξαναορκίζεται την ίδια ημέρα σκέτα ως υπουργός Πολιτισμού! Την ίδια ημέρα, στις 26.7.85 διορίζονται υφυπουργοί οι Γιωργάκης Παπανδρέου και Σήφης Βαλυράκης, άνθρωποι ως γνωστόν της κουλτούρας και του πνεύματος. Στις 5.2.87 παραιτείται ο Γιωργάκης, γιατί ο μπαμπάς του έχει άλλα όνειρα γι' αυτόν, και διορίζεται στη θέση του αυθημερόν ο Φ. Πετσάλνικος.

Σήφης Βαλυράκης και Φίλιππος Πετσάλνικος παραιτούνται στις 22.6.88. Στις 22.6.88 διορίζεται αναπληρωτής υπουργός ο Θεόδωρος Στάθης, γνωστός διανοούμενος που έχει συμβάλει με λαμπρό «δοκίμιο» στο «Πράσινο βιβλίο» του Μουαμάρ Καντάφι! Παρέμεινε μέχρι τις 17.3.89.

Στις 18.11.88 διορίζονται υφυπουργοί οι Μανώλης Χατζηνάκης και Ειρήνη Λαμπράκη, οι οποίοι παραιτούνται μετά

Το σήμα του Πολιτισμού των Πολιτισμών, δυστυχώς σε μαυρόασπρο...

την πτώση της κυβέρνησης των σκανδάλων στις 2.7.1989 (Κοσκωτάς art βλέπετε) οπότε και το τέλος της πρώτης πράξης. Ακολουθούν διάφορα ιντερμέδια.

Ιντερμέδιο 1: Κυβέρνηση Τζαννή Τζαννετάκη

Από 2.7.89 έως 7.7.89 η Άννα Ψαρούδα-Μπενάκη υπουργός Πολιτισμού και συγχρόνως αναπληρώτρια υπουργός Παιδείας.

Από τις 7.7.89 έως τις 12.10.89 ο Γιώργος Μυλωνάς

Ιντερμέδιο 2: Κυβέρνηση Ιω. Γρίβα

Ορκίζεται και πάλι στις 12.10.89 ο Γ. Μυλωνάς. Παραμένει υπουργός μέχρι τις 23.11.89

Ιντερμέδιο 3: Κυβέρνηση Ζολώτα

Στις 23.11.89 ορκίζεται υπουργός ο Σ. Κούβελας που μένει μέχρι τις 13.2.90. Τότε ο Κούβελας είπε λαπάδες τους ποιητές!

Αντικαθίσταται στις 13.2.90 από τον Γ. Μυλωνά, ο οποίος παραμένει μέχρι τις 11.4.90

Ιντερμέδιο 4: Κυβέρνηση Μητσοτάκη (Από 11.4.1990 έως 13.10.93)

Στις 11.4.90 διορίζεται υπουργός ο Τζαννής Τζαννετάκης. Παραμένει μέχρι τις 8.8.91. Η Φάνη Πάλλη-Πετραλιά διορίζεται υφυπουργός Αθλητισμού στις 11.4.90 και μένει έως τις 8.8.1991. Από 11.4.90 έως 8.8.91 η Άννα Ψαρούδα-Μπενάκη, αναπλ. υπουργός και εν συνε-

χεία -από 8.8.91- υπουργός. Μένει μέχρι τις 3.12.92.

Οφείλει κανείς να ομολογήσει ότι η Άννα Ψαρούδα-Μπενάκη συμμαζέψε τα οικονομικά και τα διοικητικά του ΥΠΠΟ, πολιτευόμενη με μετριοπάθεια.

Ο Βασ. Παπαγεωργόπουλος υφυπουργός Πολιτισμού στις 8.8.91 έως τις 3.12.1992. Στις 3.12.92 και έως 13.10.93 υφυπουργοί οι Ευάγγ. Μείμαράκης και Καλλιόπη Μπουρδάρα.

Η Ντόρα Μπακογιάννη υπουργός από τις 7.12.92 έως 13.10.93. Στο διάστημα από 3.12.92 -παραίτηση της Άννας Ψαρούδα-Μπενάκη- έως 7.12.92, επί τετραήμερο, ο Πολιτισμός ήταν χωρίς υπουργό! Είχαν όμως υφυπουργούς τους Ευάγγ. Μείμαράκη και Καλλιόπη Μπουρδάρα οπότε ο πολιτισμός διεσώθη.

Η Ντόρα Μπακογιάννη, πληθωρική πλην εκτός τόπου και χρόνου, ήταν σαν να μην ήταν.

Τέλος διαλειμμάτων στις 13.10.93 και αρχή του κυρίως δράματος (βγάλτε τα μαντλία σας θα πέσει γέλιο και κλάμα).

Κυβέρνηση Ανδρέα.

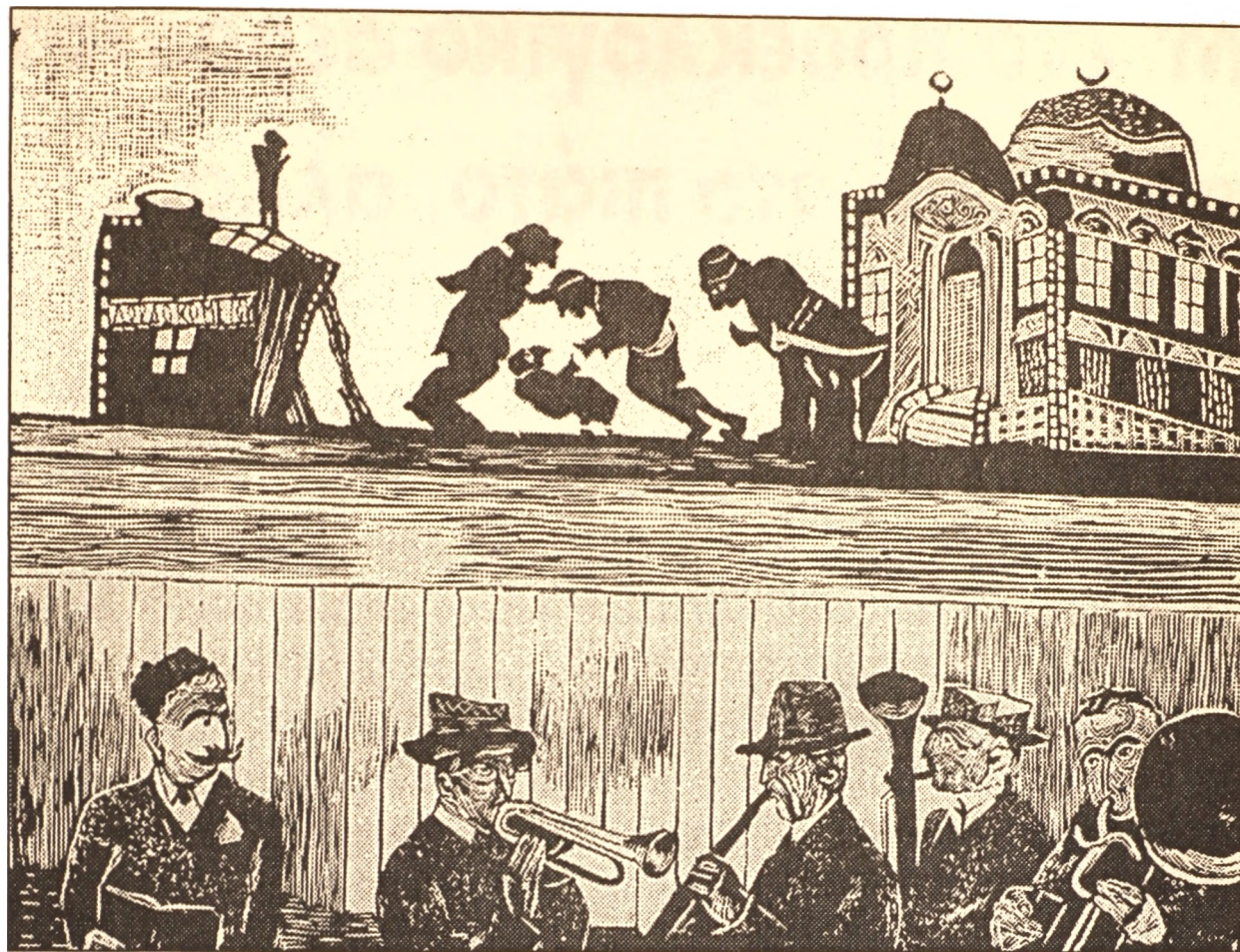
(Από 13.10.93 έως 22.1.1996)

Στις 13.10.93 η Μερκούρη ορκίζεται υπουργός και αναπληρωτής ο Θ. Μικρούτσικος, ο οποίος αναβαθμίζεται σε υπουργό στις 16.4.94 μετά το θάνατο της Μελίνας. Ο τελευταίος παραιτείται στις 22.1.96. Υφυπουργός ο Γιώργος Λιάνης από 13.10.93 έως 22.1.96. Επέρχεται και ο Ν. Σηφουνάκης ως υφυπουργός στις 8.7.94 και αργότερα μετακινείται στο Τουρισμού, στις 23.6.95. Ο Θάνος Μικρούτσικος εγκαινιάζει τη δυναστεία των Μιμή-δων στο ΥΠΠΟ, ενώ συγχρόνως χαίρει της εκτιμήσεως του αφεντικού του από το Μέγαρο. Οι υπάλληλοι του ΥΠΠΟ αλλά και οι σκληροπυρηνικοί Πασόκοι τον αντιμετωπίζουν σαν τη μύγα μες στο γάλα αλλά κι αυτός είναι εριστικός και απρόβλεπτος. Έχει όμως άποψη για τον πολιτισμό και, με το Δίκτυο πόλεων, παράγει έργο που μένει ακόμη (Φωτογραφικό Κέντρο Σκοπέλου, Φεστιβάλ Χορού στην Καλαμάτα, Εικαστικό Κέντρο/Πινακοθήκη Κανακάκι στο Ρέθυμνο κ.ά.).

Στις 15.9.95 υφυπουργός ο Σταύρος Μπένος (Κι άλλος Μιμικός). Παραιτείται στις 22.1.96.

Κυβερνήσεις Σημίτη

Στις 22.1.96 και έως τις 25.9.96 ο Στ. Μπένος υπουργός. Ο Ανδρέας Φούρας υφυπουργός στις 22.1.96, ο οποίος πα-

Απεικόνιση εκδηλώσεων του Πολιτισμού των Πολιτισμών, κατά τις οποίες με το συντονισμό του ΥΠΠΟ ξεκίνησε το περίφημο «Βαράτε βιολιτζήδες» (στο κάτω μέρος της εικόνας).

ραιτείται -αλλά και ξαναδιορίζεται στις 25.9.96. Συνεχίζει δηλαδή και μετά τις εκλογές. Ο Φούρας παραιτείται οριστικά στις 13.4.00.

Στις 25.9.96 και έως τις 19.2.99) ο Ευ. Βενιζέλος υπουργός. Αντικαθίσταται στις 19.2.99 από την Ελισάβετ Παπαζώη, η οποία παραμένει έως τις 13.4.00.

Ο Θεόδωρος Πάγκαλος υπουργός στις 13.4.00 και παύεται στις 20.11.2000. Ο Γιώργος Φλωρίδης υφυπουργός έως τις 24.10.01. Ο Πάγκαλος άφησε πολύ θετική εντύπωση ως υπουργός Πολιτισμού, εξορθολογίζοντας τη διοίκηση και επιχειρώντας ν' ανανεώσει κάποιους, πολυκαιρισμένους θεσμούς.

Στις 20.11.00 υπουργός ο Ευ. Βενιζέλος. Έως σήμερα!

Στις 24.10.01 υφυπουργοί οι Ιω. Κουράκης (έως 30.8.02) και Νάσος Αλευράς (έως σήμερα!).

Στις 30.8.02 υφυπουργός ο Γ. Λιάνης. Κι αυτός έως σήμερα!

Τι να πούμε τώρα; Το ΥΠΠΟ λειτουργεί κατ' ουσίαν στη Θεσσαλονίκη και για τη Θεσσαλονίκη όσο διαρκεί η κατοχή του απ' τους Λιανοβενιζέλους (κοντά οχτώ χρόνια τώρα: ρωτήστε και τον Στεφανίδη!)

Ο Ευ. Βενιζέλος, έχοντας έναν σκληρό πυρήνα συνεργατών, έμπιστών του μεν

αλλά τελείως άμουσων όπως η Χηνιαδής ή ο Γιαννακόπουλος, διηύθυνε το ΥΠΠΟ έχοντας δύο στόχους: να προωθήσει την προσωπική του κομματική καριέρα και να μη δυσαρεστήσει τον Χρήστο Λαμπράκη. Απ' την άλλη, ένωθε υποβαθμισμένος, αυτός ένας γίγας σ' ένα τόσο χθαμαλό υπουργείο. Όσοι διαβάσετε το Αντί, γνωρίζετε επαρκώς τα «επιτεύγματα» του πληθωρικού υπουργού. Απλώς σας υπενθυμίζουμε τα πιο πρόσφατα συμμορφούμενοι με το πνεύμα των Απόκρεω: α) καταστροφή του Μαραθώνα, β) Μουσείο Ακρόπολης, σφηνωμένο στην υπώρεια του Ιερού Βράχου, πανάκριβο, νεοπλουτίστικο και... κλειστό ως το 2007 περίπου γ) Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, κλειστό μέχρι νεωτέρας, δ) ΦΙΞ, θα φτιαχτεί από... άλλη κυβέρνηση, ε) Εθνικό Θέατρο, κλειστόν (λειτουργεί όμως το Θέατρο Κάππα ως αντίδοτο: κάτι είναι κι αυτό), ε) Outlook (τελειώσε!), στ) Πολιτιστική Ολυμπιάδα (δεν άρχισε ποτέ!). Εν ολίγοις, ο Ευ. Βενιζέλος υπήρξε αληθινός ολετήρας στο ΥΠΠΟ. Ο ίδιος επέπεσε στο budget του σαν όρνεο. Κάτι ξέρουμε κι εμείς στο Βόρνεο. Ο διάδοχός του θα έχει βαρύ έργο να πραγματοποιήσει.

Δρ ΕΥΗ ΧΟΝΔΡΟΥ
Πανεπιστήμιο του Βόρνεο

Μ' ένα προεκλογικό αερόστατο η αλλαγή στο πιάτο, αλλά...

του Αλέκου Τζιόλα

Η πιο κατάλληλη, πιστεύω, εικόνα που αποδίδει πιστότερα τις προεκλογικές αλλαγές του ΠΑΣΟΚ είναι αυτή του αερόστατου. Το ίδιο εκπροσωπεί το νεότευκτο μεσσία του κόμματος, οι βαλβίδες εισαγωγής που χρησιμοποιήθηκαν για το φούσκωμά του με καθαρό μεσσιανικό αέρα δεν είναι άλλο από τα ΜΜΕ, ενώ την καύσιμη ύλη, που διατέθηκε ανιδιοτελώς για την απογείωσή του, αποτελούν ο πρωθυπουργός, τα πρόσωπα της κυβέρνησής του όλα –εκτός από έναν, γιατί έπρεπε κάποιος που είχε τυπικές προδιαγραφές να παίξει το ρόλο του σωτήρα τους– καθώς και το κυβερνητικό τους έργο μαζί και το κόμμα ολόκληρο.

Μέσα από την καθολική τους αυτοθυσία, όμοια με ολοκαύτωμα, υποκινημένη βέβαια από την ανάγκη της νεκρανάστασής τους, επιτεύχθηκε η προεκλογική ανύψωση του αερόστατου στους αιθέρες, όπου πήρε μαζί του με κάποιον τεχνικό τρόπο και τις στάχτες, για ν' αναγεννηθούν μέσα από αυτές όλα τα θυσιασμένα πρόσωπα, καθαρμένα όμως τώρα από κάθε ρύπο, που άφησε στο προηγούμενο σώμα τους ο βίος και η πολιτεία τους.

Η δημοκρατία, ξέρουμε, πέρα από τους τυπικούς κανόνες, που είναι διατυπωμένοι στο Σύνταγμα και στο ολικό της πλέγμα δικαίου, διέπεται και από ηθικούς ή δεοντολογικούς, όπως εξάλλου κάθε ανθρώπινη συμπεριφορά. Σύμφωνα με αυτούς τους κανόνες η προσπάθεια ενός κυβερνώντος κόμματος να ψηφοθηρήσει προεκλογικά με παροχές δεν θεωρείται έντιμη πολιτική πράξη, γιατί ενέχει έκδηλο τον εμπαιγμό. Το σημερινό κυβερνών κόμμα μας έχει συνηθίσει και σε μια άλλη εντύπωση, πως, ενώ κυβερνά επί συναπτές τετραετίες, κυβερνητικό έργο αναλαμβάνει για πρώτη φορά μετά από κάθε προ-

εκλογική περίοδο, γι' αυτό και δεν έχει καμωμένα ακόμη όσα επί είκοσι χρόνια σε κάθε τετραετία εξήγγελλε.

Σε τούτη όμως την προεκλογική περίοδο το ΠΑΣΟΚ, σαν κόμμα ριζοσπαστικό και καινοτόμο πάντα, υπήρξε πιο ρηξικέλευθο από κάθε άλλη φορά, παραβαίνοντας κάθε δεοντολογία της δημοκρατίας και υπερβαίνοντας ταυτόχρονα κάθε παράδοση προεκλογικής πολιτικής δικής του ή οποιουδήποτε άλλου κόμματος. Δεν πήρε μόνο μέτρα κοινωνικά ή μέτρα σύγκλισης, δεν περιορίστηκε μόνο στην επανεξαγγελία παλιών προεκλογικών υποσχέσεων. Καλλιεργώντας την πίστη στον έναν και φουσκώνοντας τις ελπίδες του λαού με μεσσιανικό αέρα, του πρόσφερε από την προεκλογική κιόλας περίοδο, έτοιμη στο πιάτο, την αλλαγή που ζητούσε.

Έτσι η αλλαγή στο πρόσωπο του προέδρου του κόμματος, που πραγματοποιήσαν, παρουσιάζεται ως αρκετή, για να εκτιναχτούν από παντού και προς κάθε κατεύθυνση όλες οι αλλαγές του κόσμου, οι οποίες, αν συγκολληθούν στο σύνολό τους, συνθέτουν για τη χώρα μας μια πραγματική κοσμογονία. Δεν πρόκειται για μια απλή αλλαγή στην

ηγεσία ούτε για μια απλή αλλαγή στο κόμμα, δεν πρόκειται ούτε για μια αλλαγή στις σχέσεις κράτους και πολίτη μόνο, όπως ούτε για μια αλλαγή στο ίδιο το πολίτευμα μόνο, αλλά πρόκειται για τη ριζική και ολοκληρωτική αλλαγή της κοινωνίας μας όλης, για την προοπτική του «σοσιαλιστικού της μετασχηματισμού». Ός και αυτό ειπώθηκε. Οράματα κι ελπίδες λοιπόν ξαναξυπνήσαν από παντού, από κάθε γωνιά της Ελλάδας. Γι' αυτό και πρέπει να μεταστραφεί, λένε, οπωσδήποτε η βούληση της κοινωνίας και, αφού εναποθέσει τις ελπίδες της για αλλαγή πάλι στους επίμονους μέχρι τώρα αρνητές της, να τους ξαναψηφίσει, αν θέλει να δει ποτέ «εδώ και τώρα» αλλαγή.

Ποια όμως είναι η σχέση του ΠΑΣΟΚ με την έννοια της αλλαγής;

Αν εξετάσουμε την ιστορία του, η γέννησή του πράγματι περιείχε όλες τις προϋποθέσεις για την υλοποίηση της αλλαγής, που στεντόρεια επαγγέλλοταν.

Οράματα, αρχές, μαζική οργάνωση, δημοκρατικές διαδικασίες, συλλογική εξουσία και πρόσωπα στην κορυφή του, που με την αντιδικτατορική τους

του Τάσου Αναστασίου

δράση εγγυώνταν ασφαλή πορεία προς την αλλαγή. Υπήρχαν επομένως ικανοποιητικές εγγυήσεις και ασφαλιστικές δικλίδες για συνεπή πορεία. Όμως από πολύ νωρίς η χαρισματικότητα του προέδρου του άρχισε ν' αποτελεί τη μόνη αρχή εκπόρευσης της εξουσίας και το μοναδικό σημείο ιδεολογικής συσπείρωσης ηγετικών στελεχών, οργάνωσης και λαού, γεγονός που έθεσε οριστικά στο περιθώριο τις ασφαλιστικές δικλίδες, συλλογική εξουσία τουτέστιν και δημοκρατική λειτουργία της οργάνωσης. Αυτά συμβαίνουν μόλις τρία χρόνια από την ίδρυσή του (Πανελλήνια Συνδιάσκεψη του 1977). Έκτοτε η αλλαγή και η εκπλήρωση των οραμάτων του λαού ή η προδοσία τους ήταν αφημένες στις διαθέσεις του ηγέτη. Οι κατοπινές εξελίξεις επαλήθευσαν τραγικά όπως πάντα το αξίωμα της ιστορίας, ότι η δημοκρατία ως σύστημα αξιών, της ισότητας, της κοινωνικής απελευθέρωσης, της δικαιοσύνης, της αδελφοσύνης, δεν είναι μόνο σκοπός, αλλά και ο μοναδικός δρόμος για την πραγμάτωσή του. Η εκτροπή λοιπόν του ΠΑΣΟΚ ως κόμματος από τις αρχές της δημοκρατίας συνεπέφερε και τη βαθμιαία μεταστροφή του, τη σύγκλιση του αρχικά προς τη δεξιά ιδεολογία, αφού πια είχε υιοθετήσει την τρακτική της με την αναστολή των λειτουργιών της εσωκομματικής δημοκρατίας και την κατ' επίφαση χρησιμοποίησή τους, κατόπιν την ταύτισή του μαζί της και σε πολλές περιπτώσεις την περκύρασή της, η οποία κατά την προκείμενη προεκλογική περίοδο είναι οφθαλμοφανέστατη. Από τη στιγμή λοιπόν που, καθώς μεταστρεφόταν, βρέθηκε στην ίδια ιδεολογική κοίτη με τη Δεξιά, η συνέπεια στην άσκηση και εφαρμογή της δεξιάς πολιτικής ήταν θέμα «αυτόματου πιλότου». Εδώ ο «αυτόματος πιλότος» δεν είναι ο ύστερος της Ε.Ε., αλλά ο αρχικός που κατευθύνει την πολιτική κάθε κυβερνώντος κόμματος στο σύστημα της καπιταλιστικής δημοκρατίας που ζούμε, το λεγόμενο κεφάλαιο, και που διαγράφει τα όρια της κοινωνικής δικαιοσύνης, που θα εφαρμόζει οποιαδήποτε κυβέρνηση στο πλαίσιο του συστήματος χωρίς την παραμικρή παρέκκλιση.

Οι αλλαγές, επομένως, για τις οποίες

καυχιέται η ηγεσία του ΠΑΣΟΚ ότι κάνει στο εσωτερικό του κόμματός της, για να το ανανεώσει, γίνονται όλες στο πλαίσιο της μιας και μοναδικής αλλαγής που έχει πραγματοποιήσει, της αλλαγής της μεταστροφής, και σκοπός όλων των συνακόλουθων αλλαγών της είναι απλώς να εκλαμβάνονται από την κοινωνία ως αλλαγές, ώστε κάθε φορά να δίνει αυτή νέα πίστωση χρόνου στην ηγεσία του ΠΑΣΟΚ για την πραγματοποίηση της ποθούμενης αλλαγής. Καθεμιά επομένως από τις επακόλουθες αλλαγές αποτελεί ένα προκάλυμμα πάντα, που παρέχει τη διαρκή δυνατότητα της μη πραγματοποίησης της αλλαγής. Γι' αυτό δεν είναι καθόλου χωρίς βάση η καυχησιολογία τους ότι κατ' επανάληψη έχουν καταφέρει να εξαπατήσουν την κοινωνία. Δεν έχουν όμως δικιο σ' ένα πράγμα: Ότι μόνο χάρη στις δικές τους ικανότητες επιτυγχάνεται αυτή η εξαπάτηση του λαού εκ μέρους τους. Υπάρχουν αντικειμενικές ιδεολογικές και πολιτικές συνθήκες στην κοινωνία μας (θα μας απασχολήσουν άλλη φορά), που ευνοούν τις επάλληλες εξαπατήσεις της από τον πολιτικό φορέα του ΠΑΣΟΚ. Ωστόσο, επειδή σε τούτη τη χρονική στιγμή τα περιθώρια επιτυχίας μιας νέας επιχείρησης εξαπάτησης μέσα σε πλαίσιο νομιμοφάνειας ήταν εξαντλημένα, αναιρώντας αποκάλυπτα τους κανόνες της δημοκρατικής πολιτικής δράσης, κατασκεύασαν το αερόστατο, προκειμένου μέσα από τις μεταφυσικές του ιδιότητες να μεταστραφεί το χέρι της ελληνικής κοινωνίας και να ξαναψηφίσει ΠΑΣΟΚ.

Κι επειδή όλο το κενό του αερόστατου είναι πληρωμένο με αέρα μόνο, η ψήφος προς το ΠΑΣΟΚ σε τούτες τις εκλογές είναι ψήφος απροσδιόριστου περιεχομένου. Παρά τη γενική της όμως απροσδιοριστία, ως προς ένα θέμα έχει πολύ συγκεκριμένο και σαφές μήνυμα, διπλό μάλιστα, την «άφεση αμαρτιών» και τη δυνατότητα συνέχισής τους.

Όπως όμως τα κοινά εγκλήματα παρουσιάζουν ατέλειες παρά τις ενδελεχείς προμελέτες τους, έτσι και το προκείμενο πολιτικό, της προεκλογικής αναβίωσης του μεσσιανισμού, παρουσιάζει – αυτό που ήταν και το πιθανότερο, αφού η επιλογή του μεσσία έγινε με

τυπικά κριτήρια – μια βασική ατέλεια στον ίδιο του τον πυρήνα. Εδώ δεν προβλέφθηκε ο τρόπος ολοκληρωμένης κάλυψης της τεράστιας απόστασης, που γίνεται αντιληπτή διά γυμνού οφθαλμού, ανάμεσα σ' αυτό που προβάλλουν ως μεσσία και σ' αυτό που πραγματικά είναι το πρόσωπο του προβαλλόμενου μεσσία, ας συνεχίζουν ακούραστα τις προσπάθειές τους τα ΜΜΕ να φουσκώνουν το μέγεθός του. Έχουμε να κάνουμε δηλαδή με μεσσιανισμό χωρίς μεσσία και η έλλειψη αυτή άρχισε να μετατρέπει κιόλας το εγχείρημά τους σε «μπούμερανγκ».

Με βάση πάντως τη γενική εικόνα που εμφανίζει ο κ. Παπανδρέου, αφότου ανέλαβε το ρόλο που του ανατέθηκε, προσωπικά εικάζω – όταν λείπει η δημοκρατία μόνο εικασίες μπορούμε να κάνουμε, γιατί άγνωστες οι βουλές των (δύο εδώ) Κυρίων – πως ο Σημίτης πρόσφερε στην κοινωνία και στο κόμμα, που τον αμφισβήτησαν, αυτόν που ήθελαν, έναν αισθητά πιο λίγο από τον εαυτό του, για να φανεί η διαφορά τους, να βρει μέσα από τη θέασή της τη δική του δικαίωση και να πάρει συγχρόνως την εκδίκησή του για την απόρριψή του από κοινωνία και κόμμα.

Είπαμε, ο σκοπός τους έχει δύο σκέλη: να προωθούν τη μη αλλαγή, αλλά να βγαίνουν και λάδι από πάνω, γι' αυτό και σκαρφίζονται διαρκώς σχέδια κατοχύρωσης αυτής της πορείας. Κι όσο τα περιθώρια εξαπάτησης στενεύουν τόσο και τα σχέδιά τους γίνονται πιο καταχθόνια.

Ωστόσο όλες οι αλλαγές, που κάνει το ΠΑΣΟΚ, μετά τη μία την αρχική, σαν δικά της γεννήματα δείχνουν και το βαθμό νοσηρότητας της κοινής τους μήτρας, η οποία, καθώς από πολύ νωρίς υπέστη διαστροφή, προκειμένου να μη φέρει το φυσιολογικό της γέννημα, για το οποίο πλάστηκε, αλλά το εντελώς αντίθετο, φέρνει τώρα στην πολιτική ζωή τερατογενέσεις, σαν αυτή που ζούμε τις μέρες αυτές.

Αν το φαινόμενο ΠΑΣΟΚ αποτελεί τη μεγαλύτερη απάτη της πολιτικής μας ιστορίας, το εγχείρημά του να πάρει τις εκλογές με την κατασκευή ενός αερόστατου αποτελεί τη μεγαλύτερη απόπειρα προεκλογικής απάτης από καταβολής δημοκρατίας.

Η μάχη της προβολής μέσω των εφημερίδων

του Γιάννη Γιαχανατζή

Είχαμε σημειώσει και στο παρελθόν ότι το καθημερινό προσεκτικό ξεφύλλισμα των εφημερίδων αποκαλύπτει ρεπορταζιακές πτυχές που δύσκολα μπορεί να πιάσει ο αναγνώστης που διαβάζει μία ή δύο εφημερίδες την ημέρα. Στον καθημερινό Τύπο παίζονται διάφορα παιχνίδια εξουσίας, διαπλοκής και προβολής, που δεν είναι φανερά παρά μόνο στους πρωταγωνιστές τους και σ' αυτούς που γνωρίζουν.

Λόγω της ακατανίκητης δίψας μας (και... λόξας) για τα τεκταινόμενα μέσω των δημοσιευμάτων των πολιτικών εφημερίδων, αναδιφούμε κάθε μέρα τις εφημερίδες και γινόμαστε πλουσιότεροι σε γνώση, ώστε να μπορούμε να ερμηνεύουμε καλύτερα το γιατί του κάθε ρεπορτάζ και τη βαθύτερη αιτία των μαχητικών άρθρων.

Έχουμε τώρα συγκεντρώσει τη σοδειά του περασμένου χρόνου, που σε αδρές γραμμές μοιάζει με την προηγούμενη, για το λόγο ότι οι καθιερωμένες συμμαχίες δεν αλλάζουν από τη μια στιγμή στην άλλη. Αλλάζουν όμως οι ευκαιριακές.

Μια από τις χομπίστικες ασχολίες μας είναι να παρατηρούμε τη μέχρι γελοιοτήτας προβολή συγκεκριμένων πολιτικών, κυρίως Πασόκων, από τις ημερήσιες πολιτικές εφημερίδες της Αθήνας.

ΕΡΑΝΙΣΜΑΤΑ ΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΥΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ

Το 2003 λοιπόν στα αθηναϊκά ημερήσια πολιτικά φύλλα:

Ο υπουργός Ανάπτυξης **Α. Τσοχατζόπουλος** έδωσε συνεντεύξεις μονάχα στο *Βήμα*. Σε καμία άλλη εφημερίδα...

Παρόμοια αποκλειστικότητα έχουν να επιδείξουν και οι **Δ. Ρέππας**, **Βάσω Παπανδρέου** και **Θ. Πάγκαλος** με συνεντεύξεις μόνο στην εφημερίδα *Νέα* (και οι τρεις). Να σημειωθεί ότι ο **Θ.**

Πάγκαλος αρθρογραφεί μόνο στο *Βήμα*.

Ο υφυπουργός Οικονομικών **Α. Φωτιάδης** έδωσε στο χρόνο που πέρασε 6 συνεντεύξεις. Απ' αυτές, τις μισές τις έδωσε στις εφημερίδες του *Μήτση*. Επιχειρηματικά αξιοπρόσεκτο.

Μια περίεργη φίλια δένει την *Αυριανή* με τον **Γ. Καρατζαφέρη**. Αυτός ο άνθρωπος έδωσε σ' ένα χρόνο 12 συνεντεύξεις, από τις οποίες τις 5 στην εφημερίδα του **Γ. Κουρή!**

Η *Αυριανή* έχει και μian άλλη ιδιαιτερότητα που παραπέμπει στο πρόσφατο παρελθόν: Το 2001 η εφημερίδα του Ταύρου πήρε 8 συνεντεύξεις από τον **Γιάννη Μαγκριώτη** κι άλλες 8 το 2002! Το 2003 αποφάσισαν να του μειώσουν την προβολή. Του πήραν μόνο 3 συνεντεύξεις. Κόπηκαν οι γέφυρες;

Μεγάλη δραστηριότητα στις σχέσεις του με τον Τύπο επέδειξε ο **ΥΕΘΑ Γιάννος Παπαντωνίου**. Είναι ο τρίτος άνθρωπος σε φωτογραφική προβολή μέσω των εφημερίδων. Στα ημερήσια πολιτικά φύλλα της πρωτεύουσας δημοσιεύθηκαν 1.033 φωτογραφίες του. Στον τομέα αυτόν το *Έθνος* έχει την πρωτιά, αφού έβαλε 138 (!) φωτογραφίες του υπουργού Άμυνας, με δεύτερη την *Αυριανή* (87) και τρίτα τα *Νέα* (80). Παράλληλη δραστηριότητα επέδειξε το προσωπικό του γραφείο και στο να δημιουργήσει διαύλους επικοινωνίας με κάμποσες εφημερίδες, προκειμένου να δημοσιεύουν παραπολιτικά γι' αυτόν, έστω και αντιπολιτευτικά. Το θέμα πήρε κωμικές διαστάσεις πριν από ένα μήνα, όταν ο φέρελπισ... αρχηγός του ΠΑΣΟΚ αντιλήφθηκε ότι το παιχνίδι παιζόταν πολύ μακριά του, οπότε πύκνωσε η δημοσίευση παραπολιτικών για το άτομό του...

Πρώτος σε φωτογραφίες ήρθε ο αρχιεπίσκοπος **Χριστόδουλος**. Δημοσιεύθηκαν 1.644 φωτογραφίες του, γεμίζο-

ντας αγαλλίαση τον ίδιο και το Γραφείο Τύπου της Αρχιεπισκοπής, που πρωτοστατεί στις κινητοποιήσεις δημοσιογράφων και τηλεοπτικών συνεργειών. Τυχόν αιτιολογία ότι οι πολλές φωτογραφίες του οφείλονται στα γεγονότα με το Φανάρι δεν στέκει, διότι και τα προηγούμενα χρόνια οι φωτογραφίες του κινούνται σε αριθμό πολύ πάνω από 1.000.

Δεύτερος σε φωτογραφίες τεράτισε ο **Λαλιώτης**: 1.592 φωτογραφίες του στις πολιτικές εφημερίδες μέσα σε ένα χρόνο.

Και μία συνέντευξη που προκάλεσε απορίες. Ο **Ι. Βαρβιτσιώτης** παραχώρησε στις 12.2.03 συνέντευξη στο *Βήμα*. Καλά, ο Βαρβιτσιώτης δεν είχε εναγάγει την πρωινή της Χρήστου Λαδά, ζητώντας αποζημίωση 500 εκατ. δρχ; Μήπως χάσαμε επεισόδια; Ή μήπως τα βρήκαν χωρίς να ενημερώσουν τους διψασμένους για ενημέρωση Έλληνες πολίτες;

ΑΕΚΑ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ

Ενδιαφέρον παρουσιάζει η προβολή μερικών Αριστερών από τις εφημερίδες. Εδώ και τρία χρόνια, όταν πλέον άρχισε να γίνεται αντιληπτό ότι μερικοί του ΣΥΝασπισμού αλληθώριζαν προς το ΠΑΣΟΚ, αρχίσαμε να καταγράφουμε την έντυπη προβολή τριών ανθρών: Της **Μαρίας Δαμανάκη**, του **Ν. Μπίστη** και του **Π. Σκοτινιώτη**.

Έχουμε και λέμε:

Το 2001 στα ημερήσια πολιτικά φύλλα της Αθήνας δημοσιεύθηκαν 189 φωτογραφίες της **Μ. Δαμανάκη**. Στο άθλημα της προβολής της διακρίθηκαν το *Έθνος* (31), τα *Νέα* (31) και το *Καρφί* (18, ημερήσιο ακόμη).

Το 2002 δημοσιεύθηκαν 64 φωτογραφίες της, με τις ίδιες εφημερίδες να πρωτοστατούν.

Το ίδιο συνέβη και το 2003. *Έθνος*,

Νέα και Βήμα πρωταγωνίστησαν στη φωτογραφική προβολή της. Δηλαδή την προέβαλαν οι εφημερίδες που είχαν πρωτοστατήσει στις δημοσιογραφικές εκστρατείες περί συμπίξεως της... Κεντροαριστεράς (διάβαζε τρόπου εξαφάνισης του Συνασπισμού και απορρόφησής του από το ΠΑΣΟΚ).

Όπως συμπτωματικώς, και οι συνεντεύξεις της Μ. Δαμανάκη παραχωρήθηκαν στις ίδιες εφημερίδες, με προσθήκη της *Ελευθεροτυπίας* (3 συνεντεύξεις στα τρία χρόνια) και της *Απογευματινής* (1). Δεν παρατίθενται ημερομηνίες γιατί θα ήταν κουραστικοί τόσοι αριθμοί για τον αναγνώστη. Πάντως υπάρχουν στη διάθεση κάθε ενδιαφερομένου.

Για τον Ν. Μπίστη ισχύουν περίπου τα ίδια δεδομένα. Οι εφημερίδες που πρωτοστάτησαν στη δημιουργία της Κεντροαριστεράς δημοσίευσαν τις πιο πολλές φωτογραφίες του, με ελαφρά παραλλαγή στις συνεντεύξεις του, καθώς και στα άρθρα που έγραφε. Σημειώνεται εδώ ότι το 2001 και ενώ ο νυν υφυπουργός δεν είχε προσχωρήσει ακόμη στο ΠΑΣΟΚ, έγραψε μόνο ένα άρθρο στην *Αυγή*, αλλά δύο στα *Νέα*, ένα στο *Βήμα*, ένα στην *Ελευθεροτυπία* και πάει λέγοντας. Το ίδιο έγινε και το 2002. Η *Αυγή* δεν είχε κανένα άρθρο του, αλλά είχαν τα *Νέα* (3), η *Ελευθεροτυπία* (3), μέχρι και η *Αυριανή* (1).

Στην ίδια ρότα κινήθηκε και η προβολή του Πάνου Σκοτινιώτη, αν και σε μικρότερη κλίμακα. Η *Αυγή* δημοσίευσε μόνο δύο φωτογραφίες του (6.1.01 και 14.4.02) αλλά τα *Νέα* δημοσίευσαν 9 φωτογραφίες του (!) στα τρία αυτά χρόνια, ενώ οι εφημερίδες που μόχθησαν για τη δημιουργία της Κεντροαριστεράς παρουσίασαν τον ίδιο... πλούτο σε παραπολιτικά αφορώντα τον Π. Σκοτινιώτη. Στον ίδιο δρόμο κινήθηκαν και τα άρθρα του (*Νέα* 16.1.01, *Ελευθεροτυπία* 23.2.02, 3.12.02 και 13.9.03). Περιττό να τονιστεί ότι η *Αυγή* δεν... χάρηκε κανένα άρθρο του Π. Σκοτινιώτη αυτά τα τρία χρόνια, παρά μονάχα ένα κείμενό του στις 5.10.03 που ήταν ομιλία του σε σύναξη της ΑΕΚΑ.

Δεν καταγράφηκε δυστυχώς η δράση του Π. Κουναλάκη. Πήραμε χαμπάρι το λάθος μας, όταν ο Κουναλάκης δή-

λωσε ότι άρχισε να... ασφυκτιά μέσα στο Συνασπισμό. Θα είχε μεγάλο ενδιαφέρον η κίνηση προβολής του.

Πάντως, εντύπωση κάνει και η αρθρογραφική δραστηριότητα του Χατζησωκράτη στα *Νέα*. Μέσα σ' ένα χρόνο 3 άρθρα και μία συνέντευξη...

ΞΕΣΠΑΣΕ ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΟΚΚΑΛΗ - ΕΛ. ΤΥΠΟΥ;

Την Κυριακή που πέρασε (25.1.04) η εφημερίδα *Καρφί* επιτέθηκε σε δισέλιδό της εναντίον του *Ελεύθερου Τύπου*, διότι έγραψε κάνει εμπόριο ελπίδας έχοντας για πρώτο θέμα της κάθε τόσο τους διορισμούς που εξαγγέλλει το Δημόσιο. Στο δισέλιδο του *Καρφιού* υπήρχαν περί τις 20 φωτογραφίες πρωτοσέλιδων του *Ελ. Τύπου* με ανάλογα πρώτα θέματα.

Μπορεί ο ανύποπτος αναγνώστης, που δεν διαβάσει *Ελεύθερο Τύπο*, να εντυπωσιαστεί από την αποκάλυψη. Σου λέει «για κοίταξε τι γίνεται στις εφημερίδες, κι εμείς ούτε που παίρνουμε χαμπάρι!».

Η αλήθεια όμως είναι εντελώς διαφορετική. Μακράν από του να θεωρηθούμε... οπαδοί της συγκεκριμένης εφημερίδας, σημειώνουμε ότι ο *Ελεύθερος Τύπος* δημοσιεύει κάθε Τρίτη πολυσέλιδο εργασιακό ένθετο, πράγμα που αναδεικνύει στην πρώτη σελίδα του, συχνά και ως πρώτο θέμα. Αυτό γίνεται εδώ και κάμποσα χρόνια. Άνθρακες λοιπόν ο θησαυρός του *Καρφιού*.

Παραμένει όμως το ερώτημα γιατί η εβδομαδιαία εφημερίδα του Κακαουνάκη ανακάλυψε τώρα την Αμερική και επιτίθεται εναντίον της γνωστής εφημερίδας των Τραχώνων. Δεν είναι περιεργο να εκδίδεται το *Καρφί* τρία και πλέον χρόνια και ξαφνικά να ανακαλύπτει τα πρωτοσέλιδα του *Ελεύθερου Τύπου*; Πού ήταν μέχρι τώρα, αν δεχθούμε ότι όντως ο *Ελεύθερος Τύπος* κάνει εμπόριο ελπίδας; Γιατί έως τώρα δεν είχε δει τα πρωτοσέλιδα και γιατί

ΣΑΣ ΣΥΝΙΣΤΩ
ΝΑ ΜΗΝ ΔΙΝΕΤΕ
ΤΟΣΗ ΒΑΣΗ ΣΤΑ
ΣΚΑΝΔΑΛΑ.

ΓΙΑΤΙ;

ΔΕΝ ΘΑ
ΠΛΑΒΟΥΜΕ ΝΑ
ΞΑΝΑΦΤΙΑΞΟΥΜΕ
ΤΙΣ ΛΙΣΤΕΣ ΑΠΟ
ΤΗΝ ΑΡΧΗ!!

πολύ συχνά εξυμνούσε τον πρώην διευθυντή της Γ. Κύρτσο, τον εμπνευστή του ενθέτου *ΕΡΓΑΣΙΑ* που κατηγορεί τώρα ο Κακαουνάκης;

Μια απάντηση είναι ότι με τη φυγή του Κύρτσο, ο *Ελεύθερος Τύπος* άλλαξε ρότα, όσον αφορά τα επιχειρηματικά του συμφέροντα. Πάνε τα παλιά μεγαλεία, όταν η εφημερίδα αυτή όντας προπύργιο νεοδημοκρατικό έκανε πολλούς Νεοδημοκράτες να ξύνονται σαν την έβλεπαν να παίζει το ρόλο του Γραφείου Τύπου του Κόκκαλη. Τώρα που άλλαξαν οι συσχετισμοί, ο Κακαουνάκης ανακάλυψε ότι ο *Ελεύθερος Τύπος* κάνει εμπόριο ελπίδων.

Για το γελοίον του πράγματος, σημειώνεται ότι την ίδια ημέρα (Τρίτη) εργασιακό ένθετο έχει και η εφημερίδα *Έθνος*, η οποία πολιτεύεται ακριβώς όπως και ο *Ελεύθερος Τύπος* (πρωτοσέλιδα, πρώτο θέμα συχνά κ.λπ.). Γιατί δεν άρπαξε και το *Έθνος* ο Κακαουνάκης και να το ψέξει; Η επιλεκτική όραση και η κριτική αποδεικνύουν ότι κάτι τρέχει στο γήπεδο των συμμαχιών. Εν όψει εκλογών και ίσως νέων εργολαβιών, οι εργολάβοι ενισχύουν τα μετερίζια τους, χαϊδεύοντας τους βολικούς και πολεμώντας τους ανυπάκουους. Ο καιρός θα δείξει. Πάντως, το θέμα παρακολουθείται και σύντομα θα υπάρξουν νέα.

Ο Γιωργάκης εκλιπαρεί Κόκκαλη

Του Ρεπόρτερ

Μιλώντας την περασμένη Κυριακή στην Πρέβεζα, ο Γιωργάκης, αναφερόμενος στο σκάνδαλο του «Πόρτο Καρράς» και στις πολλαπλές αναταράξεις που προκαλεί στο κόμμα του και –κυρίως– στο εκλογικό σώμα η περίπτωση των «9» και του Πάχτα, είπε μεταξύ άλλων: «*Το δυστυχές αυτό γεγονός που είδαμε στη Βουλή από κάποιους συναδέλφους, είναι απλώς ένα δείγμα των προβλημάτων που έχουν οι θεσμοί μας. Είναι ένα δείγμα των αλλαγών που πρέπει να γίνουν. Είναι ένα δείγμα των ανατροπών που πρέπει να γίνουν. Είναι ένα δείγμα της νέας αξιοπιστίας και της νέας ηθικής που εμείς, στο Κίνημά μας, θέλουμε να φέρουμε την ανάγκη αυτής της νέας ηθικής στην πολιτική.*»

Την ίδια στιγμή μπορούσε κανείς να δει κρεμασμένο στα περίπτερα ένα χαρακτηριστικό δείγμα αυτής της «νέας ηθικής στην πολιτική» που επαγγέλλεται ο κ. Παπανδρέου, αυτού του «νέου ξεκινήματος». Το τελευταίο τεύχος του περιοδικού «Κράμα», ένα έντυπο το οποίο, ως γνωστόν, ελέγχεται από τον Σ. Κόκκαλη, κυκλοφορεί προβάλλοντας στο εξώφυλλό του ένα άρθρο γραμμένο, αποκλειστικά για το περιοδικό, από τον Γιώργο Παπανδρέου.

Αν δεν κάνουμε λάθος, πρόκειται για το πρώτο άρθρο που δημοσιεύεται με την υπογραφή του Γ. Παπανδρέου, από τότε που υποδείχθηκε και λειτουργεί ως νέος αρχηγός του ΠΑΣΟΚ. Και δημιουργεί, κατά τη γνώμη μας πάντα, ένα μεγάλο θέμα πολιτικής και ηθικής τάξεως για τον ίδιο. Όχι μόνο επειδή ο Σ. Κόκκαλης και η περιβόητη «Ιντρακόμ» έχουν καταγγεληθεί, από το 1989 και εντεύθεν, για σωρεία σκανδάλων, στα οποία εμπλέκονταν σωρεία ονομάτων υπουργών και αξιωματούχων του ΠΑΣΟΚ. Αλλά κυρίως επειδή εκκρεμεί ακόμα η τελική απόφαση της Δικαιοσύνης για την τελευταία από τις υποθέσεις εναντίον Κόκκαλη και τη σοβαρότερη: Τη δίωξη δηλαδή που άσκησε ο σημερινός προϊστάμενος της Εισαγγελίας Πρωτοδικών, Δημήτρης Παπαγγελόπουλος, για τέσσερα κακουργήματα και άλλα τόσα πλημμελήματα, μεταξύ των οποίων και εκείνα της κατασκοπείας, της δωροδοκίας κ.λπ. Αν αυτό δεν είναι απροσημάτιστη παρέμβαση στο έργο της Δικαιοσύνης και στη διαπλοκή εκ μέρους του νέου αρχηγού του ΠΑΣΟΚ, τότε, αγαπη-

τοί αναγνώστες, τι είναι;

Σε ό,τι αφορά το περιοδικό «Κράμα». Εκδότης του είναι ο κ. Πάνος Κολιοπάνος, πρώην εκδότης του ραδιοφωνικού σταθμού του «Flash», που ανήκει ως γνωστόν στον Κόκκαλη, με τον οποίο συνεργάζεται παλιόθεν. Μεταξύ των μονίμων αρθρογράφων του περιοδικού βρίσκουμε, μεταξύ άλλων, και τον κ. Θεόδωρο Πάγκαλο, φανατικό υποστηρικτή του «Ολυμπιακού», ως γνωστόν και κουμπάρο του κ. Κόκκαλη, συμπτωματικά φυσικά. Είδαμε επίσης και το όνομα του πρώην βουλευτή και υπουργού της Ν.Δ. Ανδρέα Ανδριανόπουλου. Με έκπληξη είναι αλήθεια, επειδή πριν από δέκα χρόνια, το 1994, είχε υποβάλει στον τότε Εισαγγελέα Εφετών Γεώργιο Ζορμπά, μια «ιστορική» μηνυτήρια αναφορά για τη διαπλοκή Κόκκαλη-ΠΑΣΟΚ.

Είναι αλήθεια ότι όταν είδα το όνομα του Γ. Παπανδρέου στο εξώφυλλο του περιοδικού, δεν το πίστευα. Όταν όμως άνοιξα τη σελίδα με το άρθρο του, διαπίστωσα έκπληκτος ότι εστάλη για δημοσίευση μετά την προεκλογική περιοδεία στη Θράκη, η οποία έγινε στις 16-17 Ιανουαρίου 2004, δηλαδή, την προηγούμενη εβδομάδα.

Δεν υπάρχει περίπτωση να σκεφθεί κανείς ότι ο κ. Παπανδρέου δεν γνώριζε σε ποιου το περιοδικό έστειλε το άρθρο αυτό. Αφού γνώριζε όμως, γιατί επέλεξε την προηγούμενη εβδομάδα; Ένα είναι σίγουρο: επρόκειτο για ένα κρίσιμο επτάμηρο τόσο για τους εσωκομματικούς συσχετισμούς στο ΠΑΣΟΚ όσο και τις σχέσεις του με τη διαπλοκή. Για παράδειγμα:

Ποιος κορυφαίος υπουργός του ΠΑΣΟΚ στηρίζει από παλιά την «Τεχνική Ολυμπιακή» και τον ιδιοκτήτη της κ. Στέγγο; Ποιος, κορυφαίος επίσης διαπλεκόμενος επιχειρηματίας, υποστηρικτής του ΠΑΣΟΚ, μεθόδευσε, όπως λέγεται, την έκρηξη του σκανδάλου, επειδή ήθελε να υπογράψει αυτός το συμβόλαιο; Ο ίδιος ο Κ. Σημίτης τι ρόλο έπαιξε; Ποίος εκδικείται ποίον;

Όπως γράψαμε και παλαιότερα, ένα άγνωστο περιστατικό του 1987 υποδεικνύει πάντως ότι οι σχέσεις του Γ. Παπανδρέου με τον Κόκκαλη είναι ίσως στενότερες από όσο εκτιμούν σήμερα κάποιοι. Τις παραμονές του ανασχηματισμού που έκανε ο Ανδρέας Παπανδρέου στις 16 Ιουνίου 1987 (βλ. τχ. 376) μία από τις προθέσεις του ήταν να κάνει το γιο του Γιωργάκη αναπληρωτή υπουργό Προεδρίας, με αρμοδιότητες τα κρατικά ΜΜΕ, τους Ολυμπιακούς Αγώνες και τον ΟΤΕ. Κανείς δεν κατάλαβε τότε τι σήμαινε το τελευταίο. Όσα όμως έγιναν γνωστά στα χρόνια που ακολούθησαν υποδεικνύουν είτε ότι ο Ανδρέας ήθελε κάποιον δικό του ως επιβλέποντα της διεύθυνσης του Κόκκαλη στον ΟΤΕ, είτε ότι ο Γιωργάκης ήταν πρόσωπο εμπιστοσύνης του Σωκράτη. Τελικά αντέδρασε ο μακαρίτης ο Τόμπρας και ο Γιωργάκης δεν ανέλαβε τότε και τη διαπλοκή στον ΟΤΕ.

Φρόντισε όμως να ενισχύσει τις φιλίες του για τη συνέχεια. Ο άνθρωπος που έφερε σε επαφή την οικογένεια Παπανδρέου με το κοκκαλιστάν, ήταν καταρχήν ο παιδικός φίλος του Νίκου Παπανδρέου και «άνθρωπος της οικογένειας», Θεόδωρος Νάνος, στενός συνεργάτης επί χρόνια με τον Σωκράτη. Πάντως, οι σχέσεις του Θ. Νάνου με τον Κόκκαλη λέγεται ότι χάλασαν τελευταία, με αφορμή κάποιες μπιζνες στον ΟΤΕ, για τις οποίες, όπως επίσης λέγεται, γνωρίζει αρκετά και ένας πρώην υπουργός του ΠΑΣΟΚ, άνθρωπος της οικογένειας κι αυτός. Εν πάση περιπτώσει. Εκτός του Θ. Νάνου, σύνδεσμος του Γ. Παπανδρέου με τον Σωκράτη ήταν παλιότερα και ο Ελευθέριος Κόντος που έγινε γνωστός με το σκάνδαλο των ταμειακών μηχανών και άνθρωπος επίσης της Β. Παπανδρέου. Έχουν σημασία όλα αυτά σήμερα; Και βέβαια έχουν.

Έτοιμοι για τον Τύπο

ΧΟΥΝΤΙΚΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ

Βιβλιόφιλος αναγνώστης, που διάβασε στο *Αντί* τα περί χουντικού παρελθόντος του σήμερα υπηρετούντος την υπόθεση της μεγάλης Δημοκρατικής Παράταξης αξιότιμου τέως Διοικητού του Αγίου Όρους κυρίου Σταύρου Ψυχάρη μας έστειλε μια ακόμη πληροφορία για τον κουμπάρο του χουντικού υπουργού Τύπου Βύρωνα Σταματοπούλου.

Στο βιβλίο του άλλου χουντικού, του στρατηγού Γρ. Μπονάνου, *Η Αλήθεια*, στη σελ. 352, ο στρατηγός αναφέρει ότι αναγκάστηκε να κάνει τρεις διαφεύσεις για κάποια χονδροειδή ψέματα που ειπώθηκαν από κάποιους που ήθελαν να παραστήσουν τον αντιστασιακό!

Μία από τις διαφεύσεις αφορούσε τον Σταύρο Ψυχάρη, ο οποίος παρίστανε τον αντιστασιακό. Γράφει λοιπόν «για τη δημοσίευση στην εφημερίδα *Τα Νέα* αποσπασμάτων του βιβλίου του δημοσιογράφου Σταύρου Ψυχάρη «*Τα παρασκήνια της Αλλαγής*» ότι ο κ. Ψυχάρης είχε διοριστεί από το στρατιωτικό καθεστώς ως μέλος του Δ.Σ. της Κτηματικής Τραπέζης».

Όχι μόνον στην Κτηματική τον είχε διορίσει το χουντικό καθεστώς αλλά και η «Αλλαγή» επί πολλά χρόνια σε ένα άλλο ΔΣ: Εκείνο της Ολυμπιακής Αεροπορίας. Ξέρετε εκείνης της εταιρείας που... κλπ, κλπ.

ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΗΣ ΕΡΖΑΤΣ

Επαναστάτες οι χριστιανοί, κατά τον Αρχιεπίσκοπο Χριστόδουλο, ο οποίος αυτομάτως αναγορεύεται σε αρχιεπαναστάτη λόγω βαθμού.

Προφανώς ο Αρχιεπίσκοπος, παρά τις εντατικές επί επταετίας μελέτες του, δεν έχει διαβάσει καλά τα ιερά κείμενα του Χριστιανισμού. Αλλιώς θα γνώριζε ότι ο θεμελιωτής του Χριστιανισμού και της Εκκλησίας απόστολος Παύλος βεβαιώνει ότι οι κοσμικοί άρχοντες είναι σταλμένοι από το Θεό, γι' αυτό και πρέπει να υποτασσόμαστε σ' αυτούς. Τέτοια επαναστατικότητα... Για το λόγο αυτό, έκτοτε η χριστιανική (ορθόδοξη) Εκκλησία τηρεί με θρησκευτική ευλάβεια τις οδηγίες του. Δεν είναι τυχαίο ότι στους ναούς, κατά τις λογής ιερουργίες, οι πρώτες θέσεις είναι δοσμένες στους πολιτικούς άρχοντες (έστω κι αν είναι κακοί), ενώ για το πόπολο προορίζονται οι πίσω θέσεις. Ούτε είναι τυχαίο ότι από ένα χρονικό σημείο και μετά η θεωρητική δυσκολία των πλουσίων να εισέλθουν στον παράδεισο αντικαταστάθηκε άρον άρον από την οδηγία του Παύλου (και του Κλήμη Αλεξανδρείας αργότερα) που τσαλακώνει τη γνωστή ρήση του Ιησού και ανοίγει τις παραδείσιες πύλες και στους πλούσιους (μη τύχει και χαθεί το χρυσίον). Γνωστά όλα αυτά. Μόνον ο Αρχιεπίσκοπος υποκρίνεται ότι τα αγνοεί.

Και μια ερώτηση σχετική με το θέμα: Μπορεί ο Αρχιεπίσκοπος να μας πληροφορήσει ποιος συναγωνιστής πλήρωσε για τις...επαναστατικές διακοπές του στο Λουγκάνο της Ελβετίας πριν από

δύο μήνες; Εντάσσονται οι διακοπές αυτές στην επαναστατική γυμναστική του; Κάτι πρέπει να πούμε σ' αυτούς που διαβιούν κάτω από το όριο της φτώχειας. Κάτι πειστικό.

Μια απάντηση από τον λαλίστατο εκπρόσωπό του επί του Τύπου θα ήταν ευπρόσδεκτη.

ΕΝΑ ΔΥΣΟΙΩΝΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΧΑΡΜΑΝΙ

Στον επαρχιακό Τύπο αναζητούμε –και βρίσκουμε πάντοτε– πολλές εύστοχες παρατηρήσεις. Από την εφημερίδα *Μήνυμα* που εκδίδεται στα Χανιά αντιγράφουμε ένα σχόλιο· έχει σχέση με το πώς τα ΜΜΕ δημιουργούν συνειδήσεις:

Η πολιτική άθροιση της επιθετικής διαμόρφωσης πραγματικότητας από τα ΜΜΕ και του εξοστρακισμού της δημοκρατίας από τις εσωκομματικές διαδικασίες θέτουν ευθέως ένα ερώτημα: ποια ουσία απέμεινε από τον σκληρό πυρήνα της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας, δηλαδή «την ελεύθερη ψή-

φο»; Είναι βέβαιο δυστυχώς πως η εντατική εκπαίδευση σε μοντέλα οργάνωσης των κομμάτων και της πολιτικής έκφρασης στα πρότυπα «αρχηγός, χορηγοί, μαζορέτες, φιέστες υποστηρικτών, τηλεόραση» προχωρεί σε νέα επίπεδα. Η επιθετική εφαρμογή του μοντέλου αυτού επισημαίνει ότι πλέον –με άλλους φυσικά ιστορικούς όρους– η ελευθερία διατύπωσης γνώμης είναι πάλι ένα ζητούμενο. Οι όροι διεξαγωγής του πολιτικού αγώνα και η «εφαρμοσμένη» δημοκρατία μετατρέπονται από εργαλεία διεκδίκησης σε αντικείμενα διεκδίκησης. Ας διεκδικηθούν γρήγορα...»

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕ ΠΑΠΑΓΑΛΑΚΙΑ

Φίλος, τακτικός αναγνώστης μας έστειλε μια εκτεταμένη μελέτη με τίτλο: «Δοκίμιο για τα παπαγαλάκια». Το... «Δοκίμιο» είναι πολύ εκτενές. Επιφυλασάμαστε να δημοσιεύσουμε προσεχώς εκτεταμένα αποσπάσματα.

Έχουν γούστο· και ονόματα...

Γιατί το ΚΚΕ διχάζει την Αριστερά;

του Αλέξανδρου Καζαμιά

Όταν το ιστορικό κόμμα της Αριστεράς, στο κορύφωμα του αμερικανικού μιλιταρισμού, κρίνει πως έχει ακόμα την πολυτέλεια να χλευάζει τη δημιουργία ενιαίου αντικαπιταλιστικού μετώπου ως «κλάψα της Αριστεράς», τότε μάλλον ο κ. Μίλερ θα πρέπει να νιώθει ευτυχισμένος. Κι όταν η ηγεσία του ΚΚΕ, για να αιτιολογήσει την ιστορικά ανεύθυνη στάση της, καταφεύγει σε παρελθοντολογίες του τύπου «σε κρίσιμες ώρες ο ΣΥΝ ανέχθηκε τα αντιλαϊκά μέτρα», τότε ο κάθε αριστερός πολίτης θα πρέπει να λυπάται γι' αυτό το μίζερο 5,5%. Ποιος τέλος πάντων μπορεί ακόμα να μη βλέπει ότι η ενότητα της Αριστεράς είναι το τελευταίο ανάχωμα μπροστά στη νέα προέλαση της αμερικανοκρατίας που επιχειρείται σήμερα στη χώρα μας μέσα από τη νέα ηγεσία του ΠΑΣΟΚ;

Επειδή η μονοπώληση των ψήφων της Αριστεράς είναι ο μόνος στόχος στον οποίο μπορεί να αποβλέπει η μετωπική επίθεση που εξαπολύει ξαφνικά το ΚΚΕ κατά του Συνασπισμού, αξίζει να γίνει μια σύντομη επισκόπηση των καταστροφικών επιτευγμάτων της στρατηγικής αυτής. Λοιπόν, από τη σταθερή εκλογική δύναμη του 10% που είχε το ΚΚΕ στα χρόνια 1974-90, σήμερα βρίσκεται ακριβώς στο μισό. Παράλληλα, από την ισχνή δύναμη του 1,5% που διέθετε, την ίδια περίοδο, η Ανανεωτική Αριστερά, από το 1993 έχει σταθερά διπλασιάσει κι ενίοτε τριπλασιάσει τα εθνικά εκλογικά της ποσοστά. Αυτά για τα σπουδαία οφέλη των ηγεμονισμών του Περισσού τα τελευταία 13 χρόνια! Όσο για τη συνολική εκλογική δύναμη της Αριστεράς, αυτή έχει μειωθεί από τα διψήφια ποσοστά του 12-13% της περιόδου 1974-90, στους μονοψήφιους αριθμούς του 8-9% –

κι αυτό παρά την υποχώρηση της δύναμης του ΠΑΣΟΚ από το 46-48% της Παπανδρεϊκής εποχής στο 43% της Σημιτικής.

Πολύ σωστά, ο Μίκης Θεοδωράκης είτε πρόσφατα πως «η πραγματική δύναμη της Αριστεράς βρίσκεται σήμερα στο 10-15%» (*Καθημερινή*, 25.1.04). Μάλιστα, από τα αποτελέσματα των Ευρωεκλογών του 1999 προκύπτει ότι τα δύο κόμματα της Αριστεράς μπορεί να αποσπάσουν πάνω από το 15% των ψήφων, ενώ μαζί με το ΔΗΚΚΙ –που επιθυμεί συνεργασία μαζί τους– είχαν τότε υπερβεί το 22%, δηλαδή ξεκινούν από μια πραγματική βάση 2 εκατομμυρίων ψήφων. Τέτοια είναι η απώλεια δύναμης που προκαλεί η διχαστική πολιτική του ΚΚΕ.

ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ ΜΕ ΤΙΣ ΠΑΛΑΙΟΜΠΟΛΣΕΒΙΚΙΚΕΣ ΑΝΤΙΚΕΣ

Μετά τις 7 Μαρτίου, βεβαίως, η ηγεσία του ΚΚΕ θα μπορεί ν' αντλεί παρηγοριά για τα μεγαλεία της στενοκεφαλιάς της διαβάζοντας στα εκατοντάχρονα της έκδοσής του το *Ένα βήμα μπροστά, δύο βήματα πίσω!* Προς το παρόν όμως, ακόμα μνημονεύουμε την 80ή επέτειο από το θάνατο του Λένιν και γι' αυτό καλό θα ήταν να θυμόμαστε ότι ο ηγέτης του Οκτώβρη άλλαξε την Ιστορία, διότι επέλεξε να βρίσκεται στην πρωτοπορία της επανάστασης κι όχι στη βραδυπορία της περιχαράκωσης· κι ότι, δεκατρία χρόνια μετά τη διάσπαση του κόμματός του, δεν δίστασε τελικά να στραφεί κι αυτός κατά της «ορθόδοξης πλειοψηφίας» των δικών του Μπολσεβίκων διότι, πρώτον, δεν εκτιμούσαν σωστά τη διεθνή κατάσταση στο στάδιο του ιμπεριαλισμού και, δεύτερο, διότι δεν υιοθετούσαν μια τακτική πρωτοπορίας. Μάλιστα, ήταν ο Λένιν εκείνος που έγραψε στην πρώτη από τις Επιστολές της τακτικής του 1917 τα εξής: «Όποιος μιλά τώρα για μια επαναστατική δημοκρατική δικτατορία του προλεταριάτου και της αγροτιάς, βρίσκεται απλώς πίσω από το χρόνο, έχοντας κατά συνέπεια περάσει στο πλευρό των μικροαστών και είναι κατά του προλεταριακού ταξικού αγώνα. Του αξίζει να καταχωρηθεί στο αρχείο με τις Μπολσεβίκικες προεπαναστατικές αντίκες (που μπορεί να ονομαστεί το αρχείο των Παλαιομπολσεβίκων)».

Έτσι ακριβώς, «πίσω από το χρόνο» και «στο πλευρό των μικροαστών» βρίσκεται και η σημερινή μικροκομματική στρατηγική των «παλαιομπολσεβίκων» του ΚΚΕ:

(α) Διότι όσον αφορά τη διεθνή κατάσταση δεν εκτιμούν τα «ακριβή γεγονότα της πραγματικότητας, όπως λέει ο Λένιν, και προσκολλώνται σε μία θεωρία του χθες». Συγκεκριμένα, θέτουν σε εντελώς δευτερεύουσα μοίρα τα νέα δεδομένα της

«νέας τάξης» του ΝΑΤΟ στα Βαλκάνια και του αμερικανοβρετανικού «πολέμου κατά της τρομοκρατίας», ενώ παραμένουν απόλυτα προσκολλημένοι στα δεδομένα της δεκαετίας του 1990, δηλαδή στη λιγότερο επικίνδυνη και εξανεμισμένη δυναμική του περιβόητου Μάαστριχτ. Να πώς δικαιολογεί η ανακοίνωση του ΚΚΕ την άρνηση της ηγεσίας του να συμμετάσχει στην «Ενότητα της Αριστεράς»: Ο Συνασπισμός, λέει, «όλα τα προηγούμενα χρόνια, ακόμα και σήμερα, στηρίζει με τις θέσεις του την καπιταλιστική ενοποίηση της Ε.Ε., την ΟΝΕ και τον ευρωστρατό», κι ως εκ τούτου, συνεχίζει, «ο αντιαμερικανισμός του είναι άσφαιρος», (23.1.04). Θεωρίες, όχι «του χθες», αλλά του αντιπροχθές!

(β) Παρομοίως, οι παλαιομπολσεβίκοι του Περισσού δεν εκτιμούν διόλου τη σοβαρότητα της προέλασης των αμερικανικών συμφερόντων μέσα από τη νέα ηγεσία του ΠΑΣΟΚ, ενώ επιλέγουν μάλιστα να παίξουν μικροαστικά παιχνίδια μαζί της πάνω στις πλάτες των Αριστερών ψηφοφόρων. Σύμφωνα με εμπειριστατωμένη έρευνα, σκοπός των επιθέσεων της κ. Παπαρήγα κατά του ΣΥΝ στις 19 Ιανουαρίου στο Ζάππειο ήταν «οι μη ορθόδοξες φωνές να ατονήσουν... για να καταδειχτεί ο ηγεμονικός ρόλος του ΚΚΕ σε οποιοδήποτε αριστερό εγχείρημα», (Μ. Μάνη, *Ελευθεροτυπία*, 25.1.04). Με άλλα λόγια, η ηγεσία του ΚΚΕ εκμεταλλεύεται την όποια δυναμική μπορεί να ασκεί η αλλαγή ηγεσίας στο ΠΑΣΟΚ εις βάρος του Συνασπισμού, ως ευκαιρία για να τον πλήξει, υποδουόμενη έτσι το ρόλο της «πέμπτης φάλαγγας» των ΗΠΑ στην ελληνική Αριστερά. Ορίστε «σφαίρες» αντιαμερικανισμού!

ΚΥΝΙΣΜΟΣ, ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΑΠΑΙΣΙΟΔΟΞΙΑΣ

Βεβαίως, ο υποβιβασμός του επαναστατικού φρονήματος του ΚΚΕ στα τυχοδιωκτικά τσαλίμια ενός πολιτικάντικου μικροκομματισμού υπήρξε η συστηματική στρατηγική μιας αποτυχημένης ηγεσίας που, στερούμενη θεωρητικής διαύγειας και πολιτικής σιγουριάς, δεν ξέρει πού αλλού να διοχετεύσει το ριζοσπαστισμό των μελών της. Γι' αυτό καταφεύγει διαρκώς στην καθοδήγηση ενός λανθάνοντος μακιαβελισμού, που βλέπει καχύποπτα τα πάντα και που χρησιμοποιεί ως «μέσο» καθετί, ακόμα και την ίδια την Αριστερά, για τον υπέρτατο κομματικό «σκοπό», δηλαδή για το μικροαστικό ραχάτι του 5,5%. Ωστόσο, ο παρακμιακός αυτός κυνισμός, που έχει υποκαταστήσει πλήρως την κομμουνιστική αισιοδοξία ως ήθος και πρότυπο αγώνα, χρειάζεται βεβαίως πάντα τα «φιλολαϊκά» προσχήματά του: «Ο Συνασπισμός προσέφερε άλλοθι και φύλλο συκής στην κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ», (Ανακοίνωση ΚΚΕ, 23.1.04).

Αν ήταν όμως όλα έτσι απλά, τότε γιατί, αλήθεια, ο Συνασπισμός επωμίζεται για χρόνια τώρα όλο το κόστος της απώλειας στελεχών, προκειμένου ν' αποφύγει μια συγκυβέρνηση με το ΠΑΣΟΚ που θα παρείχε και τις πρέπουσες καρέκλες; Αλλά τέτοια ερωτήματα δεν πρέπει βεβαίως να τίθενται στους παλαιομπολσεβίκοις του ΚΚΕ διότι, λέει, «αποπροσανατολίζουν». Βεβαίως υπάρχει, θα αντέτεινε κανείς, το πρόβλημα των πρώην συνεργασιών με το ΠΑΣΟΚ στα συνδικάτα και στις Δημοτικές. Αν και τα ίδια

του Χρήστου Παπανίκου

έκανε και πριν το ΚΚΕ, το αγκάθι των πρόσφατων συνεργασιών πραγματικά υπάρχει. Όμως, θα πρέπει πρώτα να σκεφθεί και ο κάθε οπαδός του ΚΚΕ με ποιες πρωτοβουλίες άραγε προσπάθησε ποτέ η ηγεσία του να συγκρατήσει το Συνασπισμό μακριά από τη Σημιτική «Κεντραριστερά»; Βεβαίως με καμία, αφού ως γνωστόν ο «τρίτος πόλος» του Περισσού όχι μόνο δεν ανησύχησε, αλλά αντιθέτως, καρδοκούσε (καλή ώρα) κι εξωθούσε το Συνασπισμό προς το ΠΑΣΟΚ, προκειμένου να συλλέξει κατόπιν όσα ψίχουλα ψήφων θα απέμεναν στο άδειο τοπίο της Αριστεράς των οραμάτων του, τέτοια επαναστατική στρατηγική! Αλλά πέρα από αυτό, στη βάση ποιας ιστορικής διαλεκτικής, ή «υπερβατικής των αντιθέσεων» σκέψης μπορεί να αντιμετωπίζεται η «Ενότητα της Αριστεράς» ως στόχος της βεντέτας του αύριο για όσα σφάλματα υποτίθεται πως διέπραξε η μωρία του Συνασπισμού χθες ή προχθές;

Δυστυχώς, η ηγεσία του ΚΚΕ έπαψε πλέον από καιρό να βλέπει το συμφέρον του λαού και τους ανθρώπους, αφού μόνον οι κομματικοί συσχετισμοί δυνάμεων την ενδιαφέρουν. Ο αυτοκαταστροφικός της τυχοδιωκτισμός που, σαν τον Σαμψών, γκρεμίζει όλο το σπίτι της Αριστεράς πάνω από το ίδιο της το κεφάλι, για να τιμωρήσει δήθεν τους «αλλόφυλους» του Συνασπισμού, έναν μόνο σκοπό εξυπηρετεί: την υποβολή του Αριστερού ψηφοφόρου στη σκληρή δοκιμασία ενός διχαστικού κι ανώφελου διλήμματος που, για μια ακόμη φορά, θα ρίξει πολύτιμο νερό στο μύλο του αμερικανικού ιμπεριαλισμού και των παραγόντων του που ελέγχουν τώρα πλήρως το δικομματικό σύστημα στην Ελλάδα.

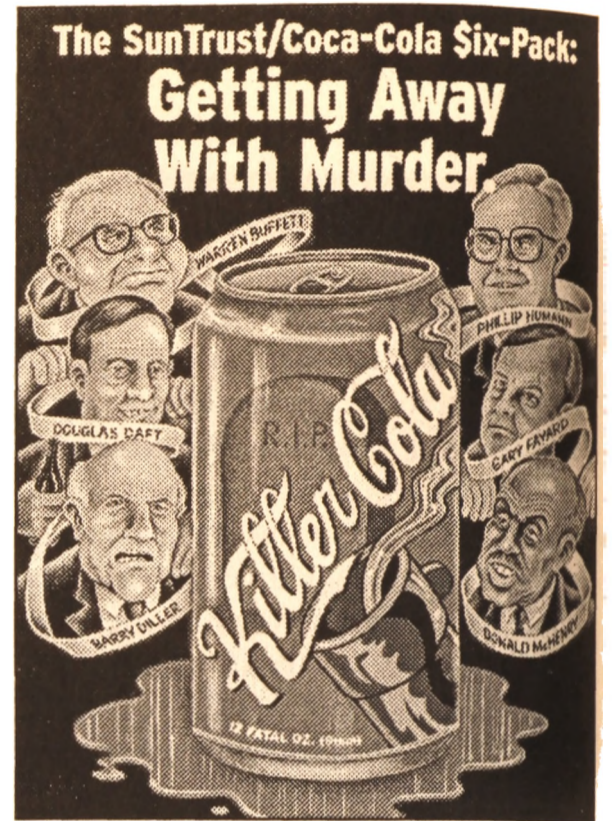
Στιγμιότυπα από το παγκόσμιο, κοινωνικό φόρουμ στη Βομβάη

• Γράφει ο Μποντριγιάρ στη «Διαφάνεια του Κακού» (Εξά-ντας/Νήματα) σελ. 35-38: «Ζούμε υπό το σημείο της δυνητικής καταστροφής... Μας εξουσιάζουν βόμβες της δυνητικής καταστροφής που δεν εκρήγνυνται: το διεθνές οικονομικό και χρηματιστηριακό κραχ, η ατομική σύγκρουση, η βόμβα που λέγεται χρέος του τρίτου κόσμου, η δημογραφική βόμβα... Από τη στιγμή που μάθαμε ότι η Γη είναι μια σφαίρα, το ταξίδι έπαψε να υπάρχει... Έτσι αρχίζει ο "τουρισμός" κι ο εξωτισμός πέθανε...» Ε, στο Forum έζησα πάλι τη γοητεία του ταξιδιού, το σοκ της επαφής που δεν είναι τουριστικό ή εξωτικά φολκλορικό.

• Πάλι ο Μποντριγιάρ (σελ. 40-43): «Δεν είμαστε πια στη

Αφίσα από την
καμπάνια στην
Ινδία ενάντια στην
Coca Cola που
αποκαλείται Killer
Cola.

φάση της αύξησης... Υπάρχει μια ιδιαίτερη ναυτία μέσα σ' αυτή την τεράστια ανωφέλεια. Η ναυτία ενός κόσμου που πολλαπλασιάζεται, γίνεται υπερτροφικός αλλά δεν καταφέρει να γεννήσει. Όλες αυτές οι μνήμες, όλα αυτά τα αρχεία, όλα αυτά τα συγκεντρωμένα τεκμήρια δεν καταφέρνουν να γεννήσουν μία ιδέα... Εδώ δεν πρόκειται πια για κρίση. Πρόκειται για ένα μοιραίο γεγονός, για μια καταστροφή σε αργή κίνηση...» Κι όμως το, τόσο ζωτικό, ξέσπασμα των καταπιεσμένων και των πεινασμένων του Τρίτου Κόσμου, των Νταλίτ της Ινδίας, αυτών που ο Γκάντι ονόμαζε «παιδιά του Θεού», μας επιβάλλει ν' αναστρέψουμε τις ερμηνείες του δυτικού πεσιμισμού που ξεκινάνε πάντως από μια θέση υπεροψίας. Αν εμείς, η μειονότητα, έχουμε φέρει τον κόσμο στο χείλος της καταστροφής, αυτοί, η πλειονότητα θα μπορούσαν να τον σώσουν...

• Υποστηρίζει ο Μποντριγιάρ (σελ. 166-167): «Τι βρίσκεται πιο κοντά στο ταξίδι, στην αναμόρφωση του ταξιδιού, από τη φωτογραφία; Τι βρίσκεται πιο κοντά στην καταγωγή του; Εξ ου και η συγγενεία του με ό,τι είναι άγριο και πρωτόγονο, με τον πιο ουσιαστικό εξωτισμό, εκείνον του Αντικειμένου, εκείνον του Άλλου... Φωτογραφικό είναι μόνο το παραβιασμένο, το αιφνιδιασμένο, το φανερωμένο παρά τη θέλησή του... Η καλή φωτογραφία δεν παριστά τίποτε, συλλαμβάνει τον ριζι-

κό εξωτισμό του αντικειμένου... Η φωτογραφία δίνει λόγο για την κατάσταση του κόσμου, με απουσία δική μας... Ακόμη και στα πρόσωπα ή τα σώματα που είναι φορτωμένα με συγκίνηση ή περιπάθεια, εξερευνά πάλι αυτή την απουσία... Μόνο το απάνθρωπο έχει φωτογένεια!»

• «Η φωτογραφία είναι ο εξορκισμός μας. Η πρωτόγονη κοινωνία είχε τις μάσκες της, η αστική κοινωνία τους καθρέφτες της, εμείς τις εικόνες μας... Η εικόνα είναι κατ' εξοχήν το μέσο αυτής της γιγάντιας διαφήμισης που κάνει ο κόσμος, που κάνουν τ' αντικείμενα, αναγκάζοντας τη φαντασία μας να εξαλειφθεί, τα πάθη μας να εξωστραφούν, σπάζοντας τον καθρέφτη που τείνουμε στα αντικείμενα αυτά, με υποκρισία άλλωστε, για να τα συλλάβουμε.

Γράφει ο Michael Adas (1943) στο *Επιστήμη, Τεχνολογία και Ιδεολογίες Δυτικής Κυριαρχίας*: «...Στην κοινή γνώμη της Δύσης επικράτησε επί αιώνες η φιλάρεσκη αντίληψη ότι η τεχνική υπεροχή σημαίνει πολιτισμική υπεροχή και κατ' επέκταση φυλετική υπεροχή. Με άλλα λόγια: ο δυτικός πολιτισμός όρισε την ταυτότητά του με βάση τα κριτήρια και τα σημεία όπου υπερετερούσε ο ίδιος...»

• Διαβάζοντας το βιβλίο «Η αποικιοκρατία στην Ασία (Ινδία, Περσία, Αφγανιστάν)», 1853 των Karl Marx - Friedrich Engels που εξέδωσε η «Άγρα» με μετάφραση και

επίμετρο του Σάββα Μιχαήλ), διαπιστώνουμε έκπληκτοι την απίστευτη επικαιρότητα ενός κειμένου που γράφτηκε πριν από εκατόν πενήντα χρόνια αλλά και τις ενοχλητικά όμοιες αναλογίες εκείνης της εποχής με τη δική μας (πάλι λάθος, κ. Πετσόπουλε! σελ. 57. «Εξατομικευμένες υπάρξεις»). Η εξιστόρηση των «κατορθωμάτων» της Εταιρείας Ανατολικών Ινδιών αποτελεί την magna carta της αποικιοκρατίας και το οδυνηρό προελούδιο της παγκοσμιοποίησης...» Ήταν ο Βρετανός εισβολέας εκείνος που έσπασε τον ινδικό αργαλειό και κατέστρεψε τ' αδράχτια. Η Αγγλία άρχισε με το να εκτοπίζει τα ινδικά βαμβακερά από την ευρωπαϊκή αγορά, κατόπιν εισήγαγε τις κλωστές στο Ινδοστάν και στο τέλος πλημμύρισε την ίδια την πατρίδα του βαμβακερού με βαμβακερά...» (σελ. 38). Να γιατί ο Γκάντι με την ειρηνική επανάστασή του επανέφερε τ' αδράχτια, γνέθοντας ασταμάτητα ο ίδιος και προσπαθώντας συμβολικά ν' αναστήσει τις μικρές, αυτάρχεις οικοτεχνίες.

• «Η Αγγλία έχει να εκπληρώσει μια διπλή αποστολή στην Ινδία: η μια καταστροφική, η άλλη αναγεννητική –να εκμηδενίσει την παλιά ασιατική κοινωνία και να θέσει τις υλικές βάσεις της δυτικής κοινωνίας στην Ασία... Οι Βρετανοί ήταν οι πρώτοι κατακτητές που ήταν ανώτεροι (sic) και συνεπώς άτρωτοι στον ινδικό πολιτισμό. Τον κατέστρεψαν συντρίβοντας τις ντόπιες κοινότητες, ξεριζώνοντας την ντόπια βιομηχανία και ισοπεδώνοντας ό,τι ήταν μεγάλο και υψηλό στην ντόπια κοινωνία... Το έργο της αναγέννησης δύσκολα φαίνεται κάτω απ' το σωρό των ερειπίων...» (σελ. 52-3).

Το προφητικό αυτό κείμενο καλύπτει και τις σημερινές αντιφάσεις ή ανισότητες της πολυεπίπεδης ινδικής κοινωνίας σήμερα. Αν κάτι πάντως πέτυχε το Forum στη Βομβάη ήταν να δώσει φωνή και βήμα σε τεράστιες πληθυσμιακές ομάδες ανθρώπων χωρίς φωνή, χωρίς εκπροσώπηση και χωρίς δικαιώματα. Βλέποντάς τους να παραληρούν και να βακχεύονται σκεφτόμουν πως χορεύοντας έρχεται η επανάσταση. Σαν τον Σίβα Ναταράτζα (τον χορευτή-εξολοθρευτή θεό).

Φωτογραφίες-ανθολόγηση κειμένων: ΜΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ

Υφαρπαγές, φραπέδες, πόρτες και μιζέριες

Του Νίκου Πρωινού

☞ Αρπαχτές στο ποδόσφαιρο, αρπαχτές στην πολιτική. Θυμάστε την περίοδο που ο Παναθηναϊκός είχε πάρει τους Γαλάκο, Βαμβακούλα, Σαργκάνη, Κυράστα, και Δεληκάρη στη Λεωφόρο; Δεν θυμίζει κάτι παρόμοιο η περίπτωση Δημαρά-Δασκαλάκη;

☞ Αλλά στο ΠΑΣΟΚ συστοιχήθηκε και ο πολύς κύριος Γρανίτσας της ΑΕΚ. Τι κι αν τον φτύνουν οι περισσότεροι ΑΕΚτζήδες για τα γνωστά κολλητιλίκια του με τον κύριο Κρόκο. Θα φανεί εξάλλου κι από τις ψήφους που θα πάρει.

☞ Όσο για τον Θανασάκη (Κανελλόπουλο) της ΕΠΑΕ, αρκείται στις φαντασιώσεις του στα βουλευτικά έδρανα μέσω Αχαΐας. Τι να γίνει, κυρ πρόεδρε, εδώ κοιτζάμ Κατσανέβας έμεινε στην απέξω. Εσένα θα υπολόγιζαν;

☞ Η κατάσταση στον ΑΡΗ παραμένει κρίσιμη ή μάλλον χαώδης. Κανείς δεν ξέρει ποιος κάνει κουμάντο. Ούτε οι καφετζούδες του Χαριλάου δεν μπορούν να βρουν άκρη. Κάτι σαν το ΠΑΣΟΚ σήμερα. Με διαδικασίες τύπου Ανδρέα στον οποίο θέλει να μοιάσει ο Γιωργάκης έφαγαν τον Σκόμποε, λες και τους έφταιγε ο Δανός για την ξεφτίλα τους.

☞ Στο ψυγείο ο Ελευθερόπουλος και σειρά παίρνουν οι Ανατολάκης και Νινιάδης και ο «πυρήνας του φραπέ» στον Ολυμπιακό. Τότε τον Γεωργάτο γιατί τον κατέβασαν στο λιμάνι;

☞ Ο έτερος διεκδικητής του τίτλου (Παναθηναϊκός), όπως δείχνουν τα πράγματα, τα σπάει με τον Νικοπολίδη για 200.000 ευρώπουλα. Με έναν παίκτη που πρόσφερε τα πάντα στην ομάδα και είναι μακράν ο καλύτερος τερματοφύλακας στην Ελλάδα κι από τους καλύτερους στην Ευρώπη.

☞ Ο Μπάγεβιτς τα ξανάκουσε την Κυριακή που μας πέρασε και τους τα βρόντηξε. Οι Original χαίρονται και ανοίγουν σαμπάνιες! Ας κρατούν και καμιά πισινή.

☞ Ο Μακεδονομάχος Γ. Λιάνης «ξαναχτύπησε». Με φριμάνι του τύπου αποφασίζομεν και διατάσσομεν απαγόρευσε τις μετακινήσεις των οργανωμένων στα εκτός έδρας παιχνίδια. Για να παταχθεί η βία είτε. Αν ήταν τόσο απλά τα πράγματα, τρισμέγεστε υφυπουργέ, τότε το πρόβλημα θα είχελυθεί εδώ και χρόνια. Αλλού βρίσκεται η ρίζα του κακού και

δεν θα δοθεί λύση, επειδή πρέπει να θιγούν πρόσωπα και καταστάσεις που κάθε άλλο παρά πρόθυμοι είστε να θίξετε εσείς και αυτά τα πράγματα κάνουν τζιζ.

☞ Ιωαννίδης-Φασούλας. Πάμπλουτοι, υπέρμαχοι του δικομματισμού σε τηλεοπτικό πάνελ. Η κωμωδία της χρονιάς.

☞ Πόρτα από τον Δράκο (Π. Γιαννάκη) έφαγαν τα Πασόκια. Υπάρχουν ευτυχώς και αξιοπρεπείς άνθρωποι στο χώρο του αθλητισμού. Ο γραφικός εκπρόσωπος της Μπιστικής εκδοχής της ΑΕΚ πώς και δεν το σχολίασε;

☞ Επί δύο μέρες οι μαριονέτες του δικομματισμού θα βρίσκονται μόνιμα στο γυαλί. Αλήθεια πώς θα το αντέξει η λαΐδη Ιωάννα (της Ολυμπιάδας); Αφήστε που όπως πληροφορηθήκαμε από τον ανεξάντλητο Μητσηχώστα έχει εκνευριστεί, γιατί δεν μπορεί να επιλέξει τα χρώματα της τουαλέτας της και να τα παραγγείλει έγκαιρα στο Λονδίνο για την μέρα της έναρξης των αγώνων. Γαλάζια ή πράσινη;

☞ Πρόεδρος προσεχώς στην ΑΕΚ γράφτηκε –και δεν διαψεύστηκε– ο Ντέμης Νικολαΐδης, με τη στήριξη επιχειρηματιών (λέγε με Μελισσανίδη). Άντε να δούμε και τη Βανδή προεδρίνα και θα φάμε τα κασκόλ μας.

☞ Βέβαια θα μου πείτε εδώ γίνεται πρόεδρος κόμματος ο Γεωργάκης, για τον Νικολαΐδη θα μιζεριάζουμε; ☞

δια λογος αναγνωστών

Ισχυρή Ελλάδα

Από νεαρή μητέρα (τα στοιχεία της στη διάθεση του υπουργού Εργασίας) η ακόλουθη επιστολή:

Αγαπητό Αντί,

Το Σεπτέμβρη πέρυσι γέννησα ένα υγιές αγοράκι. Άκουσα ότι ο ΟΑΕΔ δίνει ετήσιο οικογενειακό επίδομα 70 ευρώ. Για να το παραλάβω, προσκόμισα τα παρακάτω δικαιολογητικά:

1. Αστυνομική ταυτότητα.
2. Ένσημα δικά μου και του συζύγου μου του έτους 2002.
3. Οικογενειακό βιβλιάριο ασθενείας παιδιού και δικό μου, θεωρημένα για το 2003.
4. Ληξιαρχική πράξη γέννησης του παιδιού.
5. Βεβαίωση του εργοδότη μου, με την ακριβή ειδικότητά μου, τον αριθμό συλλογικής σύμβασης και ότι στο μισθό μου δεν περιλαμβάνεται επίδομα παιδιού.

6. Αριθμό φορολογικού μητρώου και των δύο συζύγων. Ήθελαν επίσης τον αριθμό λογαριασμού τραπέζης (υποχρεωτικά της Εθνικής Τράπεζας).

Πήγα δύο φορές στα γραφεία του ΟΑΕΔ. Σήμερα, ήταν πολύ περισσότεροι υπάλληλοι από τις προηγούμενες φορές. Ένας απ' αυτούς μου εξήγησε ότι είναι νεοπροσληφθείς έκτακτος. Τελospάντων, αφού υπέγραψα κ.λπ. μου έδωσαν ένα χαρτί που πιστοποιούσε ότι σε δύο μήνες θα έχουν κατα-

τεθεί 17,61 (Δεκαεφτά ευρώ και 61 λεπτά) και όχι 70 ευρώ –επειδή γέννησα Σεπτέμβριο– στο λογαριασμό μου που πήγα και άνοιξα στην Εθνική, τα οποία θα πάρω μία φορά για όλο το χρόνο. Τέτοια ξεφτίλα!

Γράψτε κάτι σας παρακαλώ.

M.M.

Σ.Σ.: Καλά ο κ. Δ. Ρέππας, λογάρισε μήπως το κόστος της εξαγγελίας για το επίδομα, τα χαρτιά που συντάξατε, τους νεοπροσληφθέντες και λοιπούς υπαλλήλους που ασχολήθηκαν να παραλάβουν και να «ελέγξουν», όλη την ταλαιπωρία του εργαζόμενου, τις ώρες που κατανάλωσε κ.ο.κ.;

Οι «ΦΑΚΕΛΟΙ»

Από το συγγραφέα Β. Σακκάτο η επιστολή που ακολουθεί:

Ο κ. Αλέξης Παπαχελάς στην εκπομπή του «Οι φάκελοι» στις 4.12.2003, ασχολήθηκε με τον Άρη Βελουχιώτη και το γνωστό βιβλίο του Διονύση Χαριτόπουλου «Άρης Βελουχιώτης. Ο αρχηγός των ατάκτων».

Δεν θα αναφερθώ στο βιβλίο, πλην της παρατήρησης ότι το διαφημιστικό του σποτ: «Ο Άρης δημιούργησε μια ελεύθερη Ελλάδα και έναν τακτικό στρατό μέσα στην κατεχόμενη Ελλάδα», αυτοαναιρεί τον υπότιτλό του. Ούτε θα σταθώ στα λεχθέντα από τους άλλους καλεσμένους της εκπομπής, πλην του απαράδεκτου ισχυρισμού του κ. Γρ. Φαράκου, πως η Βάρκιζα ήταν αναγκαία. Δηλώνοντας πως δεν

παρακολούθησα ολόκληρη την εκπομπή, θα σταθώ μόνο σ' αυτά που άκουσα από τον κ. Θεμιστοκλή Μαρίνο. Άκουσα λοιπόν τον κ. Θ. Μαρίνο, ταγματάρχη εξ απονομής του αγγλικού στρατού κατά δήλωσή του στο βιβλίο του «Με οδηγό την αλήθεια... Τα γεγονότα της Κεφαλονιάς 1944-45», εκδόσεις Παπαζήση 1994, να λέει πως ο Άρης σκότωσε με το μαστίγιο έναν τσέλιγκα γιατί είχε κλέψει πρόβατα άλλου κτηνοτρόφου και στο τέλος του έριξε και τη χαριστική βολή «με αποτέλεσμα τα πρόβατα να μείνουν στον ΕΛΑΣ», ότι ο Άρης έδερε και τον ίδιο τον κ. Μαρίνο με το μαστίγιο, για να καταθέσει πως ο Ζέρβας συνεργαζόταν με τους Γερμανούς κι ότι θα τον σκότωνε, αν δεν παρενέβαιναν οι χωρικοί που ήταν με το μέρος του και τέλος, το... τελικό του συμπέρασμα ήταν πως ο Άρης «ήταν σαδιστής»: Σ' αυτά έχω να παρατηρήσω.

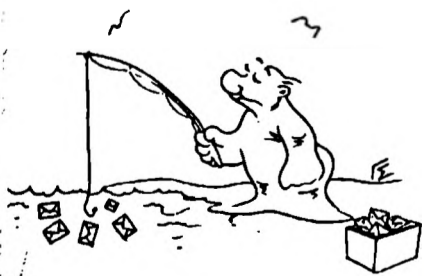
1. Στη σύγκρουση του ΕΛΑΣ με τον ΕΔΕΣ του Ζέρβα, ο Ζέρβας αποδεδειγμένα συνεργαζόταν με τους Γερμανούς εναντίον του ΕΛΑΣ. Βλέπε σχετικά τις έρευνες του Βασίλη Μαθιόπουλου στα Αρχεία του Γ' Ράιχ, στο βιβλίο του «Η Ελληνική Αντίσταση 1941-1944 και οι Σύμμαχοι», στο σχετικό κεφάλαιο με τον τίτλο: «Ο Ζέρβας συνεργάζεται με τους Γερμανούς, την κατοχική κυβέρνηση και τα Τάγματα Ασφαλείας», εκδόσεις Παπαζήση, Β' έκδοση 1980, σελίδες 229-239.

2. Ως προς την ποιότητα των πολιτικών απόψεων του κ. Μαρίνου και της... «ιστορι-

κής του αντικειμενικότητας», παραθέτω δύο χαρακτηριστικά αποσπάσματα από το προαναφερόμενο βιβλίο του, που το ένα αναφέρεται σε υποτιθέμενη σύλληψη από τον ΕΛΑΣ ενός συνεργάτη του με το όνομα Βλαχιώτης, στην Κεφαλονιά το 1944, όπου ο κ. Μαρίνος ήταν απεσταλμένος του Γενικού Στρατηγείου Μέσης Ανατολής, και το άλλο στην «ιστορική δικαίωση» του Π.Ο.Κ.:

«Όμως πριν επιστρέψει συνελήφθη από έναν έφιππο καπετάνιο του ΕΛΑΣ ο οποίος, με την ένοπλη ομάδα του, τον τράβηξε βιαίως στο αρχηγείο του ΕΑΜ-ΕΛΑΣ ψηλά στο «μεγάλο βουνό». Παρ' όλες τις εξηγήσεις και τα χαρτιά που έδειξε για πιστοποίηση της ταυτότητάς του, τον έκλεισαν σε ένα στρατόπεδο όπου είχαν συγκεντρώσει και άλλους κρατούμενους, από παπάδες μέχρι εγκύους γυναίκες. Εκεί διαπίστωσε με φρίκη ότι κάθε βράδυ έπαιρναν μερικούς απ' αυτούς και τους εκτελούσαν. Από το κελί του άκουγε τις συζητήσεις των ανταρτών και τις σχετικές περιγραφές των εκτελεστών». Σελίδα 25. Κι όλα αυτά, την άνοιξη του 1944 στην Κεφαλονιά, στις κορφές του Αίνου, που οι αντάρτες είχαν δημιουργήσει εκεί, εκτός από στρατόπεδα συγκέντρωσης και κελιά(!), από τα οποία οι κρατούμενοι άκουγαν τις συζητήσεις των θυτών τους: Αλλά υπάρχουν και χειρότερα.

Η Ταγματασφαλίτικη οργάνωση Π.Ο.Κ. (Πατριωτική –στην κυριολεξία προδοτική– Οργάνωση Κεφαλονιάς) που ιδρύθηκε την άνοιξη του

1944 στην υπηρεσία των Γερμανών, που μαζί τους έκαμε τις εκκαθαριστικές επιχειρήσεις στον Αίνο τον Ιούνιο της ίδιας χρονιάς εναντίον του ΕΛΑΣ, που αιματοκύλισε όλο το νησί με ακατονόμαστες αγριότητες εναντίον του πληθυσμού, που έκαμε την επιδρομή στην Ιθάκη πάντα μαζί με τους Γερμανούς και υπό την υψηλή προστασία τους όπως και με τη χωροφυλακή της «Ελληνικής Πολιτείας», δηλαδή του κατοχικού κράτους, που μετείχε μαζί με τους Γερμανούς το ίδιο καλοκαίρι στις επιχειρήσεις της Λευκάδας και έκαμε τις σφαγές των αιχμαλώτων Κεφαλονιτών εφεδροΕΛΑΣιτών που της παρέδωσαν οι Γερμανοί στον κάβο του Λευκάτα, παρουσιάζονται από τον κ. Θ. Μαρίνο ως αθώες περισσότερες που «δικαιώνονται ιστορικά» στο παρακάτω απόσπασμα του βιβλίου του Κ.Π. Φωκά Κοσμετάτου «Η γερμανοϊταλική σύρραξις εν Κεφαλληνία 1943», το οποίο ο κ. Αποστολάτος έχει επιμεληθεί, ο ίδιος δε προλογίζει και το βιβλίο του κ. Μαρίνου. Γράφουν: «Η ιστορία εδικαίωσε εκ των υστέρων τις έστω και ανορθόδοξες σε συμπεριφορά της συγκεκριμένης εκείνης περιόδου ενέργειες ορισμένων ομάδων, αφού τελικά η αντίστασή τους ήταν μια συμβολή, μεγάλη ή μικρή, στην αποφυγή της εντάξεως της χώρας μας για 50 σχεδόν

χρόνια στο απάνθρωπο κομμουνιστικό καθεστώς της Ανατολικής Ευρώπης και στην εξασφάλιση ενός δημοκρατικού καθεστώτος που έφερε μια αξιοθαύμαστη κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική εξέλιξη στον τόπο και την ένταξή μας στην ομάδα των προηγμένων χωρών της Ευρώπης». Σελίδα 98, του κ. Μαρίνου και σελίδες 180-181, του κ. Αποστολάτου, στο προαναφερόμενο βιβλίο του Κ.Π. Φωκά-Κοσμετάτου. Ο νοών νοεΐτω. Βλέπε σχετικά και στο βιβλίο μου: «Μεραρχία Άκουι. Η σφαγή των Ιταλών στην Κεφαλονιά. Η Αντίσταση», 2η έκδοση, «Εστία» 2002, σελίδες 225-233.

Δεν θα πρέπει να παραλείψω να σημειώσω πως αυτό το βιβλίο του ο κ. Θ. Μ. το έγραψε, όπως ο ίδιος δηλώνει, για να απαντήσει στον ιστορικό καθηγητή δρ. Σπύρο Λουκάτο, από τους ηγέτες του ΕΑΜ Κεφαλονιάς-Ιθάκης, ο οποίος, στην τρίτομη Ιστορία του της περιόδου εκείνης για την Αντίσταση και την Ιταλογερμανική σύρραξη στην Κεφαλονιά το 1943, ενοχοποιεί όπως γράφει την υπ' αυτόν αποστολή του ΓΣΜΑ, πως σε συνεργασία με τους Γερμανούς ίδρυσαν και οργάνωσαν την ΠΟΚ.

Το τι διέπραξε η ΠΟΚ κατά του κεφαλονίτικου λαού –και όχι μόνο– κατά, αλλά και κυρίως μετά την Κατοχή, στην υπηρεσία των ελληνικών κυβερνήσεων –ανδρείκελων πρώτα των Άγγλων και ύστερα των Αμερικανών– τα μετά την Κατοχή είναι πολλαπλάσια και απείρως φρικτότερα αυτών που διέπραξε στην υπηρεσία των Γερμανών –αλλά και ως προς τη συμμετοχή ή μη της

αποστολής του ΓΣΜΑ στην ίδρυση της ΠΟΚ δεν παίρνουν όρκο. Αλλά ως απολογητές της, τόσο ο κ. Μαρίνος όσο και ο κ. Αποστολάτος έχουν διαπρέψει. Από εδώ και η εσωτερική ανάγκη του κ. Μαρίνου να βρΐσει και να προσβάλει τη μνήμη του Άρη στην εκπομπή του κ. Παπαχελά.

Κι ακόμα, όλα αυτά, αυτές οι «απόψεις» του κ. Θ. Μ. για τον Άρη και τον ΕΛΑΣ, υπάρχουν σχεδόν αυτούσιες στο «ιστορικό πόνημα» του Μι Λούι ντε Μπερνιέρ «Το μαντολίνο του λοχαγού Κορέλι», που δίκαια χαρακτηρίστηκε από την κριτική ως «Το μαντολίνο της Γκεστάπο», σύμπτωση που φανερώνει όχι μόνο τις εκλεκτικές συγγένειες αλλά και τις «πηγές» του «διαπρεπούς» συγγραφέα.

Βαγγέλης Σακκάτος
Συγγραφέας-δημοσιογράφος

Σημείωση: Η Π.Ο.Κ. κατά τον κ. Γερ. Αποστολάτο ήταν «ένοπλα τμήματα χωρικών με επικεφαλής τους αγρότες Ζήσιμο Κουτροκόη και Φωκίωνα Αλυσανδράτο ή Γάκια», που «έλαβαν όπλα από τους Γερμανούς σε αγώνα ζωής ή θανάτου με τους ελασίτες με σκληρά αντίποινα». Σελίδα 180. Αυτοί, κατά τον ίδιο, εδικαιώθηκαν ιστορικά.

Στην πραγματικότητα και κυρίως Π.Ο.Κ. σημαίνει ο συντονισμός και η ενιαία δράση των προϋπαρχουσών εγκληματικών συμμοριών του Γάκια (Πύλαρος), του Κηρυναίου Παπαδημάτου (Πυργί) και του Κουτροκόη (Πόρος-Ελιός), σε συνεργασία με αντιδραστικούς παράγοντες του Αργοστολιού στην υπηρεσία των Γερμα-

νών και μετά την απελευθέρωση, η αφηνιασμένη νικηφόρα ταγματασφαιστική αντίδραση στην υπηρεσία των Αγγλοαμερικανών, διά των υποτακτικών τους μεταπολεμικών και εμφυλιοπολεμικών ελληνικών κυβερνήσεων.

Β.Σ.

Γιατί σταματάτε; Από ανήσυχο αναγνώστη η ακόλουθη επιστολή:

Κύριε Διευθυντά,

Διάβασα σήμερα στο κύριο άρθρο του περιοδικού ότι δεν θα ασχοληθείτε στα επόμενα τεύχη με το νέο αρχηγό του ΠΑΣΟΚ. Γιατί το κάνετε αυτό;

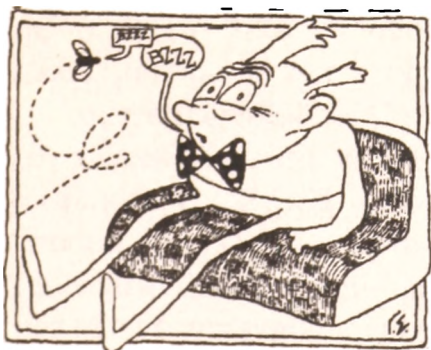
Τώρα με όλες τις προεκλογικές φανφάρες εσείς τον πήρατε στο ψιλό τον Γωργάκη; γελάσαμε και λίγο. Σας παρακαλώ εγώ και η κοπέλα μου που είμαστε τακτικοί αναγνώστες του Αντί να μη σταματήσετε να γράφετε τίποτε εύθυμο για τον Γωργάκη. Θα μας λείψει. Έχει πολλή πλάκα το πρόσωπο!

Συνεχίστε!

Με τη φιλία μου
Αντ. Συρτιδής

Ποιος θα ελέγξει τους ελεγκτές; Από φίλη αναγνώστρια η επιστολή-καταγγελία:

Δυο-τρεις φορές, στη σκιά της δημοσιότητας, έγινε λόγος για κάτι περίεργες ιστορίες με ελεγκτές εισιτηρίων στα λεωφορεία και τα τρόλεϊ που ήτανε, λέει, «ελεγκτές μαϊμούδες. Αποτέλεσμα της σχετικής μικροφασαρίας στο υπουργείο Μεταφορών πρέπει να είναι και η εγκύκλιος του κ. Κόκορη που βρίσκεται κολλημένη σε πλαστικό σε όλα τα μέσα δη-

μόσιας κυκλοφορίας. Εκεί διαβάζουμε ότι οι ελεγκτές πρέπει να έχουν την ταυτότητά τους στο πέτο τους (όχι στην κωλότσεπη), να αναγράφεται εκεί το όνομά τους και ο αριθμός μητρώου τους, να υπάρχει φωτογραφία τους, και η ταυτότητα να φέρει ημερομηνία και σφραγίδα της υπηρεσίας. Διαφορετικά, λέει η εγκύκλιος, είναι αυτονόητο ότι σε ελεγκτή που δεν πληροί τις προϋποθέσεις αυτές δεν θα επιτρέψουμε να μάς ελέγξει, πολλώ δε μάλλον, όταν δεν έχει κάποιος εισιτήριο δεν θα πρέπει να του δώσει την ταυτότητά του, που υποτίθεται ότι είναι το υπ' αριθμόν ένα μέσον αναγνώρισης κάθε πολίτη.

Όμως τα πράγματα ξετυλί-

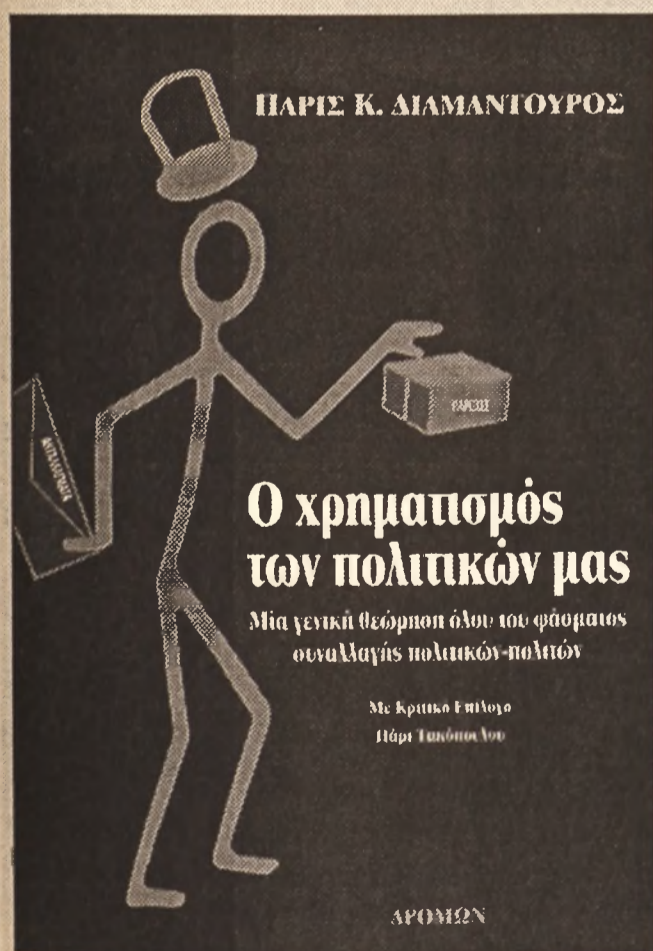
γονται πολύ διαφορετικά. Έχουμε ελεγκτές που πάνε δυο δυο μαζί, σαν τους Χιώτες ή όπως λέμε «στην μπανιέρα δυο δυο» και κάνουνε γιουρούσι σ'ένα λεωφορείο ή τρόλεϊ. Μπαίνουν, ελεύθεροι κι ωραίοι, ο ένας βγάζει και την «ταυτότητα» από όπου την είχε κρυμμένη, και αρχίζουν τον έλεγχο. Στόχος τα... 18 ευρώ πρόστιμο βέβαια, όχι η κλήση, δηλαδή να πάει κάποιος να πληρώσει στην ΕΘΕΛ. Αυτό δεν μετράει. Έχουμε παραδείγματα όπου κάποιος πληρώνει το πρόστιμό του επί τόπου και όταν το αναζητεί στα ταμεία της υπηρεσίας αυτό δεν φαίνεται. Γιατί; Δεν αποδίδονται τα πρόστιμα; Ή μήπως, όπως είπε κάποιος, αντί μισθού, οι ελε-

γκτές πληρώνονται με bonus τα ίδια τα πρόστιμα που εισπράττουν; Αλλά έτσι ανοίγει η πόρτα σε μια ανήκουστη παρανομία! Ίσως γι' αυτό είναι και τόσο άτεγκτοι, τους έχει πιάσει ο σεβασμός στους νόμους από τα μπατζάκια. Δεν είναι υπερβάλλον ζήλος ένας ελεγκτής να πάρει έξι πρόστιμα από έξι σπουδαστές ή να κατεβάσει μια ηλικιωμένη γυναίκα μ' ένα κοριτσάκι και να την αναγκάσει να τηλεφωνήσει σπίτι της για να της φέρουν χρήματα να πληρώσει το πρόστιμο; Το χειρότερο όμως είναι αυτό που γίνεται με τους μετανάστες. Εντοπίζουν τον εγκληματία οικονομικό μετανάστη ή τους μετανάστες, και τους κατεβάζουν κάτω, οπότε αυ-

τοί τρομαγμένοι, τα «ρίχνουν». Δεν υπάρχει ποτέ επιείκεια; Δεν υπάρχει κατανόηση για ένα λάθος; Και γιατί δεν ακολουθούν στην εμφάνισή τους τις εντολές Κόκκαλη; Για να μην τους το σκάσουν πηδώντας από... τις πόρτες οι παραβάτες; Αυτό ίσως είναι ένα θεματάκι, «μικρής διαφθοράς», έστω, που ασχημίζει ακόμη περισσότερο τη ζωή μας, που είναι ήδη πολύ άσχημη και ανόητη στην πόλη των ορυγμάτων και της ωμής και χυδαίας διασπάθισης του δημοσίου χρήματος. Ποιος λοιπόν θα ελέγξει τους ελεγκτές;

Ελισάβετ Σωτηριάδου
Μοδίστρα, Άγιος
Παντελεήμων

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

ΠΑΡΙ Κ. ΔΙΑΜΑΝΤΟΥΡΟΥ
Ο ΧΡΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΑΣ

Μια γενική θεώρηση όλου του φάσματος
συναλλαγής πολιτικών-πολιτών

Με κριτικό επίλογο του Πάρι Τακόπουλου

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΡΟΜΩΝ

Τηλ.: 210 26.17.648

**Εκλογές: Η μεγάλη στιγμή του πολίτη, ή,
η μεγάλη ευκαιρία του πολιτικού;**

Μας τάζουνε τον ουρανό με τ' άστρα, μας υπόσχονται λαγούς με πετραχήλια για να πάρουν την ψήφο μας. Τι την θέλουν; Τι θα την κάνουν; Μήπως είναι ώρα να δούμε τι απέγινε η ψήφος που δώσαμε στο παρελθόν, πόσες υποσχέσεις γίνανε πραγματικότητα, αν η εξουσία που τους δώσαμε χρησίμεψε για το δικό μας ή, μήπως, για το δικό τους καλό; Ποιοι είναι οι ωφελημένοι από την ψήφο μας; Είδαμε τίποτε καλό κι εμείς, ή, όλα για εκείνους, για τους Μαυρογιαλούς. Διαφέρουν μεταξύ τους, έχουμε στ' αλήθεια δικαίωμα επιλογής, ή μιά απ' τα ίδια όλοι κι ό,τι και να ψηφίσουμε: εμείς χαμένοι, αυτοί κερδισμένοι.

ΕΠΙΣΗΜΑΪΝΟΥΜΕ

Μίκης: «Ψηφίστε αριστερά, κατά Μπους»

Είπε μεταξύ άλλων, ο Θεοδωράκης στην Κυριακάτικη «Ε» της 25ης Ιανουαρίου: «Η Αριστερά στην Ελλάδα συνδέθηκε με πρωτοβουλίες ιστορικού μεγέθους όπως η Εθνική μας Αντίσταση, η πάλη κατά της Αμερικανοκρατίας και του θρόνου, η υπεράσπιση της Ειρήνης, η δημιουργία της πολιτιστικής άνθησης, η Αντίσταση κατά της Χούντας και η αποκατάσταση της Δημοκρατίας, οι Επιτροπές της ελληνοτουρκικής φιλίας και η πάλη για τη μείωση των στρατιωτικών δαπανών, η προσπάθεια για την πάταξη της διαφθοράς και, τέλος, οι καθημερινές κινητοποιήσεις στο πλευρό των Ελλήνων εργαζομένων με στόχο την κατάκτηση μιας δικαιότερης και καλύτερης ζωής».

«Δεν θα επαναλάβω εδώ το περιεχόμενο του νέου δόγματος που ουσιαστικά καταργεί τον ΟΗΕ και επιχειρεί να επιβάλει τον Νόμο των συμφερόντων των ΗΠΑ ως τον μοναδικό Νόμο που πρέπει από δω και στο εξής να διέπει τις διεθνείς σχέσεις.

Μπροστά σ' αυτή τη νέα πραγματικότητα, ο κάθε λαός καλείται να καθορίσει τη στάση του. Πρέπει όμως για να το κάνει να έχει υπόψη του όλα τα στοιχεία, όλες τις παραμέτρους και τα ενδεχόμενα, με μοναδικό κριτήριο φυσικά τα συμφέροντά του. Και αυτό είναι κάτι που όχι μόνο δεν γίνεται αυτή τη στιγμή, αλλά, αντιθέτως, συστηματικά αποκρύπτεται. Γιατί; Γιατί ασφαλώς διάφοροι ηγετικοί κύκλοι έχουν ήδη προαποφασίσει τη στάση που πρέπει να ακολουθήσει η χώρα μας και επειδή φοβούνται για τυχόν αντιδράσεις, αποπροσανατολίζουν το εκλογικό σώμα με εικόνες, σλόγκαν και αντιπαραθέσεις ελάσσοнос ή και μηδαμινής σημασίας».

«Μέσα σ' αυτά τα πλαίσια τοποθετείται και το δικό μου κάλεσμα "Ψηφίστε αριστερά". Δεν είναι μια ακόμα ενίσχυση ενός ακόμα κομματικού πατριωτισμού, αλλά μια φωνή αντίστασης, όπως έκανα και άλλοτε στην επερχόμενη πλήρη και άνευ όρων πρόσδεση της χώρας μας –και μάλιστα τώρα με την ψήφο της πλειοψηφίας του ελληνικού λαού– σε μια νέα διεθνή πολιτική, της οποίας τα πρώτα δείγματα βλέπουμε να εφαρμόζονται με φωτιά και ατσάλι εις βάρος αδύναμων λαών και εύχομαι να μην τα ζήσουμε ποτέ κι εμείς.

Μια διεθνή πολιτική που τραυματίζει τον ανθρώπινο πολιτισμό και που ειδικά για μας που μάθαμε να θέτουμε πάντοτε τα ιδεώδη της Ελευθερίας και της Εθνικής Υπερηφάνειας πάνω από οτιδήποτε άλλο, θα τη χαρακτήριζα βαθύτατα ανθελληνική».

Ο Μίκης τις παραμονές μιας κρίσιμης εκλογικής αναμέτρησης φέρνει με τη διακήρυξή του υπέρ της Αριστεράς όλους τους πολίτες αυτής της χώρας προ των ευθυνών τους. Ιδιαίτερα όμως τους, αυτοχαρακτηριζόμενους, διανοούμενους και τους πάσης φύσεως καλλιτέχνες, συγγραφείς, λόγιους κ.ά. Όλους αυτούς που είτε έλειχαν τον Βενιζέλο, είτε τώρα τρέχουν πίσω από τον Γιωργάκη. Αυτούς, τέλος, που σιώπησαν και σιωπούν επιδεικτικά και επαναληπτικά θέλοντας να... προφυλάξουν το έργο τους και να μην συμφурθούν με το πόπολο στις ρύμες και τις αγυιές. Αυτούς που δεν έχουν αντιληφθεί το δραματικό ξεπεσμό στον οποίο έχει συρθεί ο τόπος. Τους τρόφιμους του ΕΚΕΒΙ των σκανδάλων, για παράδειγμα, που ετοιμάζονται να επιβούν και στην ΑΣΚΤ. Ο Μίκης μιλά και εξ ονόματός τους διαγράφοντάς τους συγχρόνως.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΥΜΕ

• **Ενώ το ντέρμπι Γιωργάκη-Κωστάκη** προχωράει με άλματα και το ήπιο κλίμα αρχίζει να γίνεται ανάμνηση, υπάρχει ακόμη λαός που δεν αρκείται στον άρτον (την καθημερινή δίαιτα με ντιμπέιτ, αιχμές, πάσες, αυτογκόλ και λοιπά), αλλά θέλει και θεάματα, άλλα από αυτά που προσφέρουν τα ΜΜΕ (μαστούρα μεταλλαγμένης επικοινωνίας). Πιστοί στο όραμα της τέχνης και του πνεύματος, προτείνουμε:

• **Στην γκαλερί Bernier/Eliades** (Επταχάλκου 11) από 5 Φεβρουαρίου έως 13 Μαρτίου ο

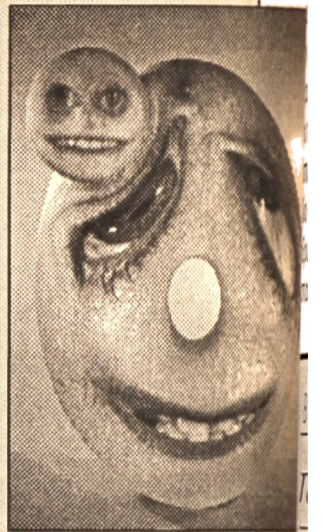
Αμερικανός καλλιτέχνης της video art Tony Oursler (γενν. το 1957 στη Νέα Υόρκη) εκθέτει την καινούργια του δουλειά, φυσική εξέλιξη της σειράς Eyes Series και Talking Heads της δεκαετίας του '90: οι γλυπτικές του απεικονίσεις από fiberglass, κράμα

τρόμου και χιούμορ, επικεντρώνονται στο ανθρώπινο πρόσωπο, το οποίο παραμορφωμένο, δύσμορφο και μεγεθυσμένο, προκαλεί τις μέχρι τώρα ισχύουσες αντιλήψεις για την ανθρώπινη μορφή.

• **Η γκαλερί Ζουμπουλάκη** (Κριεζώτου 7), την Τρίτη 10 Φεβρουαρίου, προσκαλεί για ένα ποτό στα εγκαίνια έκθεσης στην οποία συμμετέχουν οι Αϊδίνης, Κεχαγιόγλου, Κόττης, Κυριακούλης και Λάμπερτ. Διάρκεια μέχρι 21 Φεβρουαρίου

• **Η γκαλερί ASTRA** την Τετάρτη 4 Φεβρουαρίου εγκαινιάζει την έκθεση ζωγραφικής του Γιώργου Ζιάκα, με τίτλο «μικρά καλοκαιρινά τοπία». Διάρκεια μέχρι τις 21 Φεβρουαρίου.

• **Στην Ινστιτούτο Γκαίτε**, τώρα, στο πλαίσιο του Φεστιβάλ medi@terra (www.mediaterra.org), και σε συνεργασία με το «Φούρνο-Κέντρο για τον Ψηφιακό Πολιτισμό» τη Δευτέρα 2 Φεβρουαρίου θα προβληθούν έργα βραβευμένα στο διαγωνισμό «10ο Βραβείο VideoArt της πόλης Marl 2002». Ο θεσμός του βραβείου της πόλης αυτής καθιερώθηκε εδώ και 20 χρόνια και αποτελεί πλέον βασικό κομμάτι της γερμανικής καλλιτεχνικής σκηνής.

Αντί

Κωμωδία η δράμα

Μια ξεχωριστή παράσταση της τραγικωμωδίας του Νικολάι Γκόγκολ «Παντρολογήματα» παρουσιάζεται εδώ και λίγες μέρες στο θέατρο «Πορεία», συμπαραγωγή της Εταιρείας θεάτρου ΔΟΛΙΧΟΣ και του ΔΗΠΕΘΕ Κοζάνης, σε μετάφραση των Λεωνίδα Καρατζά και Δημήτρη Τάρλου, σκηνοθεσία του Στάθη Λιβαθινού, σκηνικά του Αντώνη Δαγκλίδη, κοστούμια της Κλαιρ Μπρέισγουελ, μουσική του Νίκου Πλάτανου, στίχους του Στρατή Πασχάλη και με τη συμμετοχή εξαιρετων ηθοποιών, όπως της Ταμίλα Κουλίεβα, της Ελένης Γερασιμίδου, του Άρτο Απαρτιάν, του Δημήτρη Τάρλου, κ.ά.

Ο Γκόγκολ, αυτός ο αντισυμβατικός διανοούμενος, που ζει στο πρώτο μισό του 19ου αιώνα, κατορθώνει να ευαισθητοποιεί τον σημερινό θεατή με θέματα που στην επιφάνεια μοιάζουν ξεπερασμένα, αλλά κατ' ουσίαν παραμένουν άκρως επίκαιρα. Τα «Παντρολογήματα», κωμωδία με πικρή γεύση, που κάνει το γέλιο να παγώνει στα χείλη μας, αναφέρονται στην προσπάθεια να πραγματοποιηθεί ένα συνοικέσιο «με το ζόρι». Οι δύο ήρωες-θύματα των κοινωνικών συμβάσεων, αδύναμοι και εξουθενωμένοι, την ίδια ώρα που φαίνεται να υποκύπτουν προσπαθούν εξίσου και να διαφύγουν. Το συνοικέσιο εξελί-

σεται σε φιάσκο και η αντίσταση εξομοιώνεται με τη φυγή. Η κριτική των μικροαστικών ηθών, αλλά και ελεγεία της ματαιώσης, το έργο αυτό βρίσκει ένα θαυμάσιο πλαίσιο παρουσί-σής του, καθώς η παράσταση φαίνεται να αντλεί δημιουργικά τόσο από την παρακαταθήκη της commedia dell' arte όσο και από το μελόδραμα.

Χ.Α.

B O M B I Δ Ι Α πολιτιστικής Α Φ Α Σ Ι Α Σ

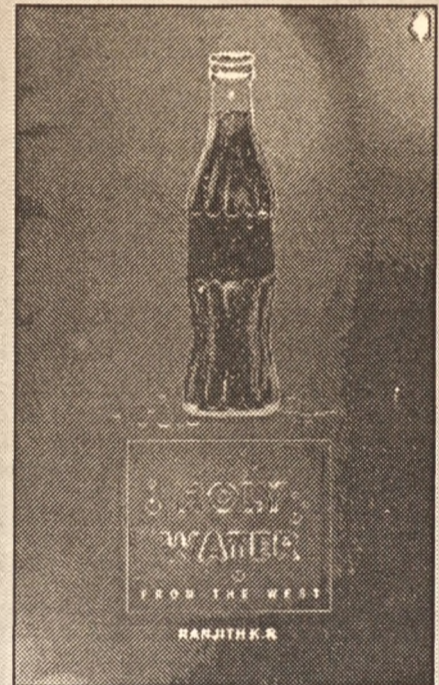
- Πώς κάνετε έτσι ρε! Outlook ήταν και πέρασε. Τώρα διασκεδάστε με τις εκλογές.
- «Το Λαύριο μπορεί, η Ελλάδα μπορεί!»
- Αρχηγέ, με το συμπάθιο, ο Θανάσης ΔΕΝ μπορεί. Αν ξέρεις κάτι σχετικά, στείλε μου e-mail: Barbara, Peristeri, hotline www.gr.
- (Υστερόγραφο: Ο Βαγγέλης, πάντως, μπορεί. Κάτι είναι κι αυτό.)
- «Σαν φοράω το κασκόλ, θα τους λέω Yes σε all», Γ.Α.Π.
- Από τους λύκους της εξουσίας και τα λυκόπουλα της (κρατικής) τέχνης οι ενάντιοι και οι αξιοπρεπείς, οι ασυμβίβαστοι και οι ιδεολόγοι ονομάζονται απαξιωτικά και συνεκδοχικά «αυτοκαταστροφικοί» (sic)!
- Πρόκειται για τα τζίνια που θεωρούν την αρπαχτή, ιδεολογία, τη μίμηση

έκφραση και τον ναρκισσισμό ευαισθησία...

- Είναι όλοι αυτοί που ψήφιζαν Σημίτη και τώρα ψηφίζουν Γιωργάκη, τρώνε στην Τούντα και πίνουν το ποτό τους στο Cosmos του Δάκη και του πρώην Πέτρου...
- Είναι όλοι όσοι κατάντησαν τη σύγχρονη ελληνική τέχνη την πιο ανυπόληπτη και την πιο παρεξηγημένη της Ευρώπης.
- Όλοι αυτοί οι θλιβεροί που έκαναν τεμενάδες στην Εμμανουέλα, τον Ευγένιο, τον Ιωακείμ, την Τζούλια και πάνω απ' όλους στον Βενιζέλο...
- Τον άνθρωπο-ολετήρα του ΥΠΠΟ.
- Ο οποίος παρ' όλα αυτά βρίσκεται στο απυρόβλητο από τους κριτικούς, τους θεωρητικούς, τους καλλιτέχνες και τους managers-υπαλλήλους της

κρατικής τέχνης.

- Όλους αυτούς, δηλαδή, που θα πάνε το Φεβρουάριο στην Arco '04 της Μαδρίτης, όπου και τιμώμενη χώρα είναι η Ελλάδα...
- Μέσα από ένα απίστευτο παζάρι και από ευτελιστικά μαγειρέματα επελέγησαν αυτοί που επελέγησαν για να μας εκπροσωπήσουν σ' αυτή τη διεθνή Foire (γκαλερί και καλλιτέχνες).
- Ένα θανατηφόρο κοκτέιλ Coca Cola art και Πασόκ διαχείρισης και ελάχιστες οι φωτεινές εξαιρέσεις αξιοπρέπειας.
- Κατ' αρχάς κομισάριοι είχαν οριστεί οι κυρίες Σάντα Παπά και Κατερίνα Γρέγου -θα θυμάστε τις σχετικές επιστολές στο Αντί- και έπειτα προστέθηκε ως ρυθμιστική τσόντα ο προσφάτως rassezpartouti θεωρητικός Ντένης Ζαχαρόπουλος.
- Τις εκδηλώσεις θα εγκαινιάσει, ποια άλλη;, η καλλιτέχνις-ορχήστρα, η post Άγγελος Παπαδημητρίου, το διαπρεπέστερο δείγμα της

Coca Cola Art στη χώρα μας και η παρασημοφορημένη από το βραβείο Δάκη.

- Από κοντά και η, άφιλη, ομάδα Χατζή-Φράγκου -ξέρετε αυτοί που διασταυρώνονται αλλά δεν αναπαράγονται- δίνει τα ρέστα της μπας και διεκδικήσει ψιχία διεθνούς καριέρας με λίγο έθνικ, λίγο φέμινιν, λίγο local και πολλή εννοιολογούρα μήπως και βγει απ' τα υπαρξιακά της αδιέξοδα.
- Φοβούμαστε πως απαξάπανατες θα έχουν την τύχη του Βούγια, αν και

Μπέκετ στην Σφενδόνη

• Το θέατρο «Σφενδόνη» (Μακρή 4, Μακρυγιάννη) ανεβάζει το θεατρικό έργο του Σάμουελ Μπέκετ «Ευτυχισμένες μέρες». Το έργο αφιερώνεται στη μνήμη της Χριστίνας Τσίγγου, η οποία είχε κάνει και την εξάισια μετάφραση. Η σκηνοθεσία έγινε από την Μίρκα Γεμεντζάκη και την Άννα Κοκκίνου και παίζουν η Άννα Κοκκίνου ως Ουίννυ και ο Στέλιος Ιακωβίδης ως Ουίλλυ. Να σημειώσουμε την εξαιρετική τυποτεχνική εμφάνιση του προγράμματος του έργου, από τις εκδόσεις «Ίνδικτος», στο οποίο προτάσσεται κείμενο του Pierre Michon από το βιβλίο του «Corps du Roi», σε μετάφραση Νίκου Παναγιωτόπουλου.

ως Έλληνες προσευχόμεθα για το αντίθετο.

- Σε ειδική τελετή, επίσης, η Βασίλισσα Σοφία θα τιμήσει με το παράσημο του Στέμματος και θα χρίσει ιππότη του τάγματος του Δον Κιχώτη τον κ. Χρήστο Ιωακειμίδα για την προσφορά του στη διεθνή τέχνη λόγω Outlook. (Στον ρόλο του Πάντσο ο κ. Τσουκαλάς.)

- Τις εκδηλώσεις θα κλείσει συγκρότημα Τσιγγάνων από τη Θεσσαλονίκη που θα χορέψουν μαζί με τον υπουργό Πολιτισμού το μουσικό δρώμενο «Η χειμερία νάρκη της αρκούδας της Πίνδου».

- Συμβολικό έργο, που αναφέρεται στη γενικότερη χειμερία νάρκη η οποία έχει προσβάλει ιδεολογικά τη χώρα λόγω Πασόκ, αλλά και στην αναγκαστική νάρκη του δημοφιλούς υπουργού μετά τις εκλογές.

- Στον ανωτέρω χορό ο υπουργός θα φοράει μεταξωτό κασκόλ που του έφερε ως δώρο από τη Βομβάη το Ελληνικό Forum.

- Το κασκόλ φέρει την εξής

επιγραφή: *Forum το για να 'σαι, για να με θυμάσαι (Γιαβρούμ, κουζούμ).*

- Ούτε ψύλλος στον κόρφο του Χρήστου Λάζου του ΕΚΕΒΙ, που έπεσε στο στόχαστρο του Δαρδανού.

- Φαίνεται πως το πρώην αριστερό παιδί έχει περιπέσει σε μεγάλες αμαρτίες. Οψόμεθα.

- Στην Ινδία κάνει θραύση ένα μικρό βιβλίο που απαριθμεί τα κατορθώματα της Coca Cola σ' ολόκληρο τον πλανήτη από την Κολομβία ως τον Γάγγη.

- Μεταξύ των άλλων αναφέρονται εκτελέσεις συνδικαλιστών που αντιστρατεύονται τις εντολές της ηγεσίας, φυλετικές διακρίσεις εναντίον των μαύρων εργατών, μόλυνση των καλλιεργειών και εξάντληση των υδάτινων φυσικών πόρων.

- Τίτλος του *Holy Water from the West* και συγγραφέας του ο δημοσιογράφος K.R. Ranjith.

- Τους καίει βλέπετε που από την *Colonisation* πέρασαν στην *Cola-nisation*, την *Coca Culture*.

- Εκεί διαβάσαμε πως την περασμένη δεκαετία η Coca Cola υπένδυσε περισσότερο από ένα δισεκατομμύριο δολάρια στην Ινδία, ενώ μόλις για το 2003, 100 εκατομμύρια δολάρια επιπλέον.

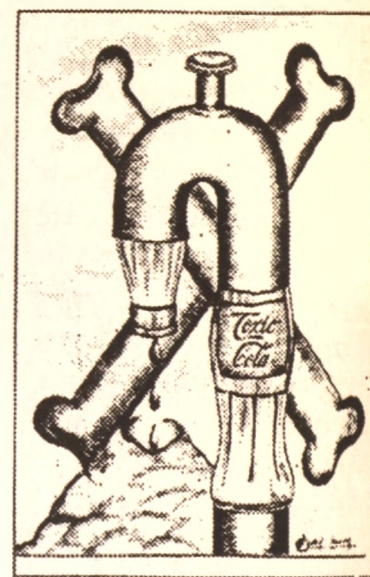
- Απ' την άλλη πλευρά, η Coca Cola δαπανά ένα δισεκατομμύριο δολάρια παγκοσμίως μόνο για διαφήμιση.

- Θυμάστε το «always Coca Cola»; (Πάντα Κόκα Κόλα!)

- Στο βιβλίο επίσης αναφέρεται πως το 2000 θάφτηκαν «ασφαλώς και οικονομικά» 5.000 τόνοι τοξικών αποβλήτων ως φυτοφάρμακα στις περιοχές Kerala, Pollachi και Tamilnadu,

- Στην Ινδία οι διαμαρτυρόμενοι εναντίον των αυθαιρεσιών της πολυεθνικής αυτής εταιρείας συντάσσονται υπό την οργάνωση NAPM (National Alliance of Peoples Movement), η οποία και υπερασπίζεται τα δικαιώματα των ιθαγενών

PEOPLE'S FORUM AGAINST COCA-COLA

απέναντι στα κλομπ των ανδρών ασφαλείας της Coca Cola.

- Στο ίδιο βιβλίο διαβάσαμε και την εξής ιστορία που υπογράφει ο επίσκοπος των σκλάβων Desmond Tutu:

Όταν ήρθαν οι ιεραπόστολοι στην Αφρική αυτοί είχαν τη Βίβλο και εμείς τη γη μας. Έπειτα μας είπαν «Κλείστε τα μάτια και προσευχηθείτε». Όταν τ' ανοίξαμε εμείς είχαμε τη Βίβλο και αυτοί τη γη μας.

- Coca Cola Religion! Μανωλάκης ο Βομβιστής

ΒΛΑΣΦΗΜΗ ΤΕΧΝΗ

Η τάξη των πολιτικών φαίνεται ότι δεν αρκείται να διακονεί την «τέχνη του εφικτού» –δηλαδή την πολιτική–. Αναλαμβάνει να εμπεδώσει στην πράξη το ρητό «όπου δεν πίπτει λόγος, πίπτει ράβδος» κάνοντας γνωστόν προς το ποίμνιον των ψηφοφόρων ότι ένας πολιτικός έχει την δικαιοδοσία ελέγχου και ταυτόχρονα επέμβασης επί παντός επιστητού. Πρόσφατο παράδειγμα η απόφαση του Ισραηλινού πρέσβη στη Στοκχόλμη να καταστρέψει ένα έργο τέχνης, που συμπεριλαμβανόταν σε έκθεση στη σουηδική πρωτεύουσα επειδή έκρινε ότι αυτό εκθειάζε τις επιθέσεις αυτοκτονίας των Παλαιστινίων. Το έργο παρουσίαζε ένα μικρό πλοίο να πλέει σε μια τετράγωνη λίμνη με κόκκινο σαν αίμα νερό, ενώ στο πλοίο ήταν τοποθετημένη η φωτογραφία μιας παλαιστίνιας καμικάζι. Μια κραυγαλέα μορφή αυτοδικίας η οποία όμως παύει να εκπλήττει όταν επισύρει μια μεγαλόστομη αιτιολόγηση. Οι θεματοφύλακες της ηθικής τάξης πάντα επικαλούνται την σιωπηρή ανοχή της κοινής γνώμης. Σπεύδουν να αναλάβουν πρωτοβουλίες μετουσιώνοντας πρόωρα και μάλλον εκβιαστικά τις κυοφορούμενες ανησυχίες και ενοχλήσεις μιας κοινωνίας για θέματα τα οποία διατηρεί συγκεχυμένη εικόνα. Αναλαμβάνουν να γνωμοδοτήσουν για το εάν το συγκεκριμένο ή κάποιο άλλο έκθεμα αποτελεί έργο τέχνης. Ο κ. Έβερετ ερμηνεύοντας κατά το δοκούν την «οργή» του ανώνυμου και προσβεβλημένου-πλήθους απείλησε να κατεβάσει ο ίδιος ένα πίνακα στην έκθεση «OUTLOOK» πριν από λίγο καιρό στην Αθήνα. Αστείότητες μικρής σημασίας που ρίχνουν το απαραίτητο «αλατοπίπερο» στην πεζότητα της πολιτικής, θα μπορούσε να είναι ένας συγκρατημέ-

νος αντίλογος. Και εάν δεν το αποτόλμησε αυτό ο κ. Έβερετ, ο ισραηλινός πρέσβυς έσπευσε να δράσει σαν να είχε πληροφορηθεί για τις προθέσεις του εν Αθήναις βετεράνου πολιτικού. (Η ζωή αντιγράφει την τέχνη ή το αντίθετο; Μέγα το μυστήριο). Η χειροδικία συγκαταλέγεται στις καλές τέχνες ώστε να προκαλεί το ενδιαφέρον ακόμη και ενός πολιτικού; Για τους εξεγερμένους φοιτητές του Μάη του '68 –όπως έγραφαν σε μιαν αφίσα τους– το να πλακώνονται στο ξύλο με τις αστυνομικές δυνάμεις αυτό αποτελούσε μια μορφή «καλής και ευγενούς τέχνης». Η μόνη τέχνη με την οποία θα μπορούσαν να γίνουν θετικοί αγωγοί επικοινωνίας με τους κατασταλτικούς μηχανισμούς δεν ήταν άλλες από τις ροπαλομαχίες και τον πετροπόλεμο. Η αποκαθήςωση ενός έργου τέχνης είναι η έκφραση φόβου απέναντι στην διακριτική κριτική, στην επιμονή της τέχνης να κερδίσει την θέση που της αναλογεί στο ιστορικό γίνεσθαι. Η ισραηλινή κυβέρνηση εφαρμόζει σταδιακά μια ολοένα και πιο αδιάλλακτη πολιτική στα παλαιστινιακά εδάφη. Αυτό την καθιστά ευάλωτη σε οποιαδήποτε εξωγενή κριτική αμφισβήτηση η οποία μεταφράζεται ως άλλη μια απειλή για την μελλοντική επιβίωση του κράτους του Ισραήλ. Αυτό που αρνείται να κατανοήσει ένας πολιτικός είναι ότι η τέχνη δεν συμβαδίζει με τις φιλοδοξίες του και πολύ περισσότερο δεν είναι ένα μέσο που ρυθμίζει τις διακυμάνσεις της πολιτικής ζωής. Δεν ρίχνει, ούτε ανεβάζει κυβερνήσεις. Ε, αφού δεν έχει και τόση σημασία για αυτούς ας τους ρίχνουν που και που από ένα χέρι ξύλο (για να γίνονται οι καλλιτέχνες πιο «κοινωνικοί»).

Σ. Λέτσιος

Η Απανεμιά γίνεται σαραντάρρα

Τι εστί Απανεμιά; Η μακροβιότερη μπουγάτ που φέτος κλείνει τα σαράντα και εξακολουθεί να επιμένει ποιοτικά κόντρα στην πολιτιστική βαρβαρότητα που έχει επιβληθεί από τις πολυεθνικές διακογραφικές εταιρείες και τα ραδιοτηλεοπτικά γιουσουφάκια τους. Ένας χώρος που λες και παραμένει ανέγγιχτος από το πέρασμα του χρόνου. Διακοσμημένη με πίνακες του Ρίτσου, του Σικελιανού, του Βάρναλη, του Σεφέρη, του Καβάφη και του Παλαμά με τα πρώτα βιβλία τους παραδίπλα και δύο πίνακες του Θ. Τζίφα, όπου στον πρώτο υπάρχουν οι μορφές του Θεοδωράκη, του Χατζηδάκι, του Ξαρχάκου, του Λοΐζου και του Μαρκόπουλου και στο δεύτερο οι παρέα των βάρδων του ρεμπέτικου με τους Τσιτσάνη, Μάρκο, Στράτο κ.ά.

Κάπου στο βάθος η φωτογραφία του Τσε, που αποπνέει μια μελαγχολική αισιοδοξία, όσο κι αν ακούγεται αντιφατικό. Μήπως δεν ζούμε σε εποχή σύγχυσης και αντίφασης; Από τα ζιβάνγκο στα κασκόλ, από το Μαρξισμό στον Φουκογιάμα. Όταν η νύχτα απλώσει το δίκτυ της στη νεφούπολη, ζευγάρια και παρέες εικοσάρηδων ανηφορίζουν στο δρομάκι της Θόλου της Πλάκας, για να πάρουν μέρος σε μια μοναδική μυσταγωγία που δεν βρίσκουν στα

λαμπερά μαγαζιά της Παραλιακής, της Συγγρού και της οδού Πειραιώς. Με τους νταβατζήδες-παρκαδόρους, τους γορίλες του Face Control, τις αστρονομικές τιμές και την απύθμενη ηχορύπανση.

Καπετάνιος της γαλέρας της Απανεμιάς από τα τέλη της δεκαετίας του εξήντα, ο νεοκυματικός συνθέτης Βαγγέλης Ντίκος. Επιμένει να τραγουδά «Άξιον Εστί» και Χατζηδάκι συμπαρασύροντας το φοιτητόκοσμο σ' άλλα ταξίδια μακριά από Γκούτσι φορέματα. Σταθεροί συνεργάτες του την τελευταία δεκαετία ο Βολιώτης τραγουδοποιός Βαγγέλης Κορομήλης, «κολλημένος» με τον Λοΐζο, τον Ξαρχάκο και τον Μικρούτσικο, με μια μοναδική φωνή που ελάχιστοι διαθέτουν και σίγουρα απέχει έτη φωτός από τους μιντιακούς «συναδέλφους» του. Στην παρέα και η Εύη Ντίκου, στην κυριολεξία γέννημα-θρέμμα της μπουγάτ μια και στους χώρους της κυκλοφορούσε από μικρό κοριτσάκι. Με επιλογές σύγχρονων αλλά ποιοτικών τραγουδιών δίνει το δικό της στίγμα στο πρόγραμμα το οποίο κλείνει ο «επεισοδιακός» Θεόφιλος Μήτσης με μια αριστουργηματική επιλογή από ρεμπέτικα και λαϊκά.

Κι όταν φτάσει το τέλος, κάπου στα χαράματα, που έχει ξεκινήσει από τις δέκα κα-

νείς δεν θέλει να προσγειωθεί στην πραγματικότητα και να φύγει. Καλλιτέχνες και θαμώνες έχουν γίνει ένα. Μια παρέα που τραγούδησε και –όχι σπάνια– χόρεψε μαζί σε μια «γιάφκα της κουλτούρας», όπως την αποκαλεί ο Χρήστος, που ένα τροχαίο του στερεί τη δυνατότητα να ανηφορήσει προς τα κει τον τελευταίο μήνα (αλλά όχι για πολύ). Μπορεί κάποιος να έχει δοκιμαστεί στο μικρόφωνο και κάποιος άλλος να απαγγείλει στίχους. Όλα μπορούν να συμβούν.

Πολλοί από τους θαμώνες είναι τακτικοί και δίνουν το παρόν δύο και τρεις φορές τη βδομάδα. Μάλιστα υπάρχουν και οι «ιπτάμενοι» που έρχονται για μια βραδιά από τη Θεσσαλονίκη, τη Μυτιλήνη, τη Ρόδο για να γεμίσουν τις μπαταρίες τους και να επιστρέψουν την άλλη μέρα στη βάση τους. Αν βαρεθήκατε τα προκάτ προγράμματα, τα καρφίτσωμένα χαμόγελα, τα στρας φορέματα άφωνων αηδών, τα ακριβά πλαστικά σώου που προσπαθούν να καλύψουν το κενό του περιεχόμενου με την απαστράπτουσα μορφή, βάλτε πλώρη προς την Απανεμιά. Υπάρχουν πολλές πιθανότητες να μπειτε στη μεγάλη οικογένεια. Ούτως ή άλλως μόνο χαμένοι δε θα βγείτε.

Νίκος Μολυβιάτης

‘Ένα μικρό ζήτημα έλληνικῆς τυπογραφίας

«A. Miliarakis, Βασίλειος Διγενῆς Ακρίτης. Έποποιία τῆς 10ῆς ἡκατονταετηρίδος κατὰ τὸ ἔν Ἄνδρῳ ἀνευρεθῆς χειρῶγραφον (*Vasilios digénis Akritas. Épopée du Xe siècle selon le manuscrit trouvé à Andros*), Athènes, 1881».

Ἡ βιβλιογραφικὴ αὐτὴ ἀναγραφή πού τυπώνεται στὴ σελίδα 249 τῆς ἔκδοσης L' Akrite, L'épopée byzantine de Digénis Akritas, version grecque traduite du grec par Paolo Odorico, version slave traduite du vieux slave par Jean-Pierre Arrignon, suivies du Chant d'Armouris, traduit du grec par Homère-Alexandre Théologitis, Postface de Paolo Odorico, Ouvrage publié avec le soutien de la Fondation Alexander S. Onassis, "Anacharsis" [Éditions, Toulouse 2002] εἶναι ἀντιπροσωπευτικὴ καὶ ἄλλων ἑλληνικῶν τυπωμένων ἀναγραφῶν στὸν τόμο αὐτό, πολλές ἀπὸ τίς ὁποῖες ἔχουν πολλαπλά τυπογραφικὰ λάθη.

Τυπογραφικὰ λάθη πού γιὰ μένα εἶναι ἓνα μυστήριον, ἀφοῦ στὸ προκείμενον οὔτε ἡ ἑλληνομάθεια οὔτε ἡ ἐπιστημονικὴ ἐπάρκεια τῶν συντελεστῶν τῆς ἔκδοσης εἶναι συζητήσιμες (καὶ δὲν ἀμφιβάλλω οὔτε γιὰ τὴν ἐπαγγελματικὴ συνείδηση τοῦ ἐκδότη – τὸ συμφέρον τοῦ ἐπιβάλλει κάθε προσπάθεια γιὰ νὰ ἀποφεύγονται τέτοια παραπτώματα).

Ἄκόμα καὶ ἐπιφανέστατες σειρές, ὅπως ἡ «Πλειάδα» τῶν ἐκδόσεων Γκαλιμάρ, γίνονται κάποτε κακέκτυπες ἀπὸ τὰ πολλαπλά τυπογραφικὰ λάθη πού τρυπώνουν στὰ ἑλληνικὰ χωρία τους. Ἔχω σὲ αὐτὴ τὴ σειρά μία ἔκδοση, τοῦ 1955, ξανατυπωμένη τὸ 1978, τῶν ἔργων τοῦ Ραμπελέ. Στὸν πρόλογο τοῦ συγγραφέα, στὸ τέταρτο βιβλίον, ὑπάρχει τὸ χωρίο «Ἰατρὸς ἄλλων, αὐτὸς ἔλκεσι βρῦων» (σελίδα 524) καὶ ὁ φιλολογικὸς ἐκδότης σημειώνει πὺς πρόκειται γιὰ στίχο τοῦ Εὐριπίδη, τὸν ὁποῖο σχολιάζει ὁ Ἔρασμος. Χωρὶς ἀρμοδιότητα γιὰ κανέναν ἀπὸ τοὺς τρεῖς, Ραμπελέ, Εὐριπίδη, Ἔρασμο, ἓνας κοινότατος ἀναγνώστης, ἀναρωτιέμαι ἂν οἱ δύο ἀνορθογραφίες πού βλέπω εἶναι δικές τους ἢ ἂν ὀφείλονται σὲ κάποιον ἄλλον ἢ σὲ κάτι ἄλλο, ἀκόμα καὶ μήπως τίς φκιάχνω στὸ κεφάλι μου ἐγὼ λόγῳ ἀναρμοδιότητάς μου. Ἀλλὰ ἤδη ἀπὸ τὸ κεφάλαιο 14 τοῦ τρίτου βιβλίου (σελίδα 380) στὸ χωρίο «ἐχθρῶν ἄδωρα δώρα», γιὰ τὸ ὁποῖο ἐπίσης μέ ἔχει κατατοπίσει ὁ φιλολογικὸς ἐκδότης πὺς ἔρχεται ἀπὸ τὸν Ἔρασμο, ὁ ὁποῖος τὸ παίρνει ἀπὸ τὸν Σοφοκλῆ, ἔχω ἀρχίσει νὰ πιστεύω –ξέρετε πόσο κάνει ἓνας τόμος τῆς «Πλειάδας»;– πὺς μία περισπωμένη ἐδῶ, μία βαρεία ἐκεῖ μοῦ κοστίζει ὁ τόνος ἀηδόνι καὶ εἶναι κάμποσα τὰ ἑλληνικὰ τοῦ Ραμπελέ καὶ τὰ λάθη πού ἀφήνει ὁ... Πράγματι, ποιὸς ἀφήνει νὰ περάσουν αὐτὰ τὰ λάθη –ὁ φιλολογικὸς ἐκδότης; –ὁ τυ-

CONCOURS DE TYPOGRAPHIE

PROCÈS-VERBAL

Lu dans l'Assemblée générale du 5 avril 1888.

Le 13 mars 1888, à quatre heures, la commission se réunit à la Bibliothèque pour entendre le rapport des membres correcteurs et arrêter les résultats du concours.

Le président constate avec satisfaction qu'à une exception près, tous les ouvriers et élèves inscrits ont subi l'épreuve, savoir : dix-sept compositeurs sur dix-sept, et douze apprentis sur treize. Les opérations se sont accomplies avec le plus grand ordre et dans le temps prescrit.

Compositeurs ouvriers. — La commission, après avoir pris connaissance des résultats de la correction, décide qu'il y a lieu d'accorder des récompenses dans l'ordre suivant, aux épreuves portant les devises ἰδὸνῆ, αἰχμῆ, κισθάρη.

L'enveloppe cachetée, qui renferme les fiches signées par les candidats et reproduisant les devises, étant ouverte, il résulte du rapprochement de ces fiches avec les épreuves que les récompenses doivent être décernées, savoir :

1er prix : Jomat (Eugène), Imprimerie Lahure.

2e prix : Charles (Eugène-Alfred), Imprimerie nationale.

Mention honorable : Prieur (Alphonse), Imprimerie Delalain.

L'épreuve signée par M. Leclère (Émile), de l'Imprimerie Lahure, avait mérité une mention très honorable qui n'a pu être maintenue, M. Leclère ayant obtenu, l'an dernier, un prix partagé.

Les deux premières épreuves ayant un mérite presque égal, la commission demande que la médaille (bronze) de l'Association soit décernée aux deux lauréats.

Apprentis. — La même opération, en ce qui concerne les apprentis, donne lieu aux constatations suivantes :

Des récompenses seront accordées aux épreuves inscrites sous les devises πέννη, δισμῆ, ἑπτα, θυμῆ.

1er livret : Colas (Célestin-Esther), Imprimerie nationale.

2e livret : Selin (Charles), Imprimerie nationale.

Mentions honorables : Béliard (Jean-Auguste), Imprimerie nationale; Dufraix (Henri), Imprimerie Chaix. --

Relativement à la valeur de ce troisième concours, la commission estime qu'il n'est pas inférieur aux deux précédents, dont elle avait été très satisfaite.

La Commission,

CH. RUELLE.

C. HUIT.

Le Président,

CH. GLACHANT.

Ἡ ἔκδοση γιὰ τὸν διαγωνισμό τοῦ 1892: τυπογραφικὴ τέχνη μεκείμενα τῆς ἐλληνικῆς γλώσσας .

πογράφος; –ὁ διορθωτής; –ὁ ἐπιμελητής;

Σὲ αὐτὴ τὴ συλλογικὴ, ἀλληλέγγυα διαδικασίᾳ πού εἶναι ἡ παραγωγή ἑνὸς βιβλίου, ὁ τυπογράφος, ὅποια μορφή καὶ ἂν παίρνει στὶς μέρες μας, παραμένει, νομίζω, ἓνας κρικός ἀναντικατάστατος. Τὰ σημερινὰ τεχνολογικὰ μέσα μπορεῖ νὰ βάζουν στὰ χέρια ἑνὸς ἀπὸ τοὺς παραγωγούς τοῦ βιβλίου, σημαντικότετου, τοῦ συντάκτη ἢ τοῦ συγγραφέα, μίᾳ τεχνικῆ δυνατότητά, πού πρὶν ἀπὸ εἴκοσι

χρόνια δέν τήν εἶχε, σπανιότατα ὅμως, καί κατ' ἐξαιρέση θά ἔχει καί τήν τεχνική ἐπάρκεια. Ὁ τυπογράφος ἔχει πάντα τήν ἐπάρκεια νά δώσει στό ἔστω ἠλεκτρονικό σήμερα χειρόγραφο τήν τελειωμένη μορφή του. Καί σέ σχέση μέ τήν ἑλληνική τυπογραφία, μέσα σέ ἕνα ξενόγλωσσο περιβάλλον, βρῆκα ιδιαίτερα ἐνδιαφέρουσα τήν ἱστορία τῶν «διαγωνισμῶν τυπογραφίας» πού διοργάνωνε στά τέλη τοῦ 19ου αἰῶνα ὁ σύλλογος γιά τήν προώθηση τῶν ἑλληνικῶν σπουδῶν στή Γαλλία. Ἔτυχε νά δῶ τά πρακτικά αὐτῶν τῶν διαγωνισμῶν γιά τά χρόνια 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 καί 1896, ὅλα δημοσιευμένα στό περιοδικό *Revue des Études grecques*. Τό ἔτος 1888 συμμετεῖχαν δέκα ἐφτά (17) μάλιστα στοιχειοθέτες καί δώδεκα (12) μαθητευόμενοι, ὀκτώ (8) στοιχειοθέτες καί δέκα τρεῖς (13) μαθητευόμενοι τό ἔτος 1889, ἐπτά (7) καί ἔντεκα (11) τό ἔτος 1890, δέκα τέσσερις (14) καί δέκα ὀκτώ (18) τό ἔτος 1891, δέκα ὀκτώ (18) μάλιστα ἀπό τό Παρίσι καί δώδεκα (12) στήν ἐπαρχία τό ἔτος 1892 καθώς καί εἴκοσι (20) μαθητευόμενοι, τό ἔτος 1893, δέκα ἑννιά (19) μάλιστα στόν διαγωνισμό στό Παρίσι, τέσσερις (4) στό Μπορντό, ἕνας (1) στή Λίλ, ἕνας (1) στό Νανσί, ἕνας (1) στήν Τουλούζ, δέκα ἔξι (16) μαθητευόμενοι στό Παρίσι, καί πέντε (5) στό Μπορντό, τό 1894 καί τό 1896 διαγωνίστηκαν ἑννιά (9) στοιχειοθέτες στό Παρίσι, τέσσερις (4) στό Μπορντό, τρεῖς (3) στό Πουί, τρεῖς (3) στήν Τουλούζ καί δέκα (10) μαθητευόμενοι στό Παρίσι καί δύο (2) στό Μπορντό.

Οἱ διαγωνιζόμενοι συμμετεῖχαν καθένας μέ ἑλληνικό ψευδώνυμο: «Κόσμος», «Κιθάρα», «Ἄγορά», «Νόμος», «Χορός», «Μέλος», «Τεχνίτης» κ.ἄ. Ἀπό τήν ἐκθεση γιά τό διαγωνισμό τοῦ 1892 μαθαίνουμε πώς τήν χρονιά αὐτή τό ζητούμενο ἦταν ἡ στοιχειοθεσία σέ δύο ὥρες μιᾶς σελίδας στά ἑλληνικά (40 στίχοι ἀπό τόν Ὅμηρο). Τό ἔπαθλο γιά τόν πρῶτο καί τόν δεύτερο στοιχειοθέτη ἦταν τιμητικό

δίπλωμα, κάποτε τό μετάλλιο τοῦ συλλόγου γιά τήν προώθηση τῶν ἑλληνικῶν σπουδῶν – τό ἔπαθλο γιά τούς μαθητευόμενους, πάλι δύο, πρῶτος καί δεύτερος, ἦταν διβλιᾶριο ταχυδρομικοῦ ταμειυτήριου (ἄγνωστο γιά μένα τό ποσό). Ἀπονέμονταν καί κάποιες εὐφημες μνεῖες. (Ἄγνοῶ τόν κανονισμό τοῦ διαγωνισμοῦ, κάποιες ἐνδείξεις ὅμως δηλώνουν πώς ἦταν σχετικά αὐστηρός, π.χ. ἕνας διαγωνιζόμενος γιά δεύτερη χρονιά πού ἐρχόταν σέ θέση κατώτερη ἀπό αὐτήν τῆς προηγούμενης συμμετοχῆς ἔχανε τά δικαιώματά του.)

Ἄς ἀναφέρω τούς βραβευθέντες στοιχειοθέτες γιά τήν χρονιά 1891: 1ο βραβεῖο: Κυρία Γκαγιάρ (Ζοζεφίνα) τοῦ τυπογραφείου Λαῖρ· 2ο βραβεῖο ἀπό κοινοῦ ὁ κύριος Τερνάρ (Λουί) τοῦ ἐθνικοῦ τυπογραφείου καί ἡ δεσποινίς Ντεσέρ (Αὐγουστίνα) τοῦ τυπογραφείου Λαῖρ. Εὐφημες μνεῖες: Οἱ κύριοι Ντιβάλ (Πόλ) τοῦ τυπογραφείου Λαῖρ, Μπουτάλ (Ὁγκίστ) τοῦ ἐθνικοῦ τυπογραφείου.

Δέν εἶμαι σέ θέση νά πῶ ἂν ὁ διαγωνισμός αὐτός μέ πρωτοβουλία τοῦ συλλόγου γιά τήν προώθηση τῶν ἑλληνικῶν σπουδῶν στήν Γαλλία τήν ἐποχή ἐκείνη ἦταν σύμπτωμα ἢ καί αἰτία μιᾶς γενικότερης κατάστασης. Δέν εἶμαι κἀν σέ θέση νά ξεκαθαρίσω, οὔτε γιά ἐμένα τόν ἴδιο, ἂν εἶναι κάπως δάσιμη ἢ ἐντύπωσή μου πώς τά ἑλληνικοῦ ἐνδιαφέροντος (καί μέ ἑλληνικά χωρία) δημοσιεύματα στόν φιλολογικό τύπο τῆς ἐποχῆς εἶναι πράγματι πιό φροντισμένα τυπογραφικά (καί μέ ἐλάχιστα λάθη). Θέλω ὅμως νά πῶ μέ ἀφορμή καί αὐτή τήν ἱστορία τοῦ «διαγωνισμοῦ τυπογραφίας» πώς ἀναρωτιέμαι ἂν κάποια παρόμοια, ἀσφαλῶς προσαρμοσμένη στά σημερινά, πρωτοβουλία τῶν ἐπιστημονικῶν ἐταιρειῶν τῶν ἑλληνιστῶν δέν θά μπορούσε νά ἔχει ἐπωφελεῖς γιά τόν τομέα τους ἐπιπτώσεις.

ΝΙΚΟΣ ΓΟΥΛΑΝΔΡΗΣ

Κ Υ Κ Λ Ο Φ Ο Ρ Ε Ι

Νίκος και Αργυρώ Κοκοβλή:

ΑΛΛΟΣ ΔΡΟΜΟΣ ΔΕΝ ΥΠΗΡΧΕ

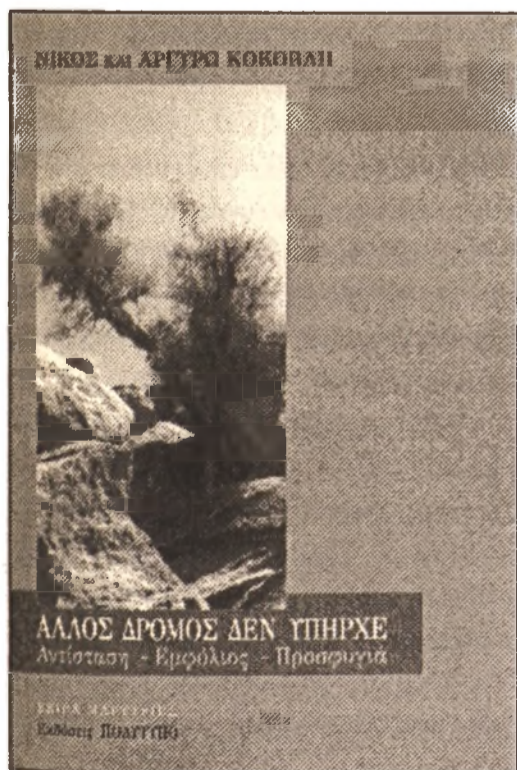
Αντίσταση - Εμφύλιος - Προσφυγιά

Η ιστορία του Νίκου και της Αργυρώς Κοκοβλή όπως την ζωντανεύουν οι ίδιοι. Ξεκινά από την προσφυγιά της Μικράς Ασίας και συνεχίζει στα χρόνια της Κατοχής και της Αντίστασης στην Κρήτη. Αρχίζουν οι διώξεις, ο Εμφύλιος, το κυνηγητό των διαλυμένων τμημάτων του Δ.Σ. με τη δεκαεξάχρονη παρανομία σε σπηλιές και κρύπτες στα βουνά των Λευκών Ορέων, η δραματική απόδραση στην Ιταλία. Το

περιπετειώδες ταξίδι μέσω Ελβετίας, Αυστρίας και Ουγγαρίας μέχρι την ΕΣΣΔ. Η άφιξη στην Τασκένδη. Η αποκάλυψη της σοβιετικής πραγματικότητας. Οι περιορισμοί. Επιστροφή στην πατρίδα ύστερα από 14 χρόνια. Μια απίστευτη σε δραματικά γεγονότα ανθρώπινη ιστορία. Ένα μάθημα εγκαρτέρησης και ανθρωπιάς.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΟΛΥΤΥΠΟ

Δημοχάρους 60, Αθήνα 115 21 • τηλ: 210-7232819, φαξ: 210-7226107,
e-mail: chrapou@otenet.gr

*Σαν το Μπαρόκ είμαστε κι εμείς, ξέφρενοι δημιουργοί
εικόνων· κρυφά όμως είμαστε εικονοκλάστες. Όχι απ'
αυτούς που καταστρέφουν τις εικόνες, αλλά από εκείνους
που κατασκευάζουν ποταμούς εικόνων στις οποίες δεν
υπάρχει τίποτε να δεις.*
Jean Baudrillard

Από τη Μόσχα στο Παρίσι via Βομβάη

Oleg Kulik, I love Europe, Europe doesn't love me, Βερολίνο 1996.

ΔΙΑ-ΑΙΣΘΗΤΙΚΟ

Ζούμε σε μια εποχή μετάβασης· το καινούργιο κυφορείται με ωδίνες, το παλαιό δεν έχει ακόμη τελευτήσει. Δέσμοι μιας προκάτ άποψης για την τέχνη που την προωθεί επιτυχώς ο κυρίαρχος μηχανισμός (αγορά, γκαλερί, μουσεία, σχολές, έντυπα, cultural managers, επιμελητές), φοβόμαστε να ξαναθέσουμε το ερώτημα: «Τι είναι τέχνη;» και «γιατί τέχνη σήμερα;» μήπως

και το κράτος του ωραίου –παραγωγός πολιτισμού θυμώσει και δεν προβεί στις υπεσχημένες επενδύσεις. Λέει πάλι ο Baudrillard (Η Διαφάνεια του κακού, Δοκίμιο πάνω στα ακραία φαινόμενα, Εξάντας-Νήματα, μεταφρ. Ζήση Ζαρίκα, σελ. 18-19): «Δεν υπάρχει πια πρωτοπορία, ούτε πολιτική, ούτε σεξουαλική, ούτε καλλιτεχνική που να ανταποκρίνεται σε μιαν ικανότητα πρόβλεψης/προεξόφλησης και άρα σε

μια δυνατότητα ριζικής κριτικής εν ονόματι του πόθου, της επανάστασης, της απελευθέρωσης των μορφών. Αυτό το επαναστατικό κίνημα παρήλθε... Ομοίως η τέχνη δεν πέτυχε να υπερβεί τον εαυτό της, σύμφωνα με την ουτοπία των νέων καιρών, καθιστάμενη ιδεώδης μορφή ζωής (στο παρελθόν δεν όφειλε να ξεπεράσει τον εαυτό της προς μια ολότητα, διότι η ολότητα ήταν ήδη εκεί και ήταν θρησκευτική). Δεν αυτοκαταργήθηκε μέσα σε μια υπερβατική ιδεατότητα αλλά μέσα σε μια γενική αισθητικοποίηση της καθημερινής ζωής. Εξαφανίστηκε προς όφελος μιας καθαρής κυκλοφορίας των εικόνων, μέσα σε μια δια-αισθητική της κοινοτοπίας...»

Μετά το Dada, και τον Duchamp, δηλαδή μετά την άρνηση του κανόνα ως προς το αισθητικό παιχνίδι, η τέχνη διαμορφώνει ένα κοινό που διακατέχεται μεν από μια Bildungshunger (πείνα για εικόνες), αλλά που αδυνατεί να συλλάβει την αρχή του αισθητικού καθορισμού των πραγμάτων, καθώς είναι ανίκανο να μεταστοιχειώσει δημιουργικά τις δυσοίωνες «αξίες» που προκαλούσαν τον Nietzsche στα αγωνιώδη του «φιλοσοφικά αποσπάσματα».

Πάλι ο Baudrillard (σελ. 25): «... Οι περισσότερες από τις σημερινές εικόνες, βίντεο, ζωγραφική, πλαστικές τέχνες, οπτικοακουστικά μέσα είναι κυριολεκτικά εικόνες στις οποίες δεν υπάρχει τίποτα να δεις, εικόνες χωρίς ίχνη, χωρίς σκιά, χωρίς συνέπειες. Αυτό που ψυχανεμιζόμαστε βλέποντάς τις είναι ότι πίσω από την καθεμιά απ' αυτές τις εικόνες κάτι έχει εξαφανιστεί. Μόνο αυτό τελικά είναι τούτες οι εικόνες: το ίχνος κάποιου πράγματος που έχει εξαφανιστεί... Είναι η απάληψη –με τη μορφή τέχνης ακόμη– κάθε αισθητικής σύνταξης...» Αληθινά, στο «Μαύρο Τετράγωνο» του Malevich υπάρχει αισθητική σύνταξη, αυτό δηλαδή που ελλείπει από τους μονοχρωμικούς πίνακες του Yves Klein του R. Rayman ή του J. Turrell και που βοά για ένα σταμάτημα, ένα τέλμα. Αυτό που ήταν αρχή το 1913 για τον Malevich, στην εποχή μας με τη δραματική της επιτάχυνσης συνιστά μιαν αδράνεια: «Λες και αυτό που αναπτύχθηκε υπέροχα επί κάποιους

Vladimir Dubosarsky, Η Γιορτή του θερισμού, 1995, λάδι σε καμβά 200x450 εκ.

αιώνες, ξαφνικά ακινητοποιήθηκε, παρέλυσε μπροστά στην ίδια του την εικόνα, και στον ίδιο του τον πλούτο...» (ό.π. αν. σελ. 23).

GLOCAL

Ό,τι συμβαίνει σε παγκόσμιο (global) επίπεδο αντανακλάται άμεσα ή έμμεσα και σε τοπικό (local), ώστε να παράγονται ταυτόσημες υβριδικές μορφές μιας μετα-τέχνης προς άμεση κατανάλωση. Βασικά χαρακτηριστικά αυτής της Glocal art είναι η φαντασμαγορία της μορφής και η αυτοεξάντλησή της σε μια σειρά γραμμικών πληροφοριών που δεν ανάγονται σε καμιάν ουσία πνευματικότητας. Λέει ο Warhol, χαρακτηριστικό δείγμα αυτής της μετα-τέχνης: «Η τέχνη είναι παντού, άρα δεν υπάρχει πλέον, ο καθένας είναι μεγαλοφυής, όλα τα έργα είναι ωραία, δεν έχω να διαλέξω, όλα τα έργα του καιρού μας είναι ισάξια». Αυτός ο κυνικός αγνωστικισμός διασπά και την τελευταία ηθική αντίσταση υπέρ μιας ηθικής της αγοράς, και υπέρ μιας αιεφόρου κατανάλωσης δια-αισθητικών μορφών. Χωρίς να μας επιτρέπεται ή να θέλουμε να έχουμε αισθητικές πεποιθήσεις, υποχρεωνόμαστε να τις οικειοποιηθούμε όλες. Αυτός ο τραβετισμός των μορφών μπορεί να ανι-

χνευθεί ακοπίαστα σε μεγάλες εκθέσεις όπως το Outlook. Ιδού λοιπόν το μεγάλο επίτευγμα του δυτικού κόσμου: Υπήγαγε όλον τον κόσμο στο κράτος του εμπορίου ή για να μνημονεύσουμε τον Baudrillard: Υποβίβασε τα πράγματα στη μοίρα του εμπορεύματος. Κι ακόμη περισσότερο: «Το μεγάλο επίτευγμα της Δύσης είναι μάλλον η αισθητικοποίηση του κόσμου, η κοσμοπολιτική σκηνοθεσία του, η εικονοθέτησή σου, η σημειολογική οργάνωσή του... Ακόμη και το πιο περιθωριακό πράγμα, το πιο κοινότοπο, το πιο άσημο, αισθητικοποιείται, μουσειοποιείται (ό.π. αν. σελ. 24). Η Glocal art λοιπόν τείνει σε μίαν κατασκευή ομοιωμάτων και απευθύνεται σε μίαν κοινωνία των ομοιωμάτων (M. Perniola) μεταβαίνοντας σταθερά από το simulacre στην simulation. Τίποτε δεν ανακλάται πια αληθινά ούτε σε καθρέφτη ούτε στην άβυσσο, καθώς το καινούργιο δεν υπάρχει κι όταν εμφανίζεται, δεν παραμερίζει το παλιό, ούτε διαγράφει την υστέρησή του εφ' όσον όλα πάνε με όλα και διαγωνίζονται ανταγωνιστικά τις ανόητες μορφές τους (Coca Cola Art). Η εποχή των εικόνων είναι απλώς η εποχή της αμηχανίας ως προς τη διαχείρισή τους. (Ο βαθμός χεχοχ της κουλτούρας όπως θα 'λεγε ο Baudrillard παρα-

φράζοντας το γνωστό κείμενο του R. Barthes: *Le degré zén de l'écritive*). Μπορεί όμως ο βαθμός «μηδέν» στη γραφή ή την κουλτούρα να συνιστά μια θετική εξέλιξη; Στο Μπαρόκ ζούσαν τον ίλιγγο των εικόνων, την, σχεδόν σαρκική, ηδονή των μορφών που εκλεκτικιστικά περιείχαν όλο το παρελθόν σε χανωτικές δόσεις. Σήμερα ζούμε τον ίλιγγο μιας εικονοποιίας που δεν έχει τίποτε να εμφανίσει. Η συνειδητοποίηση και μόνο αυτού του γεγονότος θα ήταν, ήδη, μια εξέλιξη.

TUSOVKA

Η κατάρρευση του βερολινέζικου τείχους, η διακίνηση του ευρώ από τη Μάγνη ως τα Ουράλια, η υπέρβαση των εθνικών συνόρων, η συνεχής δημιουργία νέων κρατών, η όσμωση ανάμεσα στην ιδιαιτερότητα και τη διεθνή μιας ομογενοποιημένης συμπεριφοράς, ορίζουν τα νέα δεδομένα για την τέχνη του 21ου αι. Μια ειλικρινής ιστορία της Ευρώπης θα έπρεπε να τιτλοφορείται «ιστορία μιας Ηπείρου σε συνεχή κρίση». Από τον Husserl στον Gadamer ή τον Foucault η Ευρώπη ήταν πάντα ο τόπος των δεύτερων, των μεταγενέστερων σκέψεων, του διαρκούς ανασχηματισμού αυτής της περιώνυμης «κρίσης του πνεύματος» όπως τη διατύπωσε στο

• ΝΗΣΙΔΕΣ •

Εκδόσεις Νησίδες, 37003 Σκόπελος,
τηλ.: 2424-023277, 023283,
231-0263363, 6937745452

www.nissides.gr

- Τα έργα του Φρίντριχ Νίτσε σε καινούργιες μεταφράσεις του Ζήση Σαρίκα:
 - Έτσι μίλησε ο Ζαρατούστρα
 - Πέρα από το καλό και το κακό
 - Το λυκόφως των ειδώλων-Αντίχριστος
- Ίδε ο άνθρωπος (Esse homo)
 - Η θέληση για δύναμη
 - Γενεαλογία της ηθικής
 - Η γέννηση της τραγωδίας
 - Κείμενα για την Ελλάδα
 - Το όραμα του υπερανθρώπου. Μία ερμηνεία του έργου του Νίτσε «Έτσι μίλησε ο Ζαρατούστρα»
 - Ο Νίτσε και η πολιτική (συλλογή δοκιμών)
- Πέτρ Κροπότκιν, Αναμνήσεις ενός επαναστάτη
- Ζιλ Αποβετακί, Η εποχή του κενού
- Πωλ Βιριλιό, Η πληροφορική βόμβα
 - Η διαδικασία της σιωπής
 - Καθαρός πόλεμος
 - Αυτό που έρχεται
- Μπωντριγιάρ, Η καταναλωτική κοινωνία
 - Συνθήματα
- Μαρκ Φερό, Από τα σοβιέτ στον γραφειοκρατικό κομμουνισμό
 - Η ιστορία υπό επιτήρηση
- Νικόλαος Μουτσόπουλος, Άγνωστα βυζαντινά κάστρα της Μακεδονίας

Λογοτεχνία

- Άλντους Χάξλεϋ, Θαυμαστός καινούργιος κόσμος
- Φρίντριχ Νίτσε/Γιόζεφ, Ο σωσίας
- Άρθουρ Κάιζλερ, Το μηδέν και το άπειρο
- Πιέρ-Πάολο Παζολίνι, Μυθοπλασία
- Τόρας Μπερναρντ, Οι Φτηνοφαγάδες
- Φούλα Λαμπελέ, Ιο (διηγήματα)
 - Διακοπή ταξιδιού (διηγήματα)
 - Τρεις νουβέλες
- Ζήσης Σαρίκας, Ψίχουλα (μικρά πεζά)
- Απόστολος Λυκεσάς, Διηγήσεις ευχαριστημένων ανθρώπων (μικρά πεζά)
- Στέφανος Μπαλής, Μαθηματικά και ποίηση
 - Λυρικά ουρανογραφήματα
- Χριστίνα Φλόκα, Η φαρμακογνωσία του Οδυσσέα Ελύτη
 - Εγώ, ο Αμάραντος (τα βότανα στο δημοτικό τραγούδι)
- Τα μυθιστορήματα του Αργύρη Παυλιώτη
 - Ολέθριος δεσμός
 - Ο φόνος θέλει τέχνη
 - Το δίχτυ

Μεσοπόλεμο ο Paul Valéry. Ο Okwui Enwezor διευθυντής της 11ης Documenta στο Κάσελ το 2002 όρισε τη σύγχρονη τέχνη ως «προαποφασισμένο, θεσμικό πεδίο του Δυτικισμού (Westermism)». Παράλληλα, ομάδες και τόποι προσπάθησαν, ήδη από την κρίσιμη δεκαετία του '70, ν' ανιχνεύσουν μέσα στην επικράτεια του Μεταμοντέρνου τους πυρήνες αντίστασης ενός μη δυτικού μοντερνισμού, μιας ακηδεμόνευτης από τα κυρίαρχα θεσμικά κέντρα avantgarde. Ίσως γι' αυτό η 11η Documenta είχε μοιραστεί σε πέντε «πλατφόρμες»: Βιέννη, Νέο Δελχί, Αγία Λουκία στην Καραϊβική, Λάγος και Κάσελ.

Στην πρώην Σοβιετική Ένωση μια κοσμοθεωρία κατέρρευσε για να συμπαρασύρει μαζί της όχι μόνο μιαν πλανητική, στρατιωτικοπολιτική δύναμη αλλά και ένα αισθητικό δόγμα. Αιφνίδια η Ρωσία αναδύθηκε πολύ μακριά και παραδόξως κοντά στα διεθνή κέντρα αναφοράς, πολύ μετά και περίεργα πριν τα ιστορικά καλλιτεχνικά γεγονότα.

Η λέξη tusonka εισήλθε στην καλλιτεχνική αργκό της Μόσχας γύρω στο 1990. Προέρχεται από το ρήμα tusonati που σημαίνει «ανακατεύω την τράπουλα» και υποδηλώνει μιαν πνευματική σχέση και μιαν καλλιτεχνική ένωση. Πρόκειται για τη λέξη-κλειδί στη μετασοβιετική τέχνη. Η tusonka είναι αντιθεσμική, αντι-κρατική, αντι-ακαδημαϊκή· αλλά όχι περιθωριακή ή περιθωριοποιημένη. Έχει την τάση να μεταλλάσσεται και αρνείται το δογματικό ή το παγιωμένο. Κοντολογίς αποτελεί ένα ανοιχτό πεδίο διαλόγου στο οποίο βρίσκονται άνθρωποι διαφορετικών προελεύσεων, νέοι καλλιτέχνες που συνυπάρχουν για ένα συγκεκριμένο διάστημα. Η tusonka δεν είναι ούτε «ακαδημία» ούτε ένα είδος καλλιτεχνικής μαφίας. Έδρες της είναι το Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης, ένα μη κρατικό ίδρυμα, στη Μόσχα, η «Κομμούνα του Παρισιού» στο Κίεβο και η Pushkinskaya 10, στην Αγία Πετρούπολη. Αυτό που συνδέει τα μέλη της είναι κυρίως ότι δεν τα συνδέει τίποτε περισσότερο από την εγγενή τους καχυποψία προς την, δυτικής προελεύσεως και μεταφυσικής, αγορά τέχνης. Οι καλλιτέχνες της tusonka πιστεύουν πως παραμένοντας

σ' ένα συγκεκριμένο μέρος, για ένα δεδομένο διάστημα, θα επιτύχουν την ανταμοιβή που δικαιούνται. Επικεφαλής της κίνησης είναι οι Anatoly Osmolovsky και Oleg Kulik στη Μόσχα, ο Timur Novikov στην Αγ. Πετρούπολη, ο Jury Senchenko στο Κίεβο, ο Kavat Ibragimov στην Άλμα Άτα κ.ά. Το 1994 οι Arsen Savalov και Jury Senchenko επιμελήθηκαν μια έκθεση με τίτλο «Χώρος για μια καλλιτεχνική επανάσταση». Το 1995 ο Kulik έδειξε στη Μόσχα το «Animalistic Festival» και το 1996 στο Βερολίνο την περφόρμανς «I love Europe and Europe doesn't love me». Αγαπημένα μότο της tusonka είναι τα «η εξάπλωση είναι το παν» και «αντικατάστησε ό,τι λείπει μ' αυτό που πραγματικά υπάρχει». Στη κίνηση ο γνωστός απ' την καταδίκη του και το εξώφυλλο του Flash Art Alexander Brener. Το 1996 ο Brener έγραψε με σπρέι το σήμα του δολαρίου στο αριστούργημα του Malevich «Λευκό τετράγωνο σε λευκό φρούτο» (Άμστερνταμ, Stedelijk). Ο ακτιβισμός και η ποιητική των καταστροφών βρίσκονται μέσα στις στρατηγικές της tusonka. Όπως και η πολιτικοποίηση επίσης.

Ο Brener εισέπραξε φυλάκιση αλλά και αμφιλεγόμενη δόξα. Λίγο παλιότερα όταν ο πόλεμος στην Τσετσενία ήταν στο φόρτε του ο ίδιος καλλιτέχνης γύριζε γυμνός στην Κόκκινη Πλατεία φωνάζοντας: «Γέλτσιν μην κρύβεσαι και βγες έξω». Παιδιά της καλύτερης παράδοσης του Ilya Kabakov αλλά και των Komar και Melamid τα παιδιά της tusonka αναβιώνουν το κλίμα της ρώσικης πρωτοπορίας μέσα στο παγκοσμιοποιημένο –διάβαζε νεοαποικιακό– μεταμοντέρνο. Έχοντας βρει σημαντικές διεξόδους στ' αδιέξοδά τους καθώς αντιμετωπίζουν την τέχνη σαν κατ' εξοχήν πράξη πολιτική, έχουν πολλά να δείξουν στους αρκετά σαστισμένους και ομφαλοσκοπούντες εμπρός στο εικός και το δέον, Έλληνες συναδέλφους τους. Στο κάτω κάτω κάποτε η επανάσταση ήταν μια πραγματικότητα επικτική. Και βέβαια δεν έχει κανείς τίποτε να χάσει, όταν ουσιαστικά δεν έχει τίποτε το αληθινό στα χέρια του –εκτός ίσως την ιστορική-πολιτική του συνέπηση...

Έχοντας ήδη αρκετές εκθέσεις στο ενεργητικό του, ο κ. Φρυσίρας «πραγματοποιεί επιτέλους ένα όνειρό του», όπως δήλωσε και ο ίδιος στα εγκαίνια της παρουσίασης των βραβείων του πανευρωπαϊκού διαγωνισμού νέων καλλιτεχνών με θέμα την ανθρώπινη μορφή.

Η ανθρώπινη μορφή

σε το ευρύ κοινό πόσες από αυτές ήταν ελληνικές και πόσες από αποφοίτους ανωτάτων σχολών, αφού έγιναν γνωστοί μόνον όσοι πέρασαν στην τελική φάση του διαγωνισμού. Θα θέλαμε ωστόσο την επόμενη φορά να δούμε μια μεγαλύτερη ευρύτητα ευρωπαϊκών χωρών και λαών να εκπροσωπούνται. Επίσης θα ήταν σκόπιμο να γνωρίζαμε ποια ήταν η απήχηση στο εξωτερικό από τα αποτελέσματα του διαγωνισμού και την έκθεση των έργων των καλλιτεχνών που προκρίθηκαν.

Όσον αφορά τα βραβεία αυτά καθαυτά, δόθηκαν κατά σειρά στον Βασίλη

Παπανικολάου, τον Γερμανό Simon Pasieka και τον Βρετανό Andrew Tift.

Ας μου επιτραπούν όμως στο σημείο αυτό δύο παρατηρήσεις. Αφενός, από νέους καλλιτέχνες και μάλιστα αποφοίτους της ΑΣΚΤ περιμένουμε και αξιώνουμε να δείξουν μάλλον την προσωπική τους αντιμετώπιση, χωρίς να «δανείζονται» το στυλ του καθηγητή του εργαστηρίου τους, όσο αξιόλογος κι αν είναι αυτός κι όσο κι αν οι ίδιοι, αλλά και ολόκληρος ο καλλιτεχνικός κύκλος, τρέφουν στο έργο του βαθιά εκτίμηση. Η ταυτοποίηση με πρότυπα δεν ισούται με την απομίμηση, η οποία αποβαίνει τελικά και εις βάρος του προτύπου. Αφετέρου, οι δηλώσεις παρηγοριάς του κ. Φρυσίρα προς τους συμμετέχοντες που δεν βραβεύτηκαν – «κανένας δεν είναι χαμένος» – δείχνουν μάλλον αμηχανία και δεν αρμόζουν σε επαγγελματικές διαδικασίες. Ο χαρακτήρας ενός διαγωνισμού είναι ανταγωνιστικός και συναγωνιστικός και προϋποθέτει αυστηρά αντικειμενική κρίση. Ως εκ τούτου, η εκ προοιμίου αποδοχή και της ήττας πρέπει να είναι δεδομένη.

Κατά τα άλλα, πολύ καλά κάνει το Μουσείο και εμμένει στον κανόνα που ευθύς εξαρχής έθεσε ο ιδρυτής του ως κατευθυντήριο άξονά του, την ανθρωποκεντρική δηλαδή θεματική. Ειδικά μάλιστα από τη στιγμή που ο κύριος Φρυσίρας επιλέγει συνήθως έργα (είτε συνειδητά είτε ενστικτωδώς) στα οποία η ανθρώπινη φιγούρα όχι απλώς παρίσταται, αλλά έχει και λόγο ύπαρξης σαν συμπύκνωση και σύμβολο μιας ιδέας, ενός νοήματος, μιας κατάστασης. Και είναι η ανθρώπινη μορφή εκείνη μέσω της οποίας κατεξοχήν έχει νόημα αυτή η συμπύκνωση, αφού και η ζωγραφική αποκλειστικά στον άνθρωπο απευθύνεται. Βέβαια η προτίμηση και η επιλογή της ανθρώπινης μορφής ως σημείο αναφοράς δεν θα έπρεπε να γίνεται με στόχο απλώς τη διαφοροποίηση από τις συνηθείς συλλογές ή διαγωνισμούς που δεν διαθέτουν θεματικό άξονα. Για να υψωθεί πάνω από το πλαίσιο μιας τάσης ή μόδας απαιτείται συνειδητοποίηση ακριβώς του γεγονότος ότι η μορφή θα πρέπει να αποτελεί αισθητικό σύμβολο και όχι μια δισδιάστατη καλόγουστη παρουσία με διακοσμητικό χαρακτήρα.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗ

Μακάρι λοιπόν οι προσπάθειες να ευοδωθούν και ο διαγωνισμός να καθιερωθεί ως θεσμός. Ειδικά μάλιστα τη στιγμή που από τη χώρα απουσιάζει παντελώς οτιδήποτε σχετικό, με μοναδική εξαίρεση ενδεχομένως το βραβείο ΔΕΣΤΕ, επίσης όμως ιδιωτικού φορέα. (Κατά τα άλλα στηρίζουμε τις εθνικές μας φιλοδοξίες για την είσοδο στον παγκόσμιο χάρτη της τέχνης σε εκθέσεις επικών διαστάσεων και κόστους 2,3 εκατομμυρίων ευρώ, αντί να ξεκινάμε από πράγματα λιγότερο σπάταλα και περισσότερο αυτονόητα...)

Πολύ φιλόδοξο λοιπόν το όλο εγχείρημα, που τοποθετεί στην κορυφή της (διαγωνιστικής) πυραμίδας το εγχώριο προϊόν, ξεχωρίζοντάς το από την ευρωπαϊκή αφρόκρεμα των χωρών που πρωταγωνιστούν στον καλλιτεχνικό χώρο σήμερα – Μεγάλη Βρετανία και Γερμανία, ως γνωστόν. Παρ' όλα αυτά το να δούμε έναν Έλληνα στη θέση του νικητή δεν ήταν αιφνιδιαστικό – άλλωστε σκοπός του διαγωνισμού, ή τουλάχιστον ένας από τους στόχους, είναι και να αναδειχτεί η Ελλάδα και το καλλιτεχνικό της κύρος στο εξωτερικό, καθότι η προκήρυξη για τη διεξαγωγή του διαγωνισμού γνωστοποιήθηκε στις σχολές Καλών Τεχνών και τις γκαλερί όλης της Ευρώπης. Οι συμμετοχές στο διαγωνισμό πλησίασαν τις 500, αν και ο κ. Φρυσίρας δεν ενημέρω-

Ανακαλύψαμε τον Πέτρο Μάλαμα στην πρώτη ατομική του έκθεση το 1999 στην αίθουσα «Αγκάθι». Ήταν η ίδια χρονιά της αποφοίτησής του (με άριστα) από την ΑΣΚΤ Αθήνας, με καθηγητή τον Χρόνη Μπότσογλου. Είχαμε αναφερθεί από τις στήλες του *Αντί* σε κείνη την παρουσίαση, επειδή οφείλουμε όλη μας την εκτίμηση ιδιαίτερα προς τους νέους ζωγράφους που επιλέγουν να υπηρετήσουν τη μεγάλη τέχνη των χρωμάτων και του αναρτημένου κάδρου, εφόσον βέβαια αυτή τους η επιλογή δικαιώνεται από το αποτέλεσμα προσωπικών τρόπων κι όταν ακόμα δεν τους τρομάζει ο κορεσμός από τη χρήση του μέσου.

Κυοφορίες προσωπικού ύφους

Έργο του Πέτρου Μάλαμα.

Τώρα, η δεύτερη ατομική του, ξανά στο «Αγκάθι», με μια σειρά από πίνακες αισθητά μεγαλυτέρων διαστάσεων απ' ό,τι εκείνοι της παρθενικής του έκθεσης. Την παρουσίαση συμπληρώνει ολιγάριθμη σειρά από μικρά στις διαστάσεις έργα, τα οποία πέρα από την πληρότητά τους δείχνουν περισσότερο ζωγραφικές προτάσεις μελλοντικής επα-

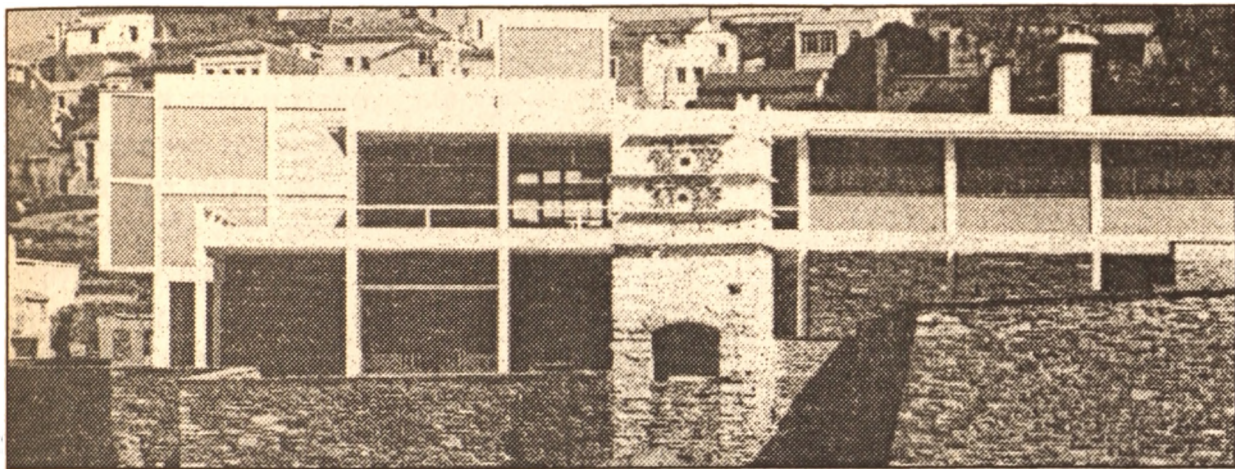
ναδιαπραγμάτευσης. Στο σύνολό της ετούτη η δουλειά του διατηρεί τα σταθερά γνωρίσματα που ορίζουν την ταυτότητα του δημιουργού της. Δεν πρόκειται για επανάληψη, είναι τόσο νωρίς άλλωστε ακόμα και για υποψία μανιέρας, όπως είναι εξίσου νωρίς να μιλήσει κανείς για εμπεδωμένο μετιέ. Πρόκειται περισσότερο για μια συγκεκριμένη αντίληψη και χρήση του

βλέμματος πάνω στον ορατό κόσμο. Είναι ακόμα η καλειδοσκοπική «διάλυση» της ορθολογικής διάταξης της επιφάνειας και της κατανομής των επιμέρους στοιχείων που την απαρτίζουν, με ρεαλιστικούς όρους, και η ανασύνθεσή της με τους όρους της αυθόρμητης χειρονομίας η οποία προέρχεται από τον εσωτερικό, αυθόρμητο κόσμο του δημιουργού, το οντολογικό του «λεξιλόγιο» και την υπαρξιακή του αντιπαράθεση με την τέχνη. Είναι, τέλος, ευχάριστα αποδεκτή η διατήρηση στοιχείων ενός έντεχνου ναΐφ, πράγμα που εμπλουτίζει με παιγνιώδη υφή και με την ελευθεριότητα του «απολεσθέντος παραδείσου» της παιδικότητας.

Και όμως, το τρίχρονο διάστημα που μεσολάβησε από την πρώτη του έκθεση, γίνεται αισθητό κυρίως από μια κατάσταση σοβαρότητας, αν βέβαια αυτό μπορεί να ερμηνευθεί ζωγραφικά. Όλα τα τοπία του και τα πορτρέτα βγάζουν μια δραματική σοβαρότητα. Ακόμα και κάποιες pop εκδοχές διατηρούν μια ειρωνική σοβαρότητα. Οι αντιπαράθεσεις ψυχρών και θερμών χρωμάτων δεν αντιφάσκουν· διατηρούν τη δύναμη της εκδοχής τους και την αθροίζουν στην ένταση που βγαίνει από το τελικό αποτέλεσμα. Δίνουν το μέτρο του χώρου και της μορφής και ταυτόχρονα προτείνουν ανακατασκευές της πραγματικότητας, αναμνήσεις μιας πραγματικότητας που δεν υπήρξε ποτέ και όμως δεν την αμφισβητείς σε τούτες τις ζωγραφικές καταστάσεις που δημιουργεί ο Μάλαμας. Και όλα αυτά πιστεύουμε ότι συμβαίνουν γιατί είναι τα μετεικάσματα μιας ταλαντούχας έμπνευσης. Επίτηδες δεν ειπώθηκε μέχρι τώρα η φράση *όμορφη ζωγραφική*, γιατί δεν πρόκειται για ζωγραφική «ψυχαγωγική», ευφρόσυνη, εύπεπτη, ευανάγνωστη. Αλλά πρόκειται για συνεχείς κυοφορίες οραμάτων, που μόλις που προλαβαίνει ο δημιουργός τους να τα επιβεβαιώσει πάνω στο τελάρο. Πρόκειται για ευτυχείς καταλήξεις υπαρξιακών διαδικασιών που τις υιοθετεί η ποίηση. Και ο θεατής –ο ευνοημένος– επανέρχεται ξανά και ξανά και φορτίζεται με μηνύματα που του στέλνουν αυτά τα έργα.

Οι πρόσφατες πληροφορίες, όπως συχνά συμβαίνει, προέρχονται από σκόρπια δημοσιεύματα εφημερίδων, που ανάμεσα σε άλλα, κάνουν αναφορές στην τύχη έργων του αρχιτέκτονα Άρη Κωνσταντινίδη, πεθαμένου εδώ και 9 χρόνια. Εδώ θέλουμε να συνδυάσουμε τις τύχες δύο έργων του, της «Ξενίας» Άνδρου και του Αρχαιολογικού Μουσείου Ιωαννίνων, διαφορετικές αλλά εξίσου τραγικές.

Προστασίας Άγος

Η «Ξενία» Άνδρου, εγκαταλειμμένο ξενοδοχείο πάνω στον ανοιχτό βοριά της θάλασσας στη γειτονιά Πλακούρες της Χώρας Άνδρου, σαπίζει σιωπηρά εδώ και κάμποσα χρόνια. Η θάλασσα και οι κατά περιόδους διαχειριστές του ξενοδοχείου δεν του φέρθηκαν με ευγένεια. Αλλά και τα τελευταία χρόνια που λειτουργούσε, η κατάστασή του ήταν ήδη θλιβερή. Όμως άντεχε, έστω χωρίς φροντίδα, και διατηρούσε μεγάλο μέρος από την αιχμηρή του μοντερνικότητα, μια γροθιά ενάντια στο χαμένο χαρακτήρα της πόλης γύρω του με την ξιπασμένη της ευμάρεια. Βρέθηκαν πολλοί χαιρέκακοι να μιλούν για θεία δίκη όταν το είδαν σε τέτοια χάλια. Άλλωστε το είχαν ήδη ταπεινώσει, σπρώντας το από τα πλούσια εξωτερικά χρώματά του, ώστε να δείξει «νησιώτικο».

Η «Ξενία» χτίστηκε το 1957, πρώτο πρότυπο ξενοδοχείο του ΕΟΤ. Σε αυτό ενσωματώθηκαν τα ιδανικά της γενιάς του '60 στην αρχιτεκτονική, και πιο συγκεκριμένα, ενός δημιουργού εριστικού και αδέκαστου, που πήρε το στοιχείο του ελληνικού μοντέρνου για προσωπική του υπόθεση. Άρα ήταν κάτι παραπάνω από σύμβολο μιας εποχής και της επαναστατικής διάθεσης που χαρακτήριζε τον Κωνσταντινίδη.

Το Αρχαιολογικό Μουσείο (1965-66), αντίστοιχα, ήταν το σπουδαιότερο ίσως δημόσιο κτίριο που σχεδίασε ο Κωνσταντινίδης. Η γοητεία του δεν περιγράφεται εύ-

κολα, γιατί αποτελεί σπάνιο μίγμα ένταξης σε τοπίο: είναι τοποθετημένο στην άκρη της πλατφόρμας της μεγάλης πλατείας των Ιωαννίνων, με απέραντες θέες προς τη λίμνη και τα βουνά στο βάθος. Η οργάνωσή του, δηλαδή ο απλός ρυθμός διαδοχής κλειστών αιθουσών και εσωτερικών αυλών, είχε εξαρχής γοητεύσει τους αρχιτέκτονες. Οι αρχαιολόγοι δεν ήταν το ίδιο ενθουσιασμένοι, και γκρίνιαζαν για έλλειψη επιφανειών έκθεσης και συνθηκών ασφάλειας. Όμως το Μουσείο έμεινε ανεπηρέαστο από το πέρασμα του χρόνου, μια ήρεμη σύνθεση χαμηλών όγκων σε πλήρη αντίθεση με τις νεο-παραδοσιακές τούρτες που χτίζονταν γύρω του, δήθεν για να θυμίζουν το παρελθόν της πόλης.

Τώρα όμως το Μουσείο ανακαινίζεται με πάθος. Οι αλλαγές που υφίσταται (λόγω Ολυμπιακών Αγώνων βεβαίως) δεν είναι αμελητέες. Πάλι κάποιιοι παίρνουν την εκδίκησή τους από ένα έργο που ελάχιστα εκτιμούσαν. Όσο για εκείνο που θα προκύψει μετά τις επεμβάσεις, δεν θα είναι βέβαια έργο πια του Κωνσταντινίδη, αλλά κάποιου που καλά θα κάνει να μείνει ανώνυμος. Μπορεί να έχει έτσι βελτιωθεί ο τρόπος λειτουργίας του και να εξυπηρετούνται οι σημερινές ανάγκες του, αλλά ο τρόπος που έγιναν όλα αυτά δεν εγγυώνται πως υπολογίστηκε η σημασία αυτού του έργου.

Τι κάνουμε λοιπόν; Αντιδρούμε, άραγε, κάθε φορά που ζητείται η αλλοίωση κάποιου σημαντικού αρχιτεκτονήματος; Και

ποιος καθορίζει τι είναι και τι δεν είναι σημαντικό;

Για να φέρουμε το πιο καυτό πρόσφατο παράδειγμα, γιατί είναι σημαντικές οι προσφυγικές πολυκατοικίες στην Αλεξάνδρα και δεν θα έπρεπε να κατεδαφιστούν; Ποιος το αποφάσισε και με ποια διαδικασία; Θα πρέπει κάθε φορά να σπυρόμαστε ηρωικά μπροστά στις μπουλντόζες και να αμυνόμαστε για κάθε αλλαγή ή κατεδάφιση παλιού κτιρίου, αρθρογράφοντας και φωνασκώντας, ώστε να τα κάνει επάνω του ο κακός κατεδαφιστής; Πόσο «πειστικά» πρέπει να είναι τα επιχειρήματα για προστασία-διατήρηση (και ποιου ακριβώς πράγματος άραγε, όταν μιλάμε για μνήμες, ιστορία, και τα συναφή;) ώστε να συγκινηθεί η κοινή γνώμη;

Αλλά και πέρα από αυτά τα κάπως συνθηματικά, ξέρουμε πως υπάρχει επίσημο όργανο που υποτίθεται ασχολείται με τέτοια ζητήματα: το Συμβούλιο Νεότερων Μνημείων (τι ωραίος ευφημισμός!). Τι στο καλό του έχουμε αναθέσει να κάνει, όταν καταντάει να τρέχει και να μη σώνει σε πυροσβεστικές εκστρατείες διάσωσης των πιο ετερόκλητων πραγμάτων, βάσει «τεχνικής έκθεσης και αξιολόγησης» κτλ. Ελλάς το γραφειοκρατικό σου μεγαλείο! Πόση σπατάλη ανθρώπινου δυναμικού, πόση αναποτελεσματικότητα.

Να το πούμε ακόμα πιο καθαρά: πιστεύουμε όλοι ότι ο Κωνσταντινίδης είναι «εθνικό κεφάλαιο» και ότι θα πρέπει ορισμένα του τουλάχιστον έργα να κρατηθούν; Αν όχι, δεν το συζητάμε, ας τα φάει το σκοτάδι. Αν όμως πούμε πως θέλουμε να τα κρατήσουμε, και τα ορίσουμε αυτά που θέλουμε να κρατήσουμε, τότε να κάνουμε ό,τι χρειάζεται για να εφαρμοστεί η απόφασή μας. Αλλά αυτό δεν θα το κάνουμε βέβαια ξεκάρφωτα, σήμερα για το τάδε έργο του Κωνσταντινίδη, αύριο το πρωί για κάποιο του Κολοκυθόπουλου και πάει λέγοντας, ευκαιριακά, ψηφοθηρικά, κουτοπόνηρα.

Γιατί τότε θα ξέρω τι κρατώ και τι πετώ συνολικά (αυτά βάζω στην Κιβωτό για να σωθούν και είμαστε όλοι συνεννοημένοι τι βάζουμε και γιατί το βάζουμε). Έχω τελικά μια πολιτική για την προστασία των «Νεότερων Μνημείων» κι όχι μια ανεμοδούρα, που καθένας χρησιμοποιεί όπως τον συμφέρει.

Τα ζήσαμε αυτά τα θλιβερά πριν δέκα και χρόνια με το «Φιξ» στη Συγγρού, τα ζούμε καθημερινά με τις γελοίες αυτές στρεψοδικίες που μόνο θλίψη προκαλούν. Δεν με ενδιαφέρει μόνο ή ιδιαίτερα ο Κωνσταντινίδης, με νοιάζει αυτός ο τόπος, το τι θα αφήσουμε σε όσους έρχονται μετά από μας. Τέλος πάντων, υπάρχουν ή δεν υπάρχουν όροι του παιχνιδιού;

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ

Το *Hitchcock Blonde* του Terry Johnson, που παρουσιάζεται στο Θέατρο Μουσούρη, είναι σκηνοθετημένο για εμπορική επιτυχία. Την καλλιτεχνική του υπόσταση εξασφαλίζει η ερμηνεία του Μηνά Χατζησάββα κυρίως, και κατά δεύτερο λόγο του Χρήστου Βαλαβανίδη και της Ναταλίας Δραγούμη. Ένα «ιδιωτικό» δοκιμαστικό του 1919, η ξανδιά αντικαταστάτρια της Janet Leigh στο *Psycho* και οι συναντήσεις της με τον Χίτσκοκ το 1959, ο καθηγητής και η ξανδιά φοιτήτρια το 1999. Τρεις ιστορίες σκορπισμένες στο χρόνο, που πλέκονται μεταξύ τους επηρεάζοντας η μία την άλλη. Τρεις ιστορίες που η καθεμιά φαίνεται να είναι συνέχεια της προηγούμενης.

Hitchcock Blonde

Στο έργο του Johnson δεν έχουμε το μότο «Η ζωή είναι ένα θέατρο». Ακολουθώντας την εξέλιξη της τεχνολογίας, «η ζωή είναι κινηματογράφος». Η αφηγήτρια του έργου είναι ο σκηνοθέτης Alfred Hitchcock και η εμμονή του στις ξανθιές γυναίκες. Ένας καθηγητής σημειολογίας του κινηματογράφου και μελετητής του, ο Άλεξ, χαρακτηρίζεται από την ίδια εμμονή. «Παρασύρει» τη νεαρή ξανθιά φοιτήριά του σε ένα νησί του Αιγαίου με σκοπό την αποκατάσταση ενός αγνώστου φιλμ, του «Απόσκλητου επισκέπτη». Όμως οι επιδιώξεις του δεν περιορίζονται σ' αυτό. Η αλήθεια έχει να κάνει με την οπτική γωνία που βλέπει κανείς τα πράγματα. Η ανάγκη για επιτυχία, αναγνώριση, για φυγή από την καθημερινότητα ωθούν τις καταστάσεις. Η αλήθεια και το ψέμα. Πού βρίσκονται τα όρια;

Το έργο από δραματουργική άποψη δεν μπορεί να θεωρηθεί σπουδαίο. Έχει ωστόσο έξυπνο και πνευματώδη διάλογο, για τον οποίο ευθύνεται και η

μετάφραση του έμπειρου Σταμάτη Φασουλή. Επίσης συνδυάζει το χιούμορ με το σασπένς και έχει ιδιοφυείς ανατροπές. Σε δεύτερο επίπεδο προβάλλονται οι σκοτεινές σκέψεις, κυρίως των ανδρών, για τη σεξουαλικότητα. Η σκηνοθεσία του Καλογρίδη έλυσε το συνεχές πρόβλημα μετατόπισης από χώρο σε χώρο και κυρίως από εποχή σε εποχή. Οι τρεις ιστορίες, που πλέκονται μεταξύ τους επηρεάζοντας με ιδιαίτερο τρόπο η μία την άλλη, εξελίσσονται με σαφήνεια, επιτρέπουν στο θεατή να μη χάσει το νήμα και να καταλάβει τον τρόπο αλληλεπίδρασής τους. Στο θετικό του αποτελέσματος συνέβαλε πάρα πολύ και το ότι ο σκηνοθέτης επιμελήθηκε ο ίδιος τον σκηνικό χώρο, επιτρέποντας έτσι την άνετη πραγμάτωση των οραμάτων του. Σκηνικά που ανεβοκατεβαίνουν, μίνι πισίνες, ντουζιέρες και προβολές

βίντεο. Ένα πλούσιο σκηνικό περιβάλλον που κατάφερε να λύσει τα πρακτικά προβλήματα.

Πέρα από αυτό όμως, η «επιτυχία» της συγκεκριμένης σκηνοθεσίας οφείλεται κυρίως στο τολμηρό του θεάματος: σε δύο ωραίες ημίγυμνες γυναίκες επί σκηνής και στο ενδιαφέρον που αυτό παρουσιάζει. Και ναι μεν η Ναταλία Δραγούμη την εμφάνιση αυτή μπόρεσε να τη θεμελιώσει, να την υποστηρίξει και να τη δικαιώσει με τις υποκριτικές της δυνατότητες, ενσαρκώνοντας τη νεαρή γυναίκα που προσπαθεί να βρει το δρόμο προς τη δόξα. Η Νατάσα Καλογρίδου όμως αρκείται στον εντυπωσιασμό που προκαλεί με την αναμφισβήτητη εντυπωσιακή παρουσία της. Η ανάγκη της να εκφραστεί την οδηγεί σε μία υπερδιέγερση, μια υπερκινητικότητα που φτάνει στα όρια της νευρώσης. Η νεαρή φοιτήτρια, η Νίκολα, είναι απύσασα από τη σκηνή σχεδόν σε ολόκληρη τη διάρκεια της παράστασης. Μπροστά μας έχουμε περισσότερο ένα νευρωτικό πλάσμα που δε μπορεί να βρει τρόπο έκφρασης. Η παρουσία του Μηνά Χατζησάββα στην παράσταση είναι το σίγουρο χαρτί. Ο Χατζησάββας σε μία ερμηνεία γεμάτη μυστήριο, τρυφερότητα και πόνο, υπαινικτικότητα και σιγουριά, ενσαρκώνει τον καθηγητή που προσπαθεί να κερδίσει τη νεαρή φοιτήριά του. Τα όρια του παιχνιδιού τα θέτει ο ίδιος και υποκινεί τις καταστάσεις δίχως να αφήσει την παραμικρή αμβολία για την εντιμότητα των προθέσεών του. Ιδιαίτερα καλός και ο Χρήστος Βαλαβανίδης στο ρόλο του Χίτσκοκ. Αποδίδεται ως πρόσωπο καλυμμένο με μυστήριο, σαρκαστικό, με καυστικό χιούμορ και έναν ιδιαίτερο τρόπο σκέψης. Η παρουσία του Άρη Κάντζη στο ρόλο του συζύγου δεν έχει ούτε να προσθέσει ούτε να αφαιρέσει κάτι από το γενικό σύνολο. Ο νεαρός ηθοποιός προσπάθησε να είναι όσο το δυνατόν πιο πειστικός.

Οι φωτισμοί της Κατερίνας Μαραγκουδάκη αρκέστηκαν στην προσπάθεια ανάπλασης της χιτσκοκικής ατμόσφαιρας. Σε σχέση με το πρόγραμμα της παράστασης, νομίζω πως δεν θα ήταν άσκοπο να υπογράφονταν τα κείμενα που χρησιμοποιούνται.

ΕΙΡΗΝΗ ΜΟΥΝΤΡΑΚΗ

Τι μας θυμίζουν ο Ρωμαίος και η Ιουλιέτα; Μια δυνατή «περφόρμανς», η περισσότερο διαφανής που έκανε τα τελευταία χρόνια ο σκηνοθέτης και ανιματέρ Μιχαήλ Μαρμαρινός, θα μπορούσε να γίνει οδηγός της διαδρομής μας σε αυτό το θεωρούμενο, ακόμα στην Ελλάδα, ιδιαίτερο στίλ παράστασης.

Ο απορημένος Σαίξπηρ

Αναρωτιέται κανείς αν το κλασικό έργο του Σαίξπηρ είναι η αφετηρία ή ο στόχος της παράστασης του «Θησείου». Πρόκειται για ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο και αναπτυσσόμενο σχέδιο εργασίας ή για κάτι τελειωμένο και ολοκληρωμένο; Είναι μια ανασύνθεση ή μια αποδόμηση των διαφόρων επιμέρους παραστατικών τεχνών που δομούν το παραδοσιακό θέατρο; Και σε ποιον άραγε αναφέρεται; Στο θεατή της παράστασης, στο ίδιο το έργο, ή μήπως στο θίασο; Με άλλα λόγια, πρόκειται για ένα παιχνίδι ή για μια επίδειξη εκφραστικής απορίας που απότομα διακόπτεται με την είσοδό μας στο θέατρο;

Τα πράγματα σε αυτές τις περιστάσεις βρίσκουν τη λύση τους περισσότερο εύκολα όταν κινούνται παρά όταν ακινητούν. Και η παράσταση του Μαρμαρινού είναι η παρουσίαση μιας τέχνης που βρίσκεται εν κινήσει. Μας αρέσει να τη λέμε «θέατρο», στην πραγματικότητα όμως πρόκειται για μια πολυ-τεχνική εγκατάσταση. Στοιχεία εικαστικής παρέμβασης, βίντεο αρτ, χορός, κινηματο-

γράφος, θέατρο, ποίηση, αφήγηση... η δημιουργία ενός πίνακα στα δεξιά μας, μέρα με τη μέρα, από κόκκινα βύσσινα που σκάνε στον τοίχο με δύναμη κάθε φορά που ακούγεται το όνομα του Ρωμαίου... Ο ηθοποιός, αν μπορούμε να τον προσφωνούμε ακόμα με αυτό το όνομα, εμφανίζεται μπροστά μας σαν μέρος αυτού του περιβάλλοντος. Δεν ποιεί τίποτα, ούτε ήθος, ούτε λόγο, ούτε τελικά θέατρο. Απορεί ενώπιόν μας και μαζί μας για το είδος της τέχνης του, για τα λόγια του, για την ίδια την παρουσία του.

Αυτή η απορία γίνεται μέρος της παράστασης. Άρχισε να εκφράζεται στη διάρκεια της πρόβας και, εφόσον η πρόβα διαρκεί, επανατίθεται κάθε φορά που οι θεατές διεισδύουν σαν λαθραίοι συμμετοχοί και συνεργάτες της. Προκύπτει από έναν ελεύθερο συνειρμό πάνω στα θεμέλια του κειμένου. Και επαναθέτει ένα θεμελιώδες κείμενο, το οποίο βρίσκει τη δυναμική του όταν διαβαστεί όχι από την πρώτη έμπνευση στο λόγο, αλλά ανάποδα, από το λόγο προς την πηγή του.

Μ' αυτό τον τρόπο ο Μιχαήλ Μαρμαρινός και οι ηθοποιοί του ανακάλυψαν και μας αποκαλύπτουν κάτι πραγματικά σπουδαίο: Ότι το έργο του Σαίξπηρ δεν μιλάει για τον εαυτό του. Μιλάει για τον έρωτα και το θάνατο, για το δικό μας έρωτα και για το δικό μας θάνατο. Μια παραβολή είναι το «Ρωμαίος και Ιουλιέτα», που ανακαλύπτουμε το νόημά της όταν δούμε ότι το σημαντικό δεν είναι το ίδιο το κείμενο, το οποίο κείμενο, αλλά οι απορίες μας. Ας ξαναγυρίσουμε σε αυτές, ας μη φοβηθούμε να τις αντιμετωπίσουμε. Ας δούμε τι έχει να πει γι' αυτές ο Σαίξπηρ. «Να εξαναγκάσουμε τις ιστορίες που ξέρουμε να μιλήσουν για τις ιστορίες που δεν ξέρουμε», λέει κάπου το δελτίο Τύπου της παράστασης. Το έργο του Σαίξπηρ γίνεται έτσι η τριτοπρόσωπη αφήγηση της προσωπικής μας μνήμης: η «τρίτη μνήμη». Μοιάζει περίεργο: δεν είμαστε εμείς τελικά που διαβάζουμε τον Σαίξπηρ, αλλά ο Σαίξπηρ που διαβάζει εμάς.

Το κείμενο του Σαίξπηρ θέτει σε κίνηση άλλα κείμενα, και αυτά με τη σειρά τους άλλα, ώσπου η ίδια η μνήμη να διατυπωθεί σαν «κείμενο» προς ανάγνωση και αξιολόγηση. Ένα κείμενο ωστόσο διόλου ψυχρό, διόλου αντικειμενικό. Είναι λοιπόν μάλλον άσκοπο να σταθούμε στη μεγαλούτσικη διάρκεια της παράστασης. Έτσι κι αλλιώς την ομολογεί μονάχα το ρολόι μας, όχι εμείς. Πρόκειται για θαυμάσια στιγμή του θεάτρου μας.

Το πόσο πιστεύουν σ' αυτήν οι «ηθοποιοί» του θιάσου φαίνεται από την παρουσία τους και τη συμμετοχή τους. Πρόκειται για καλλιτέχνες που δρουν σε ένα περιβάλλον δημιουργίας και κατάθεσης. Η Ρένα Ανδρεαδάκη, ο Γιώργος Βαλαής, ο Βασίλης Καραμπούλας, η Ηλέκτρα Νικολούζου, η Δήμητρα Παπαχρήστου, η Αγγελική Παπούλια, ο Χρήστος Πασσαλής. Συνθέτουν όλοι αυτό το έργο τέχνης, που θα μπορούσε να λέγεται «Ρωμαίος και Ιουλιέτα». Από τους υπόλοιπους, ας τονίσω τη σημασία που έχουν τα κοστούμια του Γιάννη Μετζικώφ, τα σχεδόν απαρατήρητα, αλλά και τόσο ουσιαστικά, στην ατμόσφαιρα της εικαστικής ανάπλασης του σωματικού «χώρου» του ηθοποιού.

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Ο Δημήτρης Ινδαρές («Ο τσαλαπετεινός του Ουαϊόμινγκ», 1995), σε αντίθεση π.χ. με τον Περικλή Χούρσογλου («Μάτια από νύχτα», 2003), ισορροπεί τους αφηγηματικούς του προσανατολισμούς σε αισθητά αποφορτισμένες κοινωνικές καταστάσεις, τις οποίες και διαχειρίζεται δίχως «μουντούς» (με όρους ζωγραφικής) τόνους. Οι ήρωές του ανήκουν στους επιτυχημένους του μεσαίου αστικού χώρου. Τρόποι, συμπεριφορές, αισθήματα, κώδικες, όλα εμβαπτισμένα στην άνεση που κατά κανόνα χαρίζει η οικονομική γαλήνη. Ο κόσμος του, αναμφίβολα, είναι αληθινός, πολυάριθμος, τον συναντούμε στην καθημερινή μας πραγματικότητα. Αλλά είναι οι τρόποι του, η ευλύγιστη ηθική του πρακτική, εδισμένη σε μια χαρακτηριστική νεύρωση επιτήδευσης, που τον κάνουν (τουλάχιστον δραματουργικά) ενδιαφέροντα. Ίσως γι' αυτό το αφηγηματικό είδος που συχνά του ταιριάζει είναι η αισθηματική κομεντί. Είδος, ασφαλώς, με τις δικές του, μεγάλες απαιτήσεις.

Επιτέλους, η φινέτσα στον κινηματογράφο μας

Από την ταινία του Δημήτρη Ινδαρέ *Γαμήλια Νάρκη*.

Ο Θωμάς, νέος και επιτυχημένος δικηγόρος, διατρέχει το «γρουσουζικό» 7ο χρόνο του έγγαμου βίου του με τη Λίλη, πολυάσχολη αρχιτεκτόνισσα, αλλά και με τις σκληρύνσεις της κοινωνικής, γυναικείας χειραφέτησης. Δικηγόρος, επίσης, συνεργάτης του Θωμά, στενός φίλος του, εκ πεποιθήσεως ανύπαντρος, ο συνομήλικός του Κώστας, ερωτικός δεσμός της Λίλης στο παρελθόν και νονός του πιτσιρικά γιου του ζεύγους. Οι επαγγελματικές πιέσεις, ο φορτισμένος γενικά χρόνος της καθημερινότητας και οι φθορές που αυτά προκαλούν στις ανθρώπινες σχέσεις οδηγούν τη Λίλη

σε πειρασμό αμφισβήτησης του γάμου της και σε συμπεριφορές που το κάνουν φανερό π.χ. και η μέσα από προφάσεις αποχή από τις ερωτικές συζυγικές της «υποχρεώσεις». Η φωτιά κάτω από τη στάχτη της παλιάς της σχέσης με τον Κώστα, που δείχνει να υπάρχει, βρίσκει τώρα προσχήματα αναζωπύρωσης. Και ενώ αρχικά ο Κώστας –σαν καλός φίλος– θα θελήσει να βοηθήσει τον Θωμά να τα βρει με τη γυναίκα του, τρόποι του χαρακτήρα του θα τον μετατρέψουν σε υστερόβουλο Ιάγιο που υποδαυλίζει την κρίση. Όταν η οικιακή βοηθός εγκαταλείπει αιφνίδια το ζεύγος, ο Θωμάς θα «μετατρέψει» σε

αντικαταστάτριά της τη νεαρή και όμορφη, 23χρονη Γιουγκοσλάβα Ιρίνα, (χωρίς τη θέλησή της), εκδιδόμενη, την οποία ο Κώστας επιχειρήσει να πλασάρει στον Θωμά, προκειμένου ο τελευταίος να «ξεδιψάσει» λίγο σεξουαλικά. Το «κουαρτέτο» θα μπει σε ένα χορό αλλαγής και ανταλλαγής «γεωμετρικών» σχημάτων και επιδόσεων. Αναμετρήσεις, απροσδόκητες συμπτώσεις, δοκιμασίες αντοχής αισθημάτων, συμπτώσεις και «επιτόπου» μεταστροφές. Όλα γνωστά (και συγγνωστά) στους οικείους μας κύκλους της καθημερινότητας. Το αλατοπίπερό της, με τον όρο να συμβαίνουν στους άλλους και όχι σ' εμάς. Άλλωστε, αυτή είναι η ζεστή, πρώτη ύλη από όπου τα ελληνικά τηλεοπτικά σίριαλ αντλούν το υλικό τους, όμως εκχυδαίζοντας και διαστρέφοντας το σε οπτικοακουστικό «χάμπουργκερ». Όπως η ηθογραφία, ή το μελό, έτσι και η αισθηματική κομεντί έχει κανόνες υλοποίησης που τη διαφοροποιούν απόλυτα από την τηλεοπτική αδηφαγία. Ο Δημήτρης Ινδαρές από τα πλέον «καθαρόαιμα» ταλέντα του ελληνικού κινηματογράφου, παιδί και αυτός της δεκαετίας του '90, πιστώνεται και με ετούτη την ταινία του, ως ο πιο σημαντικός εκπρόσωπος του είδους. Η «Γαμήλια νάρκη», η γνωστή «υπνηλία» που καταλαμβάνει τα παντρεμένα ζευγάρια, μόλις περάσουν τα πρώτα χρόνια, είναι ίσως η πιο άρτια κατασκευαστικά, ως κινηματογραφική γραφή, ως αφηγηματικός ρυθμός, ταινία της φετινής παραγωγής. Ένα έξοχο σε ανάπτυξη σενάριο (έπαινος του Διεθνούς Διαγωνιστικού Τμήματος του περσινού Φεστιβάλ της Θεσσαλονίκης, στο οποίο διαγωνιζόταν η ταινία), σφιχτά δομημένο, χωρίς περιττά λοξοδρομήματα, υπηρετεί ένα στόρι σύγχρονο, αυθεντικό μέσα στο περιβάλλον του είδους, με κέφι, ευγένεια, ευφάνταστο και με συνεχείς ανατροπές έως την έξοδό του. Το σπουδαίο είναι ότι αυτό το υποδειγματικής γραφής –του Ινδαρέ– σενάριο μεταφέρθηκε με ισόποση αξιοπιστία στην κινηματογράφησή του. Στιλπνό, γρήγορο και νευρώδες, με συχνές ευρηματικές λήψεις, με καθαρότητα και ισορροπία στους χρόνους του. Ο πειρασμός της ευφορίας μάς οδηγεί να πούμε ότι πρόκειται για καλό ευρωπαϊκό κινηματογράφο, θαυμάσια περίπτωση γαλλικού vaudeville του Φέιντν, αλλά με σκηνοθετική φινέτσα που τόσο τη θέλει ο ελληνικός κινηματογράφος και δεν μπορεί να την κατακτήσει εξαιτίας μιας ανόητης σοβαροφάνειας που σημαδεύει ακόμα και τις πιο ανάλαφρες μορφές της ζωής του. Γι' αυτό ο Δημήτρης Ινδαρές είναι μια τόσο αξιόλογη παρουσία –και τόσο νέος ακόμα.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΡΙΤΟΣ

Β ΚΡΙΤΙΚΗ βιβλίου

Ελληνική Οικονομική Ιστορία

Σπύρος Ι. Ασδραχάς κ.ά.,
Ελληνική Οικονομική Ιστορία
ΙΕ'-ΙΘ' Αιώνας, 2 τόμοι,

εκδ. Πολιτιστικό Ίδρυμα του Ομίλου
Πειραιώς, Αθήνα 2003, σελ. 1248.

Τα τελευταία χρόνια η ηλεκτρονική επανάσταση στην τυπογραφία μείωσε το κόστος της παραγωγής βιβλίων, με αποτέλεσμα να έχουμε μια εκδοτική άνθηση, συνοδευόμενη όμως πολλές φορές από μια πτώση της ποιότητας της συγγραφής. Γι' αυτό ο αναγνώστης χαίρεται διπλά, όταν πιάνει στα χέρια του ένα έργο προϊόν πολύχρονου μόχθου, σοβαρής και πρωτοπόρας ενασχόλησης με το θέμα που πραγματεύεται. Στη συγκεκριμένη περίπτωση πρόκειται για ένα έργο που συνέθεσε ο κορυφαίος ιστορικός μας Σπύρος Ι. Ασδραχάς ως επικεφαλής μιας ομάδας διακεκριμένων ερευνητών και καθηγητών πανεπιστημίου, την *Ελληνική Οικονομική Ιστορία ΙΕ'-ΙΘ' αιώνας*, που αποτελείται από δύο τόμους 1248 σελίδων. Το έργο εξέδωσε το Πολιτιστικό Ίδρυμα του Ομίλου Πειραιώς, καταξιώνοντας τον θεσμό της τραπεζικής χορηγίας στον χώρο των εκδόσεων.

Το στιβαρό και ευρύ τόσο χρονικά όσο και γεωγραφικά έργο πραγματεύεται την ιστορία των κατακτημένων ελληνικών πληθυσμών της οθωμανικής αυτοκρατορίας και των βενετικών κτήσεων. Επιχειρώντας μια συνοπτική και αναγκαστικά ελλειπτική παρουσίαση των περιεχομένων του 793 σελίδων πρώτου τόμου, βλέπουμε μετά την εισαγωγή να γίνεται αναφορά στο γεωγραφικό πλαίσιο όπου εδράζεται η οικονομική πραγματικότητα της εποχής, με τις κλιματικές αντιθέσεις του ελληνικού εδάφους, που δημιουργούνται τόσο στο ηπειρωτικό ανάγλυφο όσο και στις παραθαλάσσιες εκτάσεις. Πρόκειται για ένα κεφάλαιο στο οποίο συνεισφέρει το ειδικό του βάρος ο διάσημος γάλλος ανθρωπογεωγράφος Michel Sivégnon.

Στη συνέχεια εξετάζεται η δημογραφική

παράμετρος. Αναδεικνύονται οι μετακινήσεις των πληθυσμών σε διαδικασία εξισορρόπησης των πληθυσμιακών κρίσεων και αναφαίνονται οι περιοριστικές μεταβλητές στην ανάπτυξη των πόλεων. Παρουσιάζονται οι μεγάλοι τομείς στην οικονομία της υπαίθρου και των πόλεων και οι πάσχουσες από ελάχιστη ανανέωση αγροτικές τεχνικές.

Οι ανθρωπίνες μετακινήσεις ομαδοποιούνται σε μόνιμου χαρακτήρα εγκαταστάσεις, όπως των επικυρίαρχων οθωμανών και βενετών εποίκων, των κυνηγημένων από τους Καθολικούς Εβραίων και των μόνιμα μετακινούμενων Τσιγγάνων, αλλά και άλλου είδους μετακινήσεις με προσωρινότερο χαρακτήρα. Εξυφαίνεται η τυπολογία και η περιοδολόγηση του φαινομένου της ελληνικής διασποράς, αποτυπώνεται η γεωγραφία του και αναφαίνονται οι μηχανισμοί δικτύωσης τόπων υποδοχής και αποστολής.

Ανατέμνονται οι πολιτικοί όροι του οικονομικού τόσο για τις οθωμανικές όσο και για τις βενετικές κτήσεις και εξετάζεται η ιδιοποίηση του οικονομικού πλεονάσματος από δημόσιους και ιδιωτικούς πολιτικούς και οικονομικούς μηχανισμούς, όπως η φορολογία.

Στο κεφάλαιο όπου εξετάζεται η αγροτική οικονομία, εμφανίζεται ο κυρίαρχος ρόλος των δημητριακών, παρουσιάζονται οι λοιπές κύριες καλλιέργειες, τα προκύπτοντα εισοδήματα, η κτηνοτροφία, οι λειτουργίες του χρήματος, το αγροτικό πλεόνασμα, η άνιση κατανομή της γης ανάμεσα σε κύριους και υποτελείς και η εξέλιξη της διαμέσου και της υπερχρέωσης των χωρικών.

Η βιοτεχνική δραστηριότητα εξετάζεται με τις μορφές που εξαπλώνεται στο χώρο, είτε σαν εντοπισμένη είτε σαν μετακινούμενη. Παρουσιάζεται ο ρόλος της κρατικής εξουσίας είτε με την ανάπτυξη έργων στην πρωτεύουσα Κωνσταντινούπολη, είτε με την καθιέρωση διαφόρων μορφών καταναγκασμών. Αναδεικνύεται η σχετικότητα της σύνδεσης της τεχνολογίας της εποχής (αργαλειοί, μύλοι, μαντάνια, ελαιοτριβεία) με τις κοινωνικές και οικονομικές μεταβλητές του περιβάλλοντος χώρου αλλά και η συγκρότηση

Ιδιαίτερη σημασία για τη γνώση της νεοελληνικής γραμματείας αποκτά η εργασία του Αλέξανδρου Αργυρίου, καθώς συμπληρώνεται σταδιακά, αλλά και συντονισμένα. Ο δεύτερος τόμος: *Ιστορία της ελληνικής λογοτεχνίας και η πρόσληψή της στα χρόνια του Μεσοπολέμου (1918-1940)* και ο τρίτος τόμος: *Ιστορία της ελληνικής λογοτεχνίας και η πρόσληψή της στους δύστηνους καιρούς* (εκδ. Καστανιώτη, 2003) συνεχίζουν την παρουσίαση χρονολογικά της λογοτεχνικής παραγωγής με έμφαση στην κριτική πρόσληψή της. Είναι ένα εξαιρετικά ενδιαφέρον εγχείρημα το οποίο συνδυάζει τη γνώση των διάσπαρτων σε περιοδικά κυρίως κριτικών κειμένων με την ιδέα της ανάδειξης της συγχρονικής μεθόδου.

Κείνο το γιαπωνέζικο χαρτί μοιρολογούσε / Θυμόταν τον πόνο της απαρχής του / την πληγή του κορμού / το λιώσιμο των φύλλων / την τέλεια μετάλλαξή του / σε όργανο γραφής / Μα όταν ο ποιητής χάραξε το χάικου / λησμόνησε τον πόνο του / κι άρχισε το τραγούδι...: *Εντμέ Παρασκευοπούλου, Ποιήματα* (εκδ. Μελάι, 2003).

Λίγα βιβλία μένουν αναλλοίωτα στο χρόνο και είναι μεγάλη προσφορά από μέρους των εκδοτών η επανέκδοσή τους. Μια τέτοια

περίπτωση είναι τα αφηγήματα που παρουσίασε και επιμελήθηκε η Έλλη Παπαδημητρίου, *Ο κοινός λόγος* (3 τόμοι, επιμέλεια έκδοσης: Μαρία Στασινοπούλου, εκδ. Ερμής, 2003): «Ο κοινός λογος αίσθημα και μετάδοση άμεση, πράξη συνηθισμένη, τέλεια: γεμίζεις ένα ποτήρι νερό, πίνεις ή προσφέρεις, περνά το λεωφορείο, μπαίνει. Έτσι απλά, τέλεια, θυμάσαι ιστορίες, περιστατικά, μεγάλα, μικρά και παραμικρά, με λόγια κοινά μια ζωή, πολλές ζωές, εποχές ολόκληρες ζωντανεύουνε, βρίσκουνε θέση κοντά στη δική μας για λίγο διάστημα, κάποτε για πάντα».

Μια ενδιαφέρουσα αυτοβιογραφία που παράλληλα υπηρετεί την παιδεία είναι το βιβλίο του Νίκου Δ. Βαρμάξη, *Εκπαιδευτική μαρτυρία. Τριάντα οχτώ χρόνια στη Μέση Εκπαίδευση (1961-1999): Γεγονότα, πρόσωπα και βιώματα* (εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2002). Η αφήγησή του ακολουθεί τη χρονολογική τάξη με την οποία η εκπαιδευτική του προσφορά στη Μέση Εκπαίδευση τον οδήγησε σε μια θητεία 38 χρόνων που συνεχίζεται πλέον στο πανεπιστήμιο. Ένας χαλκέντερος δάσκαλος έχει πολλά να μας διδάξει. Και το βιβλίο του είναι μια πολύτιμη πηγή πληροφοριών και παρακαταθήκη της πλούσιας εμπειρίας του: «Ως δάσκαλος έμαθα –και είμαι εντελώς βέβαιος γι’

και ο τρόπος με τον οποίο αρθρώνεται το θεσμικό μόρφωμα της συντεχνίας.

Το επόμενο κεφάλαιο αφορά το εσωτερικό και εξωτερικό εμπόριο. Αφού τοποθετείται το εμπόριο της οθωμανικής αυτοκρατορίας στα ευρύτερα πλαίσια του διεθνούς παγκόσμιου εμπορίου, ανιχνεύονται οι πορείες των προϊόντων, αλλά και των εμπόρων χωρισμένων σε εθνικές-θρησκευτικές ομάδες. Εξετάζονται τα δίκτυα και οι μορφές εμπορικών πρακτικών των Ελλήνων εμπόρων.

Οι βασικές αιχμές διερεύνησης του κεφαλαίου, που επικεντρώνεται στους τύπους και τους μηχανισμούς της αγοράς, αναφέρονται στα διεθνή και τοπικά πανηγύρια, τις «σκάλες», τις αιτίες της ακμής και της πτώσης εμπορικών κέντρων, το ρόλο των διεθνών εξελίξεων, αλλά και τις αλλαγές στα μέσα μεταφοράς κυρίως με την εισαγωγή του ατμού. Εξετάζεται επίσης ο ρόλος του οθωμανικού κράτους, το οποίο με τις διατιμήσεις και την επιβολή ενός μηχανισμού μερικού ελέγχου των τιμών και την υιοθέτηση της ρικαρντιανής αρχής του συγκριτικού πλεονεκτήματος ευνόησε κυρίως το εμπόριο της Βρετανίας. Τέλος ερευνάται η επιρροή των οικονομικών κύκλων στην οικονομική πραγματικότητα των κατακτημένων.

Στη συνέχεια αποτυπώνεται η βίωση του καθημερινού στην οικονομική και κοινωνική ζωή και αναδεικνύονται οι ποικίλες πολιτισμικές οσμώσεις που υφίστανται οι κατακτημένοι ανάλογα και με την κοινωνική αλλά και τη γεωγραφική τους θέση σε τομείς όπως η ενδυμασία και η διατροφή.

Ο δεύτερος τόμος, που οφείλει την παρουσία του στην επιμέλεια της Ευτυχίας Δ. Λιάτα, παρουσιάζει μια επιλογή των τεκμηρίων που στηρίζουν το όλο έργο και το πλαισιώνουν. Παρ’ όλα αυτά διατηρεί μια σχετική αυτονομία ως προς τον πρώτο τόμο. Μπορεί επίσης να χρησιμεύσει στον αναγνώστη σαν εισαγωγική μελέτη με την αξιοποίηση της παραστατικότητας των αυθεντικών κειμένων της περιόδου αλλά και των εικόνων. Πολλά από τα τεκμήρια είναι άγνωστα και δίνουν στον αναγνώστη τη δυνατότητα περαιτέρω εμβάθυνσης στην υπό ανίχνευση ιστορική περίοδο. Προηγείται ένας κατάλογος των τεκμηρίων και στη συνέχεια παρου-

σιάζονται τα τεκμήρια σε σχέση με το ανθρώπινο δίκτυ, τους μεγάλους τομείς της οικονομίας της υπαίθρου, τη διακίνηση των ανθρώπων και των αγαθών, τη βιοτεχνία της υπαίθρου και των πόλεων, το εξωτερικό και το εσωτερικό εμπόριο, τους τύπους και τους μηχανισμούς της αγοράς, τη βίωση του οικονομικού κ.λπ.

Από το έργο λείπουν οι τοπικισμοί, οι εθνικισμοί και οι κάθε είδους μονομέρειες και περιοριστικές δεσμεύσεις, στις οποίες δυστυχώς μάς έχει συνηθίσει ένα μεγάλο τμήμα της ιστορικής μας βιβλιογραφίας. Η μόνη μονομέρεια που μπορεί να βρει κάποιος στο έργο είναι το πολύχρονο πάθος ή μάλλον η μέχρι καθολικής αφοσιώσεως αγάπη για την ιστορία που διακρίνει τον Σπύρο Ασδραχά.

Η διεισδυτικότητα και το βάθος της ανάλυσης ανοίγουν νέους δρόμους στην ιστορική μας σκέψη. Διακρίνουμε μια ορθολογική, καινοτόμα λογική με σαφές μαρξιστικό υπόβαθρο, που εδράζεται σταθερά στα τεκμήρια και την πλούσια βιβλιογραφία. Η βιβλιογραφία αυτή δεν φαίνεται να αποτελεί διακόσμηση κύρους, αλλά ουσιαστικό παράγοντα στην ερευνητική πορεία διαμόρφωσης του έργου, και μας φανερώνει το εύρος της προηγηθείσας επιστημονικής αναζήτησης.

Η απόφαση της συγγραφής του βιβλίου με τη συνεργασία των κορυφαίων επιστημόνων Ν.Ε. Καραπιδάκη, Όλγας Κατσιαρδή-Hering, Ευτυχίας Δ. Λιάτα, Άννας Ματθαίου, Michel Sivignon και Traian Stoianovich σήμανε την αναβάθμιση της γνώσης και της σκέψης μας, αφού αξιοποιήθηκε η επί μέρους συνεισφορά τους χάρις και στην ιδιαίτερα σημαντική εξειδίκευσή τους στους τομείς που ανέλαβαν να ερευνήσουν και να παρουσιάσουν.

Βέβαια ο αναγνώστης, για να προσεγγίσει με άνεση το έργο, θα πρέπει να διαθέτει ευχέρεια στη χρήση και κατανόηση της ορολογίας των επιστημών του ανθρώπου, παρότι στο έργο διαφαίνεται μια σημαντική προσπάθεια εισαγωγής σε προαπαιτούμενες έννοιες και είναι διάχυτος στον έμπειρο αναγνώστη ο μόχθος της συγγραφικής ομάδας για το άνοιγμα σε ευρύτερο κοινό.

Αντώνης Αντωνίου

Γραφτείτε συνδρομητές στο Αντί

Το Αντί κυκλοφορεί από τη Μεταπολίτευση, συνεχίζοντας μιαν ιστορία που άρχισε μέσα στη δικτατορία. Στα τεύχη του καταγράφεται η πολιτική και πολιτιστική ζωή της χώρας.

Γραφτείτε συνδρομητές στο Αντί

για να εξασφαλίσετε τη συνεχή και αντικειμενική ενημέρωσή σας.

Μονοθεϊσμός και Γυναίκες

Γιάννης Γιαχανατζής,
Ο θρησκευτικός μισογυνισμός,
εκδ. Άλμπουρο, Αθήνα 2003, σ. 260.

Στο βιβλίο παρατίθεται μια πλούσια συλλογή κανόνων και διατάξεων που διέπουν τις τρεις κύριες μονοθεϊστικές θρησκείες όσον αφορά την αντιμετώπιση της γυναίκας ανά τους αιώνες.

Ανατρέχοντας την ιστορία από τότε που, ως Homo sapiens, ο αρσενικός αρχηγός της πρωτόγονης φάρας μοιράζει τους ρόλους στα μέλη της, νεμόμενος ο ίδιος την εξουσία και εξελισσόμενος σε πατέρα-θεό-δυνάστη, ο συγγραφέας επιχειρεί μια πορεία μέχρι τη σημερινή εποχή, κατά την οποία φαίνεται ανάγλυφα ο καθοριστικός ρόλος που διαδραμάτισε ο μονοθεϊσμός, ο οποίος πρωταγωνίστησε στη χάλκευση δεσμών που κρατούν εδώ και χιλιετίες το θηλυκό άνθρωπο σε ομηρία.

Στο βιβλίο περιγράφονται απίστευτης σκληρότητας κανόνες που επινόησαν τα ιερατεία, ισχυριζόμενα ψευδώς ότι διερμηνεύουν τάχα τη θέληση του θεού, κανόνες όμως που είναι στην πραγματικότητα εναντίον του θεού, επινοήσεις των κρατούντων, με τους οποίους τα ιερατεία συμβαδίζουν σε μια πορεία καθυπόταξης των ανθρώπων, εξ ου και η κυριαρχία των λέξεων υποταγή, δουλεία, ποίμνιο κ.ά. στα ιερά βιβλία Ιουδαϊσμού, Χριστιανισμού και Ισλαμισμού.

Ξεκαθαρίζεται ότι οι αρχικοί μύστες Ιησούς και Μωάμεθ δεν θεσμοθέτησαν μέτρα κατά της γυναίκας. Τουναντίον μάλιστα. Υπήρξαν τρυφεροί και δίκαιοι απέναντί της. Τα δεσμά επινοήθηκαν από τους φανατικούς επιγόνους, οι οποίοι σ' ένα κρεσέντο χμάθειας και δεισιδαιμονίας παραδίνουν τις επερχόμενες γενιές έτοιμες συνταγές υποταγής και δουλείας, ως δήθεν προερχόμενες από τον Θεό. Και όχι μονάχα αυτό. Μαζί με τη γυναίκα καταπολεμούν τον

έρωτα και το ανθρώπινο σώμα, ενώ καταβάλλεται προσπάθεια να πεισθούν οι άνθρωποι ότι ο θεός αγαπά την αγαμία και ως εκ τούτου αυτοί που έκαναν το λάθος να παντρευτούν καλύτερα να μην κάνουν παιδιά! Στο κείμενο παρατίθενται κανόνες των Πατέρων της χριστιανικής Εκκλησίας, με ακραίας εχθρότητας φράσεις κατά των γυναικών, αλλά και ποινές εναντίον τους, ενώ για τον άνδρα-αφέντη δεν θεσπίζεται τίποτε, προφανώς διότι κατά τους ιερωμένους ο άνδρας θεωρείται ισόθεος, άρα μπορεί να κάνει ό,τι θέλει χωρίς να δίνει λογαριασμό σε κανένα. Το ίδιο ακριβώς σκηνικό επαναλαμβάνεται και στον Ισλαμισμό, με κανόνες που αφήνουν άφωνο τον πολιτισμένο άνθρωπο. Και εκεί, η γυναίκα θεωρείται εξάρτημα του αφέντη άνδρα από την παιδική ηλικία οπότε υφίσταται την επαίσχυντη κλειτοριδεκτομή αλλά και αργότερα, σαν περνά στην κατοχή του αρσενικού, με τρομερούς εξευτελισμούς και απερίγραπτο κλίμα μισογυνίας. Εν παρόδω παρατίθεται το παράδειγμα του Πακιστάν, όπου κατά την τελευταία απογραφή, σε πολλές περιοχές της χώρας, οι άνδρες δεν απέγραφαν τις γυναίκες διότι το θεωρούσαν περιττό. Ακόμη, ο αναγνώστης έχει την ευκαιρία να διαπιστώσει ότι κατά το ιερό Κοράνι η γυναίκα πάει στον παράδεισο «μόνον εφόσον ο άνδρας της έμεινε ευχαριστημένος απ' αυτήν».

Πατώντας γερά στα χνάρια που χάραξε ο προπάτοράς τους αρχαιοιουδαϊσμός, οι μονοθεϊστικές θρησκείες τηρούν τις πρακτικές του και κρατούν σε σκλαβική ομηρία το θηλυκό ακόμη και σήμερα. Με τη σειρά τους, οι ανθρώπινες κοινωνίες, παίρνοντας γραμμή από τα εκκλησιαστικά όρντινα, θεσπίζουν για τη γυναίκα ρόλους που την καθιστούν υποχείριο του άνδρα, ο οποίος έχει τον πρώτο λόγο, πολύ πέραν των ορίων της οικογένειας.

Χρ. Νησιώτης

αυτό— ότι όσοι δάσκαλοι έχουν προβλήματα με τους μαθητές τους, έχουν προβλήματα κυρίως και πρώτα με τον εαυτό τους».

Νοσταλγική χειρονομία από μέρους των ζακυνθίων φίλων της και του Διονύση Σέρρα που ανθολόγησε, επιμελήθηκε και προλόγισε την έκδοση του έργου μιας ποιήτριας που γνωρίσαμε ελάχιστα το έργο της και τώρα μας δίδεται μια καλή ευκαιρία να συμεριστούμε τις επιλογές του ανθολόγου, διαβάζοντας το βιβλίο: *Στα μονοπάτια της Λούλας Βάλβη-Μυλωνά* (εκδ. Επτανησιακά Φύλλα, 2003).

Ξακρίζοντας βιβλία, ανακαλύπτεις ενδιαφέρουσες συμβολές που παραλίγο να περάσουν απαρατήρητες μέσα στην εκδοτική πλημμυρίδα: *Η ποιοτική παράδοση στις κοινωνικές επιστήμες* (εισαγωγή, επιμέλεια: Κώστας Θ. Καλφόπουλος, μετάφραση: Ανδρέας Μιχαλάκης, εκδ. νήσος, 2003). Επιστημολογικής υφής ο συλλογικός αυτός τόμος συγκεντρώνει κείμενα που ενδιαφέρουν τον κοινωνιολόγο και γενικά την επιστημονική κοινότητα.

Ο Άρις Γεωργίου διαμορφώνει ένα έξοχο λεύκωμα φωτογραφιών και πλήθος άλλων πληροφοριών για

Ερωτικά γυμνάσματα με παρισινό αέρα

Ζωήρης Σελαβής
Bleuballet,
εκδ. Νεφέλη, Αθήνα 2003, σ. 113.

Η έλξη της Δύσης, κατάρα και ευλογία, δεν μας άφησε ποτέ από την εποχή του Κορσάρη. Ποτέ δεν παύσαμε να αιωρούμαστε ανάμεσα σε Ανατολή και Δύση: τάχα, ανα-

ζητώντας ταυτότητα, ή επειδή δεν μάς χωράνε τα ρούχα μας, ή επειδή έτσι; Η έλξη της Δύσης μοιάζει να είναι παρούσα σε πολλές ποιητικές συλλογές σήμερα που διανθίζονται με φράσεις, λέξεις, ρήσεις, αφιερώσεις, στα αγγλικά και τα γαλλικά κυρίως, λιγότερο στα γερμανικά και, πιο σπάνια, στα λατινικά και ελληνικά. Υπάρχει

το πάλαι ποτέ λαμπρό εστιατόριο και τόπο συνάντησης των Θεσσαλονικέων και των επισκεπτών της πόλης, το πασίγνωστο *Όλυμπος Νάουσα* (εκδ. Άγρα, 2003). Το θυμάμαι από την εποχή που ήταν ανοιχτό και τα βράδια. Σιγά σιγά όλα σβήνουν και οι συνεργάτες της έκδοσης **Σάκης Σερέφας** και **Βάνα Χαραλαμπίδου** μαζί με τον **Άρι Γεωργίου** καταθέτουν μνήμη, νοσταλγία και θλίψη του τέλους μιας εποχής. Ας ελπίσουμε πως θα ξαναζεσταθεί ο χώρος από τις ανάσες των ανθρώπων όσο για τις παλιές σόμπες μπορούμε να τις χαρούμε στην ουζέρι της Αριστοτέλους, γνωστή με την επωνυμία «Λεπέν».

ο χαρτοκόπτης

ασφαλώς ένα παρελθόν σ' αυτό: ο Pound, ο Elliott, ο Auden, ο David Jones, για να μείνουμε μόνον στην αγγλόφωνη ποίηση, και δεν είναι οι μόνοι.

Αν κάθε γλώσσα είναι μια άλλη κατασκευή της πραγματικότητας και κάθε λέξη μια άλλη είσοδος σ' έναν κόσμο άπειρων σημαινομένων, πληθαίνουν απίστευτα οι εκδοχές μέσα από λέξεις που έρχονται από γλώσσες που δεν είναι οι μητρικές μας. Ο λόγος αποκτάει μια παράξενη θεατρικότητα και ο ποιητής γίνεται κι αυτός ένα άλλο εγώ, από άλλη εποχή. Μεταμφιέζεται ίσως. Κι ύστερα είναι η μουσικότητα, το ηχώχρωμα, άλλων γλωσσών, στοιχεία που είναι φωνές σειρήνων για τον ποιητή που προσπαθεί εναγώνια να μιλήσει για το άρρητο εν τέλει.

Αλλά είναι και το άλλο, η κατάρα που αναφέραμε στην αρχή, που τη νιώθει κανείς συχνά σαν μία εκζήτηση, μια κραυγαλέα δήλωση, να εμείς έχουμε γνωρίσει τον δυτικό πολιτισμό, τον έχουμε κάνει δεύτερο πετσί μας.

Η πρόσφατη ποιητική συλλογή του Σωτήρη Σελαβή (c' est la vie, μήπως; Μήπως εύρημα;) από τις εκδόσεις «Νεφέλη» ονομάζεται «Bleuballet» (άλλος ένας γαλλικός τίτλος ανάμεσα σε αρκετούς άλλους) και είναι μια τολμηρή ερωτική χορογραφία μέσα σ' ένα παράξενο ευρωπαϊκό, γαλλικό κυρίως κάντρο, με απόηχους από ερωτικές συναντήσεις σε ξενοδοχεία της γαλλικής πρωτεύουσας, και περιπλανήσεις στα τοπία της ερωτικής μνήμης. Στο «Bleuballet» το παρόν συμπλέκεται με το γοητευτικό παρελθόν των ρομαντικών και φινετσάτων ερώτων των πρώτων δεκαετιών του 20ού αιώνα. Ερμίνες, γόνδολες, δάκρυα, καπρίτσια, αλλά και η σαρκική απόλαυση σ' όλο της το γυμνό μεγαλείο. Ενας χορός πράγματι. Ενας χορός ερωτικών στιγμών και εικόνων, αγγιγμάτων και αινιγμάτων του έρωτα, μέσα από έναν ποιητικό λόγο που είναι ο ίδιος χορευτικός. Λέει, αγγίζει, γονιμοποιεί τις αισθήσεις και την φαντασία, και φεύγει, σαν ερωτιδεύς,

επιτηδευμένος ερωτιδεύς. Υπάρχει ένα κλίμα καλαίσθητης υπεροχής εδώ, ένα είδος απόστασης, λές και ατενίζουμε τα πρόσωπα να ερωτεύονται, να κινούνται, να μιλούν μέσα από ένα γυαλί. Το γυαλί είναι, τι άλλο; Οι λέξεις. Λέξεις με μία ψυχρή αριστοκρατικότητα μπελ επόκ, που δεν χορταίνουν κανέναν από αισθήματα και αισθήσεις, ούτε τον ποιητή, ούτε τον άλλον, που τον διαβάξει. Ο,τι θα μπορούσε να είναι ερωτικά φορτισμένο και συγκινητικό θάβεται κάτω από στοιβάδες λέξεων όπου η λογική υποφέρει από άσκοπα διαστρέμματα και οι πιρουέτες καταλήγουν σε εξάρθρωση: «λέξεις.../Αθυροστομώντας την ενοχή/Αποκλείστηκε το άγγιγμα». 'Η «γυμνή στην καλλυντική σου γόνδολα αναπολείς τα συντρίμια του αφρού». Και πώς να είναι άραγε ένας «χρυσός υπερσυντέλικος»; Ολα, μα όλα, συνυπάρχουν κάτω από το μανδύα που είχε κάποτε ονομασθεί ποίηση; Η γενναιότητα στη χρήση της ποιητικής ματιάς-κάμερας που μιλάει για τα πιο μύχια της γυναίκας και αποτυπώνει τον ερωτικό διάλογο μέχρι τον οργασμό, όση εξυπνάδα και τόλμη κι αν μαρτυράει, όση ερωτική λατρεία κι αν σάζει, δεν διαφυλάσσει την ποίηση. Κάτι άλλο χρειάζεται. Το ίδιο και η γλώσσα, οι λέξεις. Αντιστέκονται, πεισματικά πολλές φορές, να υποταχτούν σε ό,τι τους τάξει ο ερωτικός Σωτήρης Σελαβής στο «Bleuballet». Ίσως να υπάρχει τελικά κάποιο όριο, κάπου. Μετά αρχίζει ο ακήρυκτος πόλεμος μεταξύ προθέσεων και αποτελεσμάτων.

Πάντως, όπου κυκλοφορεί, αθέατος χορευτής στο μπαλέτο αυτό ο χρόνος, όπου λιτά και φιλοσοφημένα, αντιμετωπίζει ο ποιητής την απειλή της φθοράς, όπου μιλάει εκ των έσω, χωρίς εκζήτηση ποιητικών τρόπων, κερδίζει μια καθαρότητα έκφρασης και μια ευκρίνεια στην απόδοση των ήχων που ακούει. Κοιτάσματα ποίησης τον περιμένουν...

Μαρία Τσάτσου

Βιβλία που λάβαμε **Βιβλία που λάβαμε** Βιβλία που λάβαμε **Βιβλία που λάβαμε**

Νίκη Λαδάκη-Φιλίππου, *Προς Κερίν*, (Ιωλκός), Αθήνα 2001.

Δώρα Παρδάλη-Σωτρίλλη, *Κυψελίδες*, (Γαβριηλίδης), Αθήνα 2002.

Ντομινίκ Μπαρμπερίς, *Εγκλήματα στο πάρκο*, (Μεταίχμιο), Αθήνα 2002.

Χρυσούλα Σκεπετζή, *Την ώρα που έπεφτε πίσω της τ' αστέρι*, (Γαβριηλίδης), Αθήνα 2002.

Émile Zola, *Κείμενα για την τέχνη*,

(Printa), Αθήνα 2003.

Αρχαίοι Λυρικοί-Α', *Χορικολυρικοί*, Μετάφραση με εισαγωγές και σχόλια Γιάννης Δάλλας, (Άγρα), Αθήνα 2003.

Μαρία Οικονόμου, *Μουσείο: Αποθήκη ή ζωντανός οργανισμός;*, (Κριτική), Αθήνα 2003.

Στέλλα Βέργη, *Γλωσσολογία Επιστήμη της γλώσσας ή της γραφής;*, (Κριτική), Αθήνα 2003.

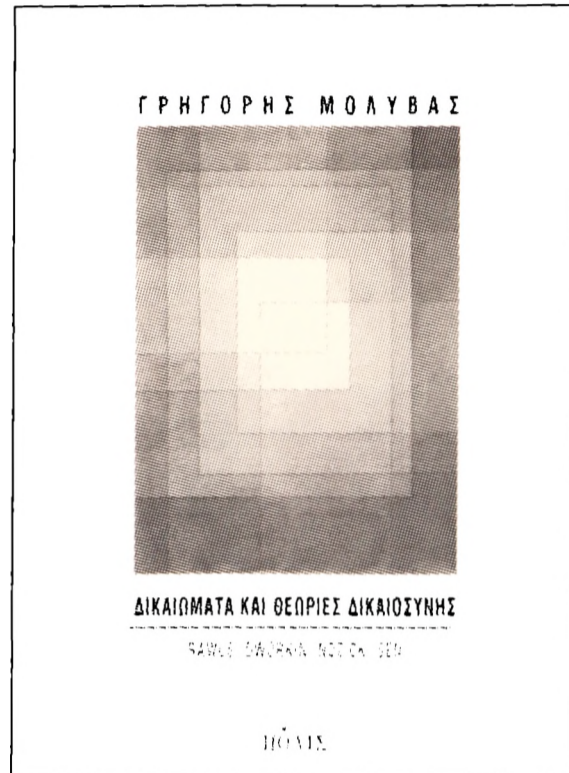
Sigmund Freud, *Το μέλλον μιας αυταπάτης*, (Printa), Αθήνα 2003.

Stuart Hall, David Held, Anthony McGrew, *Η νεωτερικότητα σήμερα*, (Σαββάλας), Αθήνα 2003.

Λουτσιάνο Κάνφορα, *Εμείς και οι Αρχαίοι*, (Μεταίχμιο), Αθήνα 2003.

Βίκτωρ Ουγκώ, *Η τελευταία μέρα ενός καταδίκου*, Κλωντ Γκε, (Μεταίχμιο), Αθήνα 2003.

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΜΟΛΥΒΑΣ

κυκλοφορεί

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΕΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

RAWLS, DWORKIN, NOZICK, SEN

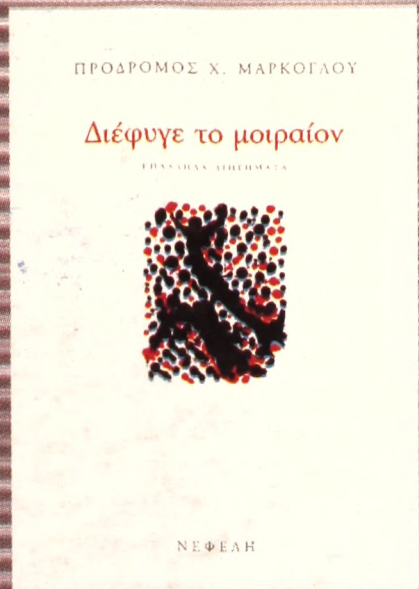
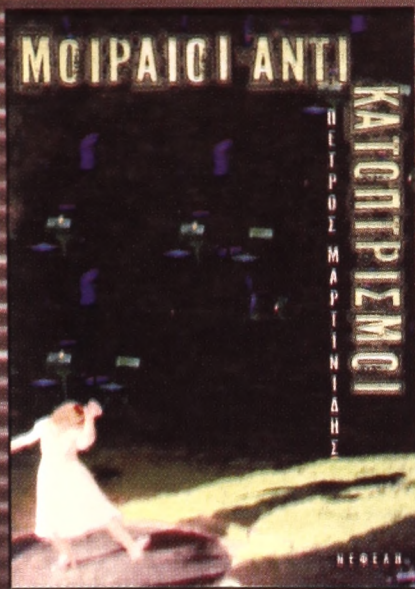
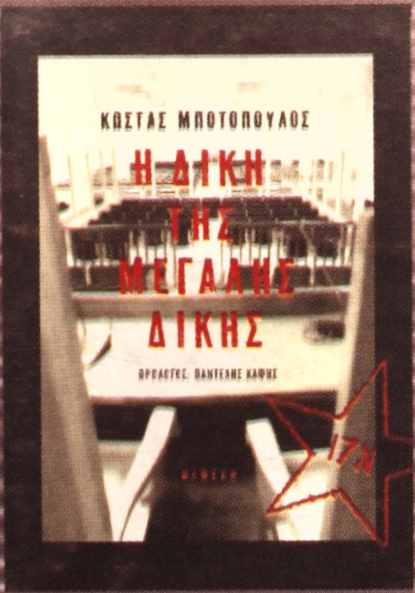
Τα δικαιώματα, παραδοσιακά, αποτέλεσαν μια από τις ισχυρότερα εδραιωμένες πεποιθήσεις στους κόλπους της δυτικής σκέψης. Αν και ίσως φιλοσοφικά ευάλωτα, έχουν καθιερωθεί ως αναπόσπαστο τμήμα του πολιτικού και ηθικού λεξιλογίου μας. Τι είναι όμως αυτό που κάνει τα δικαιώματα ηθικώς και πολιτικώς σημαντικά παρά τα προβλήματα θεμελίωσής τους; Πού ανάγεται η μοναδικότητά τους και γιατί θεωρείται αναντικατάστατη η γλώσσα των δικαιωμάτων; Πώς συνδέονται με έννοιες όπως η ελευθερία, η ευημερία, η δικαιοσύνη, η αυτονομία, τα οφέλη, οι κοινωνικοί στόχοι; Προσπαθώντας να απαντήσει σε τέτοιου είδους ερωτήματα, το βιβλίο πραγματεύεται διεξοδικά τη σκέψη του John Rawls σε σχέση με τους βασικότερους συνομιλητές του, τον Ronald Dworkin, τον Robert Nozick, τον Amartya Sen και άλλους.

εκδόσεις **ΠΟΛΙΣ**

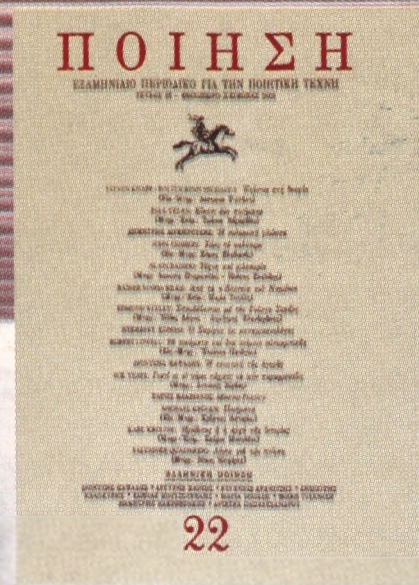
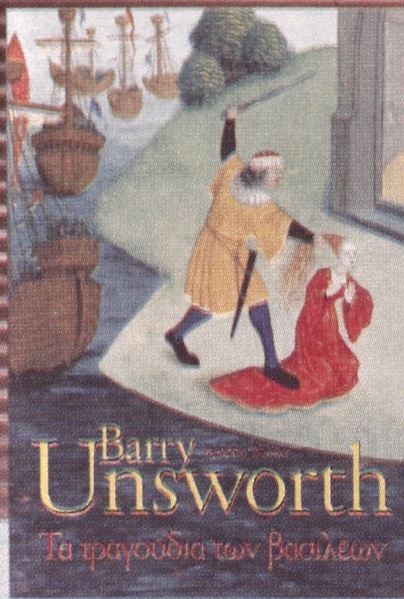
ΟΜΗΡΟΥ 32, ΤΗΛ.: 210-36 43 382, 210-36 17 993, FAX: 210-36 36 501, e-mail: polis@ath.forthnet.gr

Νεφέλη

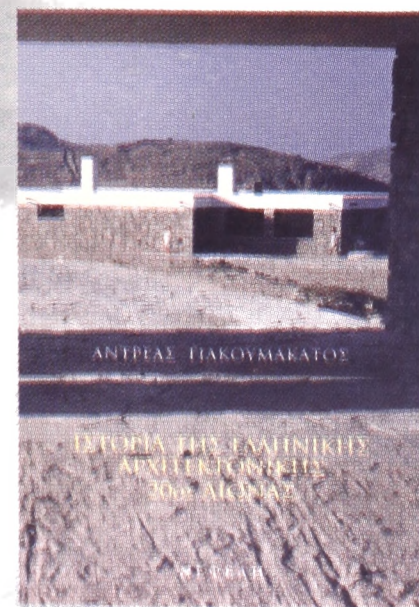
Εκδόσεις

ΝΕΕΣ

ΚΥΚΛΟΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΑΔΑΣ
'Ανδρῶν μέτρον
μηχανή

ΦΟΡΤΙΣ